

■ Europako Ituna

**Zuhurtzia
handiz izenpetu
du Frantziak
Europako
Hizkuntza
Gutxituen Ituna**

- Moscovici ministroa:
«Frantziak ituna
berretsiko du baldin eta
helburua ez bada
gutxiengoaren ezagupena
eta babesa»
- «Hiztun komunitate
hitzak ez du eskubide
kolektiborik
ematen» • 18-19

politika

- Gerora ezinbesteko
erreferentzia izango dela
dio Lizarra-Garazik • 7
- Brouarden hiltzaileak
Morcillo eta Ocaña direla
deklaratu du CESIDeko
kide ohi batek • 14

ekonomia

- **hilaren 21eko greba**
Jaurlaritzak dekretuz
arautuko ditu gutxieneko
zerbitzuak • 25

kirola

- Realak Real Madrid
hartuko du gaur
Anoetan • 36

kultura

- Donostiako Orfeioa
eta La Fura dels Baus
«arrakastaz» ari dira
Salzburgoko opera
prestatzen • 46

Gerra Balkanetan ♦

Milosevic: «NATOk bonbardaketak etetean hasiko gara negoziatzen»

UCK-k G-8en bake plana baztertu du, onartezinak diren puntuak jasotzen dituelako

■ BELGRADEK ez dio ofizialki erantzunik eman herenegun Errusiak eta munduko zazpi herrialde industrializatuenek adostutako bake planari, baina Milosevic lehendakaria negoziatzeko prest azaldu zen atzo, betiere hitz egin baino lehen NATOk bonbardaketak

etetea baldintzatuz jarritz. Hain zuzen, NATOk bere egin zuen atzo G-8en plana; hori bai, Milosevic hori onartzera «indarra erabiliz behartuko» duela berretsi zuen. Bitartean, bake plana zehaztear dago oraindik. Clinton harremanetan jarri da NBerekin eta Errusia-

rekin, indarraren zehaztasunak finkatzeko. Txernomirdin bitartekari errusiarrak, berriz, bira bat hasi du Europatik barrena eta bali-teke Jugoslaviara joatea. Atzo gauean, NATOren erasoek jarraitzen zuten eta atzera argirik gabe utzi zuten Belgrad. • 27-28

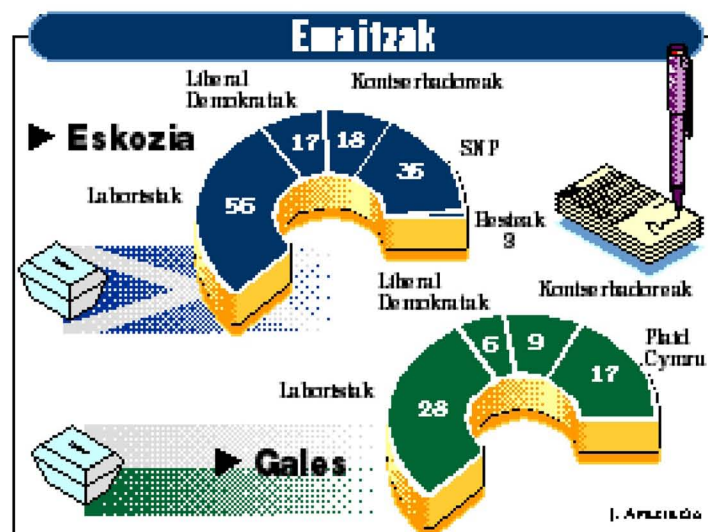

Serbiako iturrien arabera, NATOk Nis hirian atzo goizean egindako bonbardaketan 15 zibil hil eta 70 zauritu ziren.

Eskozia eta Gales; Legebiltzarretarako hauteskundeak ♦

Nazionalistek gora egin dute nabarmen

■ LABORISTEK irabazi dituzte Eskoziako eta Galesko legebiltzarretarako hauteskundeak, baina bi herrialdeetako indar nazionalisten gorakada izan da emaitzen ondorio nabarmenena. Eskozian, laboristek liberal-demokratekin koalizioa egingo dute eta SNP alderdi nazionalista oposizioko alderdi nagusi bilakatu da, 35 diputaturekin. Galesen, berriz, Plaid Cymru alderdi nazionalistak laboristei gehiengo osoa kendu die eta herrialde honetan ere liberal-demokratekin negoziatu beharko dute Blairren alderdikoek. • 30-31

iritzia

gaurko...

...elkarriketa

Eneko Erdoiza

• BIRUS INFORMATIKO
BILDUMAZALEA •

«Informatikako birus guztiak dira txarrak»

Ordenagailuz egindako lanak honda ditzaketen birus informatikoak harrapatu eta gordetzen ditu. Milaka ditu bilduak.

■ Nola hasi zineten anaia eta biok birus informatiboak harra-patzen eta gordetzen?

Ordenagailua erabiltzen hasi ginenean, birusek sorturiko kalteez konturatzeko hasi ginen. Pixkanaka, fenomeno aztertzeari ekin genion, liburuen bidez eta lagunei galdetuz. Hurrengo urratsa birusak gordetzea izan zen, gure birus bilduma osatu arte.

■ Zein da birus informatikoaren helburua?

Bere buruaren kopiak egitea, eta ezkutatzea helburu duen programa informatikoa. Momentu jakin batean zeozter egingo du: mezu bat igorri, disko gorra ezabatu, auskalo...

■ Kaltegarriak al dira guztiak?

Denak dira txarrak, baimenik gabe sartzen direlako ordenadoreetan. Batzuk oso kaltegarriak dira; beste zenbait, aldiz, sinpatikoak.

■ Edonork egin dezake birus informatiko bat?

Informatikaz asko jakin behar da birusa sortzeko. Gainera, ez da legala.

■ Birusak ordenagailu osoa kutsatzen al du?

Kutsatua dagoen artxiboa diskete bidez ordenagailu berri batera sartuz gero dena kutsatzen du. Anti-birusa beharrezkoa da garbitu ahal izateko.

Jose Luis Aizpuru
DONOSTIA

...esaera

«Kanpoan barregarri, etxeko negargarri»

...hizpideak

Aurrera egin da gehiegi mugitu gabe

■ Kosovori buruz ostegunean G-8ek lortutako akordioak Mosku Mendebaldearen hizpiderantz mugiarazteko balio izan du eta, bide batez, Nazio Batuen Erakundeko Segurtasun Kontseiluaren onespina errazteko, Pekinen baimenarekin, noski. Hala ere, NATO eta Errusiaren jarrerak hurbildu diren arren, ez dirudi hitzarmenak goizetik gauera gerra geldiaraziko duenik. Bi faktore daude hori oinarritzeko: nazioarteko tropen gidaritzari buruzko ausia, eta Washington eta Belgraden arteko dialektika ulergarri bezain ergela.

NATOren arabera, Kosovorako nazioarteko misioak bere esanetara behar luke. Ikusteko dago segurtasun indar horretan nola egoki daitezkeen gatazkan Bruselarekiko hain jokaera eta

ikusuntu desberdinak izan dituzten Errusiako eta Ukrainako tropak. Kontu zaila izango da, baina hau argitu artean garaipen garrantzitsua lortu du Aliantzak: Mosku bere aldera lerrokatzea. Horrek jokatzeko tarte txikiagoa utziko dio Milosevici, eta beronen isolamendua areagotuko du Belgradek anaia errusiarrak ere landutako plana onartu ezean.

Beste puntua negoziazioen hasiera zehaztea da. Milosevichek lehenik bonbardaketak eteteko eskatu du; NATOk, ostera, kanpainari eutsiko dio. Alemaniak duela gutxi aurkeztutako planean bonbardaketak 24 orduz gelditzea aurreikusten zen borondate oneko keinu gisa. Hori orain ere egiteak denok espero ditugun mugimenduak egitea eragingo luke agian.

Nazionalisten emaitza onak

■ Nazionalistek emaitza onak eskuratu dituzte Eskoziako eta Galesko legebiltzarretarako hauteskundeeetan; biek ere bigarren indarra izatea lortu dute. Gainera, laboristek ez batean ez bestean gehiengo osorik lortu ez dutenez (Galesen ustekabez), liberal-demokratekin negoziatzera behartuta daude. Historiako emaitzarik onenak lortu ditu Plaid Cymruk, Galesko alderdi nazionalistak.

Gauzak bere lekuan

■ Frantsesaz besteko hizkuntzei Frantziako Gobernuak eman nahi dien babesaren eta laguntzaren neurria erakutsi zuten Pierre Moscovici ministroak atzo Budapest egin zituen adierazpenek.

Ministro frantsesaren hitzetan, Itunaren helburua ez da gutxiengoaren ezagupena eta babesa, baizik eta europar ondare linguistikoa babestea. Itunean aipatzen den «hiztun komunitate» hitzak ez ditu emanen

eskubide kolektiboak. Hainbat testu ofizial itzuliko badira ere, frantseseko bertsioa baino ez da baliagarria izango juridikoki. Argiago: «Frantses hizkuntzaren erabilera inposatuko da zuzenbide publikoan». Eta erraz ulertzeko moduan: «Frantses populua bakarrik ezagutzen du Konstituzioak».

Benetako elebitasuna onartzetik oso urruti dagoela argi eta garbi utzi du, berriro, Frantziako Gobernuak.

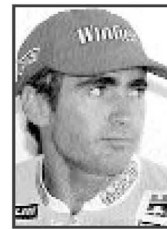
...pertsonaiak

BERNARD BONNET • Korsikako prefet ohiak gose greba hasi du, bere errugabetasuna aldarrikatzeko asmoz. Alabaina, Korsikako istiluan prefetaren eskuhartzea erakutsi lezake jendarmeburu baten grabaketak.

ANTON REIXA • Galizarren poemak liburu-disko batean bildu dituzte El Europeo argitaletxeak eta Gora Herriak zigiluak. Poesia, irudia eta musika biltzen ditu Anton Reixak kaleratu berri duen produktuak.

MIKE DOOHAN • 500 zentimetro kubikoetako munduko txapeldunak eskuin klabikula eta belauna eta ezker eskumuturra apurtu ditu Jerezeko probarako entrenamenduan.

...datua

107 herrialdek pertsonen aurkako minarik ez erabiltzeko eskatu dute, Mozambiken gai horri buruz egin berri duten goi bileran.

...adierazpena

«Lehen sozialistak bakarrik ginen Departamenduaren aldekoak; egun abertzaleak ere alde dira»

•
Frantxua Maitia
PSko burua Iparraldean

... seiko urrea

|NAKI |RAZABALBEITIA

Sifilis txikia

Horrelaxe esaten diote ingelesez: *small-pox* hain justu. Euskaldunok Nafarroako Erresuman bilatu dizkiogu erroak itxura guztian. Baztanga edo nafarrereri esaten diogu. Gaixotasun biriko hau Apokalipsisiko zaldunetako bat izan da gizateriaren historian. Malariak soilik gaindituko du, apika. Egun oroitzapena da. Esaeretan gordetzen da, «baztanga-pikatu» adibidez.

Azken baztanga-kasua 1978an gertatu zen. Osasunerako Mundu Erakundeak eritasuna desagertutzat jo zuen bi urte geroago. Txertaketa-kanpainak helburua lortu zuten eta baztangaz betirako libre gaudela pentsatzera bultzatu dute. Hala al gaude?

OMEn iritiz horrela da. Ondorioz, munduan dauden baztanga-birusen bi kultibo ofizialak, Errusian eta EEBBetan, sunsitzetza proposatzen ari da aspalditik. Izan ere, birus horiek hilik bestelakorik ez litzateke Lurrean geldituko. Proposamenak adostasuna lortu zuen, baina laster hasi zitzaizkion oztupoak agertzen.

Hasteko, bi horiek al dira baztanga-birusen kultibo bakarrak? Arma biologikoak ga-

ratu ditzuztenek ez al dute baztanga-birusik gordetik izango? Erabateko armak izan daitezke etsaiek beraienak suntsitu badituzte.

Bestetik, ezin al daitezke antzeko eritasunak etorkizunean agertu? Naturan baztangaren birusaren antzekoak daude, egunen batean gizakiarengana jauzi egin dezaketenak. HIESaren kasua hor dugu. Hori gerta liteke. Baztangaren kontrako txertaketarik ez da orain egi-

ten eta horri HIVek eragiten duen sistema immunologikoa ahulezia eranstean bazaito...

Baztangaren birusak bizirik eta kontrolpean edukitzea onerako da. Bera edo antzekorik berpiztuko balitz, txertoak garatzeko lehengaia eskura izango genuke. Baztangaren birusak gordetzeko eta aztertzeko nazioarteko erakunde bat eratzea pentsa liteke.

Auziaren erabakia bide horretan dago, nik uste. OME oker dabil, ostera. Baztangaren birusa bizirik irautea ja-kinduri iturri izateaz gain segurtasun-balbula da. Gero eta gehiago dira hori pentsatzen dutenak eta, aurki, OMEk amore ematea ez litzateke harritzekoa.

• MATTIN •

Greba orokorra orain... Zergatik?

• JOSE GUILLERMO ZUBIA GUINEA •

[CONFEBASK-EKO IDAZKARI NAGUSIA]

Sindikatuak, datorren maiatzaren 21erako, Euskal Elkarte Autonomoan greba orokorrera deitu dute (ELA eta LABen kasuan Nafarroan ere bai).

Garrantzi handiko neurri honen deialdia, udal hauteskundeak baino hiru aste lehenago, grebara deitzen dutenek, bai sektore publikoan zein pribatuan, 35 orduko lanaldiaren premian, defendatzen dute, Euskal Elkarte Autonomoan enpleguaren egoera txarra dela eta.

Deialdi hau, enpleguaren eboluzioa inoiz baino hobeagoa denean eta sindikatuak, «bai eta Europa mailan... historikoa» (ELAko idazkari nagusiko hitzetan) bezala kalifikatu duten akordio batera heldu eta bi hilabetera sortzen da.

Gaur egun, euskal ekonomiak 802.300 pertsonari lana ematen dio, iaz baino % 6,4 gehiagori, eta inoiz baino pertsona gehiagori; garapen garaietan ere ez da izan hainbeste langile.

Horrek 1994. urteko lehenengo hiru hilabetetik hona euskal enpresek 126.400 lanpostu sortu ditugula esan nahi du. Gainera, enplegu hau sektore pribatuak bakarrik sortu du, garai honetan enplegu publikoa behera joan da eta.

Horrek gure Elkarte Autonomoan Europak duen langabezi tasa baino gutxiago duten alde asko daudela ekarri du ondorioztat (Goierri, Deba Goiena, Arabako Lautada), azken urteetan langabezi tasa 4,1 puntura jaitsi baitugu. (Horrek suposatzen duena kontutan hartzeko, ezaugarri bereko beste urte batek Europako beste herrialdeetako langabezi tasetara eramango gintuzke).

Aurreko horrek guztiak euskal enpresek enplegua sortzen

dutela esan nahi du, Estatuarekiko eta enplegua sortzen duten beste herrialdeekiko bizirik dirauen erritmo batean, enplegu eskaera berriak zurruputzen direla (azken urtean gazteen langabezia %26 jaitsi da); aurreko garaietako langabezia gutxitzen dela-eta egoera hau oraindino hobeagoa izan zitekeen langile kualifikatu gehiago egonez gero: matrizerokak, fresadoreak, torneroak, enkofradoreak...

Aurrekoaz gain, euskal enpresariok egiten ari garen ahaleginaz gain, ez dugu ahazten gure Elkarte Autonomoko arlo batzuek langabezi tasa handiak dituztela eta pertsona askok ez dutela lanposturik. Hori dela eta, enpleguari buruzko eta Europa mailan bakarra den *Entrepresarien Proposamen* bat formulatu dugu eta, modu berean, sindikatuarekin Enpleguari buruzko —sindikatuaren ahotan Enpleguari buruzko *edukizko*— akordio bat negoziatu eta sinatu dugu. Oraindino, enplegua hobetzeko ahalmen handia duen akordio hau garatu eta aplikatu behar da.

Garapen hori heldu baino lehen, sindikatuak greba orokorra konbokatzea erabaki dute, Confebask ez datorrelako bat lanaldiaren laburketa orokorrarekin.

Deialdi horrek, ilogiko, proportziogabea eta arduragabea izateaz gain, edozein negoziazio prozesua presiditu behar duen fede ona ukatzen du, eta deialdiak negoziazio prozesuarekin edota alegatzen diren arrazoiekin ez duela zerikusirik begi-bistan uzten du.

1999ko urtarrilaren 15ean, Enpleguari buruzko Akordioa hartu baino hamar egun lehenago, LABeko idazkari nagusiak greba egon-

go zela iragartzeak edota grebaren deialdia baino hilabete bat lehenago ELAko Ikasketa arduradunak maiatzaren 21ean greba orokorra egongo zela iragartzeak, greba hau aurrez pentsatutakoa dela eta negoziazio prozesuarekin ez duela zerikusirik frogatzen du.

Baina, horrez gain, aurrez esandakoa gehiago frogatzen du urtarilaren 15eko akordioa sinatu zuten guztiek —Confebaskek eta sindikatuak, alegia— lehenengo akordio gisa hurrengoak sinatu izanak: «Lan Harremanen Kontseiluaren barruan hasitako elkarrizketa prozesuaren ondorioz, argi geratu da gaur egun enpresari erakundeak eta sindikatuak lanaldia laburtzeari buruz dauzkaten jarrerak elkarrengandik urrun daudela» eta «arlo honetan eragiten duten faktoreen konplexutasunek» eramaten dutela «Lan Harremanen Kontseiluaren barruan eratutako enpleguaren aldeko mahaiari jarraipena ematera, enplegua sortzeko elementutzat lan denboraren gaia aztertze-ari ekiteko».

Hiru hilabete geroago ez al da gai konplexua, ala? Jarrerak elkarrengandik urrun egonda akordioak espero ote ziren, ala? Azken kasu honetan, akordioaren sinadura ez litzateke atzeratuko akordio guztia sinatu arte? Distantea ote da alderdi bakar baten jarrera?

Zer zentzu dauka grebak? Argi dago grebara deitzen dutenek emandako arrazoiak ez direla nahiko, mobilizazioa mobilizazioagatik dela, haserrean oinarritutako ekintza politikoa. Dudarik gabe, enplegua hobetzeko euskal enpresek lanean jarraituko dugu; egintzekin, eta ez formulazio demagogikoekin.

... **B** LORE ERRIONDO

Gure zaharrak

Gure zaharrak, adinduak, eda-detuak, aitona-amonak nahi nituzke gaurkoan zutabera ekarri. Jakina da galdu dutela garai batean zuten estatus eta begirunea, gizarte-aldaketak direla medio, eta kasu honetan ez dut uste aldaketa hauek eragin ona izan dutenik, ez eta halabeharrez horrela behar

zuenik izan ere. Egun baztertuta ditugu, enbarazu dira, traba egiten dute. Haien hautematea hau dela uste dut, eta ez da zilegi. Ez da zilegi, ematen jarraitu dezaketenean eta ekarpen handiak egiten gainera, gutxiestea adin jakin bat bete dutelako. Ez da zilegi jubilatuta beharra dutelako *de facto* ez-gaitzat hartu eta baztertzea.

Hala ere, nere ustetan, txikiak badira ere, aldatzekatxo batzuk gauzatzen ari dira, nahiz eta aldatuta handienak balore mailan gizarte osoan behar diren gauzatu.

Haientzako aisialdia antolatzea, egoitzak, ekintzak... ez dago gaizki, baina horrek ez du esan nahi aintzat hartzen ditugunik, okupaturik edo pozik eduki nahi ditugula baizik. Onartzen dut, baina, badela zerbait.

Illo honetako berri bat irakurri nuen lehengo batean egunkarian; alegia, nafar jubilatutak, museoetako gidari izan daitezkeena. Dirudienez, Iruñeko Kultura Sailak «museoak erakusteko hirugarren adineko borondatezko gidariak» egitasmoa jarri du martxan, Espainiako hainbat museoan dagoeneko berria ez dena bestalde. Interesaturik daudenek, prestakuntza ikastaroak jaso ostean, Nafarroako Museoa eta Lizarrako Gustavo Maeztun izango dute zeregin hori betetzeko aukera.

Horrelako esperientziak interesgarriak dira, etengabeko prestakuntzan murgiltzen direnez, gizartean aktiboki parte hartzen jarraitzeko aukera eta duintasuna berreskuratzen dutelako.

Beste esparru batzuetan ere hasiak dira antzerako esperientziak martxan jartzen: antepesa aholkularitza, esperientzia eta iritzi trukaketa guneak, eta abar.

Esan bezala, bide asko dago oraindik urratzeko, baina norabidea behintzat ez zait iruditzen okerra denik. Kontua da horrelakoetatik abiatuta aurrera jarraitzea ahalik eta zuzenen, haiekin elkarlanean eta ez haienganako karitatez.

...kornerra

MIKEL ELORZA

Herrietako kuku

■ Eguraldi aldaketek eta neguko hotz eta euriez hezurretako minak abisatzen omen die zaharrei. Eta pentsa liteke udako bero eta giro ederrari ere hezurretan igarriko diotela, baina ez dut uste. Gure herrietako bazterrak harrotzen dituzten obrei begira igartzen diote. Neguko patxada utzi eta azken orduan presaka dena bukatzea, txandak gehitu eta ogirik gabeko eguna baino luzeago zihoan obra ziztuan finitzea da uda datorren seinale. Obren bizkortzea dugu herrietan kukuaren kantu. Eta aurtan bezala, udal hauteskundeak egokituz gero, bost halako. Hango zubiak eta hemengo barianteak, kiroldegia eta abenidak, zuloak eta teilatuak... Dena prest, bukatu gabeak ere, inauguraziorako. Orainxe datozkigu zinta-mozte eta estreinaldiak, topa egite eta argazkiak. Udal hauteskundeak datoz: obren miraria obratua da.

■ erantzugu... ■

943 300 228

zuzendariari@jalgi.com

Iritsiko da gure artera EEBBetako tabakoaren aurkako uholdea?

■ **Tabakoarena, moda bat baino gehiago,** osasun arazo bat dela iruditzen zait. Erretzaile den pertsona batek taberna batean, jatetxe batean, diskoteka batean edo edozein toki itxitan dagoela, minbizi sortzaileak edota biriketako efizema sortu diezaioketen ke nazkagarri batzuk zergatik arnastu behar di-

Ez dira argitaratuko izenik gabe iristen diren mezuak. Izen-abizenak eta telefono zenbakia eman beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak badu horretarako eskubidea.

tu bada? Erretzaileak, nahiz eta beraren osasunarekiko axolarik ez izan, besteeenganako errespetua eduki beharko luke. Horregatik diot, toki publiko guztietan tabakoa erretzea debekatu egin behar da le-

henbailehen. **Txomin Balerdi** (Iruñ)

■ **Jendearen tabakoarekiko** obsesioa gehiegizkoa da. Nik ez dut esaten autobus bat bezalako toki itxi batean erretzea ondo dagoenik. Baina hor-

tik taberna batean erretzea debekatzera... Horrela hasten bagara, ke nazkagarria botatzen duten tailerrak eta automobil kutsakorrak ere debeka ditzagun. Besteekiko errespetua eskatzen dute. Ados. Besteekiko errespetuaren izenean, hauts dezagun garapen kapitalista. **Iñigo García** (Bilbo)

galdeiozu...

Jose Elorrieta

ELA-KO IDAZKARI NAGUSIA

Sindikatuaren diru iturri nagusia FORCEMean al dago? Horregatik nahi du ELAk FORCEMa?

Asier Gorostiza [Audio]

■ **FORCEM ESTATU MAILAKO** sindikatuaren —eta patronalaren— diru iturri nagusia dela esateak ez du inor harritzen; izan ere, sindikatu abertzaleok ustelkeriaren hazia dela salatu dugu behin baino gehiagotan. Hemen, langileen prestakuntzarako —eta soilik xede horretarako— erakunde bat osatu dugu (Hobetuz); eta ELA zein LABen ahaleginari esker, sindikatuak edota patronalek hortik dirua eskuratzeko aukerak saihestea lortu dugu.

Maiatzaren 11ik aurrera

Emilio Lopez Adan 'Beltza' • IDAZLEA izango da Galdeiozu ataleko gonbidatua. Bidali zure galderak ordurako.

zuzendariari

Gudarien etorbidea, z/g 20140 Andoain

OHARRA: Ahalik eta iritzi gehienek izan dezaten tokia, ez da komeni makinazko 15 le-
rro baino luzeago idaztea gutun hauetan. Idatzi duenaren izena, telefonoa, helbidea eta
NAREN zenbakia agertu beharko dira. Laburtu behar izanez gero, zuzendaritzak bere
esku du horretarako eskubidea. Erdaraz iristen diren gutunak ez dira argitaratuko.

Borja eta beste guztiei ongi etorria berehala!

Pasa den apirilaren 25ean San Mames inguruan zortzi gazte atxilotu zituen Ertzaintzak. Epaiaren aginduz, hauek sei kartzelaratuak izan ziren, Lizardi Euskaltegiko gure ikaskidea tartean zela.

Epaiaren erabaki honen arrazoiak zein ote den galdetzen diegu geure buruei. Ezin dugu ulertu Ynestrillas buru zeukan igandeko probokazio faxistaren kontrako kontzentrazio batera joanagatik, inor kartzelaratzea.

Euskal Herriko gazteak familia, lagunarte, lan zein ikasketetatik inpunitate osoz urrutiratzeak erabat kezkatzen eta beldurtzen gaitu. Are gehiago espetxe batean isolatzeak, ez zergatik ez noiz arte dauden ez dakitela.

Borja euskal gazte alaia da, euskal kirolarekin konprometitua. Zer esanik ez euskarari dagokionez.

Une honetan gure klasean leku bat hutsik dago, hutsune handia nabari dezakegu. Bihar atzera klasean eduki nahi dugu, klasea bete dadin, Borjaren beharra daukagu.

Hori guztiagatik, berehala aska ditzatela eskatzen dugu, bai Borja, bai beste kartzelaratu guztiak. **Jabier Montero eta Lizardi Euskaltegiko 5. mailako bere irakasle eta ikaskideak** • BILBO

Basakeriari ez!

Berriro ere eta Zuloaga margolariak zezenetarako zuen zaletasuna aitzakiatzat hartuta, zezenketa iragarri digute maiatzaren bederatzirako.

Orain arte herriko zezenzale (torero-zale esan beharko genuke) taldeak antolatzen zuen zezenketa hau,

azkenengo urteetan Udalaren dirulaguntzarekin —geure aldetik emandako kopurua kritikatu dugun arren, ezin genuen ukatu herriko talde bat zenik—. Oraingoan, ordea, dirulaguntza, irabazi asmo garbia duen enpresa bati emango zaio. Chopera familiari, hain zuzen.

Udal ordenantzek argi diote debekatuta dagoela animaliak hil, zauritu edo borrokara derrigortzen dituen edozein ekitaldi publiko zein pribatu antolatzea. Kasu honetan, antolatzeaz gain, diruz lagundu eta babes politikoa ematen diote alkateak eta kultura batzordeko buruak.

Nahiko argudio legal eta etiko dugu festa odoltsu honi ezetza emateko. Beraz, zera eskatzen diogu Eibarko Udalari eta bereziki horren arduraduna den Iñaki Arriola alkate jaunari: ez dezala diruz lagundu

animalien udal ordenantza hankapetik pasa eta enpresa pribatu baten irabazi asmoa sustatzen duen ohitura basati eta atzerakoia.

Eibarren zale gutxi eta hain gutxiaren erabiltzen den leku publiko paregabe horri beste irtenbide eta erabilpen herritarragoa eman behar diogu aurrerantzean, hasteko aldameneari dauden zezenketa zaleen kuarteleko tropa okupatzaileak kanporatuz eta espazio hori herriarendako irabaziz, Eibarko hirigintza plan orokorrean agertzen den moduan.

Honez gain, aurreko guztia gutxi balitz bezala, atera den propaganda zatiak nagusia erdara hutssez dago. Udalaren eta foru aldundiko diru laguntzen legeak babestutako ekintza guztiak euskara eta gaztelaraz argitaratzera derrigortu arren, ez da bertako arduradun politikoen ahotsik entzun, jarrera hori kritikatu edo salatuz. **Iñaki Amuategi** • Eibarko Herri Batasunaren izenean • EIBAR (GIPUZKOA)

• MONTXO •

astejorran

• ANTON KARRERA •

[EZKER BATUKO KOORDINATZAILEA GIPUZKOAN]

Maiatzaren 21eko langabetuen aldeko jaia

Maiatzaren lehena bi zatitan banaturik ospatu genuen (batetik CCOO-UGT, bestetik ELA-LAB), baina guztio gure begirada jarria genuen datorren maiatzaren 21eko greba orokorren itxaropenean, astean 35 orduko lansaioaren aldeko greba deialdian alegia.

Deialdi horren alde egin dugun guztio ongi asko dakigu greba orokorrak zer esan nahi duen, zer zentzu duen eta nolako ahalegina eskatzen duen. Ongi asko dakigu, beraz, nolako errealitatea nahi dugun gainditu grebaren indarrez: langabezia. Izan ere, gure ustez ezin dugu gehiago etsirik egon, langabezia gure gizartearen ezinbesteko zorra balitz bezala.

Beraz, maiatzaren 21ekoa gure herriko *langabetuen aldeko jaia* dela aldarrikatu nahi genuke. Lanpostua badugunok, eskakizun eta borroka egingo dugu egun horretan, ez baitugu etsi nahi, ez baititu-

gu gure senideak, auzoak edo adiskideak langabeziaren zulo beltzean itxaropena galdurik ikusi nahi, gutxieneko duintasuna emateko gai ez den gizarte *aberats* batean.

Bazen garaia langileen ordezkariak eta ezkerreko hautetsiak era horretako eskakizunaren inguruan elkartzeko. Utz ditzagun albo batera gure arteko ezadostasunak, bazter ditzagun egun batez bada ere gure arteko liskarrak, jaramonik ez hauteskunde begira deialdiarekin bat egin dutenei eta gobernuaren ziren bitartean deus ere egin gabe egon zirenei. Goazen kalera 35 orduko lansaioaren alde.

Arrazoia gure alde daukagu. Euskal enpresa ugazaben hitz goratuak entzun besterik ez dugu, maiatzaren 21ean lanera batere joan gabe etxera nekaturik itzultzeko egun horietako bat izan behar duela ohartzeko. Bidegabekiaren atzaparretan bizi diren horrenbeste lagun alde itxaropen apur bat piztu behar du maiatzaren 21eko jaiak.

↑
Bazen garaia
langileen
ordezkariak eta
ezkerreko
hautetsiak era
horretako
eskakizunaren
inguruan
elkartzeko
↓

• VICTOR MANUEL MAEZTU •

[CDNKO IDAZKARIA]

Nafarroako transferentziak

Duela egun batzuk, Nafarroako Transferentzia Batzordeak Justizia Ministerioko eta INEMeko pertsonalari dagozkion hainbat zerbitzuren transferentziak jaso zituen.

Beti on da Estatuak autonomia erkidego bati zerbitzuak transferitzea, erkidegoaren autogobernu maila handitzen duelako. Alde horretatik, begi onez ikusten ditugu Nafarroak jasotako transferentzia horiek; ez dira inolako pribilejiorik, ez eta Estatuak emandako inolako prebendarik ere, Estatuaren egitura konstituzionalak onartutako eskubide batzuk baizik.

Hala ere, komenigarria da Estatuak ez ahanzte hori lurraldeek badutela eskumen-muga bat, Espainiako Konstituzioko Lehen Xedapen Gehigarriak jasotako eskubide historikoetako edozeini lotutako gaiak alegia, eta, beraz, transferitzeko modukoak direla haiekin zerikusia duten zerbitzuak. Eskumen-muga hori, Nafarroaren kasuan behinik behin, 1839ko Foruen Berrespen Legean definituta dago: «... monar-

kiaren batasun konstituzionalari kalterik egin gabe».

XXI. mendearen atarian, ez da erraza zehaztea zein den «batasun konstituzionalaren» funtsa. XIX. mendean erregeaz, monetaz, armadaz, kanpo politika bakarraz mintzatzen zen; gaur egun, ordea, guztia Koroaren figuran laburbil dezakegu, Estatuaren errepresentazioa den aldetik. Gaur egun, zentzugabea da moneta bakarraz hitz egitea, Estatuak berak ere ez duelako eskumen hori euroa indarrean sartu zenetik. Era berean, zentzugabea da armadaz hitz egitea, barneratuta gauden egitura militarrean aginte-egitura eta komandanteak gure estatuko mugetatik kanpo daudelako. Ez du zentzurik kanpo politika bakarraz hitz egiteak, Estatu Batuek eraginda

mendebaldeko herriek darabiltzaten politiketan murgilduta gaudelako.

Beste baterako utziko dugu erantzun gabe zein diren Estatuaren benetako eskumen eskusiboak, baldin eta baditu.

↑
Nafarroak
jasotako
transferentziak ez
dira inolako
pribilejiorik,
Estatuaren egitura
konstituzionalak
onartutako
eskubideak dira
↓

• Erredakzioan itzulia

gogoratu

• JOXAN ELOSEGI •

• Duela 145 urte

Campionen gandorra eta abertzaletasuna

L1854ko maiatzaren 7an sortu zen Iruñean Arturo Campion Jaimebon, euskal kulturaren munduan zer esan handia sortaraziko zuen idazle oparoa. Italiarra zuen aitona, aitaren aldetik, baina, nafarra eta irunxemea izaki, euskaldun sentitu eta euskaldun bizi izan zen beti. Gaztetan ikasi zuen euskaraz, Foruak galarazi ondoan: «Lotsaturik nengoen, zainetan euskal odola eramaki, euskaldunen mintzaira ez jakiteagatik». Gutxi idatzi zuen euskaraz, eta asko erdaraz, euskarari

buruzko liburu apartak, historia-lan jakingarriak, nobela eta narratibio-sorta ederrak.

Luzaroan erakutsi zuen izaera bizi, zuhur eta, batzuetan, zalapartariaren irudiko izan zen Campionen karrera politikoa. Molde berean goretzi eta apaletsi zituen Nafarroako errege-erreginen handitasuna eta baldreskeriak, eta aldi berean, harrigarria bada ere, oso pertsonaia gutxi loriatu zuen Gaztelako erregina Isabel Katolikoaren edertasun fisikoa eta trebetasun politi-

koa laudatu zituen moduan. Bada, denetik probatu zuen ia-ia politikan ere, katolikotasun kontserbadorearen eta foruzaleatasun euskaltzalearen esparrutik aldendu gabe. «Campion jauna oso urte gutxitan izan da liberal sutsua, foruzalea, katoliko integrista, katoliko-foruzale-alfontsotarra, karlista, integrista eta foruzaleen batasunaren aldekoa... Baina ez zaio oraindik nazionalista izatea bururatu», idatzi zuen Sabino Aranak 1901eko abenduan. Gerokoan bai, gerokoan

bururatu zitzaion, eta nazionalismo moderatu deitu horren kazoletara inguratu zituen bere saltsak. Bizitzako negualdian, ordea, gaina hartu zion errailetan zeraman ideologia eskuindarrak eta besoak zabalik hartu bide zituen oste frankistak Donostian 1936ko irailean sartu zirenean, «Gureak, heldu dira gureak!» esanez.

«Abertzaletasunak Sabino Aranari ez baina Campioni segitu izan balio, beste oilar batek joko liguke orain kukurruku Euskal Herrian» adierazi berri du Nafarroako buruzagi abertzale batek. Baliteke. Baina, egun bezala, formulazio politiko irmo sendoa behar zuen orduan ere abertzaletasun jaio berriak eta hori, okerrak oker, akatsak akats, Sabino Aranak egin zuen, ez Campioneak.

Balkanetako korapiloa ikuspegi sabiniano batetik

• ROLDAN JIMENO ARANGUREN •

[HISTORIALARIA]

Esteban Antxustegi, Euskal Herriko Unibertsitateko Antropologiako irakasleak joan den urtean *Luis de Eleizalde. Un vasco polifacetico* liburua argitaratu zuen. Han gure mende hasierako euskal pertsonai interesgarrietariko biografia eta ekoizpen intelektuala aztertzen du. Eleizalde, euskal nazionalismoa hobeto ikusteko eta ulertzeko bere garaiko Europako nazionalismoak ikertzen zituen. Bere burutapen eta ikerketak Bilboko *Euzkadi* egunkarian plazaratzen zituen, gehienak geroago idatziko zuen *Paises y razas. Las aspiraciones nacionalistas en diversos pueblos* (Bilbo, 1914) liburuan argitaratuko zituenak. Bere obran garaiko Serbiako nazionalismoaren deskribapen zehatza marrazten digu Munduko Lehen Gerratearen atalan.

Serbia Handiaren proiektua

Eleizalderen teorietan sartu aurretik, 1914. urtearen inguruko giroa laburtuko dut. Euskal jertzaleak bere artikulak idazten zuen garaian, «Serbia Handia»-ren proiektua gauzatuz zihoan. Honen arabera, Serbia Balkanetako erakunde nazional eta ideologiko nagusia izanen litzateke. Horren aurrean beste herrialde eslabiarrak eta eslabiarrak etzirenak tinko agertu ziren. Jadani, urte bat lehenago Serbiako erresuma Balkanetako gerran Mazedoniako iparraldea lortua zuen. Serbia ere Munduko Lehen Gerratearen (1914-1918) has-

tapenaren atzetik egon zen. Serbiarrek Sarajevon (Bosnia) izandako Austria-Hungariako koroaren oinordekoa zen Franzisko Fernando eta bere emaztearen atentatuaren atzetik omen zeuden, geroago Gerra Handira eramango zuen gertakaria. European bakea ailegatu zenean Balkanetako mugak finkatu ziren, barneko minoria nazionalak kontutan izan gabe.

Ordutik gutxiengo etniko horiek eta Balkanetan izan duten errejimen politiko bateratzaile ezberdinak etzuten serbiarren nagusitasuna ahalbideratzen. Jugoslavia komunistaren desagerpenarekin serbiarrek haien nagusitasuna aldarrikatzen saiatuko zuten berriro ere, baina haien helburu nazionala solairuan zeuden bestelako etniekin ezingo zuen bat egin, geroago ikusi izan den bezala. Serbiarren egitasmoak beste herrialdeak bere menpe egoitea besterik ez ziren.

Beste aldetik, Balkanetako hainbat nazioen elementu identitarioak ezin zituzten serbiarrek berenganatu.

Luis de Eleizalde eta Serbia

Baina Serbiari buruzko Luis de Eleizalderen ikuspegia aztertu dezagun. Bere iritzia 1914. urteko uztailaren 30ean idatzi zituen, «Europa osoari astintzen hari zaion iskanbila» eztanda egiteaz zegoelarik, egileak erranen duen bezala. Serbia, herri txiki, adoretu eta bere independentzia kemenez defendatzen

duela dio; garai horretan gainera, bere etorkizuna jokuan daukana. «Nazionalitate serbio-kroata» formula erabiltzen dutenen aurka gogor jotzen du. Horrela balitz, «País vasco-nabarro» esatea zilegi litzateke eta, Eleizalderen ustez, Nafarroa Euskal Herriaren barnean dagoen bezala, Kroazia Serbiaren barnean dago; guztia gauza bera izanez. Egon bada, go serbiaren nazionalitatea eta, honen barruan, etnikoki ezberdindu gabe, Kroatak. Haien alde bakarra erlijioa eta egoera politikoak da, baina inolaz ere haien nazionalitatea.

Luis de Eleizalde Balkanetako egoera korapilotsuaren haria dexente ondo deskribatzen digu. 1878. urtean jaiotako eta 1923an hildako gipuzkoarra Sabino Aranaren dizipulua, Matematikako katedratikoa, Eusko Ikaskuntzaren Batzorde Orokorreko kidea, Euskaltzaina eta idazlea zen. Europako nazionalitateen adibideak Euskal Herriko paralelismoak ikusteko erabiltzen ditu. 1913an adibidez, Irlandaren independentziaren inguruan orriak eta orriak bete zituen.

Eleizalde serbiar eta kroaten arteko lotura etnikoa ondo adierazten du. Hala da, biak eslabiarrak eta amankomuneko hizkuntzak baina erlijio desberdineko herriak dira. Serbia, Bulgaria eta Errumaniarekin batera, erdi aroan geroago eliz ortodoxoak eraldatuko zituen lehen «eliz autozefalikoak» eraiki zituzten. Serbiar adibidez, «patriarkatu apostoliko-

ak» erromes gune garrantzitsuak dira, San Sava fundatzaileari gurtza handia eskainiz. Elizak Jainkoaren herria babesten du, azken hau bere nazionalitate bereiztuarekin identifikaturik dagoelarik. Kroatak beste aldetik, kristauak dira.

Albania eta Kosovo

Albaniarren bilakaera historiko eta kulturala ezberdina da oso. Eleizalde independentzia lortutako herri naziona-

lista bat ikusten du. Geografikoki Balkanetako zonaldean kokaturik, haien hizkuntza eta etnia albaniarra da. Islama Balkanetan erdi aroan seljuzidek sartu egin zuten, laster gurutza kontraerasoa jasoz, Kosovoko bataila famatuarekin (1389), besteak beste. Eleizalde ez du albaniar-kosovartarren egoera azaltzen. Hauek Serbiarren lurralde historikoan dauden albaniarrak

dira. Hizkuntza, kultura eta erlijio desberdineko solairu berberan dauden bi komunitate hauek gaur egun dugun gerraren gako etnikoa dugu. Eleizalde paradoxa honetan etzuen sartu egin izan nahi. Azken batean, egoera honetan herri bakoitzaren eskubide historiko eta kulturei buruz hari gara mintzo eta alde batetik edo bestetik parte hartzea zaila da euskal abertzale baten zat, bai mende honen hasierakoentzat, bai gaur egungokoentzat, nahiz ezker, nahiz eskuinekoak izan.

“
Europako nazionalitateen adibideak Euskal Herriko paralelismoak ikusteko erabiltzen ditu Luis de Eleizalde

“
Albaniarren bilakaera historikoa ezberdina da oso. Eleizalde independentzia lortutako herri nazionalista bat ikusten du

Nafarrok zita bat dugu Iruñean

• ESTHER LAKASTA ETA FELI BEAUMONT •

[NAFARROAKO SENIDEAK ELKARTEAREN IZENEAN]

Giza eskubideei buruz ari zaizkigu barra-barra komunikabideetan egunero. Albaniarren giza eskubideak urratzen dituzte serbioek. Serbioen giza eskubideak urratzen OTANeko militarrek. Turkoek kurdoenak, gizon askok emakumeenak, zenbait gurasok haurrenak... egunero giza eskubideen urraketen adibide ugari ikus ditzakegu Telebistan. Imajina hauek hunkitzen gaituzte, gure bihotza ukitzen, baina berehala ahaztu egiten zaigu ondorengo iragarkiek kotxe edo kolonia bat emakume argalegi baten bidez eskaintzen digutenean.

Gure herrian ere giza eskubideak urratzen dira, egunero, orduoro. Preso eta errefuxiatuak dituen herria dugu gurea. Preso eta errefuxiatuak, he-

rri honi dagozkion eskubideak onar ditzaten borrokatu zutelako eta borrokatzen dutelako. Eta horrexegatik espainiar eta frantziar gobernuak beraien giza eskubideak zanpatzen dituzte. 2.000 euskaldun baino gehiago munduan zehar barreiatu daude, izugarritzko bizibaldintza gogorretan bizitzen. Frantziar eta espainiar estatuan zehar barreiatu daude 529 preso. Isolamendua, jipoiak, probokazioak, egunez egun pairatzen. 3.000.000.000 pezetan gastatzen dute familiarrek urteero bidaietan bere senide presoak bisitatu ahal izateko. Irainak, kontrolak, miaketak jasan behar izaten dituzte astero, hilabetero, urtero 12 preso hilik espetxe politikaren ondorioz, 7 senide hilik errepi-deetan, 120 preso bahiturik, legez da-

gokien baldintzapeko askatasuna ukatzen zaielako, 9 preso larriki gaxorik, hauetatik 3 gaixotasun sendaezinekin, askatasuna ukatzen zaie euskal preso politikoak direlako.

Giza eskubideetaz aritzen garenean hurbil hurbileko kontuaz ari gara ere. Nork ez du ezagutzen presoren bat? Nork ez du ezagutzen preso edo errefuxiatu baten senideren bat? Nork ez du jakin preso ezagunen bati gertatutakoa, senide ezagunen batek izandako ustekabea?

Maiatzak 7, Hego Euskal Herrian eta Gestorek eta Senideek deituta Konpromezu egunari ekin diogu. Argi dugu dispertsioarekin eta honek bermatzen dituen giza eskubideen urraketekin amaitzeko guztion konpromezua ezinbestekoa dela. Espainiar eta Frantziar

governuei jasanezina bihurtu behar diegu neurri politiko hau mantentzea. Bakoitza bere arloan, egunez egun gogoratzen hemen ere giza eskubideak urratzen ari direla, astero-astero gobernuak biolentzia eta txantaia erabiltzen ari direla etekin politikoak lortzeko asmoz, eta guzti honen arduradun politikoak zeintzuk diren salatuz.

Eta nafarrok ere maiatzaren 8an zita garrantzitsu bat dugu: Dispersioaren Kontrakoa eta Presoen Giza Eskubideen Aldeko deklarazioaren sinatzaileek deituta, 5etan *Golem* zinematik abiatuko den manifestazioa izanen da. Lehen aldiz, Nafarroa mailan elkartu gara alderdi sindikatu eta giza mugimendu desberdinak ekimen bateratu hau bultzatzeko. Argi eta ozen adierazteko zein den gure nahia eta borondatea.

Lizarra-Garaziko Akordioa

ORAIN ARTEAN EGINDAKO JARDUERAREN BALORAZIO «POSITIBOA» AZPIMARRATU DUTE BOZERAMAILEEK

Lizarra-Garazi etorkizuneko «erreferentzia» izango dela diote sinatzaileek

■ Gatazka konpontzeko akordio baliagarria dela berretsi zuten atzo Gasteizen egindako bilkuran

■ Lizarra-Garaziko Akordioa gizarteratzerako kanpainak helburuak bete dituela uste dute sinatzaileek

■ UDA-Trebiño elkarteak aurretik azaldutako atxikimendua bete eta akordioa izenpetu zuen atzoko ekitaldian

Felix Iriarte / Gasteiz

ZAZPI hilabete bete dira jada Lizarra-Garaziko ituna izenpetu zenetik, eta foru eta udal hauteskundeak iritsi aurretik balorazioak egiteko ordua ailegatu da. Gasteizen egindako bilkura aprobeztatu zuten horretarako.

Akordioaren baliagarritasuna berretsi dute eta etorkizunari begira «erreferentzia» izango delako poztu egin dira. Euskal Herriko gatazka politikoa konpontzeko Lizarra-Garaziko ituna ezinbesteko tresna izango da itunkideen arabera. «Gatazka politikoa konpontzeko akordioaren baliagarritasuna berretsi dugu, jakinik geroari begira ezinbesteko erreferentzia izango dela», esan zuten Markel Olanok euskaraz, Mertxe Colinak frantsesez eta Pernando Barrenak gaztelaniaz.

Donostiako bilkuran, duela bost hilabete, akordioa gizarteratzea ebatzi zuten. Helburu hori sobera beteta dagoela pentsatzen dute sinatzaileek, bi arlotan batez ere: Euskal Herriaren barruan eta nazioartean. Izan ere, Euskal Herriko hiriburuetan eta herrietan izan dira akordioaren nondik norakoak zehazten. Halaber, Madril eta Bruselan, besteak beste, hitzarmenaren xehetasunak argitzeko parada izan dute. Aurrerantzean bide beretik segituko badute ere, litekeena da hauteskunde kanpainak erritmoa geldotzea; hala ere, horrek ez du esan nahi geldituko denik.

Bilera «izpiritu kritikoarekin» egin zuten, eledunek esan zuten bezala. Autokritika horretan sartu ziren hainbeste arrakasta izan ez duten xedeak. Kapitulu horretan leudeke Lizarra-Garazin ez dauden alderdiekin izandako harremanak. Atzoko bozeramaileek ez zuten zehaztu —besteak beste, galderarik ez egiteko eskatu zitelako

MIREN SAEZ

Lizarra-Garaziko Akordioaren sinatzaileen ordezkariak atzo Gasteizen eskainitako prentsaurrekoa.

kazetariei—, baina ituneko beste iturri batzuek jakinarazi dute arlo hori ez dela behar bezain ondo bete. PPK, izan ere, hasieratik ezezkia eman zion Lizarra-Garazikoekin biltzeari. UAk hasieran bai, baina azkenean ez, eta PSE-EEk erdibide bat hartu du, alderdiekin banan-banan biltzea hobetsi baitu. Lizarra-Garaziko iturri horien arabera, arlo horretan «hobetu» behar da.

Gasteizko bilkura aprobeztatu zuen, bestalde, UDA-

Akordioaren geroa

■ ■ ■ «Gatazka konpontzeko akordioaren baliagarritasuna berretsi dugu, jakinik geroari begira ezinbesteko erreferentzia izango dela»

Trebiño elkarteak Ituna izenpetzeko. Trebiño Araban sartzearen aldeko taldearen izenean, Pedro Portillak izenpetu zuen akordioa. Portilla Trebiñoko zinegotzia da, eta atzo bilkuran parte hartzeko aukera izan zuen.

ETAren komunikazioa

Ituneko bozeramaileek, bestalde, ez zuten ez baieztatu ez gezurtatu Europa Press agentziak zabalduetako informazio bat, zeinek zioen ETAK

Lizarra-Garaziko kideei jakinarazi diela oraindik ez dela egoera egokia Gobernuarekin aurrez aurre negoziatzeko. Antza denez, ETAK kanpoko bitartekari baten parte hartzea ezinbestekotzat jotzen zuen, Gobernuaren iritzia aurka.

Informazio hori txosten baten bidez iritsi omen zen akordioaren sinatzaileengana —hori zioen Europa Pressek—, baina hitzarmeneko iturrietan ez da hori baieztaterik izan.

Ibarretxek PSE-EEri egotzi dio biktimak Eusko Jaurlaritzara ahultzeko erabiltzea

Lehendakariaren jokabidea «gaitzesgarritzat» jo du Rosa Diez PSE-EEko buruak

F.I. / Gasteiz

Biktimen inguruan ezta baidatu zuten atzo berriro Gasteizko Legebiltzarrean. PSE-EEk ahalbidetu zuen ika-mika lehendakariari egin zion galdera batekin. Eta honek alderdi sozialistari biktimen erabilera egotziz erantzun zion. Ibarretxeren arabera, PSE-EEk Jaurlaritzara ahuldu nahi du biktimez baliatuz.

PSE-EE eta PPren egoitzen eta militanteen aurkako erasoaren aurrean Jaurlaritzak zer egin duen galdetu zion Rosa Diez legebiltzarkide sozialistak Juan Jose Ibarretxe lehendakariari. Zehatzago, galdetu zion ea Jaurlaritzak elkartasuna erakutsi dien kaltetuei, eta biktimen egoeraz interesik izan duen.

Galderei baiezkoa eman ostean, galdera horien zioaz hausnartu zuen lehendakariak. Uste du PSE-EEk interes maltzurak gordetzen dituela proposamen horiek Legebiltzarrerara eramanez, hau da, biktimez baliatzen dela Jaurlaritzari oposizioa egiteko. Eta hori ez zaio bidezko iruditu.

«Beti pentsatu izan dut biktimen erabilera ez dela zuzena, are gehiago kasu honetan bezala akusazioak funtsik ez duenean. Ez da bidezkoa pertsonen sofrimendua eta mina erabiltzea adierazpen horiek herritarrak kontzientziatzeko

JOSEBA OLALDE

Rosa Diez atzoko Gasteizko Legebiltzarreko saioan; atzean, Idoia Zenarruzabeitia eta Juan Jose Ibarretxe.

erabiltzen direlako», erantzun zion lehendakariak.

Diez kexu agertu zen lehendakaria ez zelako erasoak izan zituztenen etxetara joan, edo PP eta PSE-EEren egoitzetan ez agertzeagatik erasoak izan ostean.

Hitzok ez zitzaizkion gustatu lehendakariari. «Ez zalan-tzan jarri Jaurlaritzaren konpromezua, eztabaida gogor batean sartuko ginatekeelako. Esaterako, guk ez dugu inoiz esan zigorra izan duten kideak ohorezko pertsonak direnik, ez eta Guadalajara askatasunaren ikurra denik ere».

ETBk ETari egin elkarrizketa «arrazoizkoa eta egokia»

■ PP-k eta PSE-EEk zalan-tzan jarri zuten ETBk ETari egindako elkarrizketaren egokitasuna, eta lehendakariari galdetu zioten ea zerbait egin zuen elkarrizketa ez pantailaretzeko, eta ea elkarrizketa egokia iruditu zitzaion. Ibarretxek baietz erantzun zion. «Arrazoizkoa eta egokia iruditu zait ETari elkarrizketa egitea ETBn. Nire zoriona merezi du»,

erantzun zion. Halaber, ukatu egin zuen elkarrizketa ez emititzeko saioa egitea, ETBren erabakia delako.

Urkijok deitoratu zuen Ibarretxeren erantzuna. Haren aburuz ETari egin elkarrizketa erakundeari «publizitatea» egiteko besterik ez zuen balio, eta Ibarretxek ontzat ematea ulergaitza egin zitzaion. PSE-EEri bezala.

Ihes egindako 304 pertsonak itzultzeko aukera izan dezaketela dio Gobernuak

■ Josep Piqueren arabera, horrek inmovilismo salaketak gezurtatuko lituzke

Efe / Madril

ESPAINIAKO GOBERNUAK sektore ugari egin inmovilismo salaketei aurre egin nahi izan zien, eta horretarako ihes egindako 304 pertsonak itzultzeko aukera izango dutela azaldu zuen. Gobernuaren oharrak dioenez, «informazio kanalak zabalduko dira enbaxada eta kontsulatu bidez, modu horretan ETarekin lotura duten edo eduki duten pertsonak jakin ahal dezaten justiziarekin auzirik ote duten eta Espainiara itzul daitezkeen. Espainiako Gobernuak azaldu duenez, horretarako kontaktuak idatziz nahiz telefonoz egin daitezke.

Josep Pique Gobernu bozeramaileak azaldu zuenez, «honek inmovilismo salaketak gezurtatzen ditu». Halaber, iragarpen honen harira jada jendea hurbildu dela esan zuen Gobernu bozeramaileak.

Bestetik, Josep Piquek ETari eskatu zion «liturgia» uzteko «Lizarra Garaziko Akordioaren sinatzaleei igorri eskutitzari erreferentzia eginez», bai eta «benetako bake borondatea» azaltzeko ere.

Bake prozesua ez oztopatzeko galdegin diote hainbat taldek Espainiako Gobernuari

■ Beste manifestu bat kaleratu dute gobernu kanpoko zenbait erakundek

Edurne Elizondo / Iruñea

EUSKAL HERRIKO giza eskubideen, bakearen eta negoziazioaren aldeko bigarren manifestua plazaratu dute Nafarroako gobernu kanpoko hainbat erakundek, Lizarra-Garaziko Akordioa izenpetu ondoren abian jarritako elkarrizketa eta bake prozesuari buruzko euren iritzia berriz ezagutzera emateko asmoz. Lehen manifestua joan den urteko azaroan kaleratu zuten.

Sodepaz, Mugarik Gabe, Komite Internazionalistak, % 0,7 Batzordea, Oinarrizko Kristau Elkartearen Koordinakundea, Askapena, Emakume Internazionalistak, Seven Sioux, Ixim, Lizarrako 500 Urte Batzordea, Mundo Solidario eta SOS-Arrazakeria erakundeek izenpetu manifestuak bake prozesuaren alde «egiazko apustua» egiteko eskatu dio Espainiako Gobernuari, zigorraren hiru laurdenak beteta edo gaixodauden presoak askatuz, eta

terrorismoaren kontrako lege bereziak bertan behera utziz.

Sinatzaleek bake prozesua ez oztopatzeko ere eskatu diote Espainiako Gobernuari, eta salbuespenik gabe giza eskubideak errespetatzeko. Manifestua izenpetu duten gobernu kanpoko erakundeen ustez arazo politikoek konponbide politikoak behar dituzte. Azkenik, Eusko Legebiltzarrean egitekoa zen erbesteko parlamentu kurdaren bilkurari jarri oztopoak gaitzetsi dituzte.

JOXE LACALLE

Gobernu Kanpoko Erakundeek atzo Iruñean eskaini prentsaurrekoa.

Karmelo Landa: «Presoak eta errefuxiatuak erabiliz Lizarra-Garazi lehertu nahi dute»

Tas-Tas irratia Karlos Rodriguez mahikidearekin batera elkarrizketa eskaini dio

Miriam Garzia / Bilbo

Karmelo Landak eta Karlos Rodriguezek urte bete eta lau hilabete bete dituzte Basauriko espetxean. Azken asteotan espetxean egondako Alvaro Hilario insumiso presoak Tas Tas Irrati Librerako egindako elkarrizketan «gure ekimen politikoa `aparkatu´ nahi izan dute espetxean, baina ezker abertzaleak indarrak biderkatu izan ditu» adierazten dute.

«MARGINAZIOA hurbiletik ezagutzen dugu espetxean» adierazi du Karlos Rodriguezek espetxean bizi duten egoeraz galdetzerakoan, «Preso politikoen egoera ez da hobe. Aparkatzen gaituzte, erditik kentzen gaituzte, espetxea gustoko ez diren gauzen aparkalekua baita. Ildo honetatik gure ekimen politikoa aparkatu nahi izan dute, baina ezker abertzalearen ekimenak aurrera egin du, are gehiago indarra biderkatu egin dira», gehitu du. Hala ere, Karmelo Landak salatzen duenez, «Madri-lek zein Parisek lehertu nahi dute Lizarra-Garazi akordio euskal presoak eta errefuxiatuak erabiliz txantaia zikin bat eginez».

Egoera horren adibide gisa Txabi Etxebarria presoaren kasua aipatu dute. «Espainiko Gobernuak egindako keinu bat bezala ekarri zuten A Coruñatik, eta hemen dago inolako osasun zainketarik gabe. Traumatólogoari ere debekatzen diote bisita. A Coruñan lortu zuena hemen ezina da, bere egoera berez

bait bada antieuskalduna da». Kasu honetan kontradizio batean murgilduta daudela uste du Landak. «Euskal Herria deuseztatu nahi dute Euskal Herrian Espainiako justizia inposatuz eta Konstituzioa inposatuz. Ildo honetatik, Auzitegi Konstituzionalak Gorenak hartutako erabaki zikin bera hartzen badu, nola etorriko dira gero Konstituzioa denon Konstituzioa dela esanez?», argudiatu du.

Auzitegi Gorenak hartutako erabakia berresteak beste arazo bat ekarriko lioke Auzitegi Konstituzionalari Karmelo Landaren aburuz. «Estrasburgeko Auzitegian nahiko agerian geldituko da epai politiko honen keriak zeintzuk izan diren». Espainiko Justizia Euskal Herriaren aurka erabiltzen ari direla dio Karmelo Landak.

Euskal Herriak bizi duen une politikoari buruz, aspalditik datorren eta orain bizkortu egin den prozesu bat dela dio Landak. «Bistan da prozesu honen motorra ezker abertzalea izan dela eta orain ere badela, eta zorionez gaur

egun indar gehiago elkartuz prozesuaren norabidea Euskal Herriaren nazio eraikuntza, lurralde batasuna eta demokrazia euskaldun guztion demokrazia dela dugu. Prozesu horren emaitza ez dago EAJren esku, ezta estatu espainiar edo frantsese-

an, euskal gizartearen esku dago eta horretan konfiantza izan behar dugu».

Gartzelako sirenak jotzean, azken gogoeta utzi du Landak. «Euskaldunok ezin dugu espainiar justiziaren menpe bizi. Ezin dugu sistema politiko librerik eduki. Hau azken finean, independentziarako gonbidapena da, bestela ez da egongo ez justiziarik, ez adierazpen askatasunik, ez euskararik ezta Euskal Herriarik».

Karmelo Landa, espetxeratu aurreko argazki batean.

Ardanza gatazkak gaintzeko Unesco-ren aditu taldean aritzeko deitu du Mayor Zaragozak

Agentziak / Bilbo

JOSE ANTONIO ARDANZA, EAEko lehendakari ohia, deitu du Federico Mayor Zaragozak, UNESCOko zuzendari orokorrak, erakunde horrek duen gatazkak gaintzeko aditu taldean parte hartzeko eta baliteke onartzea. ETBri egindako adierazpenetan esan zuenez, behin eta berriro deitu omen dio Mayor Zaragozak aukeratuen taldean parte har dezan. Talde hori 25 edo 30 pertsona inguruk osatzen dute eta gehienak kargu garrantzitsuetan aritutako irakasle eta politikoak dira.

KARMELO LANDA

Egoera berria

■ ■ ■ «Bistan da prozesu honen motorra ezker abertzalea izan dela eta orain ere badela»

Presoekiko konpromisoa agerian

Milaka herritarrek bat egin zuten Euskal Herriratzea eskatzeko Senideek egindako deiarekin

Erredakzioa / Donostia

Senideak elkartek eta Amnistiaren Aldeko Batzordeek antolatuta, Konpromiso Eguna izan zen atzo. Helburua euskal presoek Euskal Herriratzea eskatzea eta haien eskubideak berma daitezela aldarrikatzea zen, eta, Senideek jakinarazizutenez, milaka herritarrek egin zuten bat deialdiarekin.

SENIDEAK pozik azaldu ziren atzo iluntzean Konpromiso Egunak izandako erantzuna ikusita. «Presoen gaia-aren inguruan dinamika iraunkor bat lortzen ari gara, eta horrek bide onetik goazela esaten digu. Atxikimendu berriak jasotzen goaz egunez egun, eta badakigu, halaber, oraindik ausartu ez diren asko ere gehituko zaizkigula bide honetan», dio senideen oharra. Horregatik euskal gizartea zoriondu du, «presoekiko konpromisoa berrestegatik». Halaber, mobilizazioetan mota askotako jendeak parte hartu duela azpimarratu dute, hainbat alderdi eta elkartek bat egin baitzuten mobilizazioekin.

Egun osoan hainbat ekitaldi izan ziren Hego Euskal Herriko herri askotan. Senideek bildutako datuen arabera, Araban mobilizazio aipagarriena Gasteizen izan zen: arratsaldean lau lekutatik abiatu zen jendea, eta Andre Mari Zuriaren plazan 800 lagun inguru bildu ziren. Laudion goizean euskal presoak Euskal Herrira ikurra jarri zuten enpresetako sarreretan, institutuan eta udaletxeko balkoian. Udaletxean aurrerantzean egunero izango da ikurra balkoian. Agurainen 350 pertsona bildu ziren manifestazio batean. Otxandion 70, eta Legion 30.

Bizkaiari dagokionez, hiruburuan zenbait mobilizazio izan ziren. Goizen 30 pertsona inguru kontzentratu ziren PPren egoitzaren aurrean. PP errudun. Errepresaliatuak etxera jartzen zuen pankarta bati eusten zioten batzuek, beste batzuek, berriz, lepotik zintzilik zeuzkaten bestelako mezuak agertzen zituzten kartelak. Kartel horietan sakabanaketa legeztatutako

MIKEL MARTINEZ

Bilboko
udaletxean
goizean
eginiko
kontzentrazioa
Udaleko
hainbat
zinegotzi izan
ziren bertan.

MIKEL MARTINEZ

PPren egoitza baten aurrean Gobernuaren espetze politika salatzeo eginiko kontzentrazioa.

Reta: «Alderdiek bizkarra eman diete presoek»

SENIDEAK euskal preso eta errefuxiatuak Euskal Herrira itzul daitezela eskatu zuten PPren Bilboko egoitzaren aurreko aldean. Inaki Retak, Bizkaiko Senideen arduradunak, adierazi zuenez, «urtarriaren 9ko manifestazioaren ostean alderdi politikoez —gizarteak ez, beti lagundu digulako—

presoen gaia alde batera utzi dutela igarri dugu. Itxitasun hori dela eta nahikoa haserre ginen, batez ere bere garaian sakabanaketaren alde egin zuten alderdiekin. Hori dela eta, egun jakin bat jarri nahi izan genuen gure konpromisoa adierazteko. Maiatzaren 7a hautatu genuen,

eta hau hilerro errepikatu nahi dugu».

«Gure haserrikeria agerian adierazi nahi diegu alderdi politikoei. Berriz ere bizkarra eman diete presoek. Eta horrek eragin garbia izan du Madrilgo Gobernuaren jarrean. Alderdi politikoez presionatzeari utzi diotenean egorak okerrera egin du

kartzeletan; Espainiako kartzeletan eta Frantziakoetan ere bai. Frantzia, esate baterako, lehen 11 kartzelatan 70 preso zeuden; orain 22 kartzelatan daude. Horrek argi erakusten du presorik ez dagoenean Madrilera nahi duena egiten duela», esan zuen Inaki Retak.

tortura dela eta abar adierazten zuten. Arratsaldean 250 lagunek parte hartu zuten giza katean.

Santurtzin 400 pertsona bildu ziren giza katean. Durangon 500 lagun bildu ziren, Galdakaon 250, Berangon 150, Barakaldon 125, Gernikan 70, Leioan 65...

Donostian, berriz, goizean nekimen berezi bat egin zen. Hala, presoek argazkiez eta euskal presoak Euskal Herrira ikurrez bete ziren kale nagusiak, jendea metroz metro jarri baitzen ikur horiekin. Arratsaldean, berriz, 800 laguneko giza katea izan zen.

Azpetian, goizean lau solidario epaitegitik zintzilikatu ziren eta panfletoak bota zituzten. Arratsaldean 700 lagun bildu ziren. Hernanin auzoetan kontzentrazioak egin ziren, eta ondoren 400 lagunek giza katea egin zuten. Oñatin 350 lagun bildu ziren, Arrasaten 300, Aretxabaletan eta Mutrikun 250, Zumaian 150, Deban 140, Zarautzen 125, Lezon 100, eta abar

Nafarroan, Iruñean kontzentrazioa egin zen iluntzean. Bestetik, Sakanako herrietan eserialdiak egin ziren.

Aipatzekoa da, halaber, goizean ikasleek mobilizazio ugari egin zituztela Hego Euskal Herriko inguru gehienetan.

Gehiengo sindikalak presoan alde lan egiteko «konpromiso iraunkorra» hartu du

Ekimen zehatzak gauzatzeko plangintza bat egiten ari direla iragarri zuten atzo

Eider Goenaga / Donostia

Senideek eta Amnistiaren Aldeko Batzordeek antolatutako Konpromiso Eguna aprobetxatuz, Euskal Herriko gehiengo sindikalak presoan eskubideen eta Euskal Herriratzearen aldeko «konpromiso iraunkorra» azaldu zuen. ELA, LAB, HIRU, STEE, ESK eta EHNE sindikatuek prentsaurrekoa eskaini zuten horretarako, eta gai horren inguruan egiten ari diren plangintzaren berri eman zuten.

«KONPROMISO garbi eta iraunkorra hartzen dugu euskal presoak Euskal Herriratzearen aldeko aldarrikapena toki guztietara eramateko», adierazi zuen sindikatuen bozeramaile lana egin zuen Felix Lopez LABeko ordezkariak. Izan ere, Lopezek azaldu zuenez, «Euskal Herriko gizarteak euskal presoan Euskal Herriratzeara ia aho batez eskatu duen arren, PPren gobernuak ez du herriak emandako hitza entzun eta errespetatu».

Ildo horretan, «aurrerapauso berri» bat ematearen beharra. «Guztiz beharrezkoa ikusten dugu Euskal Herrian dinamika iraunkor bat sortzea presoan eskubideen alde, eta zentzu horretan hartzen dugu gure konpomi-

ELA, LAB, HIRU, STEE eta ESK sindikatuetaordekariak Senideetako Tomas Karrerarekin, atzo Donostian.

soa», adierazi zuen Lopezek. «Konpromisoa bakoitzak bere esparruan hartu behar du, bakoitzak bere alorrean esfortzu guztiarekin presoan aldeko lana eginez. Baina ez bakarrik mezua zabaltzeko, mezua zabalduta eta asumituta baitago euskal gizartearen, zerbait egiten hasi behar dugu presoak lehenbailehen Euskal Herrian izan daitezzen», gaineratu zuen.

Ildo horretan, sindikatuek jakinarazi zuten dagoeneko hasi direla horren inguruko plangintza bat egiten, nahiz

eta oraindik zehaztu gabe dagoen. «Oraindik jorratzen ari gara, baina epe laburrean plangintza bat zehaztuko dugu, hainbat ekimen burutzeko. Presoen eta langileen arteko lotura bilatu behar dugu. Izan ere, preso gehienak enpresetako langileak ziren, eta gure asmoa da horietako bakoitzean enpresan daukaten presoaren aleko plataforma bat sortzea», azaldu zuen LABeko ordezkariak, aurrerantzean egingo dituzten ekimenen berri ematean.

Erakunde gehiagoren inplikazioa lortu

Tomas Karrera Senideen koordinatzaile nagusiak, sindikatuen babesa eskertu zuen, presoan aldeko borrokari babesa ematean beti lehenengoak izan direla gogoratu. Bestalde, presoan alde gizartearen gehiengoazaldu den arren, ez dela nahikoa adierazi zuen: «Euskal Herriko hainbat erakundek ez dute gaia eztatadatu, eta esfortzu bat eta inplikazioa eskatu behar diegu horiei».

Iruñean egingo den manifestazioak Nafarroako gizarte politikarien aurretik doala erakutsiko du AABen ustez

Erredakzioa / Iruñea

GAUR Iruñean presoan eskubideen alde egingo den manifestazioak erakutsiko du Nafarroako gizartearen gogoaz euskal presoan Euskal Herriratzeara eta haien eskubideen errespetua dela. Hala adierazi zuten, behintzat, Amnistiaren Aldeko Batzordeek komunikabideetara igorritako prentsa ohar baten bitartez.

«Nafar gizarteak haien ordezkari izan nahi duten politikarien aurretik doa. Hori da bihar [gaur] Iruñean egingo den manifestazioak jasotako babes zabaletik atera daitekeen ondorioa», diote AABek. Izan ere, 250 talde eta erakunde baino gehiagok eman diote bere babesa gaur arratseko 17:00etatik aurrera Iruñeko kaleak zeharkatuko dituen manifestazioari. Manifestazioa Golem zinemetatik irtengo da *Dispersioaren kontra eta presoan giza eskubideen errespetuaren alde* lelopean.

Nafarren gehiengoak presoan eskubideen errespetua eskatzen du, baina alderdiei ezer ez egitea leporatzen diete AABek. UPNri sakabanaketaren erantzule izatea egotzi diote, eta CDN eta PSNri horren aurrean jarrera «epela» izatea.

Legebiltzarrak botere judizialari eskatuko dio Madrilen espetxe politikari aurre egiteko

F.I. / Gasteiz

MADRILGO Gobernuaren espetxe politika salatzeke beste ebazpen bat hartuko du Gasteizko Legebiltzarrak. Lizarrar-Garaziko alderdiek legez besteko proposamen bat aurkeztu zuten atzo Eusko Legebiltzarreko errolan, eta, besteak beste, proposatu dute Gasteizko Legebiltzarrak botere judizialari eskatzea egungo legedia aplikatzeko. Hala dio EAJk, EAK, EHk eta IUK hitzartu proposamenak: «Botere judizialari eskatzea indarrean

dagoen legea aplika dezala, preso orori legez aintzatetsitako eskubideen itzalpean, eta ez dezala biderik eman espetxe politikaren oinarria une politikoaz baliatu nahi izatea».

Proposamenaren egileek uste dute EAEko botere judizialak zalantzan jarri duela Madrilgo Gobernuaren espetxe politikaren konstituzionaltasuna.

Legebiltzarrak, bestalde, espreski salatuko du Barne Ministerioaren eta Gobernuaren espetxe politika, beste zenbaitetan egin duen

bezala. Halaber, aldarrikatuko du zigorraren hiru laurdenak bete dituzten presoentzat behin-behineko askatasuna dagokiela, gaixorik dauden presoek bezala.

Presoen gaia berriro Legebiltzarrean eztatadatzeko motiborik badagoela adierazi zuten proposatzaileek. Azken urteotan hainbat aldiz aldarrikatu ditu Gasteizko ganberak presoan eskubideak, eta orain berriro egingo du. «Beharrezkoa eta ezin bestekoa zaigu ekimena hona ekartzea eta gure konpromezua plazaratzea. Esan

Javier Madrazo, Jose Antonio Rubalcaba, Jone Goirizelaia eta Rafa Larreina, atzo Gasteizko Legebiltzarrean, prentsaurrekoa eskaintzen.

behar dugu euskal presoekiko konpromisoa ez dugula ahazten eta ez dugula ahaztuko inoiz. Horregatik joan behar den forora joango gara

presoen eskubideen alde», esan zuen Jone Goirizelaia EHko legebiltzarkideak proposamenaren filosofia azaltzeko.

Javier Madrazo

• IUREN EAEKO KOORDINATZAILEA •

«Nafarroako emaitzek asko mugiaraz litzakete EAEko gauzak»

■ ■ ■ ETak su-etena eman zuenetik euskal gatazka bere gordintasunean agertzen dela dio. ■ ■ ■ IUK prozesuaren alde egiten duen apustua ez dela EAEkoa soilik ziurtau du, eta horren frogatzat Anguitaren bisita ipini du. ■ ■ ■ Gatazkaren muina Euskal Herriari autodeterminazio eskubidea ez aitortzea dela dio.

XOUSE SIMAL

IUK Bilbo erdialdean hartu du egoitza berria, eta gustura dago Madrazo, bulegoan lanak amaitu gabe badaude ere.

■ **IUK, mahai baten faltan elkarriketa mahai bi finkatu nahi ditu, EAEko eta Nafarroako Parlamentuetan. Ez dira mahai gehiegi mahaikide gutxirentzat?**

Bai, horixe da arazoa, nola jesarrarazi. Momentuz eszenario bideragarri eta errealistak antolatu behar dugu. Nafarroako eta EAEko alderdiak bilduko dituen mahai bakarra egitea ez da errealistak, hori Euskadiko errealtate politiko eta instituzionala ez ezaguztea da. Gureak, dauzkan zailtasun guztiekin ere, egunen batean gauzatzeko aukerak ditu.

Oinarriarako EAE eta Nafarroaren arteko Lankidetzako Organoaren metodologia hartu dugu. Bere garaian Parla-

PSOEren laguntza

«PSOEak bakarrik uzten duen momentuan, PPK ez du beste biderik izango mugitzea baino; PSOEak egungo laguntza tinkoa ematen dion bitartean, PP eroso egongo da inmovilismoan»

mentuetan onartu zen, gero Otanok isilarazi eta UPNk pikutara bidali zuen. Proposamenak komunitate bien nortasuna gordetzen du eta aldi berean topagunea bultzatzen du. Hori da bake mahaia proposatzeko hartu dugun erdua. Haien artean koordinazioa eta momenturen batean, elkargune bat izan behar dute. Hori dinamika berak ekarriko du.

■ **Bai, baina nola jesarraraziko dituzue mahai horietan egoteko prest ez daukanak, PSOE eta PP?**

Pazientziarekin, ekinaren ekinaz eta iraunkortasunez.

Ez da lan erraza. Gizarte mobilizazioa bultzatu behar dugu, bai herri mailako ekimenetan, bai hauteskuntzetan. Gizarteak zer esan handia du, eta bake prozesuaren alde dagoen gizarte gehiengoak inmovilistak mugiarazi beharko ditu ezinbestean, batez ere PSOE. Gaur egun giltzarria da hori, guztia aurrera joan dadin. PSOEak PP bakarrik uzten duen momentuan, PPK ez du beste biderik izango mugitzea baino; egungo arnasaldi iraunkorra ematen dion bitartean, laguntza tinkoa ematen dion bitartean, PP oso eroso egon-

go da geldikerian. Ez dago errezeta miragarriarik, ildo horretan lanean jardun behar dugu. PSOEen ez dago bloke monolitiko bat, arrakalatzen ari da; ikusi beharko dugu zer-nolako bidea hartzen duen horrek.

■ **Arrakalatzen ari dela diozu orain, baina duela egun batzuk zuk zeuk esan zenuen PSOEak dagoeneko PPrekin akordio bat egina duela hauteskunde osterako.**

Alderdi horiek hitz egin dutena alde batera utzita, orain hitz egin behar duena gizartea da. Hortik aurrera ikusiko dugu PSOEren interes ezberdinak nola moldatzen diren. Hasieran hori da alderdi horien apustua, baina gerta daiteke errealtatea horren egoskorra izatea non alde aurreko diseinuak behera botatzen dituen. Ageri-ko dena da arabarrei PPrekin ituntzea oso eroso zaiela,

Gasteizko Udala edo Arabako Diputazioa elkarrekin gobernatu ahal badute egin egingo dute. Ezkerraldean edo beste nonbaiten egin ahal izango balute, egingo lukete.

Gero Nafarroako gaia dago, eta hor ez dago jakiterik. Nafarroak asko mugiaraz litzake EAEko gauzak, Nafarroako presidentzia hartzeko beste era bateko akordioak behar dituzten neurrian. Espekulazio asko egiten bada ere, gauza nabarmena da Madrilen goi mailako bilerak izan direla eta hor gauzak hitz egin eta ebatzi dituztela. Gai horiek Euskadin ere aztertu dituzte.

■ **Zertaz hitz egin da zehazki?**

Ekainaren 13az geroztik, beharrezko den neurrian, beraiek itunak egingo dituztela ahal duten tokietan. PSOEak, agintean egoteko, edonorekin egingo ditu itunak. Kasu honetan PPrekin hitzartu behar badu, egingo du, inolako eskrupulurik gabe.

■ **Asteazkenean Ibarretxe-ekin bildu zinen. Zer pentsatzen du EAEko lehendakariak horretaz guztiaz?**

Bizi dugun egoeraren diagnostikoan, puntu askotan bat gatoz, berak ere bazterterik gabeko elkarriketaren aldeko apustua egiten baitu. Guk esan dioguna da alderdi arteko elkarriketa mahai bat osatua ez izateak ez duela esan nahi besoak lotuta egon behar dugunik. Hasi behar da paperak trukatzeko, testuak trukatzeko, gaiak aztertzen, arazoak non dauden finkatzen... Hau da, alderdi askotako foroak eratzen den egunean ez hutsetik hastea.

■ **Zer esango dio Anguitak lehendakariari alde aurretik Madrazok esan ez diona?**

Modu bat da erakusteko konpromisoa ez dela Ezker Batuarena soilik, Izquierda Unida osoarena baizik, Estatuan erakundeak hartzen duen konpromisoa erakutsi nahi da. Anguitak babesa ematen dio IU-EBk prozesu honetan duen jarrerari.

PSOE-PP

«PSOEk, agintean egoteko, edonorekin egingo ditu itunak. Kasu honetan PPrekin hitzartu behar badu, egingo du, inolako eskrupulurik gabe»

■ PP eta PSOEk urratsak beste alde baterantz bideratzen dituztela dirudi.

PPk eta alderdi horren burukideek estatista izaera malaka erakusten dute, ez daude abaguneak eskatzen duen mailan eta ez daukate bake planik. PPK ez dauka proposamenik gatazka konpontzeko, ez dauka baketze estrategiarik. Eszenario berria topatu dute eta ez dakite nola kudeatu, denbora irabazten ahalegintzen dira baina haien jarrera gero eta makalagoa da bai ematen dituzten arrazoiaren aldetik zein gizartearen aurrean ere, gero eta eztabaidatuago daude. Egunen batean mugitu beharko dute, egungo jarrera hori euskaizta baita biolentzia gelditu denean. Orain arte haien alde egon diren sektore batzuek exigentzia egingo diote gobernuari zelako edo halako konponbidea eman diezaion. Kale borrokarik gabe Euskadiko gehiengoak presioa eragiteko aukera gero eta handiagoak ditu.

Gobernuaren jarrera eso etsigarria da, haren helburua hauteskundeak irabaztea da. Inmobilismoa hauteskunderen zigortuko balute hori antidoto ona izango litzateke Gobernu mugiarazteko. Geldikeria oso errentagarria izan da orain arte baina zalantza handiak ditut aurrerantzean errentagarri izango denetz.

■ Urte askotan ETari eskatzen zitzaion hiltzeari uzteko. Orain, ia urte bete daramagunean atentaturik gabe, euskal gatazka konpondu beharrean areagotu egin da.

Orain azalaratzen ari da haren zabalera guztian. Orain ez dago aitzakirik. Orain Euskal Herrian bizi dugun gatazka politikoaren aurrean gaude haren gordintasun eta tamaina guztiarekin, orain ez dago guztia distortsionatzen zuen biolentziaren lurrina. Egoera ezin hobean gaude daukagun arazoari aurre egiteko. Arazo hori guztiok konpartitzen ditugun erreferenteen falta da, eta ez dela autodeterminazio eskubide demokratikoa errespetatzen, hots herri batek bere etorkizuna erabakitzeko duen eskubidea.

«Urrian izandako posizioak hobetzea espero dugu»

■ Zer nolako grinaz egingo die IUK aurre udal, foru eta Europako Parlamenturako hauteskundeak?

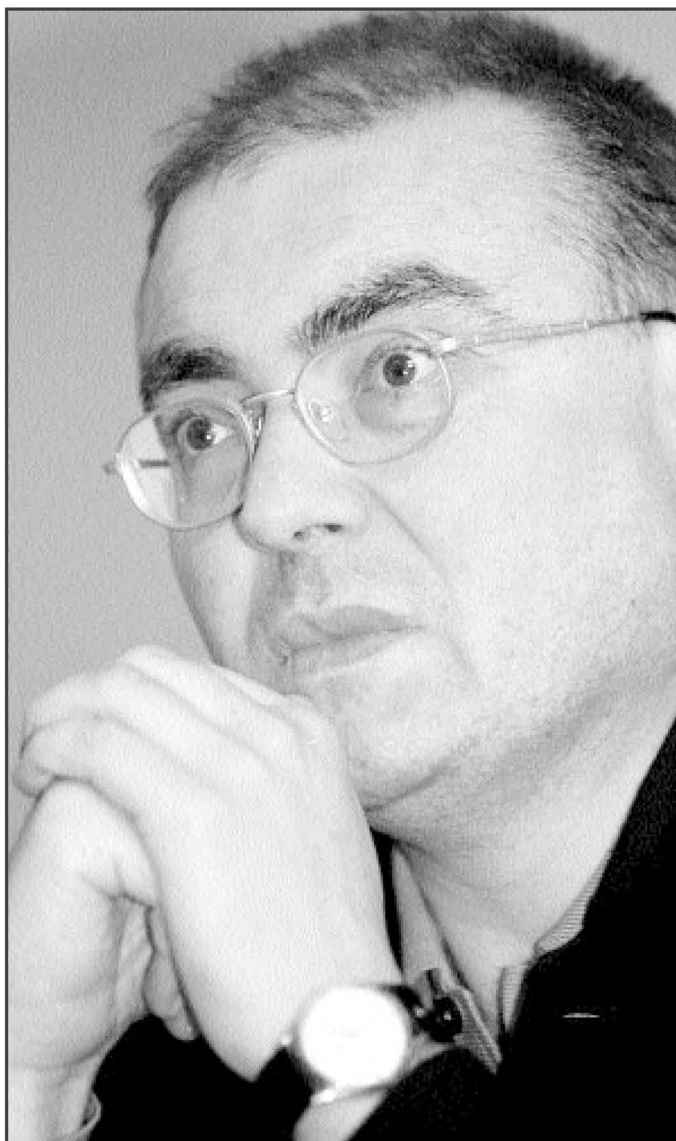
Ilusioz eta gure projektua finkatzeko itxaropenaz. Urrian atzerakadatxo bat izan genuen; ziklo politiko berria zabaltzen zen, nahaste eta aldaketa ugari une politikoan geunden, euskal politikagintzan polarizazio handia zegoen, orain gure projektua finkatzeko esperantza daukagu. Hautesle goaren konfidantza eskuratu eta urrian izandako posizioak hobetzea espero dugu.

■ Zuek ere ekainaren 14ra arte itxarongo duzue udal gobernuetarako dituzuen nahiak azaltzeko?

Guk aurrerapenerako itun bat nahi izango genuke indar aurrerakoi eta ezker-tiarrekin. Horren arazoa da nazio erakikuntzaz eta bake prozesuaz ikuspegi ezberdinak daudela, baina hori liteke gure nahia.

■ Beste era batez esanda, EA, PSE-EE, EH eta IUren arteko akordioa eskatzen duzu?

Horixe da. Zergatik antolatu behar dira aliantzak euskal nazionalismoa-nazionalismo espainiarraren arabera eta ez ostera ezker-eskuinaren arabera? Politika ulertzeko beste ardatz bat da. Dena den guk akordioak egitarauen gainean egiten ditugu ez izenen gainean. Hortaz, ez da hauteskunde-

XOUSA SIMAL

Aliantzak

«Alderdi guztiekin egingo dugu berba, eta akordio egokietara heltzen garen tokietan gobernuan izango gara»

en osterarte itxaron behar geure jarrera ezagutzeko. Alderdi guztiekin egingo dugu berba eta ez bagara akordio aproposetara heltzen jendearen arazoak konpontzeko oposizioan jardungo dugu; berriz, akordio egokietara heltzen garen tokietan gobernuan egongo gara.

■ Lizarran zuekin dauden alderdien legegintzaldirako balizko akordioa kritikatu duzue azkenetan.

Ez horrenbeste EAJ, EA eta HB akordioa egiten dutelako, gutxienezko siglak direlako, politika jakin batzuegatik baizik. Oso deritzot HBk EAJrekin ituntzeari, baina beti ere politika aurrerakoiak egiteko bada, ez EAJren politikak egiteko. Azken hiru hilabeteotan, nire ustez, urak bere errota-ramaten ari da EAJ. Ematen du nazio eraikuntzarako beste politika batzuk aintzat hartzen direla baina politika aurrerakoiei lehentasuna eman barik.

■ Zer iritzi duzu Espainiako gobernuak Euskal Herrian duen ezarpena zabaltzeko egin duen planaz?

Gobernuaren jarrera tokiz kanpo dago eta agerian uzten du alderdi erabat zentralista bat dela.

Iñaki Uriarte
BILBO

Morcillo eta Lopez Ocaña jo ditu Brouarden hiltzailetzat CESIDeko agente ohi batek

Aurretik beste hiru hilketa saio izan zirela eta huts egin zutela gaineratu zuen

I. Olabarri / Bilbo

Babestuta, lekukotza eskaini zuen CESIDeko kolaboratzaile batek, eta Morcillo Pinillos eta Lopez Ocaña jo zituen Brouarden hiltzaile zuzentzat. Aurretik Brouard hiltzeko beste hiru saio izan zirela gaineratu zuen.

EPAILEAK lekuko babestuari buruz eman zuen argibide bakarra 1954tik CESIDeko agentea zela izan zen. Hala ere, deklarazioan batzuetan agentetzat eta beste batzuetan kolaboratzailetzat jo zuen bere burua lekukoak. CESIDeko agente horren arabera, Santi Brouarden hilketan zuzenean parte hartu zutenak Luis Morcillo Pinillos enpresaria —behin behineko espetxeratu— eta Rafael Lopez Ocaña —kasu hau dela-eta 33 urteko kartzela zigorra betetzen ari da— izan ziren. Haien zain Jean Louis Perales zegoen auto batean, eta hark lagundu zien ihes egiten. Perales ez dakite non dagoen.

Santi Brouard hil eta gero Kantabrian barna egin zuten ihes Lopez Ocañak, Morcillo Pinillosek eta Jean Louis Peralesek, CESIDeko agentearen arabera. Agente horrek bere esku dauden agiri batzuetan eta beste agente batzuei entzundakoetan oinarrituta eskaini zuen bere lekukotza.

El Frances-en abokatu Rodriguez Menendezek esandakoaren arabera, CESIDeko agentearen hitzetan ETaren aurkako gerra zikinean parte hartu zuen alderdi gogorrak egin zuen Brouarden hilketa. «*Belatzak* deitzen ziren talde hori osatzen zutenak, eta hasiera batean mertzenarioak erabili zituzten beren helburua betetzeko, gero gaizkile arruntetara jo zuten. Antza denez, zenbait saio izan ziren, eta azkenengoa Masak Morcillo derrigortu zuen Brouard hiltzera, hiru aldiz huts egin baitzuten».

Bilbon izan ziren bilera bien gaineko informazioa ere eskaini zuen CESIDeko agente edo kolaboratzaileak. Lehendabizikoa Julian Sancristobal, Rafael Masa,

TXEMA FERNANDEZ / EFE

Luis Morcillo Pinillos, Bilboko Entzutegira zeraman taxian, etzanda, iragan urtarrilean.

Miguel Planchuelo, Mohand Talbi, Jean Etchallier, Pedro Sanchez eta Jose Manuel Diego de Somontesek hartu zutela parte adierazi zuen. Somontes CESIDek *Belatzen* taldearen urratsak jarraitzeko infiltratu zuen agentea zela esan zuen babestutako lekukoak, eta badirela zortzi urte hil zela. Bigarrenean Sancristobalek ez zuen parte hartu; Morcillok, aldiz, Ercilla hotelera joan zen arren ezin izan zuen bileran parte hartu ez ziotelako sartzen utzi.

Rodriguez Menendezek bideratutako lekukoa

Morcillo Pinillosen defentsak prentsari adierazitakoaren arabera, CESIDeko kolaboratzailetzat aurkeztu zuten lekuko babestuaren lekukotzak ez du sinesgarritasun handirik. Behin-behineko kartzelan dagoen enpresariaren defentsaren irudiko, Rodriguez Menendez da kasua gidatzen ari den pertsona. Hark iradokitako arrastoei jarraitzen die Jose Luis Gonzalez Armengol epai-

leak, eta arrasto horien helburua Rodriguez Menendez bezero *El Frances* Brouarden hilketan zerikusia izan zutenen artetik ateratzea litzateke.

CESIDeko kolaboratzaile moduan deklaratu zuen lekukoa behin eta berriro kontraesanak izan zituen deklarazioa eskaini zuela nabarmendu zuen Morcilloren defentsak. Kontraesantako bat bere burua batzuetan agentetzat eta bestetan kolaboratzailetzat agertzea izan zen, esate baterako.

‘Belatzak’, gerra zikinaren sektore gogorra

■ CESID-EKO lekuko babestuak aurretik aipatzen ziren bi haiez gain beste bi izan zirela gaineratu zuen atzoko deklarazioan. Brouard familiaren abokatu Txema Monterok adierazitakoaren arabera, lekukoak bilera haiek Madril en egin zirela esan zuen. Lehendabizikoa 1983. urteko azaroan egin zuten Madrilgo Barne Ministerioan. Bilera hartan ETaren aur-

kako gerra zikinarekin jarraitzea kome-nigarria zen ala ez eztabaidatu omen zuten, babestutako lekukoak emandako informazioaren arabera. Sasoi hartan Espainiako eta Frantziako estatuek ETaren aurka elkar-lanean hasteko hitzarmenak erdietsi zituztela eta hori dela-eta gerra zikinarekin jarraitu ala ez erabaki behar zuten.

Bilera hartan gerra zikina amaitzea-

ren alde agertu ziren gehienak, Espainiaren eta Frantziaren arteko hitzarmenak ontzat emanda. Baina sektorerik gogorrenak aurrera jarraitzea erabaki zuela gaineratu zuen CESIDeko agenteak. «Taldea horrek *Belatzak* taldea eratu zuen. Talde horrek jarraitu zuen terrorismoaren aurkako legez kanpoko borroka. Haien ekin-tzak aurreko operazio batzuegatik

zeuden ehun milioiekin finantzatu zituzten».

Txema Monterok adierazi zuen CESIDeko kolaboratzaileak esan zuela beste bilera bat ere egin zutela Madrilgo Barne Ministerioaren egoitzan. Ondoren beste bi ere egon zirela gogorarazi zuen —Bilbon egin ziren biak— eta horietan erabaki zuten Santi Brouard Herri Batasuneko ardura-duna hiltzea.

Ynestrillasen aurkako protestan Bilbon atxilotutako sei gazteak aske, bermea ordainduta

■ *Ehun mila pezeta ordaindu behar izan du bakoitzak*

Erredakzioa/Bilbo

IRAGAN apirilaren 25ean Saenz de Ynestrillas ultra-eskuindarraren bisitaren aurkako protestan eta Bilbon izandako istiluetan Ertzaintzak atxilotu zituen zortzi pertsonetatik sei kartzelara bidali zituen Bilboko lehenengo Argibide Epaitegiko jujeak.

Kale istiluak eragiteaz eta Ertzaintzari aurre egiteaz akusatuta preso bazeuden ere, Jose Luis Gonzalez epaileak behin behineko askatasunean utzi zituen atzo, ehun mila pezeta kenduta bakoitzari (4.000 libera). Hortaz, David Merino, Arotza Etxebarria eta Ekaitz Gonzalez Basauriko kartzelatik irten ziren; Ziortza Rekakoetxea Langraiz-Okako presondegian zegoen, eta Galder G. Martutenekoa. Azken hori adin txikikoa da.

Etxebarri, Berango, Zeberio eta Bilboko sei gazte horiek atxilotu zituzten iragan hileko 25ean, Saenz de Ynestrillasen bisitaren aurka protestan ari ziren mila bat pertsonak eta Ertzaintzak izan zituzten enfrentamenduen ostean. Istilu horietako gehienak Ynestrillas eta harekin heldu ziren 30 bat ultraeskuindarrek autobuserantz abiatu zirenean gertatu ziren. Atxiloketak, berriz, Bilboko auzo ezberdinetan izan ziren.

Barne Sailak debekaturako kontzentrazioa EAeko Auzitegi Nagusiak baimendu zuelarik, Amnistiaren Aldeko Batzordeek kontzentrazio bat deitu zuten Bilboko Erakustazokaren inguruan aurreko astean Lizarra inguruan atxilotua izan zen Saenz de Ynestrillasen «probokazio espainiarzaleari» aurre egiteko. Bilbora heldu aurreko astean Guardia Zibila Nafarroan geldiarazi zituen Saenz de Ynestrillas eta haren jarraitzaileak matrikula faltsuak zituzten furgonetetan zihoazela. Autoetan makilak, burdinazko bolak eta beisboleko makilak zaramatzaten.

Sanz: «Nafarroa Espainiako erkidegoa dela da egia eta errealitate bakarra»

Lehendakari erregionalistak dio hori aldatzeko hauteskundeak irabazi behar direla

Juan Kruz Lakasta / Iruñea

Nafarroako lehendakari Miguel Sanzek Foru Erkidegoaren egungo marko juridiko-politikoaren defentsa sutsua eta abertzaleen aurkako eraso gogorra egin zituen atzo. «Nafarroa Espainiaren batasunaren baitan izaera bereziko erkidegoa dela da errealitate eta egia bakarra. Hori aldatu nahi badute, Nafarroako hauteskundeak irabazi beharko dituzte», adierazi zuen.

NAFARROAKO lehendakari erregionalista Miguel Sanzek Tomas Caballero Fundazioak antolatu *Humanismo y libertades* (Humanismoa eta askatasunak) jardunaldietan parte hartu zuen atzo. Buru erregionalistak *Navarra, una realidad social y politica* (Nafarroa, errealitate sozial eta politikoa) izeneko hitzaldia egin zuen. Nafarroaren egungo marko-juridiko politikoaren defentsa izan zen mintzaldiaren ardatz nagusia. Azaldu zuenez, Foru Erkidegoko gizartean «gehiengo zabal bat» marko horren aldekoa da, eta abertzaleek markoa aldatu nahi badute «jokoaren arauak» onartu beharko dituzte: «Konstituzioak eta estatutuek Nafarroa Euskadin sartzeko bidea zein den zehazten dute. Lehen urratsa Nafarroako Parlamentuan egin behar

Miguel Sanz Nafarroako lehendakaria eta Iñigo Cervera Estatu Kontseiluko presidentea.

da, eta urratsa egin ahal izateko, hauteskundeak irabazi beharko dituzte. Ez dirudi gerta daitekeenik ez orain ez eta datozen urteetan ere».

Sanzek, «ulergarritzat» jo zuen «abertzaleentzat Nafarroa anexionatzea ezinbestekoa izatea». Izan ere, «haiek duela ehun urte sortu proiektu nazionalak asko irabaziko luke: lurralde asko, naturarekin loturiko aberastasun handia, nekazaritza garapenerako aukera eta Nafarroaren hainbat mendetako historia». Halaber, adierazi zuen abertzaleen «proiektu anexionista» «errespetagarria» dela baldin eta demokratikoki defendatzen bada, eta nafarrei inposatzen ez bazaie: «Nafar gehienek ez dute ontzat hartzen, eta hori guztiaren gainetik errespetatu behar da, Nafarroatik kanpoko foroetan ezer negoziatu gabe». Ildo horri eutsiz, Sanzek beste mezu gogor bat igoz: «Bakeak ezin du prezio politikorik eduki, eta bakea lortzeko ez da beharrezkoa demokratikoa eta, hiltzeke bada ere, indarkeria erabil-

tzen segitzen dutenak elkartuko dituen mahairik».

Correllako politikariak jada existitzen diren foroak aurka ere egin zuen: «Abertzaleek sinesgarritasuna eta zilegitasuna lortu nahi badute, nafarren borondatea errespetatu behar dute. Lizarrako Akordio frontistak ez die emanen ez sinesgarritasunik ez eta zilegitasunik ere».

Adierazi zuenez, «egun argi dago ETA-ren eta abertzale demokratikoen helburu politikoak berak direla, baina horrek ez ditu nafarrak engainatuko». EAE eta Nafarroaren arteko

«Euskal Herria, entelekia arriskutsua»

■ MIGUEL SANZ lehendakariak etenaldia egin zuen atzo bere hitzaldi serio eta gogorrean, «Euskal Herria deritzon entelekiak eraginen lukeenaren azterketa friboloa egiteko». Lehendakariak azaldu zuenez, Euskal Herrian Espainiatik bananduriko estatu berria sortzea ez litzateke batere ona izanen euskal herritarrentzat berentzat. UPNko presidentek iragarri zuenez, Euskal Herriko Estatuaren eraketak lehenik eta behin «haustura soziala eraginen luke soberanisten eta konstituzionalisten artean». Halaber, Euskal Herri berria Europatik landara geratuko litzateke, «Europako Batasunak ez duelako horrelakorik onartzen». Horretaz gain, arazo ekonomiko asko eraginen omen litzuke. Sanzek haien zerrenda mardula egin zuen: «Herritarrek babes soziala galduko lukete, ongizate egoerak okerrera egingen luke, gure gaitasun ekonomikoa deusestuko luke, eta gure enpresek lehiakortasuna galduko lukete». Etenaldi friboloa burutu eta gero, Sanzek errealitatearen erretratua egin zuen: «EAE eta Nafarroa bi erkidego ezberdinak dira, betiere Espainiaren batasunaren baitan».

harremanak bultzatu beharra aitortu zuen, «zenbait interesetan bat egiten delako, eta Errioxarekin edo/eta Aragoiarekin egin behar den beza-la».

«Bakeak burujabetasunerantz eroango gaitu», dio EAJ-EAk

Gehiengo abertzalea bermatu beharra aipatu du Arzalluzek

Iñaki Uriarte / Barakaldo

Carlos Garaikoetxea eta Xabier Arzalluz elkarrekin agertu ziren ostera ere, Josu Bergara eta Bizkaiko Batzar Nagusietarako beste hautagaiak aurkezteko. Bakegin-

tzak herri hau burujabetasunerantz eraman dezan indarrak bildu eta gehiengo abertzaleak bermatu beharra dagoela nabarmendu zuen Garaikoetxeak. Arzalluzen hitzetan, Ezkerraldea izango da motor berria.

XOUBE SIMAL

Xabier Arzalluz, Josu Bergara eta Carlos Garaikoetxea, atzo Barakaldon eginiko ekitaldian.

ENPRESARI, politikari, afiliatu eta kazetarien aurrean, indarrak batzeak une honean duen garrantziaz ohartarazi zuten burukide nazionalistek. «Gure indarrak bildu ditugu aurrean dugun erronka politiko bereziari behar bezala aurre egin ahal izateko. Bada garaia Euskadik amesten duen bake prozesua aurrera ateratzeko, bake plan horrek aldaketa politiko garrantzitsuak ekarriko baititu. Euskal Herriaren burujabetzarantz eroango gaituzte aldaketok», nabarmendu zuen Carlos Garaikoetxeak.

Bakegintzaren garrantzia berretsi zuen Xabier Arzalluzek ere. «Bakea oratuta daukagu, orain nahi duguna bakea azken muturreraino eramatea da», nabarmendu zuen burukide jeltzaleak. Bakea bilatzeko, arrazoi moral eta politikoak ez ezik, arrazoi ekonomikoak ere badirela esan zuen.

Egoera horretan alderdi nazionalisten zeregina «erakundeetan gehiengo abertzalea bermatzea» dela nabarmendu zuten Arzalluzek eta Garaikoetxeak. «Euskal

Herriaren etorkizun politikoa, neurri handi batean bederen, jokoan da. Gehiengo hori lortuta bakarrik eman dakioko erakundeetako zuzendaritzari ezinbesteko koherentzia», gaineratu zuen Garaikoetxeak.

Ezkerraldea Euskal Herriaren motore

Mahaian zeuden hiru politikoa Ezkerraldearen sinbologia eta garrantziaz mintzatu ziren. Gernika euskal ikurra bada, Barakaldo eta, oro

har, Ezkerraldea beste sinbolo bat direla azaldu zuen Arzalluzek. Eskualde industrial horrek lan lekua, Bizkaiaren modernitatea eta orain Bizkaiaren berpiztearen ikurra dela azaldu zuen burukide jeltzaleak.

Egun egoera ekonomikoa hain «urre kolorekoa» ez bada ere euskal ekonomiarekin batera Ezkerraldekoa ere suspertuko dela iragarri zuen. «Hemendik bospasei urtera Barakaldo eta Ezkerraldea izango dira berriz Euskadiren gidariak».

«Gutxienez 23 batzarkide»

BIZKAIAN alderdi bi horiek duela lau urte izandako emaitzak erraz gaindituko dituzten esperantza agertu zuten EAJ eta EAKo burukideek. 21 batzarkidetik «gutxienez 23ra» helduko direla esan zuen Arzalluzek. Josu Bergarak ere «hurrengo hauteskunde foralak irabazteko gogo eta borondatea» dutela esanez hasi zuen bere mintzaldia.

Bilboko barrutiko zerrendaburu Bergarekin batera, EAJ-EA koalizioak hainbat hautagai agertu zen. Aitor Esteban Batzar Nagusietako lehendakaria da Durango-Arratia eskualdeko lehena, Jose Luis Bilbao Busturia-Uribekoa eta Jose Mari Lekue Enkartzioetako. EAKo lehenengo hautagaiak zerrendetako 4. eta 6. tokiak bitartean daude.

JOXE LACALLE

Nafarroako Parlamenturako Iñurriaren hautagaien aurkezpena, atzo.

IUK gobernu aurrerakoia osatu nahi du Nafarroan

■ Indar ezkertiarrek bere zerrenda aurkeztu du

Juan Kruz Lakasta / Iruñea

NAFARROAKO Izquierda Unida-Ezker Batuak Foru Gobernuako partaide izan nahi du datorren legegintzaldian, indar ezkertiarreko lehendakari Felix Tabernak atzo esan zuenez. IUK foru hauteskundeetarako zerrendaren aurkezpena egin zuen atzo, Iruñeko Takonera parkean. Tabernak ekitaldian azaldu zuenez, «Nafarroako herritar gehienak aurrerakoia dira, eta, horrenbestez, badira datorren legealdiko gobernu aurrerakoia izan dadin beharrezko baldintzak. IUK horretan egon nahi du, Nafarroa aurrerakoi, bateratzaile eta tolerantia erakitze».

Tabernak oztopo bakarrik dakusa gobernu aurrerakoia osatzeko bidean: PSN. «Boteretik gertu egotearren, nahiago dute UPNren inguruan dantzan ibili, benetako gobernu aurrerakoia osatzea baino. Lehendabizi hiruko gobernuaren porrota eragin zuten, eta gero eskuinarekin batera aritu ziren gobernuan», salatu zuen. Tabernak gogor egin zuen UPNren kontra. «Jauntxokeria eta neoliberalismoa uztartzen ditu. UPNn eskuin politikoak eta ekonomikoak bat egiten dute, eta ondorioa pairatzen dugun gobernu atzerakoia da. Gobernuak hartu neurriak haien lagunen mesederako eta zerbitzu publiko- en kalterako dira».

Elorza: «Donostian bi aukera daude, nirea edo EAJ-EA»

■ 'Elkarbizitzarako hiria' kanpainaren leloa aurkeztu zuen atzo alkateak

Axun Erzibengoa / Donostia

ODON ELORZA Donostiako alkateak hauteskunde kanpainako leloa aurkeztu zuen atzo, *Elkarbizitzarako hiria*. Herritarrek gehien kezkatzen dituen gaia horixe dela esan zuen alkateak. Ondoren, Donostiako Udalak eta bereziki berak bakearen alde eginiko lana azpimarratu zuen Odon Elorzak.

«Hauteskunde hauetan arriskua dago zenbait alderdik Donostiako Udala erabil dezaten abentura alderdikoiak egiteko eta fronte estrategiak egiteko», adierazi

zuen Elorzak. Haren ustez, Donostiako alkateak alderdien gainetik eta fronte estrategien gainetik jarri behar ditu herritarren interesak. Ildo horretan, honela adierazi zuen: «Abertzale edo ez abertzale, lehenbizi donostiarrak gara».

Kanpainari buruz, Elorzak azaldu zuen gerra dialektikoa izango dela. «Bi aukera daude: nire hautagaitza edo abertzaleena, EAJ-EArena». Ildo horretatik, erantsi zuen bere hautagaitza gero eta indar gehiago hartzen ari dela bere alde sortu plataformari esker.

Arantxa Sasiain aske gelditu eta Ipar Euskal Herrirat itzuli da

Prefetak erabaki beharko du bertan bizitzen uzten dion ala ez

Hur Gorostiaga / Baiona

Parisko Korrekzio auzitegiak ezarritako zigorra bete eta aske utzi zuten atzo Arantxa Sasiain Etxabe arrasatear preso. Errefuxiatu estatutua izanik, ez zuten Espainiaratu, baina ondorengo egunetan Frantziatik kanporatzeko agindua edo egoitza asignatzekoa har lezake Evryko prefetak. Bitartean, Euskal Herrirat itzuli eta harrera beroa egin zioten atzo Baionan.

BOST URTEZ Frantziako presondegietan egon ondoren, Fleuryko kartzela atzean utzita Euskal Herrirat itzuli zen atzo Arantxa Sasiain Etxabe militante historiko arrasatearra. Arratseko zortzi eta erdiak pasatxo zirela, Baionako geltokira heldu zen, bertan berrogeita hamar bat jende zain zituelarik.

Errefuxiatu estatutua izanik, Frantziak ez du Espainiaratzerik izan, kondena bukaeran egon diren beste euskal presoekin egin duen bezala. Aldiz, atzo berean, «ordena publikorako mehatso garrantzitsutzat» jotzen duen Evryko prefetaren aginduz, Evryko Kanporatze Batzordearen aitzinetik iragan zen, eta hark Sasiain kanporatzearen aldeko iritzia eman zuen. Batzordearen iritzia erabakigarria ez bada ere, heldu diren asteetan prefetak erabaki beharko du (Estatuaren ordezkariak) 49 urteko emakume honen zoriaz. Ezarritako kondena osoki bete badu ere, Euskal

Herrian libreki bizitzeko baimena ez badio ematen, Frantziako eskualderen batean asigna lezake, Faustino Villanueva Herrerearekin azken lau urteetan egin duten bezala —honek ere errefuxiatu estatutua du—. Frantziako ekialdean, poliziek etengabe zaindurik dago Txapu, «paretarik gabeko kartzela batean», berak salatu izan duenez. Bestela, Espainia ez den eta berak hautatuko duen Estatu batera kanporatzen ahalko dute Sasiain.

Baina bitartean, Arantxa Sasiain Euskal Herrira itzuli zen bart arratsean. Geltokian egin zioten harrera, azken unekoa izan bazen ere, azken urteetan ikusi gabeko lagunak besarkatu eta «Presoak aska» zioen pankarta tarteko, une hunkigarriak bizi izan ziren. 1994 urtean atxilotu zuten, Bordelen, eta bost urte bete behar izan ditu Fleuryko presondegian. 1979 urteko urtarrilean bahitze saialdi batetik ihes egin ahal izan zuen, eta sei hilabete geroago atentatu entsegua jasan behar izan zuen, Batallon Vasco Español taldeak bere gain hartua gero. Aldi hartan, Jon Lopategi errefuxiatua hil zen, eta Anjel Iturbe zauritu.

Arrasaten kanporaketan aurka

Arrasaten ere, Sasiainen egoeraz kezkatutik, prentsaurrekoa egin zuten atzo Senideek. Gisa berean, heldu den maiatzaren 21ean Pilar Mondragon preso arrasatearra Garbiñe Gomezekin batera kanpora dezaketela oroitarazi

zuten. Mondragonek 12 egun bete ditu jada gose greban, Fleury. Kanporaketa lege kanpotzat jo ondoren, Frantzia «garbiketa etnikoa» egiten ari dela ohartarazi zuten, eta «euskal herritarrei Euskal Herrian bizitzeko eskubidea ukatzen» zaiela salatu.

BOB EDME

Arantxa Sasiain, atzo Baionara iristean.

Parisen preso sartu dute Anne-Marie Toyos

■ Haren anaia eta iloba ostegunean askatu zituzten

Hur Gorostiaga / Baiona

ANNE MARIE Toyos ziburutarra preso sartu zuten atzo Parisen, Laurence Levert epailearen aginduz. Astelehenean bere etxean sortutako suaren ondorioz, polizi iturrien arabera ETarena litza tekeen armategi bat atzeman zuten. Toyosi gaiztagin elkar teko kide izatea, armen legeria haustea eta dokumentu

faltsuak izatea leporatu diote. Astelehenean berriz ere Laurence Levert epailearen aitzinetik pasatu beharko du, behin-behineko kartzelaldia agindu diezaion. Anne Marie Toyosen anaia eta iloba, Jean Pierre Toys eta Christophe Etxegoien, kargurik gabe libre utzi zituzten ostegun arratsean, hiru eta bi egunez atxiloturik eduki eta galdekatu ondoren.

PIERRE MOSCOVICI KANPO AFERETAKO MINISTROAK AURRE-ADIERAZPEN LUZEA IRAKURRI DU

Frantziak zuhurtzia handiz izenpetu du Europako Hizkuntza Gutxituen Ituna

■ Pierre Moscovicik zuhurtasun handia erakutsi du Budapesten atzo goizean, Eurokarta izenpetzeko unean

■ Hizkuntza gutxituak lagundu arren, Frantziako Gobernuak berretsi nahi izan du «frantses populu bat» baizik ez dela

■ Irakaskuntzari dagokionez, gurasoen eskaera baitezpadakoa izanen dela azpimarratu du Gobernuak

Lutxi Fourcade / Baiona

ZUHURTASUN HANDIA erakutsi ondoren Europako Itunaren 39 artikulua bakarrik hautatuz, Frantziak arreta handiz izenpetu zuen Eurokarta atzo Budapesten. Izan ere, Europako Kontseiluaren bi bileren artean, Pierre Moscovicik dokumentua izenpetu zuen atzo goizean, baina lehendabizi deklarazio luze bat irakurri zuen Gobernuaren jarrera azaltzeko.

Frantziako Gobernuak egindako adierazpenaren arabera, Frantziak azpimarratu du ituna berretsiko duela «itunaren helburua ez baldin bada gutxiengoen eza-gupena eta babesa, baizik eta europar ondare linguistikoa babestea». Era berean, argi utzi nahi izan du «hiztun komunitate» hitzak ez dituela «eskubide kolektiboak» ematen. Hainbat eskakizun autonomistaren aurrean, Moscovicik azpimarratu du Konstituzioaren hitzaurrea gogoan izanez egin zuela Gobernuak Itunaren irakurketa. «Biztanle guztiak berdinak dira legearen aurrean, eta frantses populu baka-rrik ezagutzen du Konstituzioak, etorbidea, arraza edo erlijioa kontuan hartu gabe».

LAJOS SOOS / EPA

Europako Kontseiluak Budapesten bi egunez egindako bilerako partaideek argazkia atera zuten atzo.

Frantses hizkuntzaren balio juridikoa

Ituna izenpetuz, Frantziak bere gain hartu du hainbat testu ofizialen itzulpena

onartzea. Alabaina, Pierre Moscovicik adierazi zuenez, «frantsesezko jatorrizko bertsioa bakarrik da baliagarria juridikoki». Ildo beretik jarraikiz, Frantziak onartu badu ere tokiko kolektibitate

publikoen testuak hizkuntza gutxituetan zabaltzea, «neurri horrek ez du Konstituzioaren aurka joan behar, eta frantses hizkuntzaren erabilpena inposatuko da zuzenbide publikoko misioetan».

Irakaskuntzari dagokionez, Frantziak onartu du egoerara egokitua den hizkuntza gutxituen irakaskuntza bultzatzea. Alabaina, Frantziako Gobernuak azpimarratu nahi izan du «hautuzko irakas-

Jojo Bidart • Euskal Irratiak elkartearen lehendakaria

«Itunaren izenpetzea elementu garrantzitsua izan daiteke hautetsiekin mintzatzeko»

► «Europako Hizkuntza Gutxituen Itunaren izenpetzea aspalditik igurikatzen genuen keinu bat da, nahiz eta sinbolikoa izan. Frantziak ituna minimalista izenpetu du, eta ez du eragin handirik izan. Izenpetze horrek ez dut uste aldaketa handirik ekarriko duela euskarazko irratien eguneroko ibilmoldeari, non Gobernuak ez duen indar berezirik egin nahi. Alta bada, elementu garrantzitsua izan daiteke itun hori hautetsiengana jotzeko, baita Garapen Kontseiluak egindako Lurralde Eskemaren proposamenak bideratzeko ere».

Estebe Eiherabide • Seaskako zuzendaria

«Ttipi den urrats handia da»

► «Hizkuntza gutxituak 200 urtez zapaldu ondoren, Frantziak urrats handia egingen du hizkuntzak onartuz eta ezagutuz. Alabaina, urrats ttipia da, zeren oso neurri gutxi onartu du Frantziak. Azken finean, Estatuak ez du engaiamendurik hartzen bere administrazioarentzat. Esate baterako, irakaskuntza sailean gaurko egoera onartzen dute, ez gehiagorik, eta itunak ez du deus aldatuko Seaskaren egoerarentzat. Alabaina, itunak dio estatuak erantzun beharko diola gurasoen galderari. Pausatzen den arazoa da nola neurtuko duten galdera eta ikastolak kontuan hartuko dituzten inkestetan».

Jakes Bortairu • AEK-ko arduraduna

«Gobernuak izpiritu hertsia agertu du»

► «Frantziak Eurokarta bi filtrotan pasatu ditu, eta Carcassonen filtoaren ondotik, kolore guztiak galdu ditu. Frantziak sinatzen dituen neurriak minimoak dira, eta normalizazio kutsua duten neurriak bazter utzi ditu. Are gehiago, egiten denaren azpitik ere ibiltzen da, hala nola txeki elebidunak. Ez da inondik pentsatu behar horrekin lortzen dela hizkuntzen eza-gupena. Frantziak izpiritu hertsia agertu du, eta sozialistek berretsi dute gezurrak plazaratzeko gaitasuna. AEKrentzat, sinatzen den neurri bat interesgarria da. Itunak dio lagundu beharko dela hizkuntzen irakaskuntza, eta ate txiki bat ireki dute».

Europako Ituna Frantziaren izenpetzea

kuntza» izanen dela, eta ikasleek beharko dituztela zerbitzu publikoko betebeharrak errespetatu.

Itunaren konstituzionaltasuna zalantzan

Pierre Moscovicik adierazi zuenez, Frantziako Gobernuak asmoa du ituna azkar berresteko. Une berean, Itunak babestuko dituen hizkuntzen zerrenda zabalduko du Gobernuak. Catherine Trautmann Kultura ministroak adierazi zuenez, hamar hizkuntza sar daitezke babes eremuan: Frantziako Estatuko zazpi hizkuntza eta itsasoz harandiko beste hiru.

Anartean, Kontseilu Konstituzionalak Itunaren balio juridikoa ikertuko beharko du, Jacques Chirac lehendakariak eskaturik. Izan ere, Euroitunaren konstituzionaltasuna ikertzea galdegin du Eliseoak. Eliseoak kaleratu oharrean zioenez, «ekimen honen aplikapenak ondorio zabalak izango ditu gure herrian, batez ere eskualde hizkuntzen erabilera publikoari dagokionez».

Frantziako lehendakariaren eskakizunak ustekabe handia piztu zuen atzo. Duela lau urte, Alain Juppék ikerketa bera egiteko eskatu zion Estatuko Kontseiluari, eta Eurokarta Konstituzioaren bigarren artikulua aurka doala adierazi zuen. Arazo horri aurre egiteko, Lionel Jospin lehen ministroak ikerketak egitea galdegin zion Guy Carcassonne legegizonari. Konstituzioarekin bat egiten zuten 52 artikulua aurkitu zituen, eta Gobernuak 39 hautatu zituen.

Espainiak ez du oraindik erabaki, Ituna berrestekotan, zein atal onetsi

Eurokarta indarrean jartzeko egin beharreko lanak azkartzeko eskatu du Senatuak

Imanol Murua Uria / Donostia

Espainiako Gobernuak 1992an sinatu zuen Europako Ituna, baina Parlamentuak berretsi gabe du oraindik. Berrestekotan zein atal onetsiko lirakeen zehaztu gabe du Gobernuak. Senatuak, hain zuzen, berrespenerako bidean egin beharreko lanak azkartzeko eskatu zion herenegun Gobernuari.

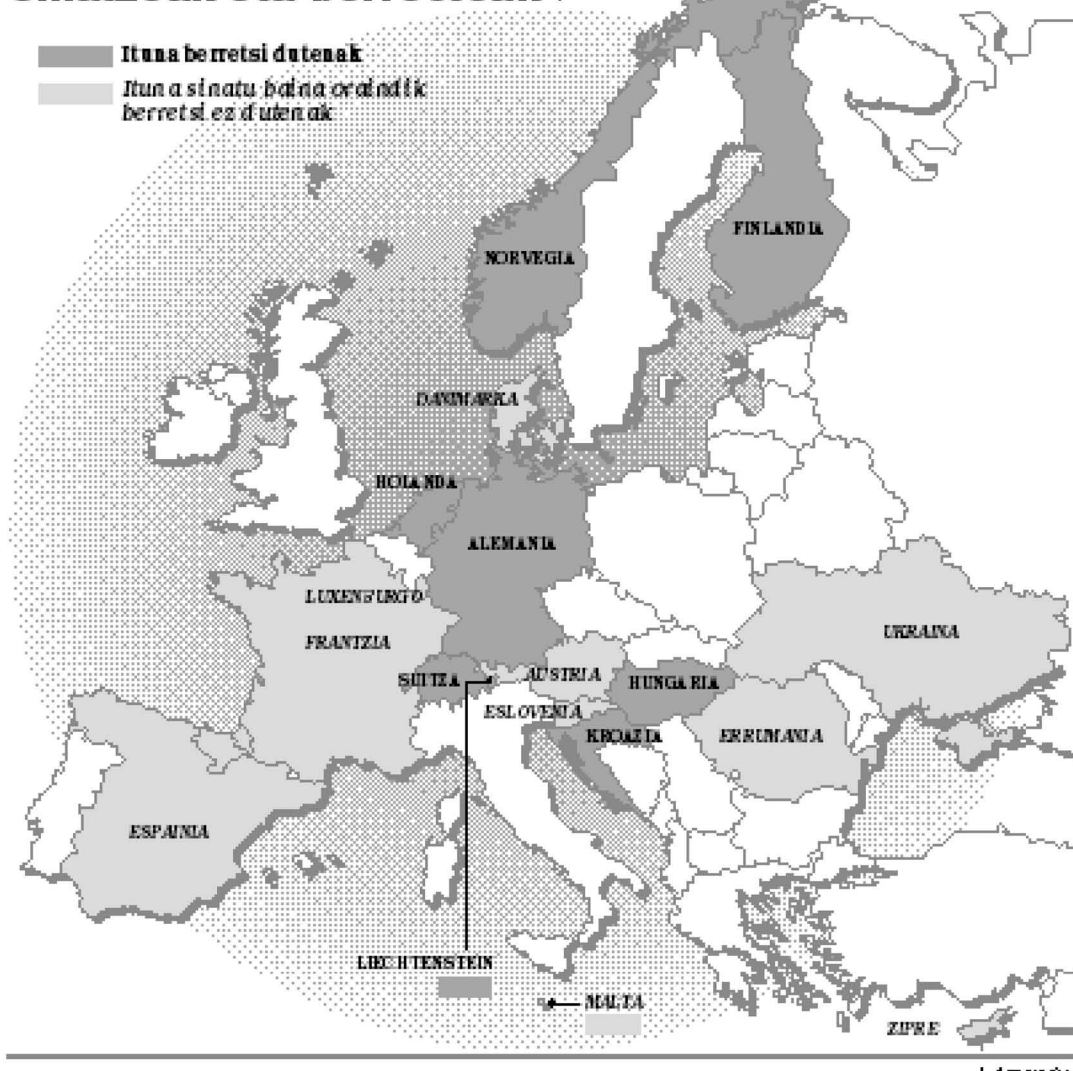
EUROKARTA Europako zortzi estatutan baino ez dago oraingoz indarrean, eta beste hamar estatuk Ituna sinatua dute baina oraindik ez dute berretsi. Frantzia, gaurtik, eta Espainia, 1992tik, horien artean daude.

1995. urtean Espainiako Atzerri ministroak argudiatu zuenez, Espainiak Eurokarta berrestea ez da premiazkoa, Konstituzioak, autonomia estatutuek eta hizkuntzen normalizaziorako legeek Eurokartak baino babes handiagoa ematen dietelako hizkuntza gutxituei.

Xabier Iriondo legegilearen ustez —hizkuntz eskubideen deklarazio unibertsalaren erredakzio batzordeko kide izana da—, Euroitunak Espainiako Estatuko hizkuntzentzat «ezertarako balio ez duela esaten dutenek ez dute Eurokarta ezagutzen».

«Euskarak hemen daukan babesarekin», dio Iriondok, «9 eta 13. ataletako neurrien aplikazioarekin, hau da, Justizia eta Zerbitzu Publikoen

Sinatzeak eta berresteak

alorreko atalekin, irabazi egingo genuke». Xabier Iriondoren ustez, dena den, «erakunde sasi-jurisdikzional batzuen presentzia» izango da garrantzitsua, hizkuntzaren alorrean lan egiten duten organismoek salaketak bidali ahal izango baitituzte nazioarteko instantzia horietara. Instantzia horiek

Itunak dioena bete dezan eska diezaiekete estatuetakoko gobernuari.

Espainiako Senatuak Hezkuntza eta Kultura Batzordeak, hain zuzen ere, Eurokartaren berrespenaren bidean egin beharreko lanak azkartzeko eskatu zion Gobernuari herenegun.

PPko Jose Manuel Barque-

ro «erabat ados» agertu zen mozioarekin.

Jose Manuel Barqueroren arabera, gaia hiru ministerioren —Atzerria, Administrazio Publikoak eta Kultura— eskumena delako eta «Estatuak zehazki zer konpromiso hartuko dituen erabakitzea zaila delako» atzeratu dira lanak.

Jean Haritzelhar • Euskaltzainburua

«Hastapen txiki bat baizik ez da»

► «Lehen urrats bat baizik ez da izenpetze hau, eta urrats sinbolikoa da. Badu zazpi urte keinu hau espero genuela, baina geroari buruz beharko da proposamena bozkatu Legebiltzarrean eta Senatuan. Eta hori ez da oraindik egina! Horren ondotik, dekretu bat egin beharko da lege bilakatzeko. Ene ustez, bada oraino anitz denbora aplikatu baino lehen, eta urak bide egingen du, batez ere ikusiz alderdi bakoitzean badirela alde direnak eta kontra direnak. Gai hori ez da bukatu eta hastapen txiki bat baino ez da. Gainera, urrats minimoa da, 98 artikulutik 39 artikulua onartuz».

Emilio Lopez Adan • EHEko kidea

«Sinatzeak erakusten du bide onean garela»

► «Sinatu diren artikuluek ez dituzte gure beharrak betetzen eta ez dira hizkuntz politika baten bideratzeko abiapuntu egokiak. Guztiz hipokrita da irakaskuntzaren kapitulua, arrunt ezkorrak dira Justizia eta Zerbitzu publikoen kapituluak, eta esperantza zerbait pizten dute Herriko Etxei buruzkoek. Alta, sinatzeak berak erakusten du bide onean ari garela: Frantziak ezin du gehiago mantendu elebakartasuneko fikzioa, eta hexagonoan hainbat herri eta hizkuntza direla onartu du. Orain, berdintasuna eman beharko digu. Koofizialtasuna eta normalizazio linguistikoa erdietsi arte ez dugu etsiko».

Thierry Delobel • Ikas Bi elkarteko lehendakaria

«Egitura instituzionala berezia behar dugu»

► «Ituna izenpetuz, Frantziak bat egin du Itunaren izpirituarekin, oinarritzko printzipioak onartu gabe sail minberetan, hala nola Justizian eta Administrazioan. Alabaina, Ikas Bi txalotzen du Gobernuaren nahikaria hizkuntza gutxituei buruzko eginbeharrak betetzeko. Lehen urrats sinbolikoa da, eta itunaren neurriak gauzatuko dira berronespena egiten delarik eta aurrekontu egokia finkatzen delarik. Bestalde, kolektibitate publikoen tokia sendotzea da Itunaren alde interesgarriena, baina Euskal Herriak beharko du egitura politiko berezia bere eskubideak defenditzeko».

Aho batez onetsi du Legebiltzarrak EITBko Administrazio Kontseilu berria

Lehen aldiz EHk hiru kide izango ditu eta gizarte erakundeek lau ordezkari

Luis Karlos Garcia / Gasteiz

Eusko Legebiltzarreko bilkurak aho batez onetsi zituen atzo EITBko Administrazio Kontseiluko 19 kideen izendapenak. Talde politiko guztiek adostu zuten ezker abertzalearen lau ordezkari gehi gizarte elkarteen partaidetza estraineko aldiz onartu dituen Kontseiluarren osaketa.

HEMERETZI kideetako 15 talde parlamentarioek beraiek hautatuak dira. Batzordekideen artean badi-ra zenbait legebiltzarkide, EAJko Jose Antonio Rubalkaba —Kontseiluko burua izango da hasierako hiru hilekoan—, PPko Carlos Urquijo edo PSE-EEko Jesus Eguiguren eta Rodolfo Ares, kasurako.

Dena den, komunikazio arduradunen presentzia da nabarmenena: PPko komunikazio buru da Jose Luis Lopez, IU-EBkoa Agustin Atxa, Vital Kutxakoa Joseba San Nicolas jeltzalea, Bizkaiko eta Gipuzkoako Batzar Nagusietan EAJren prentsa arduradunak dira, hurrenez hurren, Koldo Mediavilla eta Jon Basterra.

EHk lehendabiziko aldiz izango du ordezkari EITBko informazio politika erabakitzen duen batzordean; Arantza Erasun kazetari eta soziologoa, Josu Amezaga EHUKo irakaslea eta Juan Mari Mendizabal EKBko lehendakari ohia aukeratu ditu.

Mari Karmen Garmendia Eusko Jaurlaritzako Kultura sailburua «oso pozik» agertu zen 19 kideen izendapenari buruzko «adostasun handia-

Jose Antonio Rubalkaba eta Carlos Urquijo —biak Administrazio Kontseilu berriko kideak— atzo Legebiltzarreko bilkuran.

■ Administrazio Kontseilu berria

• Eusko Legebiltzarrak aho batez onartu zuen atzo EITBko Administrazio Kontseilu berriaren osaketa. Honako hauek osatzen dute:

1. Jose Antonio Rubalkaba (EAJ)	11. Rodolfo Ares (PSE-EE)
2. Joseba San Nikolas (EAJ)	12. Jesus Eguiguren (PSE-EE)
3. Koldo Mediavilla (EAJ)	13. Juan Carlos Alonso (PSE-EE)
4. Jon Basterra (EAJ)	14. Koldo Amezketa (EA)
5. Carlos Urquijo (PP)	15. Agustin Atxa (IU-EB)
6. Jose Luis Lopez (PP)	16. Juan Ignacio Perez (EHU)
7. Cristina Ruiz (PP)	17. Henrike Knörr (Euskaltzaindia)
8. Arantza Erasun (EH)	18. Ramon Zallo (ELA)
9. Juan Mari Mendizabal (EH)	19. Iñaki Garcia (EHKB)
10. Josu Amezaga (EH)	

gatik». Izan ere, ohiko bozketan egin beharrik ere ez zen izan, eta alde aurretik adostuta zegoenez, parlamentarioen onospena aski izan zen aurrera egiteko.

Garmendiak jakinarazi zuen Administrazio Kontseilu berriak «laster batean» egingo duela aurreneko bilera. Batzordekideek mahai-gainean dauzkaten gaietako

bat da datozen hauteskunde-etako taxuketa informatiboa zehaztea.

Zuzendaria hautatzeko denbora behar

TALDE abertzaleek denbora gehixeago hartuko dute Eusko Jaurlaritzako zuzendaritzarako hautagaiean ados jartzeko. Gaia datorren asteko osoko bilkurara ez eramatea erabaki zuten atzo, negoziatzaileek beraiek komunikabide honi adierazi ziotenez.

Izan ere, EAJk, EAK eta EHk «denbora gehiagoren beharra» dute EITBren gaineko negoziaketan aurrera egiteko, Andoni Ortuzarren hautagaitzan ados jartzeko zailtasunak ez baituzte gainditu.

Jaurlaritzak sustatuko du aurrezki kutxek alokairuko etxebizitza bultzatzen

■ *Etxebizita sozialen laurden bat alokairurako gorde dezan eskatu dio Gobernuari Legebiltzarrak*

Efe / Gasteiz

EUSKO LEGEBILTZARRAK kontsentsu zabalek onartu zuen atzo osoko bilkuran Eusko Jaurlaritzari eskatzea bultzatzen akordioak aurrezki kutxeekin, haiek alokairuzko etxebizitza sozialak sustatzeko.

Ekimena sozialisten testu batek eragin zuen. Hari zuzenketa egin zioten, orde, eta azkenean testu bateratua hitzartzea lortu zuten EAJ, EH, PSE-EE, EA eta IUk. PP abstentitu egin zen.

Onartutako testuak eskatzen dio Gasteizko oheruari, bere ekimenez eraikitzen diren etxebizitza sozialen laurden bat gutxienez alokairurako gorde dadin. Era berean eskatzen dio Jaurlaritzari ahalgintza egin ditzan Aurrezki Kutxak etxebizitza horien sustapen bultzatzen.

PPren babesa ere lortu zuen beste testu batek, berriz, eskatu zion Gobernuari «jarrai dezan alokairuko etxebizitza sozialak eskuratzeko politika bultzatzen».

Horrezaz gainera, Legebiltzarrak proposatu zuen, 2000-2003 urte aldirako Etxebizitza Planera begira, elkarlan hitzarmenak bultzatzea daitezkeen Udalekin herrietan hutsik dauden etxebizitzak alokairuan jar ditzaten gestionatu dadin.

Egitasmo berrietarako kapitala

EUSKALDUNON EGUNKARIAK egun hauetan ekin dio kapital gehitzeari, dituen helburuei aurre egiteko

Erredakzioa / Donostia

laz EGUNKARIAren akziodunen batzarrak erabakitakoari jarraikiz, 100 milioi pezeta edo lau milioi liberako kapital gehitzeari ekin dio etxe honek. Beharrezkoa du diru hori EUSKALDUNON EGUNKARIAk aurre egin ahal izan diezaien etorkizun laburrerako dituen egitasmoei: Martin Ugalde kultur parkea eta errotatiba, batik bat.

Joan den urtean akziodunen batzarrak emandako aginpi-deari jarraikiz ekin dio EGUNKARIAk bosgarren kapital gehitzeari. Etxe honetako langileak jada hasiak dira erakunde, elkarte, enpresa eta abarretan 25.000 pezeta edo mila liberako akzioen truke EGUNKARIAN parte hartzeko eskaintza egiten.

Bosgarren kapital gehitzea da honako hau, eta 100 milioi pezeta edo lau milioi libera lortu asmo dira. Bere kapitalari diru hori gehitzea beharrezkoa du EGUNKARIAk etorkizun laburrerako dituen egitasmoei aurre egin ahal izateko: Martin Ugalde kultur parkea osatu, errotatiba eskuratu, eta herrietako eta astelehene-tako informazioa eman ahal izatea.

11 ezaugarriak

Hamaika oinarri jarri zizkion Egunkaria Sortzen taldeak EGUNKARIAri, eta oinarri horiek dira gaur ere kazeta honen ezaugarriak: euskaltzalea; nazionala; baterakoa; zabalak; independentea erakunde politikoetatik; independentea, erdarazko komunikabideetatik; ez instituzionala; instituzioek lagundua; militantea; profesionala; berria.

izatea. Hain zuzen ere, horiek ditu EGUNKARIAk hirugarren milurtekoari ekiteko helburu nagusiak.

«Azkeneko kapital gehitzea EGUNKARIAk etxea behar zuelako erabaki zen egitea. Andoingo egoitza erosita bete genuen hitza, eta orain pauso bat aurrera emateko garaia heldu zaigu», esan du Iñaki Uri EGUNKARIAko kontseilari ordezkaririk.

Andoingo egoitza handia Martin Ugalde parke bihurtu nahi du EUSKALDUNON EGUNKARIAk, euskal kulturak XXI. mendeari ekiteko behar duen azpiegitura berria antolatu. Parke horretan bildu nahi dira Internet, multimedia, inprimatze gunea, argitale-

EDURNE KOCH

Andoingo Laborde enpresa zaharrarena izan zen egoitzan egokituko da Martin Ugalde kultur parkea.

txea eta ikus-entzunezko ekoizleak, euskaldunei kultur ekoizpenak eskaini ahal izateko gero.

Inprimatze zentroa

Eta hain zuzen ere, kultur parke horren barruan kokatu nahiko luke EGUNKARIAk errotatiba berriaren erronka. Ez da egitasmo batere erraza hori, eta horren erakusle da

jada gaur egun komunikabide bakar batek ere ez duela bere kabuz makina berririk erosten. «Kasik ezinezkoa da komunikabide batek bere kontura makina berria erostea: alde batetik, berehala geratzen delako zaharkituta eta, beste aldetik, komertzialki ere ezin dakioketelako jaten eman», azaldu du Iñaki Uriak.

Errealitate horretaz jabetu-

ta, EGUNKARIA beste zenbait enpresarekin elkarriketan hasi zen orain zenbait hilabete, elkarlanean inprimatze zentro handi eta moderno bat martxan jarri ahal izateko. «Oraindik elkarriketetan ari gara, baina, abiatuz gero, proiektua aurtan bertan gauza liteke», azaldu du Administrazio Kontseiluko ordezkaririk, itzaropentsu.

Herri informazioa eta asteleheneko edizioa

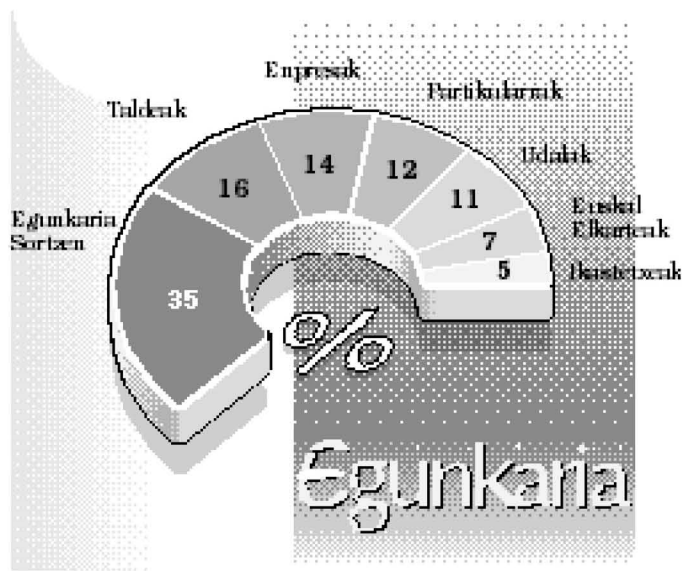
Errotatibarena konponduz gero, independentzian urrats bat aurrera egingo luke EGUNKARIAk, eta, jakina, baita kalitatean ere. Kazeta honetako arduradunak jada aztertzen ari dira herrietako informazioa biltzeko aukerak, eta astelehenetako edizioa ere gertuago dago.

Gizabanako, udal, enpresa eta talde ugari dira akziodun

Euskal gizarteko talde, enpresa, euskara elkarte, ikastetxe, erakunde eta abarrek osatzen dute akziodunen batzarra, EGUNKARIAko aginte organo nagusia. Haren esku daude etxe honen kudeaketari buruzko irizpide nagusiak, eta baita gastu eta produktuaren inguruko erabaki nagusiak ere.

Egunkaria Sortzen taldeak du kapitalaren portzentaiarik handiena: %35ekoa, hain zuzen ere. Egunkaria Sortzen taldeak, euskarazko kazeta honen sorrerarekin bat, portzentaia horixe jarri zuen mugatzat. Parte hartze hori baino zabalagoa ez du

Kapitalaren banaketa

J. AMEZQUÍA

izango, baina ezta txikiagoa ere. Hala bermatu nahi baitu Egunkaria Sortzen-ek kazetaren sorreran jarri ziren hamaika irizpide horiek behar bezala gorde-tzen direla. «Egunkaria Sortzen da horren behatzaile eta garante», azpimarratu du Iñaki Uriak.

Gainerako akziodunen artean denetarik bada. Euskal Herriko txoko guztietako enpresek dituzte erosiak akzioen %14, eta taldeek, berriz, %16. Euskaldun makina batek ere badu EUSKALDUNON EGUNKARIAko akziorik, baita udalek, euskal elkarteek eta ikastetxe ugari ere.

Aurrezki kutxak Atlantikoko Trenbide Ardatzaren proiektuan sartu nahi dituzte

Komunikazio sare orokorra sustatu nahi dute merkataritza ganberek

Gorane Agirre / Bilbo

Aurrezki kutxak Europa-ko Atlantikoko Trenbide Ardatzean inplikatu nahi dituzte proiektuaren sustatzaileek, merkataritza ganberek. Komunikazio sare orokorra eratu nahi duen ekimena dagoeneko harremanetan jarri da aurrezki kutxekin, finantzaketan parte har dezaten.

ATLANTIKOKO Korridorearen bultzatzaileak Bilboko Euskalduna jauregian bildu ziren atzo, trenbide azpiegituren errentagarritasuna eta zerbitzua, Hegoaldeko Atlantikoko Ardatzaren abiadura handiko lotura eta trenbide sistema finantzatzeko bideak aztertzeko.

Antonio Mendez-ek, Atlantikoko Trenbide Ardatzeko Merkataritza Ganbaren Nazioarteko Konferentziako (CEFAT) lehendakariak, proiektua martxan jarri beharra nabarmendu zuen, haren ustetan azpiegitura eta komunikazio sare egoki bat eraikitzearen menpe baitago herri bakoitzaren garapena.

Konferentzia sortu zenetik —aurreko otsailean— aurrepauso garrantzitsuak eman direla adierazi zuen Mendez-ek. Dena dela, instituzioak proiektua garatzeko ahalegin handiak egiten ari diren arren, oraindik «beste hanka bat» behar dela azpimarratu zuen: aurrezki kutxak proiektuan sartzea.

Bestalde, Alvaro Amann Eusko Jaurlaritzako Garraio sailburuak elkarlanean ari-zeko ahaleginak bateratu beharra nabarmendu zuen atzoko bileran.

Merkataritza ganberek proiektuari emandako bultzada azpimarratu eta gizartea bertan sartu beharra azpimarratu zuen Amannek, «jokoan asko» dagoelako. Era berean, hirien etorkizuna azpiegituren garapen mailaren arabera izango dela gogoratu zuen.

CEFATeko ordezkariak bezala, finantza erakundeak Atlantikoko Trenbide Ardatzaren proiektuan sartu beharra defendatu zuen sailburuak. Era berean, proiektu orokor horren barruan Eusko Jaurlaritzak Euskal Y-proiektuaren aldeko apus-

XOUSE SIMAL

AHTren kontrako protesta. Abiadura Handiko Trenaren aurkako Asanbladako kideak Euskalduna jauregiaren aurrean bildu ziren atzo goizean, AHT. Ganbaren negozioa! Herrien miseria! zioten pankartak zituztela. Amann, Ganbaren txotxongilo! oihukatuz agurtu zuten Eusko Jaurlaritzako Garraio sailburua merkataritza ganbarek antolatutako saiora sartu zenean. Asanbladako kideek salatu zuten, «interes ekonomiko pribatuak AHT inposatu nahi digute nola edo hala, proiektua garatzeak ekarriko lituzkeen kalte ekologiko eta sozialei buruz behin baino gehiagotan agertu diren argudioei muzin eginez».

tuari eusten diola zehaztu zuen.

Proiektuaren finantzaketari dagokionez, Gaztela eta Leongo Aurrezki Kutxen Konfederakundearekin dagoeneko lehenengo harremanak izan dituztela jakinarazi zuen CEFATeko lehendakariak.

EAEkoekin, ostera, oraindik ez dute harremanik izan, baina laster haiekin biltzeko asmoa dutela iragarri zuen Mendezek.

Finantzaketaren alorrean, hainbat bide aztertzen ari dira, eta CEFATek ez du baztertzen arlo pribatuaren

finantzaketa jasotzea, publikoaz gain.

Azkenik, gizartea Atlantikoko korridorearen «garrantziaz» ohartarazi beharra nabarmendu zuten, eta proiektua aurrera ateratzeko «borrokan» jarraituko dutela adierazi.

AHTz adostasun politiko zabala lortzearen alde dago Garraio sailburuordea

AHT Abiadura Handiko Trenaren inguruan eztabaida eta hausnarketa sakonera-ko giroa sortzearen alde agertu zen atzo Antonio Aiz Eusko Jaurlaritzako Garraio sailburuordea, «tamaina horretako proiektu batek behar duen adostasun politiko eta sozial zabalarekin garatzeko».

Euskal Herriarrok horretaz negoziatzeko ari diren edo ez galdetuta, hauxe erantzun zuen Aizek: «Ez naiz hain maila altura iristen, eta ezin dut gehiago zehaztu». Dena dela, adostasuna lortzeko prest daudela gaineratu zuen.

EHk, berriz, «egun diseinatu eta planteatuta dago-

en» AHT proiektuaren kontrako jarrera agertu du. Gaia legeitzaldi honetarako negoziazio prozesuan jasotzeko aukeraz galdetuta, berriz, «dena negoziatzeko modukoa» dela nabarmendu zuten plataformako kideek.

Bestalde, etorkizuneko AHTren azpiegitura merkantzia astunak garraiatzeko erabiltzea baztertu zuen sailburuordeak. Ildo horretan, dagoeneko martxan dagoen FEVEko trenbide zabalera erabiltzearen alde agertu zen, besteak beste Sestaoko Altzairutegi Trinkoa eta Bilboko Portu Autonomoa Irundik Europarako irteerarekin lotzeko.

Aizek agertutako iritzia ez dator bat Alvaro Amann Garraio sailburuak orain arte defendatutakoarekin. Behin baino gehiagotan azaldu duenez, Eusko Jaurlaritzak interes berezia dauka EAEko portu eta industrigune handietako merkantziak Europara eramateko azpiegiturak sustatzeko.

Garraio sailburuordearen hitzetan, «AHTk bateragarria izan behar du merkantzien garraioarekin; baina merkantzia mota jakin baten garraioarekin. Merkantzia handietarako dagoeneko badaude trenbide sareak, eta horiek ez dira inolaz ere desagertuko».

Gipuzkoako ibaietako uren kalitatea hobetzen ari da ur araztegiak martxan jarri ahala

■ **Letamendia**
diputatuaren iritziz,
2005. urterako
Europako irizpideak
beteko dituzte

I. Petxarroman / Donostia

ATZO aurkeztu zuten Gipuzkoako ibaien egoerari buruzko 1997-1998ko azterketa. Duela sei urte hasi zen Gipuzkoako Foru Aldundia herrialdeko ibaiak lehengoratzeko. Horretarako, ur araztegiak eraikitzeke plan bat zehaztu zuten. Planaren arabera, 12 araztegi eraiki behar zituzte Gipuzkoan 2005. urtea baino lehen. Horietatik hiru jadanik martxan dira; bost, berriz, eraikitzen ari dira; eta besteak oraindik proiektu besterik ez dira.

Jorge Letamendia Lan Hidrauliko eta Hirigintza departamenduko diputatuak egoeraren balantze baikorra egin zuen. Hala ere, gogoratu zuen herrialdeko ibaien egoera asko aldatzen dela kasu batetik bestera. Adibidez, Gipuzkoako ekialdean ibaiek nahiko egoera ona dutela esan zuen, batez ere Bidasoak; mendebaldean, berriz, egoera kaskarragoa dute, batez ere Deba ibaiak. Hala ere, ziurtatu zuen 2005. urtean ibai guztien egoera Europak eskatzen duen gutxieneko kalitateko parametroen barruan kokatu ahal izango dela.

Letamendiak azaldu zuenez, Gipuzkoako ibaien egoera bereziak erraztu egiten du haiek lehengoratzeko prozesua, eta araztegiak eraiki ondoren izan duten hobekuntza nabarmendu zuen. Horren adibide gisa, Urumea ibaian izandako hobetzea aipatu zuen, eta gogoratu zuen izokinak ere aurki daitezkeela non edo non.

Ibaiertzak bere hartan uztearen alde

Diputazioak egindako azterketaren arabera, uholdeak saihesteko egiten diren bideratze lanek askotan ezin konponduzko kaltea egiten dute, eta, beraz, ibaien ertzak aldatu gabe uztearen alde agertu da.

EAEEn larrialdietara jotzen dutenen %15 baino gutxiago ospitaleratzen dituzte

Herritarrek garrantzi gutxiko patologiengatik jotzen dute zerbitzu horietara

Donostiako
Andre
Mariaren
Erresidentzi-
ako larrialdi
zerbitzuak,
artxiboko
irudi batean.

ANDER GILLENEA

Gorane Agirre / Bilbo

Euskal Autonomi Erkidegoan (EAE) larrialdi zerbitzuetara jotzen duten %14,25ek bakarrik ingresatzen dute ospitalean. Gabriel Inclan Osasun sailburuaren arabera, datu horrek agerian uzten du herritarrek oro har garrantzi gutxiko patologiengatik jotzen dutela zerbitzu horietara.

LARRRIALDIETAKO zerbitzuen erabilera areagotu egin bada ere, hazkunde hori ez da osasun arazoaren ugaltzearen ondorio izan, Gabriel Inclan Eusko Jaurlaritzako Osasun sailburuak atzo esan zuenez. Adierazpenok *Larrialdiak, zer berri dago?* lelopeko Jardunaldien inaugurazio ekitaldian egin zituen atzo sailburu jeltzaleak.

«Larrialdietako zerbitzuen erabileraren atzean», gehitu zuen, «kultura eta gizarte faktoreak daude. Faktore horiek osasun zerbitzuen erabilerarekiko jarrera ereduak baldintzatzen ari dira, gainera».

EAEko ospitaleetako larrialdietako kopuruak %31eko igoera izan du 90eko hamarkada honetan. Hau da: 1998. urtean 1991n baino 483 kasu gehiago artatu zituzten egunero. Iaz, orotara, 176.127 kasu zaindu zituzten ospitaleetan, aurre-

ko urtean baino % 2,8 gehiago.

Larrialdietako zerbitzuetara jo zuten herritarren %78 inguruk ospitalera jo zuen: 1992an, berriz, %73 izan ziren. Ospitaleetara jotzeko arrazoien artean eskuragarritasuna (%24) eta laguntza mediko hobe (% 21) argudiatu zituzten erabiltzaileek.

Ospitaleetako larrialdietara jo zuten herritarren %14,25ek bakarrik ingresatu zuten bertan. Kopuru horrek, Inclanen hitzetan, agerian uzten du herritarren gehien-goak garrantzi gutxiko patologiengatik jotzen duela zerbitzu horietara.

Arabarrak larrialdietara maizen jotzen dutenak

Probintziak arabarrak dira ospitaleetako larrialdietara maizen jotzen dutenak, mila biztanleko 484; ondoren bizkaitarrak (milatik 304) eta, azkenik, gipuzkoarrak (milatik 208). Azken batean, EAEko hiru biztanletik batek zerbitzu hauetara jotzen du urtean zehar.

Larrialdietako zerbitzuen kostuaz ere aritu zen Osasun sailburua. Berak emandako datuen arabera, zerbitzuok 12.603 pejeta kostatzen dira, batzuek beste ospitale orokorretan, eta 15.395 pejeta eskualdeko osasun zentroe-

kasuen bilakaera

urtea	kasu kopurua
1991	560.669
1992	567.349
1993	604.264
1994	622.147
1995	659.495
1996	689.938
1997	716.467
1998	736.792

tan. Gaixoak ingresatu egiten duenean, kostuak nabarmen igotzen dira, hurrenez hurren, 28.469 eta 34.704 pejeta.

Larrialdi zerbitzuetako erabiltzaileak, Osasun sailburuak nabarmendu zuenez, oro har pozik daude jasotako zerbitzuarekin; horrela, %61,9k espero zutena eskai-

ni zitzaioela diote, eta %31,4k espero baino hobeak direla. Bestela, medikuak hartzeko batez beste 32,4 minutu itxaron zituzten larrialdietan. eta 142,9 minutu bertatik alde egiteko.

Aldi berean, EAEko akutuenezko zazpi ospitaleetako larrialdi zerbitzuak egokitze-lanez ere mintzatu zen Inclan, eta azken zortzi urteetan guztira 4.400 milioi pejeta inbertitu direla azpimarratu zuen. Inbertsio handienak Basurto eta Gurutzetako ospitaleetan egin ziren.

Bestalde, larrialdietako unitateen zeregina ere nabarmendu zuen Osasun sailburuak, hain zuzen ere, iaz arnas edo bihotz-arnas geldialdian zeuden 80 herritarren heriotza eragotzi baitzuten.

Jaioberriei gorrieria antzemateko sistema jarri dute indarrean Nafarroan

■ Haur guztiei eta dohainik egiten ari zaie proba aitzindaria

Europa Press / Iruñea

HAUR jaioberriei gorrieria antzemateko proba dohainikako eta unibertsala egiten ari zaie Nafarroan, joan den astelehenetik hona. Egitasmo aitzindaria da, Espainiako estatuaren behintzat, halakorik ez baitute egiten beste inon.

Gorrieria garaiz antzemateko sistema hau erabaki zuten indarrean jarzea Bideko Ama ospitaleko talde tekniko baten ikerketaren emaitzak eza-gutu ondoren. Izan ere, azterketa horretan agerian geratu baitzen haurtzaroko proba orokorrak eginez gero, entzumen patologiei aurre egiteko askoz ere eraginkortasun handiago lor zitekeela gorrieriaren tratamenduan. Egitasmoaren helburua da, hain zuzen ere, hiru hilabete baino gutxiago duten haurren berezko gorrieriak antzematea, berehalakoan tratamendu egokia emateko guztiei.

Joan den astelehenetik atzo arte 1999ko apirilaren 16az geroztik jaio diren 116 haurri egin diete proba. Horien artetik %95ek batere arazorik gabe gauditu zuten proba, eta %5ek soilik itzuli beharko dute ospitalera beste proba bat egitera.

■ Zangozako gazte bat hil da Zizur Nagusian gertatutako trafiko istripuan

ANDON G. U. 23 urteko zangozarra hil zen atzo Zizur Nagusian gertatutako auto istripu batean, Foruzaingoak eman zuen informazioaren arabera. Gertaera herenegun gaueko 20:50ak aldera gertatu zen A-15eko 88 kilometroan. Une horretan, Andoni G. U.k gidatzen zuen autoa errepidetik atera zen eta bide ertzeko zutoin bat jo zuen. Nafarroako Ospitalera eraman zuten gaztea, baina ezin izan zuten deus egin haren bizia salbatzeko.

■ Gizonezko bati hiru urteko espetxe zigorra ezarri diote hiru urteko bilobari sexu gehiegikeriak egiteagatik

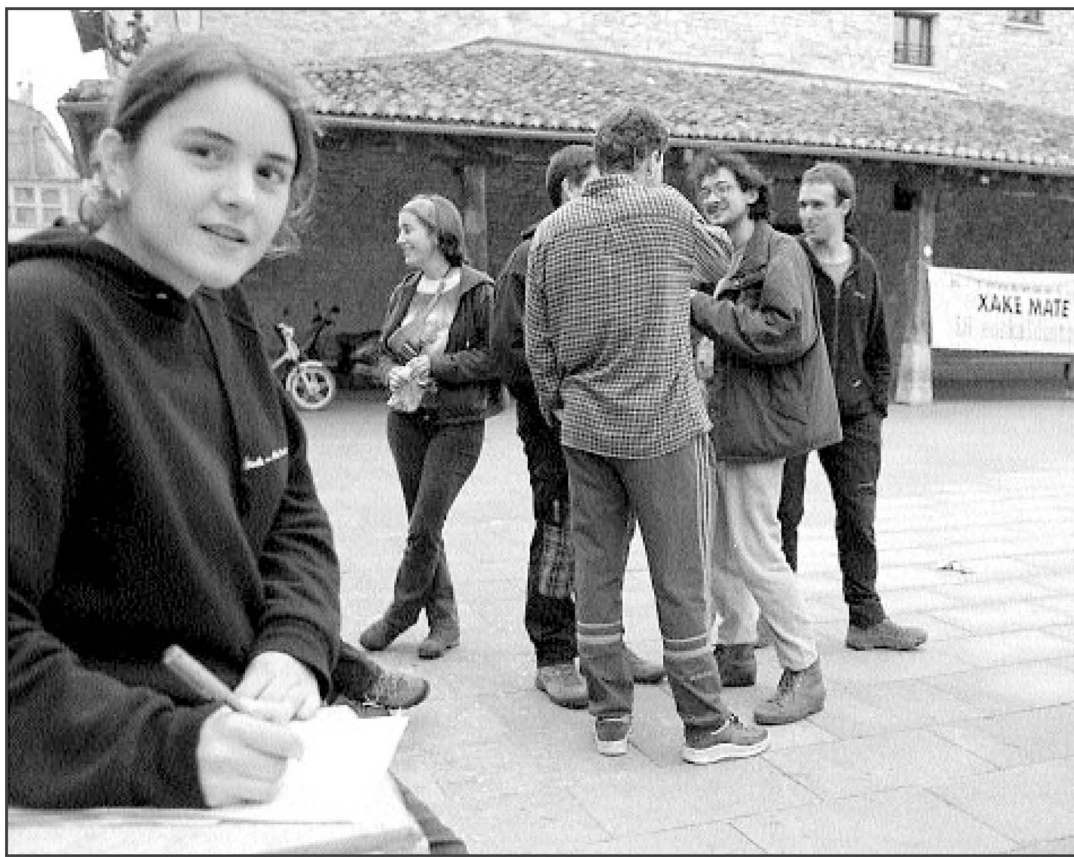
DONOSTIAKO Probintzi Entzutegiak hiru urteko kartzela zigorra ezarri dio I. H. A. 53 urteko gizonezkoari hiru urteko bilobari sexu gehiegikeriak egiteagatik. Gertaerak 1996ko ekainaren bigarren hamabostaldian izan ziren, haurra aitona-amonen etxean bizi zela. Egun batean —Entzutegiak frogatutzat jo du hori—, aitona hainbat ukitu lizun egin zizkion umeari, eta zenbait zauri eragin zizkion: edemak eta hanturak, besteak beste, medikuek baieztatu zuten.

■ Neskalaguna jipoitzeaz akusatuta, gizonezko bat atxilotu dute Iruñean

ESPAINIAKO Poliziak 40 urteko gizon bat atxilotu zuen atzo (Angel N. F.), ustez bere neskalaguna jipoitzeagatik, Poliziak azaldu zuenez. Espainiako Polizia ikertzen hasi zen auzia emakumeak salaketa bat jarri zuelako, eta Nafarroako Ospitalean egin zioten azterketa harekin batera aurkeztu zuelako, jasandako zaurien berri emateko. Oharraren arabera, emakumeak duela bi urte inguru hasi zuen harremana gizonezkoarekin, eta hasiera-hasieratik jasan izan ditu jipoi eta tratu txarrak.

■ **Martutene-Intxaurren bide lotura inauguratu zuten atzo**
ATZO inauguratu zuten Donostiako Martutene eta Intxaurren bide lotura. Bide hori lau bideko errepidea da. Gipuzkoako Foru Aldundiak emandako informazioaren arabera, Martuteneko industrialdea haziz joan da azken urteotan, eta lotura bat behar zuen A-8 autobidearekin. Errepide berria 1.344 metro luze da, eta 160 metroko tunel bat pasatzen du. Obrak 1998ko maiatzean hasi ziren, eta aurreikusitako epean amaitu dira; alabaina, hasieran uste zen baino 50 milioi pezeta gehiago kosta dira lanak.

■ **Adin txikikoen publizitatea «engainagarria» dela berretsi du Jaurilaritzako Merkataritza eta Kontsumo Sailordetzak**
JAURLARITZAKO Merkataritza eta Kontsumo Sailburuordetzak berretsi du adin txikikoen irudia erabiliz publizitatea egiten duten enpresek «engainatu» egiten dutela. Sailburuordetzaren arabera, enpresa horiek diru kopuru handiak kobratzen dituzte maiz adin txikiko baten irudia erabiltzeagatik.

JOSEBA OLALDE

Atzo hasi zen, Agurainen, Euskal Ikasleon III. Nazio Biltzarra.

Hasiera eman diote Euskal Ikasleon III. Nazio Biltzarrari

Egungo irakaskuntza esparrua nola aldatu aztertuko dute

Erredakzioa / Gasteiz

Euskal Ikasleon III. Nazio Biltzarra atzo hasi zen, Agurainen (Araba), parte hartzaileei ongi etorria egitearekin. Gaur eta bihar, egungo irakaskuntza esparru «antidemokratiko eta antieuskalduna» nola aldatu eztabaidatuko dute, ondorengo urteetako borroka ildoak definitzeko.

HIRU eguneko lan jardunari ekin zioten atzo Euskal Herri osotik Agurainera bildutako gazteek. Atzo Euskal Ikasleon III. Nazio Biltzarrari ongi etorria eman zioten, eta Joana Etxebarría IAKo kideak irakurri zuen komunikatua bildutakoaren aurrean.

IAko kideak azaldu zuenez, historia egunez egun idazten da, eta ikasleek egun bizi den «Euskal Herriaren askapen prozesuan» beren ekarpena egiteko asmoa dutela azaldu

zuen. Hain zuzen ere, ekarpen hori definitzeko bildu dira Agurainen, Etxebarriak azaldu zuenez.

«Hori sinesten dugulako jarri dugu martxan euskal ikasleok hurrengo urteotan irakaskuntzaren oinarriak astinduko dituen borroka definitzeko prozesua», esan zuen Etxebarriak.

Ikasleek abiatutako prozesua historikotzat jo zuen Etxebarriak, eta ziurtatu zuen ikasleok beren kabuz

pentsatu eta beren jardura propioa aurrera eramateko erabaki tinkoa hartu dutela. «Euskal ikasleok hitza hartu dugu, eta egungo irakaskuntza marko antidemokratiko eta antieuskaldunak ez du zereginik gure erabaki horren aurrean».

Irakaskuntza eredu propioak bi ezaugarri izan behar ditu, Etxebarriaren esanetan: «Guk erabaki behar dugu; ez Madrilek, ez Paris. Bestetik, euskalduntasunean oinarritu behar da».

Hori lortzeko, egunez egun lan egin behar dela azaldu zuen IAKo kideak, eta ikasleok animatu zituen «inurri lan hori» egin dezaten, unibertsitategian, lanbide heziketan, erdal ereduetan eta gainerakoetan.

Euskal Jai gaztetxeak bost urte bete ditu

■ **Udal hauteskundearen ostean gaztetxea hustuaraziko ote duten beldur dira**

Asier Azpilikueta/Iruñea

IRUÑEKO San Agustin karrikako Euskal Jai gaztetxeak bost urte bete zituen atzo, frontoiak, hain zuzen ere, frontoi baten itxura zuela. Izan ere, azkenaldian lanak egin dituzte gaztetxean aritzen direnek, Euskal Jaia zati garrantzitsu horrek bere hasierako izaera berreskura

dezan. Orain arte bezala, okupek gaztetxea zabalik dute sartu nahi duen orrendako, «Iruñerriko jendeak eta taldeek beren ekintzak aurrera eramateko lekuen beharrak bultzaturik okupatu baitzen».

Euskal Jai gaztetxeak beldur dira «udal hauteskundeetatik garaile irtengo direnak saia daitezkeelako errea-

litate autogestionatu hau zapuzten». Euren erranetan, gaztetxearen inguruko guzia kriminalizatzen saiatu dira eta orain handik joanarazi nahi dituzte kultur etxe bat eraikitzeko. «Maltzurkeria eta oportunismo politikoak lan autogestionatu hau arriskuan jarri du eta hemen eginkoa ahaztu dute», esan du gaztetxe ordezkariek.

Maiatzaren 21eko greba

Gutxieneko zerbitzuak

GARRAIO FINKATZEAK ERAGIN DITU EZADOSTASUN HANDIENAK SINDIKATUEN ETA ADMINISTRAZIOAREN ARTEAN

Greba egunerako gutxieneko zerbitzuen inguruan ez dute akordiorik lortu

■ EAEko Administrazioak, enpresariak eta grebara deitu duten sindikatuak bilera egin dute gutxieneko zerbitzuei buruz

■ Gasteizko Gobernuak eta patronalak greba eskubidea murriztu nahi dutela salatu dute sindikatu guztiek

■ Lan egiteko eskubidea gauzatzeko garraioa behar-beharrezko zerbitzua dela esan dute Administrazioak eta Confebaskek

Ivan Santamaria / Gasteiz

AKORDIORIK GABE amaitu da maiatzaren 21eko greba egunean gutxieneko zerbitzuak hitzartzeko EAEko Administrazioak, Confebaskek eta grebarako deialdia egin duten sindikatuak egindako bilera.

Ezadostasuna batez ere garraioari dagokion tratamenduan iritsi zen. Sindikatuen ustez, garraioa ez da funtsezko zerbitzu bat. Beraz, horretan gutxieneko zerbitzuak indarrean ezartzea arlo horretako langileek duten greba eskubidea murriztea dela pentsatzen dute.

Enpresarien eta Administrazioaren ustez, ordea, pertsona orok lan egiteko duen eskubidea bermatzeko ezinbesteko zerbitzua da garraioa.

Lan Sailak aurkeztutako egitasmoan goizeko bostetatik seietara, zortzietatik bederatzieta garraioaren ia %100 ziurtatuko da, eta arratsaldean ordu batetik ordu bietara eta bostetatik seietara.

Kritikak Administrazioari

German Kortabarria ELAkoaren ustez, Administrazioaren eta enpresarien aldetik zerbitzu minimoak «gehitze» asmoa dago, batik bat garraioan. Hori dela eta, arlo horretako langileen greba eskubidea «ez da ezagutu nahi», Kortabarriaren hitzetan, «normaltasun irudia eskaintzeko asmoz».

Jesus Mari Ariznabarretak, LABeko ardunak, sindikatuen eta Administrazioaren jarrerak «elkarren artean urrun» daudela esan zuen. Bere ustez, «oso gauza gutxi ezin dezake itxoin 24 ordu», eta hortik kanpo daudenak arautu nahi izatea «greba eskubidearen kontra egitea da».

JOSEBA OLALDE

Adostasunik ez gutxienezko zerbitzuak hitzartzeko Administrazioak eta sindikatuak egindako bileran.

Jesus Bermejo UGT sindikatuko kidearen aburuz, garraioari buruz aurkeztutako proposamena «gehiagizkoa» da. Administrazioa greba honetan alde bat dela uste du Bermejok, eta, ondorioz, Jaurilaritzak langile askoren

greba eskubidea murrizteko asmoa duela ohartarazi du.

Enpresarien ordezkariak, Jon Bilbaok, normaltzat jo du bilera akordio gabe amaitu izana, «greba antolatzen dutenek lan egin nahi duten greba egitera behartu

nahi baitituzte». Hori dela eta, garraioan gutxieneko zerbitzuak ezartzea «nahitaezkoa» dela esan du Confebask patronalaren ordezkariak, «lan egin nahi duen langileak horretarako eskubidea osoa duelako».

Dekretu bidez arautuko dute

■ AKORDIORIK izan ez denez, EAEko Administrazioari dagokio orain greba eguneko gutxieneko zerbitzuak arautzea, dekretu baten bidez. Luis Maria Valle Lan zuzendariak azaldu zuenez, baliteke dekretua astelehenean bertan jakinaraztea.

Dekretuaren formulak kezka zabaldu du sindikatuen artean, Administrazioak 1992an gutxieneko zerbitzuak arautzeko sindikatuarekin hitzartutako akordioa erabili nahi duelako oinarri moduan.

Federico Garcia CCOOkoaren iritziko, «ulertezina» da Administrazioak akordio hura orain berreskuratu nahi izatea. «Zazpi urte gordeta egon da hitzarmena, eta orain badirudi baten bat jabetu dela hor dagoela».

ELAko ordezkari German Kortabarriak, berriz, dekretuarekin kontuz ibiltzea galdegin dio Lan Sailari, «beharrezko neurriak baino gehiago hartzeak ondorio txarrak izan ditzakeelako».

Nafarroako enplegu akordioa goraipatu du Bengoak

Asier Azpilikueta/Iruñea

NAFARROAKO CCOOko idazkari nagusi Jesus Garateak eta Santi Bengoa EAEkoak goraipatu egin zituzten atzo Nafarroan otsailaren bukaeran sinaturiko enplegu akordioak. Bengoaren erranetan, Nafarroako akordioa Estatuko aurreratuenak da, eta horrek azaltzen du zergatik Nafarroako CCOO ez duen maiatzaren 21erako

lanuzterako deialdiarekin bat egin.

Bengoaren ustez, ELA eta LAB okertu egin dira deialdia Hegoalde osorako egite-rakoan. «Deialdiko esparruak ez du zerikusirik negoziazio esparruarekin. Sindikalismoaren aldetik ulertezina da egin dutena», adierazi zuen.

Nafarroako akordioek pizgarriak ematen dituzte

lanaldia gutitzeko, lanorduek berrantolatze eta lanaren malgutasuna erdiesteko. Garatearendako, akordio hori 35 orduak lortzeko lanabes «garrantzitsu» eta «ona» da. «Akordioak abian jarri behar dira, noski, eta, horretarako, langileen eta mugimendu sindikalaren esfortzua behar dugu». Bere aburuz, EAEko akordioak ez du fruiturik eman

eta Nafarroako emaitzen azterketa egiteko denbora guti igaro da. «Beharbada, EAEn Nafarroako akordioa balute hobeto leudeke», gaineratu zuen Garateak.

Garatearen ustez, ELA eta LABek ez dute Nafarroan gehiengo sindikala errespetatu. «Dena dela, ez dugu deialdi horren kontrako kanpainarik eginen», zehaztu zuen.

ESBk bere gain hartu du 60.000 milioiko inbertsioa Zornotzako argindar plantan

Datorren urtean hasiko dira eraikitzen, eta 2001 urtean jarriko dute abian

Joseba Aiarza / Bilbo

Irlandako ESB talde publikoak baka-
rrik edo beste bazkide batekin egin-
go du Zornotzako argindar plantara-
ko 60.000 milioi pezetako inbertsioa

(2.400 milioi libera), baldin eta, diru-
dien bezala, Britainia Handiko Natio-
nal Power konpainiak proiektutik
alde egiten badu. Proiektuaren ingu-
ruko argibideak Dublinen (Irlanda)
jaso zituzten herenegun Josu Berga-

ra Bizkaiko ahalzun nagusiak eta
Josu Jon Imaz Jaurilaritzako Indus-
tria sailburuak, ESBk gonbidaturik
egindako bisitaldian. Talde publikoa
Dublinen egiten ari den antzeko zen-
trala bisitatu zuten agintariek.

BERGARA ahalzun nagusiak
instalazio horien kalitatea
goraipatu du: planta txikia
dela, maila teknologiko han-
dikoa, eta ingurugiroari ez
diola kalte egiten azaldu du,
gas naturalean oinarritutako
ziklo konbinatuko teknologia
«garbia» erabiltzen baitu.

Bizkaiko Aldundiak Zorno-
tzan duen milioi bat metro
koadrotik gorako lur eremu-
tik —auto lantegi bat zabal-
tzeko gordeta— 70.000 metro
koadro eskaini dizkio ESBri,
Irlandako Errepublikako
energia konpainia publikoari.
Eusko Jaurilaritzak, berriz,
gas naturalaz hornituko du
zentrala, Euskadiko Gas
konpainiaren bidez.

50 langile beharko ditu energia plantak

ESBren proiektua garrantzi
ekonomiko handikoa izango
dela azpimarratu du Imaz
sailburuak. Plantak 800
megawatteko potentzia izan-
go du, Bizkaian une hauetan
proiektuan dauden beste ins-
talazioen parekoa. Abian
dagoenean 50 langile beste-
rik beharko ez duen arren,
eraikitze lanetan ehunka lan-
postu sortuko ditu.

Bestalde, gaur egun kri-
sialdian dauden ekipo onda-
sunen sektoreko enpresen
bultzagile handia izan daite-
ke energia planta berria,
enpresa horiek instalazioez
horni dezaketzen neurrian.
Azkenik, Ogasunarentzat ere

Josu Jon Imaz Industria sailburua eta Josu Bergara Bizkaiko ahalzun nagusia.

diru iturri oparoa izango da
zergetan.

Proiektuaren hasieran,
ESBren batera National
Power konpainia egon zen
interesaturik. Hala ere,
National Powerrek atzera
egin du, eta prestakuntza
lanak Irlandako Errepublika-
ko energia talde publikoa
bakarrik egiten ari da. Berga-
rak eta Imazek ez dute baz-
tertzen beste bazkideren bat
sartzea, baina irlandarrak
prest daude proiektu osoa
bere gain hartzeko.

2005erako, behar adina produzitu

■ ZORNOTZAKO argindar
planta Eusko Jaurilaritza-
ren Energia Egitasmoaren
barruan zedarritu du Imaz-
ek. Estrategia horren hel-
burua 2005. urterako
Euskal Autonomia Erki-
degoak kontsumitzen
duen energiaren %100
ekoiztea da, eta helburu
hori bete egingo dela azpi-
marratu du sailburuak.
Gaur egun argindarra-

ren %20 soilik ekoizten du
EAEk. Hala ere, aurreiku-
sitako proiektu energeti-
koak gauzatuz gero, kopu-
ru hori biderkatu egingo
da: Zornotzako ESBren
plantari Bizkaiko Badia-
koa gehitu behar zaio, bai-
ta Repsolek eta Iberdrolak
Petronorren egingo duten
IGCC instalazioak eta
Iberdrolak Santurtzin
duen zentrala ere.

Langile bat hil da Etxauri eta Tiebasko Harrobiak enpresan gertatu istripuan

■ Sindikatuek gogor
salatu dituzte
eraikuntzaren
alorreko
lan baldintzak

Erredakzioa / Iruñea

CARMELO OROZ Ezkiroz-
ko langilea zendu zen atzo,
goizko 08:15ak aldera,
Etxauri eta Tiebasko
Harrobiak enpresan gerta-
tu istripuan. Ezbeharra
enpresako zinta garraia-
tzailean gertatu zen: langi-
lea zintaren gainean zego-
ela, beste batek martxan
jarri zuen. Orozek 38 urte
zituen, ezkontuta zegoen
eta bi seme-alaba zituen;
sei urte zeramatzan
Etxauri eta Tiebasko
Harrobiak-en lanean.

ELA, LAB, ESK, CGT eta
STEE sindikatuek gogor
salatu dute Nafarroan
gertatu azken lan istri-
pua, eta enpresak preben-
tzio sistemarik ez duela
azpimarratu dute: «Istri-
puak agerian utzi du erai-
kuntzaren sektoreak duen
egoera larria: behin-behi-
nekotasuna da nagusi,
prebentzio neurriak ez
dira betetzen, eta lan bal-
dintzen jarraipen eta kon-
trolik ez dago; ondorioz,
areagotu egiten da langile-
ek istripuak pairatzeko
duten arriskua».

3.243 lan istripu gerta-
tu dira urteko lehen hiru
hilabeteetan Nafarroan;
iaz, berriz, 2.780 izan
ziren epe berean gertatu-
tako istripuak. Tarte
horretan ezbeharretan
hildako langileen kopu-
ruak behera egin du aur-
ten, baina gehiago izan
dira, ordea, istripu larriak
pairatu dituzten langile-
ak.

Burtsa

• J.B. ANDUEZA •

Zilipurdika

Eguna emaitza onik gabe
hasi zen, beherantz. Alema-
niako langabeziaren jaistea
eta EEBetakoaren igoera
apala ontzat jo zituen merka-
tuak, eta gorakoari ekin zio-
ten, zilipurdi egin ez.

Uraren merkatua liberali-
zatzeko neurriak hartu ditu
Espainiako Gobernuak, eta
Azkoyen-ek %21eko hobe-
kuntza izan du mozkinetan.

Potpourri horretan, oso
negoiazio indartsua izan zen
(1.233 milioi euro gaudituz)
goizaldetik. Emaitzak eguer-
ditik aurrera hasi ziren hobe-
tzen. Repsolen bultzadak
(+2,23) kimikako sektorea
lagundu zuen, bankak ere
%0,78 irabazi zuen, eta elika-
gai sektoreak, aldiz, %0,45
galdu, Tabacaleraren ahaltsu-
na dela medio.

Bilboko indizea

Dibisen merkatua

	1 Euro
Pezeta	166,386
Libera	25,365
Dolarra (xxx)	1,0786
Libra Esterlina	0,6610
100 Yen (japon)	1,3013

Beste indizeak

	%
New York (Dow Jones)	10.065,44 (+0,17)
Tokio (Nikkei)	16.046,52 (+0,05)
Madrid (IBEX 35)	10.155 (+0,81)
Paris (CAC 40)	4.280,56 (+1,01)
Londres (FTSE 100)	6.356,01 (+0,82)
Frankfurt (DAX-XETRA)	5.276,50 (+0,93)
Milan (Milan)	24.885 (+0,22)

■ ZARAGOZANO ban-
kuak 0,24 euroko dibi-
dendu gordin osagarria
banatuko die akziodunei.
Fusio mugimendu eta
aukerei adi dagoela adie-
razi du.

■ CEPSA enpresak 0,48
euroko dibidendu gordin
osagarria ordaintzeari
ekingo dio etzi; ekainaren
10ean beste horrenbeste
ordainduko du.

■ ABUZTUKO krisialdia-
ren aurreko mailara hur-
biltzen ari da Telefonica.

Kosovo Gerra Balkanetan

NATOK BERE EGIN DU G-8EN PLANA ETA «INDARRA ERABILIZ» BEHARTUKO DU JUGOSLAVIAKO PRESIDENTEA HORI ONARTZERA

Milosevic: «Negoziatzen hasiko gara NATOk bonbardaketak eteten dituenean»

■ Kosovora joango den nazioarteko segurtasun indarrak bere aginduetara soilik egon behar duela berretsi du Aliantzak

■ Zazpi herri industrializatuenen eta Errusiaren planak, ordea, ez du argitzen nolakoa izango den multzo horren osaketa

■ Bill Clinton EEBBetako lehendakaria harremanetan jarri da NBE eta Moskugaz misioaren zehaztasunak finkatzeko

Erredakzioa / Donostia

JUGOSLAVIAKO lehendakari Slobodan Milosevic prest azaldu zen atzo munduko zazpi herrialde industrializatuenen eta Errusiak (G-8) landutako plana negoziatzeko, «NATOk Jugoslavia eta Kosovoren aurkako bonbardaketak eteten dituenean».

Planak zortzi puntu biltzen ditu. Indarkeria mota guztiak berehala amaitu beharko du Kosovon, eta hori ziurtatu. Jugoslaviako soldaduek eta poliziek erretiratu egin beharko dute Kosovotik. Ondoren, nazioarteko segurtasun indar bat eta talde zibil bat sartuko dira hara, Nazio Batuen babesarekin.

Kosovon behin behineko administrazioa eratuko da gero, eta gerraren ondorioz etxebizitzak utzi dituzten errefuxiatuen itzulera bermatuko da, nazioarteko talde humanitarioen laguntzarekin.

Autonomia emango zaio Kosovori, baina Jugoslavia barruan. Azkenik, UCK gerrillak armak utzi beharko ditu, eta Kosovoko azpiegiturak berriro eraikiko dira.

JOHN MCCONNICO / AP

Blaceko mugako igarobidea, Kosovo eta Mazedonia artean, errefuxiatuak gabe atzo.

Aliantzaren esanetara

NATOk bere egin zuen atzo G-8en plana. Jamie Shea bozeramaileak esan zuenez, erasoak eteteko NATOren bost baldintzak biltzen ditu planak. Javier Solana idazkari nagusiak goraipatu egin

zuen akordioa, baina argi utzi zuen Milosevicek onartu egin beharko duela bonbardaketak bertan behera gertatzeko. Jugoslaviako presidentek hala egin ezean, indarrez behartuko zaiola ohartarazi zuen Solanak. «ikuspegi militarretik eta

politikotik era guztietako presioa eginez».

Bestalde, Aliantzak argi utzi zuen Kosovora joango den nazioarteko indarrak «arma askorekin, soldadu ugarirekin eta NATOren aginduetara soilik» egon behar duela. Izan ere, Bosnian

bakea sinatu eta gero sartu zen Unprofor indarra «okerra» izan zela uste du Aliantzak. «Indar hori Nazio Batuen eta NATOren aginduetara egon zen, eta nahaste horrengatik bonbardaketak nahi baino gehiago egin ziren eta hilketak ere nahi baino beranduegok amaitu ziren».

Bill Clinton EEBBetako lehendakariak ere argi du Kosovon hedatuko den «nazioarteko segurtasun indarraren ardatza» NATOk izan behar duela. Clintonen arabera, egokiena da indarraren misioa Nazio Batuek onartzea, Aliantzaren aginduetara egotea eta hor parte hartzea Errusia eta Ukrainak.

Nazioarteko indarraren kontzeptua nahasia da ordea. G-8en planak ez du zehaztasunik egiten, segurtasuneko eta nazioarteko izango dela besterik ez. Horrengatik, EEBBetako presidentea harremanetan jarri zen atzo Nazio Batuek eta Errusiarekin, segurtasun indar horren ezaugarriak zehazteko: osaketa, aginte egitura, misioa eta liskarretarako arauak, besteak beste.

Txernomirdin Europatik barrena

■ VIKTOR TXERNOMIRDIN Errusiaren Balkanetarako bitartekariak bira bat hasiko du gaur Europako zenbait herrialdeetatik barrena, Kosovoko gatazkari irtenbide politikoa bilatzeko. Zein herritara joango den ez zuen atzo iragarri Txernomirdinek, hori gauean zehaztu behar zuelako. Hala ere, baliteke Alemania eta Jugoslaviara joatea.

Errusiako Atzerri ministro Igor Ivanov ere batetik bestera dabil Errusiaren ahalegin diplomatikoak azaltzen. Gaur Erresuma Batura helduko da, eta hiru egunez izango da han. Tony Blair lehen ministro britainiarrarekin hitz egingo du Ivanovek, eta Robin Cook Atzerri ministroarekin ere solasaldia izango du.

Martxoaren 24an NATO Jugoslavia (Serbia eta Montenegro) eta Kosovori erasotzen hasi zenetik, bonbardaketen aurka azaldu da Errusiako Gobernuak.

UCK-k plana baztertu du

■ UCK Kosovoren Askapenerako Armadak baztertu egin du G-8en bake plana. Gerrillaren Albaniako bozeramaile Bisar Rekak atzo jakinarazi zuenez, planak ez dio irtenbide egonkorrik ematen Kosovoko gatazkari, ezta ere amaitu Kosovoko «hondamendiarekin».

Horrez gainera, gerrillak onartezina deritzo planak biltzen dituen zenbait punturi. «UCK-k ez du autonomiarik nahi Kosovon, ezta ere Jugoslaviako Errepublikak Federalak guri subiranotasuna aitortzea. Independentzia osoa nahi dugu».

UCK-k argi utzi du, gainera, armak ez dituela utziko, planak hala biltzen badu ere.

Serbiak Kosovoren aurkako azken ofentsiba bortitza iazko otsailean hasi zuenera arte, EEBBek ez zuten onartzen gerrilla. Hori «talde terroristatzat» zuen, ofentsibaren ondoren izakera politikoa onartu zion gerrillari.

Chiracek «indar militarra» nahi du

■ FRANTZIAKO lehendakari Jacques Chiracek ez du zalantzarik zer den G-8en bake planak biltzen duen «zibilen eta segurtasunerako indar eraginkorra» kontzeptua. Hori «indar militarra» dela esan zuen atzo. «Ez naiz diplomatikoa, baina askatasun batzuk hartuko ditut esateko horrek indar militarra esan nahi duela. Guztiok ulertu dugu. Arrakasta handia da», adierazi zuen Frantziako presidentek.

Indarraren osaketaz ez zuen ezer nabarmendu, baina adierazi zuen bere nahia dela indar horretan Errusia eta Ukrainako indarrek ere parte hartzea.

Erresuma Batuko Gobernuak ere hitza hartu zuen indarrari buruz. Indar horren ardatza NATOk izan behar duela esan zuen Defentsa Estatu idazkari John Spellarrek. Errefuxiatuen itzulera indar militar batek soilik bermatuko duela gehitu zuen Spellarrek.

Jugoslaviak NATOri egotzi dio Nis hirian hamabost hildako eragin duen eraso

Aliantzak ez du erasoari buruz hitz egin nahi «informazio kontrajarria» dagoelako

Erredakzioa / Donostia

Jugoslaviako hirugarren hiri handiena bonbardatu zuten atzo, eta, ondorioz, hamabost pertsona zenu ziren eta beste hirurogei zaurituak gertatu ziren. Belgrade NATOri egotzi dio erasoaren erantzunkizuna. Aliantzak, aldiz, ez duela ezer esango aipatu zuen «Jugoslaviatik datorren informazioa nahasgarria delako».

NIS hiri gaineko bonbardaketa bi boladatan gertatu zen Jugoslaviako Tanjung agentziak jakitera eman duenez. Lehendabiziko eraso 11:20an gertatu zen, eta bigarrena, aldiz, ordu erdi beranduago, 11:50ean. Erasoak, batez ere, hiriaren erdigunean izan zuen eragina, eta ospitale baten eta merkatu baten gainean bonbak erori ziren. Antza denez, Jugoslaviaren aurkako bonbardaketak hasi zirenetik, atzokoa da erasorik bortitzena.

NATOk ez zuen ezer esan nahi izan bonbardaketari buruz artean informazio nahikoa ez zeukalako, eta «Jugoslaviatik datorren informazioa nahasgarria delako». Hala ere, zer gertatu zen aztertzen ari direla adierazi zuen Walter Jertz NATOk bozeramaileak, eta «xehetasunak izan bezain laster publikoki» agertuko dituztela.

Halaber, ukatu egin zuen

Nis hiriak jasan zuen erasoak hamabost hildako eta 60 zaurituz gain, kalte material handiak eragin zituen.

Jertzek NATOk ospitalea eta merkatua bonbardatu izana. «Ziurra dena da NATOren helburua ez dela ospitale zibilak bonbardatzea», azpimarratu zuen Jertzek. Hala ere, onartu egin zuen Niseko aireportua eta irratia bonbardatuak izan zirela.

Multibonbak

Nis hiriak jasandako erasoan multibonbak erabili zirela

salatu zuen atzo Jovan Zlati Niseko Defentsa Zibileko komandanteak. Multibonbek bonba sorta bat gordetzen dute euren barrenean, eta, beraz, oso suntsitzaileak dira.

Aipatu legez, bonbardaketak Nis hiriaren erdigunean izan zuen eragina. Etxebizitza askok sua hartu zuen, eta kaleek ere kalte material handiak izan zituzten zuloz beteta gelditu baitziren. Ser-

biako Beta albiste agentziak azaldu zuenez, ospitalea eta merkatuaz gain ospitale aurreko aparkalekuan ere bonbak erori ziren, eta kalte handiak sortu.

Halaber, oraindik eztanda egin gabeko multibonba asko dagoela kalean ohartu zuen Studio B telebista kateak. Hori kontuan izanda, poliziak neurriak hartu zituen, eta Nis hiriaren erdigunea lokariz hesi zuen.

Misil bat erori da Bulgarian

MISIL bat erori zen atzo Bulgariako Liulin herrian, Sofiatik 28 kilometrotara. Hala ere, ez zen zauriturik izan. Dirudienez, misila NATOk jaurtitakoa izan zen. Atzokoa da, NATOren bonbardaketak hasi zirenetik, Bulgarian eroritako bosgarren misila.

NATOk dio Jugoslaviako gerra hegazkin modernoenen %60a suntsitu duela

NATO-K atzo azaldu zuenez, Jugoslaviako Armadaren MIG-29 hegazkinen %60a suntsitu du. Aipatu hegazkinak gaur egun Jugoslaviak dituen gerra hegazkin modernoak dira. Gerra hasi aurretik Jugoslaviako Armadak 370 gerra hegazkin zituen, eta horietatik 15 MIG-29ak ziren.

Errusia NATOren tropak aztertzen ari da Mazedonian

ERRUSIA NATOren tropak aztertzen hasi zen atzo Mazedonian 1994ko Vienako Akordioa jarraituz. Mazedoniako Gobernuak eta Errusiak horretarako akordio batera iritsi ziren, eta NATOk esan duenez «laguntza osoa eskaintzeko prest dago».

Rugovak laguntza eskatu du «Kosovoko diaspora bukatzeko»

IBRAHIM RUGOVA Kosovoko albaniarren lider moderatuak laguntza eskatu zuen bere herriaren «diaspora bukatzeko». Rugova Italian da bertako Gobernuak gonbidatuta. Atzo Walter Veltroni lider demokratarekin hitz egin zuen, eta bere herritarren itzulerarako baldintza egokiak lortu behar direla azaldu zion.

Frantziak dio Serbiaren presentzia txikia izango dela Kosovon

FRANTZIA-KO Gobernuak atzo azaldu zuenez, Serbiako indar militarren presentzia txikia izango da Kosovon behin irtenbide politiko batera iritsitakoa. Rambouilleten agertutako presentzia baino txikiagoa izango dela esan zuen Parisek.

Mazedoniako mugak ireki dira, baina iheslaririk ez da sartu

MAZEDONIARA ez da sartu Kosovoko iheslari albaniarrik azken orduetan, nahiz eta Skopjeko Gobernuak herenegun gauean ireki zituen mugak. Horren zergatia ez zuen azaldu Nazio Batuetako Errefuxiatuentzako Goi Komisariatuak (UNHCR). Izan ere, ez dago argi Serbiako eta Mazedoniako agintariek oztopatzen duten errefuxiatuen sarrera. Kosovotik Mazedoniara sartu zain daude 4.320 iheslari, UNHCRko iturrien arabera. Kris Janowski erakundeko bozeramaileak kezkatuta

azaldu zen horien egoeragatik, ez baitute zer jan eta zer edanik, eta non babesturik. Kosovotik Albaniara azken orduetan barneratu diren errefuxiatuen testigantzak jaso zituen UNHCRrek. 650 iheslari sartu ziren atzo goizaldean: Djakova eta Prizren hirikoak dira batik bat, baina baita ere Pristina eta Mitrovicakoak. Mazedoniara joan nahi zuten eta trenetaz abiatu ziren jaioterrietatik, baina muga itxita zegoela eta Pristinara itzultzeko agindu zieten indar serbiarrek. Han 100 marko alemaniar

ordaindu zituen bakoitzak autobusa hartu eta Morinira joateko, Albania iparraldera. Iheslariak Albania iparraldeko eremuetatik barrukoetara eraman nahi ditu UNHCRrek, zenbat eta hegoalde- rago orduan eta segurtasun handiagoa izango baitute. Horrela, Kukesekeko eremutik hegoaldera joan ziren herenegun 4.886 iheslari. Gainera, Albania eta Mazedoniatik beste herrietara eramaten ari dira errefuxiatuak Migrazioetarako Nazioarteko Erakundea, UNHCR eta Albania eta Mazedoniako

gobernuak. 1.736 iheslari eraman zituzten herenegun Australia, Kanada, Portugal, Frantzia, Polonia, Austria, Norvegia, Holanda eta Esloveniara. Atzo, berriz, 1.500 bidali zituzten EEBBak, Kanada, Suedia, Norvegia, Turkia eta Danimarkara. NATO Jugoslariari erasotzen martxoaren 24an hasi zene- tik 716.200 albaniarrek utzi dituzte Kosovoko etxeak. Horietatik 406.000 babestu dira Albanian, 230.900 Mazedonian, 61.700 Montenegro eta 17.600 Bosnia-Herzegovinan.

Bernard Bonnetek gose greba hasi du errugabe dela aldarrikatzeko asmoz

Prefetaren eskuhartzea erakuts lezake jendarmeburu baten ezkutuko grabaketak

Allande Sokarros / Baiona

Kartzela administrazioak baieztatu zuen atzo Parisko La Sante espetxean giltzapetutako Bernard Bonnet Korsikako prefet ohiak gose greba bat hasi duela, bere errugabetasuna aldarrikatzeko asmoz. Alabaina, Camberou jujeak Bonneten eskuhartze nabaria froga lezaketen elementu berriak jaso ditu, hala nola Bertrand Cavallier jendarmeburuak egindako ezkutuko grabaketa bat eta Gerard Pardini kabinete zuzendariaren aitortza zehatzak.

«ESPETXE honetan sartu naizen unetik, asteazken gauean, erabakia hartu dut baraurik egote bat hasteko, honaino ekarri nauten gertaera orkestratuaren aurrean nire sumindura agertzeko» idatzi zion, ostegunean bertan, Bernard Bonnet Korsikako prefet ohiak Yves Jegou La Sante espetxeko zuzendariari. Eskutitz horretan, Bonnetek ziurtatzen zuen ere ez ikerketa zerbitzuetako jendarmeei ezta instruzkio epaileari ere ez diela «inolako aitortzarik egin», eta hauxe gehitzen zuen: «Zinpean egindako adierazpenei eutsi diet burutik buru, hots, apirilaren 19tik 20erako gauean gertatutakoaz ez nekiela ezer». Idazki horretan, halaber, aginte politiko nagusiak, Parisko gobernuak, Coti-Chiavariko *Chez Francis* hondartza jatetxearen nahitara erretzearekin zerikusirik ez duela azpimarratu zuen Bonnetek eta «agintari gorenek ondo neurtu dute, nahiz eta politikariak, pultzilkeriaz,

BORIS HORVAT / EPA

Georges Kiejman, Bernard Bonneten abokatua, herenegun Aiacciuko justizia jauregian.

ez diren baliatu gabe egon nahi izan», gaineratu zuen.

Bonneten hitz hauei gezurtatze bat ekarri zien, antza, Bertrand Cavallier Jendarmeriako lotinante-koronelak Patrice Camberou instruzkio-epailearen eskuetan atzo goizean ezarritako grabaketa batek. Jendarmeburuak, grabatze hau ezkutuan egin ei zuen, joan den apirilaren 25ean, Bonnetekin hitz egiterat joan zelarik eta adierazi ziolarik erabat gaitzesten zuela *Chez Francis* jatetxearen erretzea. Korsikako Jendarmeriako bigarren agintari horrek zituen ere Bonnet eta Pardini kabinete zuzendariaren atxilotzeak eragin, astelehenean Camberou epaileari egindako deklarazioekin. Cavallier lotinante-koronela ez zen ados, beraz, atentatu hori egitearekin, eta egina izan ondoren protesta egitera

joan zen Bonnetengana. Hark, ordea, epailearen eskuetan den grabaketak frogatzen omen duenez: «Ez kezkatu; dena dago ondo segurtatua, eta hipotesi larrienean ere alboko bulegora (Gerard Pardinirena) baino gorago ez da iritsiko afera».

Lehen hondartza jatetxe bat erre zuten

Haatik, justizia iturrietatik jakin denez, Pardinik aitortza zehatzak egin ditu bere eskuhartzeaz zein ere Bonneten arduraz. Prefet ohiaren kabinete buruak baietsi du berak zuela idatzi eta prefeturan bertan fotokopiatu erretako jatetxean aurkitutako agiria. Paper hark, Yves Feraud *Chez Francis*-eko jabea polizien informatzaile izateaz akusatzen zuen. Are harrigarriagoak dira, berriz,

Lionel Dumont GPSko lotinanteak egindako adierazpenak, zeren eta hauen arabera, Henri Mazeret Korsikako jendarmeen buruzagi nagusiak eta Pardinik zuzenki parte hartu baitzuten beste hondartza jatetxe baten aurkako atentatuan.

Zehazki, Emmanuel Saint-Lanne GPSko jendarmeen abokatuak jakiterat eman duenez, Dumontek ziurtatu du martxoaren 7an *Aria Marina* jatetxea Mazeret eta Pardinik erre zutela. Alabaina, lotinanteak egindako deklarazio txundigarriena da ziurtatzen duena Pardinik asmoa izan zuela nazionalista ezagun batzuen etxe aitzinak metrailatzeko, berak daukan M16 gerra fusilarekin. Bertan behera utzitako ideia honekin helburua izango zen nazionalisten arteko gatazka berpiztea.

Turkiako alderdi islamikoa debekatu nahi du fiskalak

■ Alderdiaren Legebiltzarreko buruzagiak dimititu egin du gainera

Erredakzioa / Donostia

BIRTUTEAREN ALDERDIA talde islamista legez kanpo jartzea aztertzen ari da Turkiako fiskal nagusi Vural Savas. Fiskalak uste du alderdiak Konstituzioa ordezkatu nahi duela lege islamikoekin.

Birtutearen Alderdia iaz sortu zen, aurreko alderdi islamista, Ongizatearen Alderdia, fiskalak debekatu eta gero. Ongizateko diputatuak Birtutearekin bat egin zuten, eta azken alderdia aurrekoaren jarraitzailea ote den argitu nahi du Savasek.

Birtutearen Alderdian ika-mikak daude gainera. Aydin Menderesek, alderdiaren Legebiltzarreko buruzagiak, dimititu egin zuen ostegunean. Alderdia bere burua suntsitzen ari dela arrazoitu zuen Menderesek, eta politika eta erlijioaz baliatzen ari dela Turkia zatitzeko. «Alderdiak bide egokia hartzen badu, nire zereginari helduko diot», esan zuen.

Dimisioaren iturria Birtutearen Alderdiko diputatu baten janzkerak Legebiltzarrean sortu zuen eztabaida da: Merve Kavacki islamista Legebiltzarrera azaldu zen igandean, burua islamisten zapiarekin estalita. Turkia estatu laikoa da, eta legeak debekatu egiten du musulmanen ikurrak leku ofizialetan azaltzea.

Bestalde, musulmanen zapiaren debekuaren aurka manifestazioa egin zuten atzo 2.000 bat islamistek Malatyan, eta istiluak izan ziren manifestari eta polizien artean.

laburrean

IPAR IRLANDA

■ Belfastetik Sinn Fein alderdiko alkatea izan dezake

ALIANZAREN ALDERDIA-K Sinn Feinen aldeko botoa emanez gero, Belfastetik azken alderdi horretako lehendabiziko alkatea izango du hurrengo urtean. Aliantzaren alderdia protestante eta katolikoen artean zubi lana egiten ari da aspaldian Belfasteko Udalean, eta Mervyn Jones Aliantzako liderrak adierazi duenez, bere alderdiaren helburua da urtez urte alkatea alderdi batekoa izatea. Aurten

Alderdi Unionistari emango dio botoa, eta hurrengo urtean, aldiz, Sinn Feini.

■ Bake akordioa indarrean jartzeko egun zehatz bat eskatu du Adamsek

SINN FEIN alderdiko lider Gerry Adamsek bake akordioa indarrean jartzeko epe bat eskatu die Irlandako eta Erresuma Batuko gobernuari. Bestalde, David Trimble Alderdi Unionistako (UUPko) liderrarekin desarmatze hitz egiteko bilduko dela hurrengo astelehenean aurreratu zuen Adamsek. Bestalde, John Hume SDLP alderdi nazionalistako liderrak atzo adierazi zuenez, IRAk armak uzteak

ez du inolaz esan nahi indarkeria amaitu denik.

BOSNIA

■ Aleksovski gerra kriminala aske utzi du Nazioarteko epaitegiak

BOSNIA-KO gerran Kaonik kontzentrazio eremuko buru izandako Zlatko Aleksovski aske gelditu da nahiz eta Nazioarteko Epaitegiak 32 hilabeteko kartzela zigorra ezarri zion atzo bertan. Hala ere, aske utzi zuten 1997. urteaz geroztik espetxe batean zegoelako. Kaoniken ehundaka musulman torturatu eta hil zituzten.

ISLANDIA

■ Hauteskundeak egingo dira gaur

AZKEN zortzi urteetan agintean izan den bikoak -alderdi kontserbadore independentea eta alderdi progresista- hauteslearen bultzada jaso dezake ekonomiaaren egoera onak lagunduta. Hala ere, inkesten arabera kontserbadoreek bi eta bost aulki irabaz ditzaketek, eta progresistek, aldiz, beste horrenbeste galdu. Oposizioan hiru alderdi ezkeriarrek osatutako koalizioa agertzen da, eta gutxi gorabehera botoen %30 lortu ditzake.

Laboristek koalizioan gobernatuko dute

SNP nazionalista izango da Eskoziako Legebiltzarreko oposizioko talde nagusia, 35 diputaturekin

Iker Aranburu / Donostia

Ezusterik ez zen izan Eskoziako legebiltzar autonomikorako lehen hauteskundeetan. Laboristek aise irabazi zuten, baina gehiengo osorik eskuratu ez zutenez, liberal-demokratekin negoziatu beharko dute koalizio gobernu. SNPko nazionalistak ere pozik azaldu dira, oposizioko alderdi nagusia baitira.

DONALD DEWAR 61 urteko abokatu ohia izango da Eskoziako garai modernoko lehen gobernuburua. Dewar laborista izan zen Eskoziari Legebiltzarra itzultzea —1707an desegin zuten— prestatu zuen pertsonetako bat, Tony Blair Erresuma Batuko lehen ministroaren agindutara. Azken bi urteotan Eskoziarako idazkaria izan da Dewar.

Laboristek 56 aulki lortu dituzte Eskoziako Legebiltzarrean, gehiengo osoa baino bederatzi gutxiago. Era horretara, behartuta daude Jim Wallaceren liberal-demokraten 17 diputatuen laguntza eskatzera. Wallacek honakoa esan ohi du Dewarri buruz: «Ez da pub batera garagardo pinta bat edateko eramango nukeen pertsona». Tabernarako ez, baina Gobernurako prest dago Wallace, atzo arratsaldean berretsi zuenez. Liberal demokratek bi eskaera egin dituzte jada: ministerio batzuk beren esku geratzea eta unibertsitarietako tasak kentzea. Negoziazioak asteburu honetan hastekoak dira bi alderdi horien artean.

«Independentziaren aurkako botoa»

Dewar pozik azaldu zen atzo, batik bat nazionalistak atzean utzi ahal izan zituelako. Izan ere, iazko sondaketetan parez-pare zeuden laboristak eta SNP. «Eskoziarren epaia errespetatzen dugu. Espero dut SNPk ere egingo duela. Onartu behar dute eskoziarren % 70ak eman duela independentziaren aurkako botoa. Gure Parlamentua lanean ikusi nahi dute. Britainian jarraitu nahi dute», esan zuen.

Dewarrek bereziki azpimarratu zuen Eskoziako 73

Donald Dewar laboristen buruzagia izango da Eskoziako lehen ministroa.

BEN CURTIS / PA

barrutietatik laboristek 53tan gailendu zirela. Nazionalistek zazpi irabazi zituzten, liberal demokratek 12 eta alderdi laboristatik alde egindako Dennis Caravanek ere bere aulkia eskuratu zuen Falkirk-en. Lehen aldia da 1957az geroztik independente batek irabazten duela Eskoziako barruti batean.

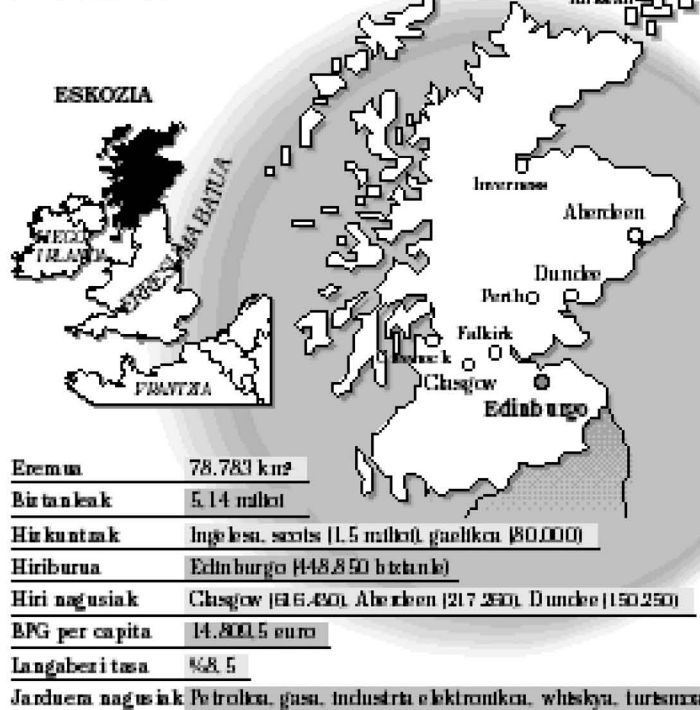
Gainontzeko 56 diputatuak proportzionalki banatu ziren zortzi eskualdetan zatitutako zerrendetan. Horrela lortu zituzten kontserbadorek beren 18 diputatuak. Nazionalistek 28 diputatu lortu zituzten zerrenda horietan.

Halaber, Eskoziako Legebiltzarrean esertzea lortu dute alderdi txikiak beste bi ordezkari: Robin Harper Berdeen ordezkaria eta Tommy Sheridan Scottish Socialist Partyko liderra. Kontserbadoreen eta laboristen liberalismoa salatzen du Sheridanek eta Glasgoven lortu zuen bere aulkia.

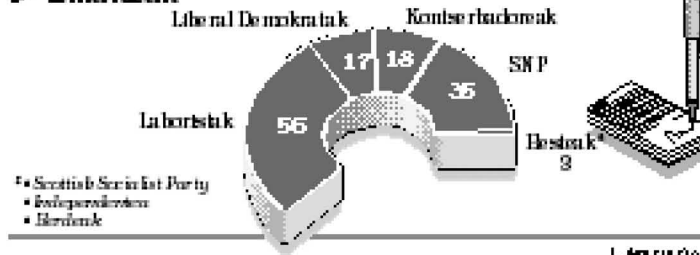
Nazionalistak pozik

Alex Salmond Eskoziako Alderdi Nazionaleko liderrak (SNP) Bannf and Buchanan go barrutian lortu zuen bere eskainua. Salmond oso pozik azaldu zen: «Eskoziarako garai berri baten egunsentian gaude. Aurrerantzean ezer ez da berdina izango Eskoziako politikagintzan».

Eskozia

Emaitzak

Iaz, independentistek bazuten hauteskundeak irabazteko itxaropena, baina azken hilabeteetako inkestek argi utzi zuten bigarren izango zirela. Nolanahi ere, oposizioko alderdi nagusia izango dira, tarte handiz gainera. SNPk espero du lau

urte barruko hauteskundeetan laboristen desgastea baliatuko duela hauteskundeak irabazteko. Salmond laboristekin elkartzearen arriskuez hitz egin zien liberal demokratei. «Heriotz besarkada du Eskoziako Alderdi Laboristak».

Blair: «Hauteskundeek herriaren batasuna sendotu dute

■ TONY BLAIR Erresuma Batuko lehen ministroak zorionak eman zizkien atzo bere alderdikideei Eskoziako eta Galesko hauteskunde autonomikoak irabazteagatik. Halaber, Blairrek azpimarratu zuen Erresuma Batuk berak irabazi zuela, batasunaren aldeko alderdiek irabazi zutelako. «Argi dago herritarren gehiengoak independentziaren aldeko programa nazionalistaren aurkako botoa eman duela», esan zuen lehen ministroak.

Bere ustez, «Erresuma Batuen batasuna indartu egin da, ahuldu beharrean; herritarrei eman diegu etorkizunean Erresuma Batua indartuko duen bide bat, dena Londresen erabakitzen zen garai bateko statu quoren eta banaketaren artean».

Udal hauteskundeetan laboristek mila zinegotzi galdu arren, Blairrek emaitzak txalotu zituen. «Agintaldi erditsuan beste alderdiek lortu dituztenekin alderatzen baditugu, emaitzak onak dira», adierazi zuen.

Gales Legebiltzarrerako hauteskundeak

Plaid Cymruk gehiengo osoa kendu die Galesko laboristek

Historiako emaitzarik onenak eskuratu dituzte nazionalistek

Iker Aranburu / Donostia

Laboristek irabazi zituzten ostegunean Galesko Legebiltzarrerako hauteskundeak. Ustekabeen, ordea, laboristek ez dute gehiengo osorik lortu, eta liberal-demo-

kratekin negoziatu beharko dute. Plaid Cymru alderdi nazionalistak eragotzi du laboristen gehiengo osoa, bere historiako emaitzarik onenak lortu baititu. «Lurrikara politikoa gertatu da», azpimarratu du Dafydd Wigley Plaid Cymruko buruak.

NAZIONALISTEK etekin handia atera zioten parte hartze eskasari. Izan ere, Galesko 2,2 milioi hautesleetatik % 46 inguru baizik ez ziren bozka-lekueetatik pasatu. Abstenzioa askoz handiagoa izan zen ingelesez mintzatzen diren eskualdeetan galesa nagusi denetan baino. Esaterako, parte hartze txikiena Alyn and Deeside barrutian gertatu zen, Ingalaterrarekin mugan dagoen Galesko ipar-ekialdean. Kilometro batzuk mendebalderago dago galesaren lurraldearen bihotza, eta hango Caernarfonen izan zen parte hartze handiena, % 60koa. Gales hiztunen artean nagusi da Plaid Cymru alderdi nazionalista. Lurralde osoan bost biztanletik batek daki galesez.

Antzeko boto emaile kopurua izan zen 1997ko irailean, galestarrek autonomia ozta-ozta onartu zutenean. Horrek erakusten du zatiketa handia dagoela hirietako galestarren —ingeles hiztunak eta ingeles etorkinen ondorengoak haie-tako asko— eta Ingaleterratik urrunago dauden lurraldeen artean.

Laboristek zapore gazi-gozoa utzi die garaipenak. Batetik, hauteskundeak irabaztea lortu dute, 60 aulkietatik 28 eskuratu baitituzte. Gainera, Legebiltzarretik at geratzeko arrisku handian zegoen Alun Michael liderrak bere aulkia lortu du, nazionalisten emaitza onari esker. Izan ere, Plaid Cymru nagusi den eskualde batean aurkeztu zen Michael, baina, sistema proportzional bitxiari esker, laboristentzat izan da eskualde zerrendako postu bat.

Laboristek ez dute liderra aldatu beharko

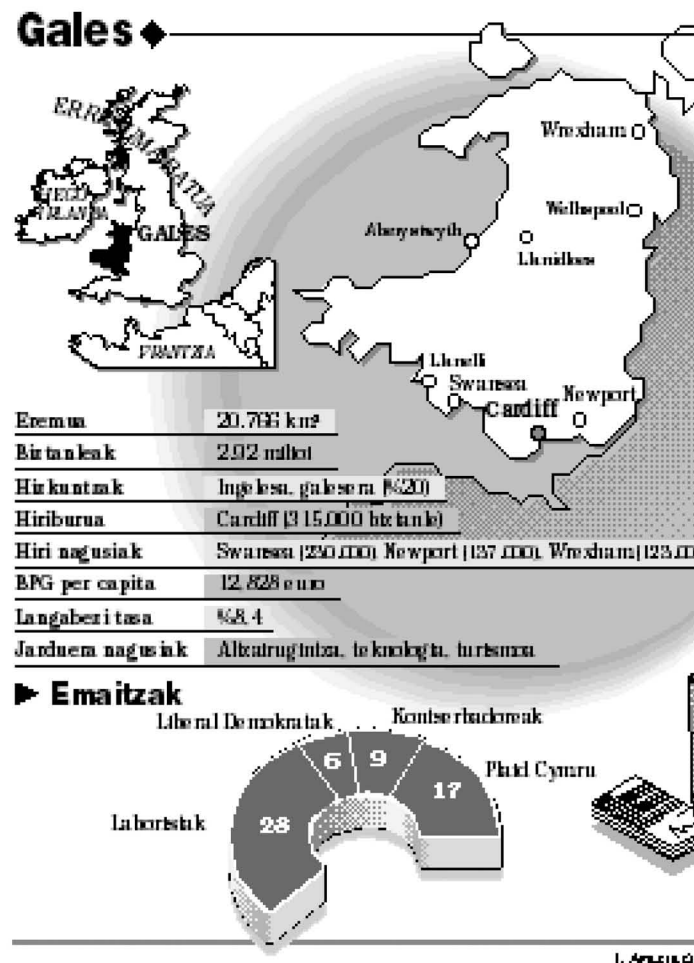
Alun Michael iaz bilakatu zen Galesko Alderdi Laboristako lider, Ron Davies aurrekoak dimisioa aurkeztu ondoren. Daviesek gertakari misterio-tsu bat izan zuen Londresko parke batean, eta kargua utzi behar izan zuen. Sinbolikoa izan zen Davies izatea atzo diputatu kargua lortu zuen lehena.

Michaelek aulkia lortu izan ez balu, lider berria bilatu beharko zuten laboristek.

Ziur aski Rhodri Morgan izango zen hura.

Hauteskundeak gehiengo osoz irabaztea espero zuen arren, Michaelek «egun historikotzat» jo zuen atzokoa. «Aukera daukagu Asanblea berrian lan egiteko, Gales leku hobea egiteko», esan zuen. Hurrengo egunotan laboristen liderrak liberal demokratekin negoziatu beharko du gehiengo osorako falta zaizkion botoak segurtatzeko. Liberal demokratek sei aulki lortu zituzten. Zailagoa dirudi laboristek kontserbadoreekin bat egitea, bi alderdiak antagonistak baitira Londresko Parlamentuan.

Nazionalistentzat egun pozgarria izan zen. «Gure alderdiarentzat sekulako eguna izan da. Azken asteetan indartzen ari zen lurrikara politikoa gertatu da. Jendeak ez zekien zer ari zen gertatzen. Guk ere ez genekien hainbestekoa izango zela», adierazi zuen, pozarren, Dafydd Wigley Plaid Cymruko presidenteak. Jarraitzaile nazionalistek kalean ospatu zituzten atzo beren alderdiaren emaitza onak.

Galesko hegoaldera zabaltzen ari da Plaid Cymru

PLAID CYMRU-K ustekabe handia eman du Galesko hegoaldean betidanik laboristen esku izan diren bi barrutitan irabaztean. Izan ere, nazionalistak garaile izan ziren ostegunean Islwyn eta Rhondda haranetako barrutietan. Inguru horretako udalerri askotan bigarren alderdia izan da orain arte Plaid Cymru, eta noizbait lortu ditu zenbait alkatetza garrantzitsu: Merthyr Tydfil 70eko hamarkadan eta

Taff Ely hamarkada honen hasieran. Islwyn, os-tera, leku historikoa zen laboristentzat. Barruti horretan nagusitu ohi zen Neil Kinnock, 80ko urteetako laboristen liderra.

Plaid Cymru iparreko eta mendebaldeko alderdi nagusia da. Han biltzen dira galesez mintzatzen diren gehienak. Ingeles hiztunen artean arrakasta lortzeko asmoz, alderdiaren izena ingelesez ere erabili du kanpainan.

LIQUIÇAKO ZELAIA 10.000 LAGUN INGURU DAUDE, ETA HANGO IRUDIAK EMAN DITU AUSTRALIAKO TELEBISTAK

Milaka timortar kontzentrazio eremuetara eramán ditu Indonesiak

■ Gizonezkoak, emakumezkoak eta haurrak bereizi egiten dituzte, eta kanpin-dendetan bizi behar dute beste aterberik gabe

■ Goizero-goizero Indonesiako ereserkia kantatzera behartzen dituzte, eta herrialde horretako banderari gur egitera

■ Errepresioaren bidez Jakartak autonomia plana onartarazi nahi diela salatu dute independentistek

Agentziak / Sidney

EKIALDEKO TIMORKO kontzentrazio eremuetako irudi latzak agertu zituen atzo Australiako telebistak. Liquiça hirian, Dili hiriburutik 40 bat kilometrora, Indonesiako Armadak kontzentrazio eremu handi bat jarri duela ikusten da irudi horietan, eta nola soldadu indonesiarrek gizonezkoak, emakumezkoak eta haurrak bereizten dituzten. 10.000 bat lagun daude eremu horretan. Telebistak ez ezik, Australiako prentsak ere zabaldu zituen atzo irudi horietako batzuk.

Timorko Erresistentziako Nazioarteko Zentroak jakinarazi duenez, soldaduek jende ugari atzematen dute herrietan, eta gero kamioi militarretan eramaten dituzte kontzentrazio eremuetara. Leku horietan kanpin-dendetan bizi dira, beste aterberik gabe, «oso egoera txarrean».

Australiako telebistek zabaldu duten bideoa itzuliz, han bildutakoek goizero-goizero Indonesiako ereserkia kantatu behar dutela ikusten da, banderari gur egin behar diotela eta zapi zurigorria eramaten behar dutela lepoan, hau da, Indonesiako kolore nazionalak dituenak. Giza eskubideen aldeko elkarteetako kideek debekatua dute zelai horietara inguratzeara.

Indonesiak autonomia proposatu dio Timorri, eta abuztuaren 8an egingo dute aferra horri buruzko bozketa. Timortarrek autonomia atzera botatz gero, independentzia emateko prest agertu da Indonesia. Hala eta guztiz ere, Timorko erresistentziak uste du kontzentrazio eremuen, eta oro har errepresioaren bidez, autonomia onartzera behartu nahi dituela Jakartak. Hain zuzen ere, Indonesiako Armadak Timorren segitzen duen bitartean ezingo dela erreferendum garbirik egin salatu dute independentistek.

Iazko ekainean Indonesiako soldaduek manifestazio batean balaz zauritutako bi gazte timortar. Independentistak errepresio bortitzaren biktima dira.

MAYA VIDON / EPA

Daniel Murphy • MEDIKUA TIMORREN •

«Indonesiak Timor 'garbitu' nahi du, lekukorik gabe»

TIMORREN sei hilabete daramatza lanean Daniel Murphy mediku estatu batuarrak. Tuberkulosia duten timortarrek sendatzen ari da. Liquiçan kontzentrazio eremua dagoela salatu du *East Timor* argitalpenari egindako adierazpenetan.

■ **Zein da aurre egin behar izan diozun arazo larriena?**

Hiruzpalau astetan timortar ugari hartu genituen balaz, aiztoz eta makilaz zaurituak. Horrez gainera, denbora luzez pairatzen ari dira tuberkulosia, malaria, beherakoa eta elikadura eskasia.

■ **Tuberkulosia epidemia badago Ekialdeko Timorren?**

Ziur naiz baietz. Jende ugari hilzorian dago tuberkulosiarekin. Urte asko daramatzat tuberkulosiare-

kin lanean, eta inoiz ez dut aurkitu hainbeste tuberkulosi gaixo. Elikadura eskasia ere arazo larria da. Aztertu nituen 100 haurretatik 44 zeuden gaizki elikatuta.

■ **Herritarrak goseak hiltzeko zorian daude?**

Haur asko dago egoera horretan. Jende asko dago ezer jatekorik gabe.

■ **Balaz eta aiztoz zauritutako zenbat laguni lagundu diozu?**

50 ingururi. Lehenengoz heldu nintzenean bakar batzuk ziren, baina orain, egunero dut norbait halako zauriekin.

■ **Arazorik izan duzu osasun tresnak eta botikak eskura izateko?**

Atzerritik sendagaiak jasoko ditugu laster. Kontua da tuberkulosi epidemiari behar bezala aurre egiteko plan bat behar dela komunitate osorako, eta ez dagoela be-

har beste botikarik. Beraz, ezinezkoa da osasun plana komunitate osoari aplikatzeara.

■ **Zenbat mediku dago Ekialdeko Timorren?**

Timortarrek 15 bat dira eta Indonesiakoak 20. Jakartakoak dira Indonesiako gehienak.

■ **Indonesiak oraindik debekatzen die atzerriko medikuei Ekialdeko Timorren lan egitea?**

Bai. Australiako, Europako, EEBBeko eta beste leku askotako medikuak zain daude hona etortzeko, baina Indonesiak ez die uzten. Eta dauden mediku atzerriarrak turista gisa sartu dira.

■ **Dilitik ateratzen zara?**

Lehen gehiago, paramilitarrek barrikadak jartzen baitituzte bideetan. Indonesiako Armadak lurralde osoa garbitu nahi du, eta ez du lekukorik nahi.

■ **Nola lortzen duzu informazioa?**

Eriengandik. Liquiçakoa heriotza eremua da. Indonesiako Armada herritarrak hartzen ari da eta eremura eramaten. Ondoren, herriak erretzen ditu. Liquiça eremuan kiskalita daude herri guztiak. Heriotza eremuan 20.000 bat herritar daude: soldaduek indarrez biltzen dituzte eta Indonesiako ereserkia abestera behartzen. Jipoitu ere egiten dituzte; edozer gauza egiten dute soldaduek haiekin.

■ **Zer behar da? Etorkizuna erabakitzeko erreferenduma egiteko modurik bada?**

Nazioarteko indar militar batek etorri behar du. Erreferenduma lekuz kanpo dago orain. Herritarrek ez dute jatekorik; bozketa heltzerako, litekeena da asko hilda egoitea.

Pertsonen aurkako minarik ez erabiltzeko eskatu dute mundu zabaleko 107 herrialdek

Atzo amaitu zen Maputon, Mozambiken, gai horri buruzko aurreneko goi-bilera

Agentziak / Maputo

Mundu osoko 107 herrialde-tako ordezkariak Mozambiqueko hiriburuan, Maputon, bilduta izan dira bost egunez pertso-nen kontrako minen arazoaz hitz egiteko. Esta-tuok minen erabilera eta ekoizpena bertan behera lagatzeko eskatu diete gainerako herrialdeei.

JOAN DEN martxoaren lea-jarri zuten indarrean Minen Aurkako Nazioarteko Hitzar-mena. Hain zuzen ere, 1997an Kanadako hiribu-ruan, Ottawan, onartu zuten hitzarmen hori munduko gobernu gehienek, arma horren ekoizpena, garapena eta erabilera debekatzeko.

Hala ere, munduko herrial-de boteretsuenek eta minen ekoizle nagusiek ez zuten hitzarmena sinatu, hau da, EEBBek, Errusiak eta Txinak.

Ottawako hitzarmenaren ondoren, aldiro-aldiro biltze-ko konpromisoa hartu zuten herrialde sinatzaileek, eta orain aurreneko nazioarteko goi-bilera egin berri dute Maputon.

Mina baten ondorioz zangoa galdutako neskato bat, Sierra Leonakoa.

Batzar horren harian, Ottawako hitzarmenean hitzartutako konpromisoak berritu dituzte 107 herrial-dek, eta akordiora biltzeko deia egin diete gainerako estatuei, hau da, minak era-

billi, garatu eta ekoizteari uzteko.

Aurrez esan bezala, EEB-Bek, Txinak eta Errusiak ez zuten Ottawako akordioa sinatu, baina, hala ere, arma horiek ekoitzi eta esportatze-

ari laga diote giza eskubideen aldeko hainbat taldek batza-rrean azaldu dutenez.

110 milioi mina

Kosovoko gerrak arreta bere-zia piztu du Maputoko goi-bileran, besteak beste, Jugoslavia minak erabiltzen ari delako gatazka horretan. Mazedoniako ordezkariaren arabera —Samir Ibrahim-i Atzerri Ministerioko idazka-ria—, Kosovo, Mazedonia eta Albaniaren arteko muga minaz josi du Jugoslaviako Gobernuak, eta azken eguno-tan 16 lagun hil dira arma horiek lehertuta. Jugoslavia-ren jokaera horrek ez duela, gainera, helburu estrategiko-rik salatu dute aditu milita-rrek, baizik eta asmo bakarra zibilen itzulera eragozte-a dela.

Nazio Batuen arabera, 110 milioi mina daude munduan zehar zabalduta, eta kalte izugarria egiten dute. Izan ere, herritar zibilen kontra erabiltzen dira, batik bat, eta hiltzeaz gain, jendea oso larri zauritzen dute. Jugoslavi-az gain, Angola, Turkia eta Senegal daude gehien erabil-tzen dituztenen artean.

Ginea Bissauko lehendakariaren aldeko tropak errenditu egin dira

■ Joao Bernardo Vieira Frantziako enbaxadan gorde dela uste da

Agentziak / Dakar

GINEA BISSAUKO lehen-dakari Joao Bernardo Vieiraren aldeko tropak errenditu egin ziren atzo, eta Ansumane Mane jene-ralaren gidaritzapeko mili-tar erreboltariak hartu dute agintea. Senegalgo irratiek zabaldu zuten atzo informazio hori.

Lehendakaria non babestu zen ez zegoen era-bat argi, baina aipatu itu-rrien arabera Frantziako enbaxadan gorde zen. Beste iturri batzuen ara-bera, kultur zentro fran-tziar batean aterbetu zen Vieira.

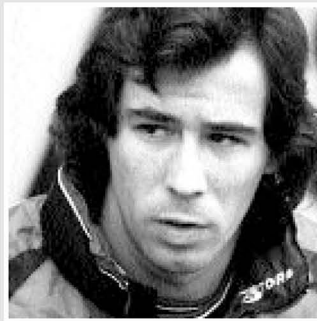
Matxinoek hiru hilabe-teko su-etena hautsi zuten herenegun, eta gogor eraso zioten lehen-dakariaren jauregiari. Erasoaldiak hiru ordutik gora iraun zuen.

Lekukoen arabera, gaua lasaia izan zen, baina erre-boltariak Vieiraren egoitza-ra hurbiltzen joan ziren. Atzo goizean berriro ekin zioten erasoari, lehendaka-ria errenditu arte.

• Futbola

Reala: Real Madridi irabaztea ezinbestekoa du gaur Realak Anoetan, Europarako aukerei eusteko (21:00) → **36**

• Futbola

Alaves: Pablo Sanchezek esan du Alavesen gelditu nahi duela, eta ez duela Feyenoordera itzultzeko asmorik → **37**

Bidasoa ♦ Bidasoak promozioko joaneko partidua jokatuko du gaur Artalekun (19:00) Pilotes Posadaren aurka

Azken ahalegina

Defentsako lana erabakigarria izango da galiziarrek eraso bikaina baitute

Gorka Zabaleta / Donostia

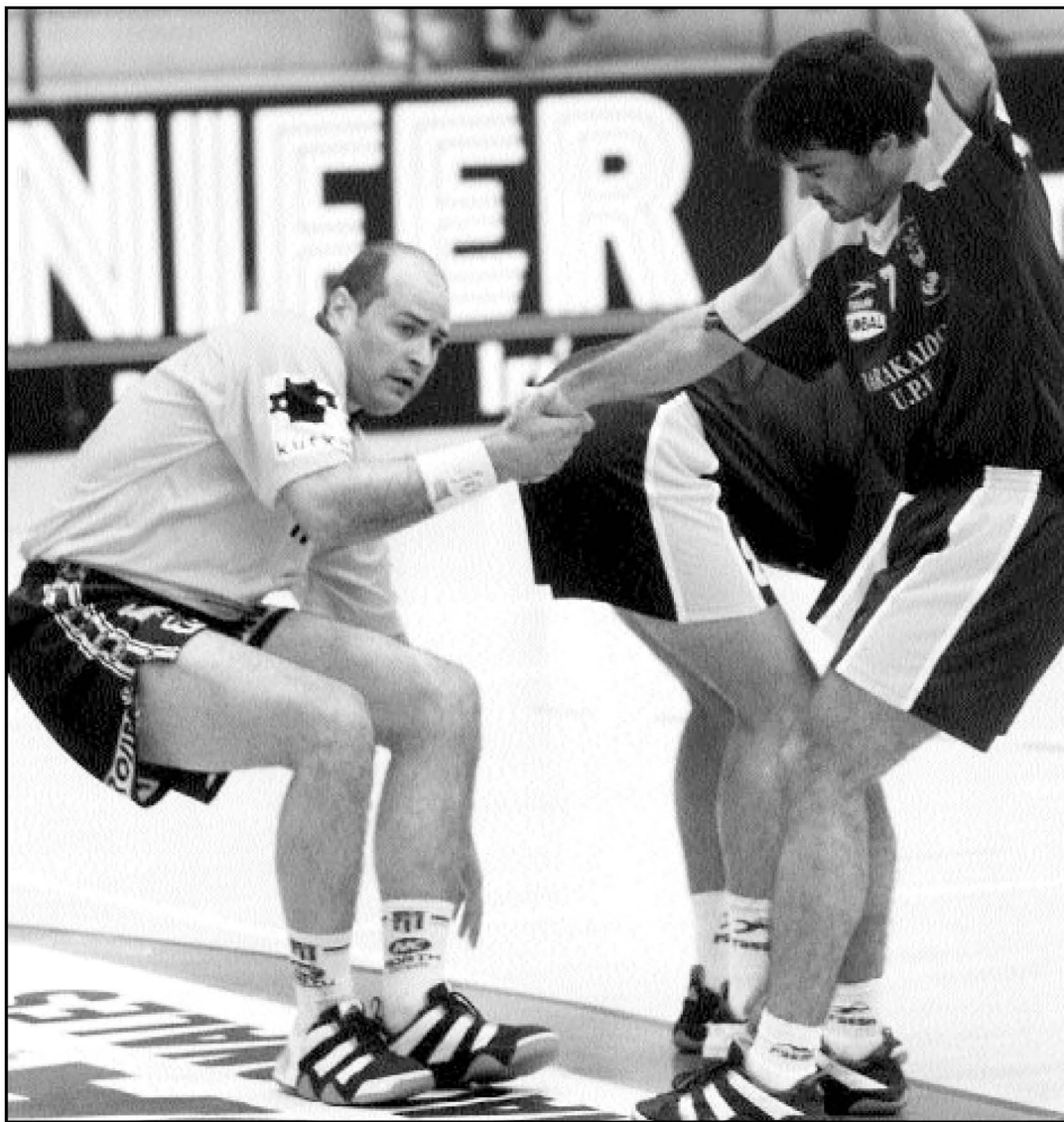
BIDASOARI azken pausoa baino ez zaio falta zulo beltzetik ateratzeko. Irundarrek amildegiaren zorabioa ezagutu dute denboraldi amaiera honetan, eta irrist egiteko zorian izan dira. Orain, Riberraren eskutik, badirudi pausoak zuzen eta sendo emateko moduan direla. Bakarra falta zaie, azkena, baina hori ere eman beharrekoa.

Galiziako Pilotes Posada izango dute aurrez aurre, duela urtebete Asobalen galdutako aulkia berreskuratzeko prest. Vigoko klubak Asobaleko egiturari eutsi dio aurtan, igoera lehenbailehen lortzeko, baina ezin izan dute jauzia zuzenean egin, Valentziako Airtel eta Zaragozako Stadium Casablanca hobeak izan baitira. Hala ere, Pilotesek kalitate eta esperientzia handiko jokalaria dituzte, gehienak Asobalen arituak: Ruben Peña, Peg, Lamarca, Quique Dominguez, Pardo, Orge eta Oleg Lvov. Azken hau, errusiarra, maila handiko jokalaria da. Ezker lateralean jokatzen du, eta urte mordo bat eman du Asobalen. Jaurtilaria izateaz gain, joko sortzaile trebea da. Bere garai onenetan Barcelona atzetik izan zuen, eta oraindik jokalaria erabakigarria da, nahiz eta lehen baino minutu gutxiago jokatzen dituen.

Raphanelek ezingo du jokatu ziurrenik

Stephane Raphaneli ez zaio oraindik ezker orkatilako bihurtura sendatu, eta oso zaila izango da gaur Artalekuko kantxan ikustea.

Itzuliko partidua datorren larunbatean izango da, eta arratsaldeko 6:30etatik aurrera jokatuko da.

Bidasoakoe azken ahalegina egin behar dute, azkenean Ohorezko B Mailara erori nahi ez badute.

Valenzuela: «Tentsioari eutsi behar diogu»

JAVIER VALENZUELA lagun zaharrek egingo du gaur topo. Lau denboraldi egin zituen Pilotes Posada taldean, eta ez dio batere gharirik egiten orain beraien aurka jokatu behar izatea. «Beraien ez igotzeko ahalegin guztiak egin beharko ditut, eta horrek pena

ematen dit», adierazi du zentralak. Valenzuela ez da entrenatu azken 12 egunetan, baina gaur kantxan izango da, halaberharrez: «Davidek ezin du jokatu, eta Raphanelek bihurtuta du orkatila. Ez dago beste aukerarik».

Bere ustez, Pilotes Posadak Asobal Li-

gan jokatzeke nahi-koa maila du: «Niretzat zuzenean igotzeko faboritoak ziren, baina beti zaila izaten da maila berrietara egokitzea, eta espero baino arazo gehiago izan dituzte». Talde arriskutsua da, kalitate eta esperientzia handikoa, eta Bidasoak azken parti-

duetan azaldutako tentsioarekin ekin beharko dio partiduari. «Azkenaldian bezala defendituz gero, edonor geldituzeko gauza gara. Horixe izango da garrantzitsua», azpimarratu du Valenzuelak. Bere ustez, gainera, Bidasoak bi partiduak irabazi behar ditu.

Sesmak erabakita utzi nahi du kanporaketa

Javier Sesma Bidasoako presidenteak erabakita utzi nahi du kanporaketa gaur Artalekun. «Artaleku gainezka egotea espero dut, eta ea abantaila handia lortzen dugun Galiziarra lasaiago joateko», adierazi du Sesmak. Presidenteak konfiantza osoa du taldean: «Azken partiduetan bezala jokatzen badugu, Pilotesek ez du aukerarik izango. Gainera, bi partidutan zailagoak dira ezustekak».

Riberak defentsako lan gogorra eskatu du

Jordi Riberak Pilotes Posada taldearen sekretu guztiak ezagutzen ditu jadanik. Hainbat bideo aztertu ditu, eta aurreko asteburuan Galizian izan zen partidu bat zuzenean ikusten. Galiziarrek erasoan gol asko egiten dituztela ongi daki, eta horregatik irundarrek defentsan inoiz baino lan gehiago egin beharko dutela iragarri du.

Zuzendaritzak Artaleku beteta nahi du

Jarraitzaileek bikain erantzun dute taldea zuloan sartu zenetik, eta gaur ere Artaleku gainezka izatea nahi du zuzendaritzak. Horregatik, bazkide bakoitzak lagun bat eraman dezake doan, eta gainera partidua amaitu bezain pronto Anoetara joateko autobusak izango dira, Realeko jarraitzaileentzat.

Eskubaloia Txinaren aurka, emakumezkoetan

Euskal harresia

Selekzioak partidu biribila egin zuen eta Txina ezinean aritu zen

Euskadi	Txina
24	16

Euskadi. Elejaga, Garmendia (9), Martinez (1), Rubio (2), Ugartemendia (3) Karrere (2), Lopez (3) —hasierako zazpikoa—, Garcia, Eizagirre (2), Malou (1), Gomez, Zipitria, Blanco (1).

Txina. Wang, Yang (1), Jia, H. Li (4), J. Li (4), Chen (2), B. Li —hasierako zazpikoa—, Zhang, Zhu, Y. Li (1), Kong (4).

MARKAGAILUA: 0-1, 4-3, 5-5, 11-7, 13-10, 14-11 (atsedenean), 15-11, 19-12, 21-13, 21-16, 24-16.

ARBITROAK: Amigo eta Costas. Bi minutuz kanporatuak: Karrere (2), Rubio, Blanco, Jia, Chen. Txartel Gorria: Malou.

Gorka Zabaleta / Donostia

EUSKAL SELEKZIOAK lehen garaipena lortu zuen atzo nazioarte mailako partidu batean. Frantziaren kontra ez zen posible izan, baina atzo Txinak burua makurtu behar izan zuen, Euskal Selekzioa jaun eta jabe izan baitzen. Altubek zuzentzen duen taldeak ez zuen partidua prestatzeko astirik izan, baina jokalarien gogoa eta ilusioa aski izan ziren gabezia hori gainditzeko. Txinak prestaketa fisiko bikaina erakutsi zuen, abiadura ere bai baloia mugitzerakoan, baina euskal jokalarien kalitatea nagusitu zen atzo. Partidu biribila; ilusioa pizteko modukoa.

PABLO S. QUIZA

Reyes Karrerek denboraldi amaieran eskubaloia utziko duela iragarri du. Atzo bi gol egin zituen.

Defentsa bikaina partidu osoan

Euskal Selekzioak partidu bikaina egin zuen defentsako lanetan. Batzuetan 5-lekoa rekin —Eider aurreraturik—, bestetan 6-0ekoarekin, Txinak ez zuen golaren bidea aurkitzen. Erasoan, berriz, Tati Garmendia nabarmendu zen. Guztira 9 gol egin zituen, eta lehen zatiko 17. minutua arte berak bakarrik egin zituen golak Euskal Selekzioarentzat (7).

hitz bitan

Defentsa eta Aitziber

Elejalde: Defentsa gaindiezina izan zen txinatarrentzat, baina Aitziber Elejalde atezainak atzo eginiko geldiketa erakustaldia gogoangarria izan zen.

Tati Garmendia: Beste maila batean dagoela erakutsi zuen. Jokalari erabakigarria da.

Bigarren zatiko lehen minutuetan partidua guztiz apurtu zuen selekzioak. Txinaren sasoiaren beldur ziren, baina ideiak falta zitzaizkien atzo Asiako. Defentsa aurreratu eta presioa egiten saiatu ziren, markagailua txukuntzeko, Tatiri banakako defentsa egin zioten, baina ez zuten deus lortu. Euskal jokalariek bikain eutsi zioten presioari eta azkenean zortzi goleko aldeaz amaitu zen partidua. Zoragarria.

Reyes Karrere: «Agur esateko ordua iritsi zait»

EUSKAL SELEKZIOA lehen pausoak ematen ari denean, Reyes Karrerek bere kirol ibilbideari amaiera jartzea erabaki du. Bidebietan 12 urtez jokatu ondoren, atzo jokatu zuen Karrerek goi mailako azken partidua. Agurra izan arren, pozik azaldu zen atzo, urte askotan goi mailan aritzeko aukera izan duelako. «Urte asko eman ditut

Bidebietan, eta gainera agurrean Euskal Selekzioarekin jokatzeo aukera izan dut, eta hori beti da ohore bat», adierazi zuen piboteak.

Hala ere, atzokoa agur ofiziala izan bazen ere, Karrerek oraindik beste bi partidu jokatu beharko ditu gutxienez Bera Berarekin, maiatzaren bukaeran Milar L'Elia taldearen aurkako

Kopako kanporaketa baitute donostiarrek. Karrerek azaldu zuten, jadanik nahikoa nekatuta dago: «Denboraldia luzea izan da guztiontzat, eta amaitzeko desiratzen gaude. Niretzako, ordea, betiko amaituko da».

Reyes Karrerentzat berezia izan zen atzoko partidua, selekzioaren bigarren partidua izateaz gain aurkari bitxia izan

baitzuten aurrean: «Txinaren aurka jokatzea ez da batere arrunta. Normalean nazioartean jokatzen dugunean, Alemania, Danimarka edo Frantziako taldeen aurka jokatzen dugu, beti Europakoak. Asiakoak ez dira hona etortzen, eta Europakoak ere ez gara hara joaten. Oso joko ezberdina dute, estilo propioa. Oso polita izan

da guztiontzat Txinaren aurka jokatzea».

Euskal Selekzioari buruz, Karrerek uste du maila ona duela, baina nahiago luke elkarrekin entrenatzeko denbora gehiago izango balute. «Gure selekzioak maila oso ona dauka, baina pena bat da beti jendea falta delako eta ezin garelako guztiok batera aritu», esan zuen atzo.

Ekisoain: «Jakimovitxekin askoz lehiakorragoak izango gara»

Erredakzioa / Donostia

ZUPO EKISOAIN oso pozik agertu da Portlandek Mikhail Jakimovitx fitxatu duelako. Entrenatzaile nafarra Portugalen da bertako selekzioa entrenatzen, baina oso gertutik jarraitu ditu Fermin Tajadura presidenteari egindako urratsak. Duela astebete bazirudien Jakimovitxek Barcelonan jokatuko zuela hurrengo denboraldian, eta Ekisoain oso haserre agertu zen. Izan ere, hiru hilabete badira Portland bielorrusiarra fitxatzeko ahaleginetan hasi zela. Azkenean, dena ongi aterata da.

«Horrelako aukerak behin izaten dira. Aspalditik ari gara lanean fitxaketa hau lortzeko. Klubak ahalegin handia egin du taldearen kalitatea hobetzeko, eta jokalaria honekin askoz lehiakorragoak izango gara. Jauzi handia emango dugu», adierazi du Zupok. «Munduko ezker lateral onenetakoa da. Jokalari osoa. Perunicicek izugarritzko jaurtiketa du, baina Jakimovitxek jaurti, baloia eman, defentsak zulatatu, izkin egin... dena ongi egiten du. Bost izarreko jokalaria da», amaitu zuen.

Bestalde, jokalaria bera ere oso pozik azaldu da, eta Portlandekin tituluak irabazi nahi dituela adierazi du: «Gehien nahi dudana da Portlandekin ahalik eta titulu gehien irabazi. Gainera, Iruñean lagun asko ditut eta berriro haiekin jokatzea oso erakargarria da niretzat».

Jakimovitxek zazpi urte eman ditu Santanderren, eta 10 titulu irabazi ditu bertan. Aurretik, SKA Minsk taldean jokatzen zuen, eta Bartzelonako Joko Olinpikoak irabazi zituen. 31 urte ditu, 1,87 neurtzen du eta 93 kiloko pisua du.

Astelehenean aurkeztuko dute

Okerrik ez bada, astelehenean aurkeztuko du Portlandek Mikhail Jakimovitx. Zuzendaritzak asteburuan aurkezteko aukera aztertu zuen, baina ez da posible izan.

Reala ♦ Kuhbauer eta Guerrero ez direla deialdian izango baieztatu zuen atzo Kraussek

Irabazi eta itxaron

Lopez Rekarte, Aranburu eta Idiakez hasieratik ariko dira ziurrenik

Asier Errasti / Donostia

DAGOENEO ia ezinezkoa da Realarentzat UEFArako txartela ematen duen seigarren postua eskuratzea. Hala ere, aurreko astean Extremaduraren aurka emandako irudi kaskarra garbitzeko aukera paregabea du gaur Real Madril en aurka (21:00etan, ETB1). Hori bai, Toshacen taldearentzat ere partidu garrantzitsua da gaurkoa, irabazi beharra baitu Txapeldunen Ligarako txartel zuzena ematen duen bigarren postua eskuratzeko.

Gauzak horrela, Bernd Kraussek oso garbi du Realak zer egin behar duen gaur irabazteko: «Ezin diegu lasai jokatzeko utzi, eta horretarako asko presionatu eta leku gutxi utzi beharko diegu. Izan ere, gu baino hobeak dira, eta jokatzeko uzten badiegu, ez dugu ezer egiterik izango». Irabazteko «oso ondo» jokatu beharko dutela nabarmendu du Kraussek.

Era berean, argi dago Realak ezinbestekoa duela garai-pena hurrengo urtean UEFA jokatzeko aukeraren bat izatearekin amesten jarraitzeko. Hala, zera zioen atzo Kraussek: «Extremadurakoaren ondoren, oso zaila daukagu Europar jokatzeko sailkapena. Hori bai, aukera urri horiek ere gaur irabaziz gero izango ditugu. Irabazten badugu, jardunaldiaren ostean sailkapena nola geratzen den ikusteko itxaron beharko dugu».

Partiduari begira, Kraussek hainbat aldaketa egin beharko ditu. Alde batetik, Lopez Rekarte eskuin lateralera itzuliko da ziurrenik, Adepoju zigortuta baitago. Aranburuk eta Idiakez ere hasierako taldera itzultzeko aukera asko dituzte. Hala, Aranburu azpeitiarrak zelaierdian eskuinetik jokatuko luke, Jauregik bihurtura baitu eta Guerrero ez baita deialdian izango —Kraussek Portugaletekoa eta Kuhbauer oraindik ez daudela jokatzeko moduan esan zuen atzo—. Azkenik, Iñigo Idiakez Egiakoak Oscar De Paularen ordezkari jokatzeak aukera asko ditu. Hala, erdi puntan ariko litzateke, eta Sa Pinto aurrelari bezala berriz ere.

Espainiako Lehen Mailako 33. jardunaldia					
REALA			REAL MADRID		
Entrenatzailea: Bernd Krause			Entrenatzailea: John Toshack		
Aulkian: 25 Ochoa, 10 De Pedro, 21 De Paula, 16 Alkandanda, 20 Cruick			Aulkian: 13 Contreras, 14 Carril, 16 Jaime, 18 Karamba, 25 Ojeda, 27 Tolo		
Etxean: Irabazi 10, Berdindu 4, Galdu 2, Golak alde 27, Golak kontra 12			Kanpoan: Irabazi 6, Berdindu 3, Galdu 7, Golak alde 25, Golak kontra 30		
Orokorrean: Postua 9, Puntuak 43 (44)			Orokorrean: Postua 4, Puntuak 55 (43)		
Azken emaitzak			Azken emaitzak		
92-93 1-5, 93-94 2-0			94-95 1-1, 95-96 1-1, 96-97 1-2, 97-98 4-2		

EDURNE KOCH

Ziurrenik gaur hasierako taldera itzuliko da Mikel Aranburu azpeitiarra.

Ricardo Sa Pinto • REALEKO JOKALARIA •

«Oraindik ere baditugu aukerak»

REALAK UEFArako sailkapena ia ezinezkoa duen arren, Ricardo Sa Pintok ez du etsi. Hala, «matematikak kontrakoa esan arte» aukerak badaudela eta borrokatu beharra dagoela uste du.

■ **Extremaduraren aurka emandako irudi kaskarraren ostean, gogo betez izango da taldea, ezta?**

Bai, egia da pixka bat triste gaudela Almendralejon ez zitzaigulako ezer ere ongi irten. Oso egun txarra izan genuen eta, horregatik, gauzak aldatzen saiatuko gara, gure

jokoa egitera eta irabaztera itzuli beharra baitugu.

■ **Gaur, aldiz, Real Madrid izango duzue aurrean.**

Bai, baina irabazi beharra daukagu Europara sailkatzeko aukerak izaten jarraitzeko. Badakigu haiek ere irabazi beharra dutela bigarren postua eskuratzeko, baina espektakulu handia izatea, irabaztea eta jendeak ongi pasatzea espero dut.

■ **Oraindik ere UEFARA sailkatzeko moduan ikusten al duzu taldea?**

Bai, oso argi dut oraindik

aukerak baditugula. Matematikak aukerak ematen dizkiguten bitartean, hori pentsatuko dut. Badakigu zaila dela, baina azkenerraino borrokatu beharra dugu.

■ **Real Madril en, berriz, arazo ugari izan dituzte azkenaldian, Suker taldeetik baztertu dute...**

Bai, baina zelaira irtetea dena ahazten dela uste dut. Gainera, baliteke gertatutako guztiagatik motibazioa handiagorekin jokatzea.

■ **Raulek behintzat ez du zelaian izaterik izango.**

ARTXIBOKOA

Ez, baina Real Madril en guztiak dira onak, baita normalean jokatzeko ez dutenak ere. Zerbaitengatik daude bertan, eta argi dago jokatzeko duten gauzak oso zail jarriko dizkigutela.

Lopez Rekarte -
Aranburu,
etorkizun handiko
eskuin hegala

Asier Errasti

Aranburu • Duen maila erakusteko beste aukera bat izango du ziurrenik gaur Mikel Aranburu azpeitiarrak. Izan ere, Guerrero eta Jauregi jokatzeko moduan ez daudenez, normalean zelaierdian eskuinetik berak jokatzea litzateke. Kontrakoa harri-garria litzateke, jokatu izan duenean maila bikaina eman baitu. Gainera, dagoeneko Realak UEFAn jokatzeko ia aukera guztiak galdu dituzte, azken sei partiduetan hurrengo denboraldiari begira probak egiteko aukera du Kraussek.

Lopez Rekarte • Adepojuen zigorra dela eta, eskuin lateralera itzultzeko aukera asko ditu gaur Lopez Rekarte arrasatearrak. Iaz maila bikaina eman ondoren, aurtengoa denboraldi gogorragoa izaten ari da berarentzat eta ez da iazko jarraipena izaten ari. Hori bai, argi dago oso jokalaria garrantzitsua dela Realarentzat. Arrasatekoak sakontasuna ematen dio Realeko eskuin hegalaria, eta bere igoerek min handia egiten dizkiete aurkariei. Aranburuk eta berak etorkizun handiko eskuin hegala osatzen dute.

Alaves ♦ Eginiko lanarekin pozik dago

Sanchezek Gasteizen segitu nahi du

«Feyenoord-en ez dut lekurik»

Ivan Santamaria / Gasteiz

PABLO *Vitamina* Sanchez bere etorkizunagatik kezkatuta azaldu zen atzo. *Vitamina* Gabonetan iritzi zen Gasteizera, Feyenoordek utzita, eta denboraldi amaieran Holandara itzulki beharko luke. Baina Alavesek badu bera fitxatzeko aukera, eta aukera hori baliatzea espero du argentinarrak: «Hemen geratzeko gogo handiak ditut. Taldekideekin oso ondo moldatu naiz, eta baita hirian eta zaleekin ere».

Holandara bueltatuz gero, oporrik gabe geldituko litza-teke: «Uztailaren 1ean hasiko dute han denboraldi-aurrea, eta jakin nahiko nuke hemen jarraitu edo Holandara itzuli beharko dudana».

Alaveseko zuzendaritzarekin jada kontaktuan jarri dela onartu zuen Sanchezek. Klubak, hala ere, Lehen Mailan segituko ote duen jakin nahi du fitxaketaren inguruan erabaki baino lehen, eta hori normaltzat jo zuen futbolariak.

Denboraldi hau Feyenoorden egin beharreko hirugarrena zen *Vitamina* Sanchezentzat. Baina entrenatzaileak, Benhakker-ek, taldetik kanpo utzi zuen, aurreko bi denboraldietan lan ona egin arren. Aurten Liga txapelduna izan da Feyenoord, eta *Vitaminak* ez du uste han tokirik izango duenik: «Alavesen jarraituko ez banu ere, ez dut uste Feyenoorden geratuko nintzatekeenik. Beste talde batera joaten

JOSEBA OLALDE

Pablo *Vitamina* Sanchez gustura dago Alavesen, eta geratu egin nahi du.

PABLO VITAMINA SANCHEZ

■ ■ ■ «*Nik hemen geratu nahi dut, Alavesen. Taldekideekin oso ondo moldatu naiz, eta gustura nago zaleekin eta biriarekin. Manek, gainera, nigan konfiantza duela erakutsi dit*»

saiatuko nintzateke. Holandan ez dut aukera handirik».

Alavesera iritsi zenetik *Maneren* konfiantza izan du Pablo Sanchezek. 19. jardunaldian jokatu zuen lehen partidua Alavesekin, eta hortik aurrera hamaikakoan izan da beti. 13 partidu jokatu ditu; bakarra osorik.

Bere ekarpenarekin pozik azaldu zen Argentinako aurrelaria. «Ahal izan dudana guztia eskaintzen saiatu naiz, eta horregatik lasai nago. Ez nuen denboraldi-aurrea egin, eta bost hilabete jokatu gabe pasatu arren, entrenatzaileak konfiantza izan du nigan».

Peternac: «UEFA hor dago oraindik»

I. Santamaria / Gasteiz

ASKO hitz egin da astean zehar Valladoliden egoerari buruz. Lehen Mailan jarraitzea ziurtatzeak, Valladoliden norgehiagoka lasai hartzea eragingo duela esan dute Alaveseko jolalari gehienek.

Aldiz, kontrako iritzia da Valladolidetik jaso dena. Alan Peternacek Radio Vitorian eginiko adierazpenetan, Valladolid oraindik UEFarako sailka daitekeela ziurtatu du, eta horretarako Mendizorroztan irabaztea behar-beharrezkoa dutela. «Ahal dugun guztia egingo dugu hiru puntuak eskuratze-ko. Etxean oraindik Zaragoza eta Athletic hartu behar ditugu, eta Europarako txartela ematen duten postuetara hurbiltzeko parada dugu».

Baieztapen hori egiteko zazpigarren postutik lau puntura daudela gogora ekarri zuen kroaziarrek. Aukerak «urriak» direla onartu arren, zeozer egiteko moduan badirela deritzo aurrelariak.

Alavesi dagokionez, Lehen Mailan jarraitzea «merezi» duela uste du Peternacek. «Alavesek talde ona duela ikusi ahal izan dut, eta ez dut uste mailari eusteko arazorik izango duenik».

hor zain

Espainiak irabazi du 16 urtez azpikoen Europako Txapelketa: 4-1 Poloniaren aurka

Asko sofrituta, baina Europako Txapelketa irabazi du Espainiak 16 urtez azpikoen mailan. Poloniari 4-1 irabazi zioten finalean, baina bigarren zatiaren erditik aurrera baino ez ziren nagusitu jokoan espainiarrak.

Eskuin muturreko talde batek mehatxu egin die Ingalaterran jokatzen duten irlandarrei

Ingalaterrako Ligan jokatzen duten futbolari irlandarren aurkako mehatxu «oso serioak» egin ditu Combat 18 taldeak. Combat 18 eskuin muturreko taldea da, eta bere gain hartu zituen Londresen azken asteotan gutxiengo etnikoen eta homosexualen aurka eginiko atentatuak. Poliziak ez du uste, baina, atentatu horiekin zerikusirik dutenik.

Sukerrek Tottenhamen jokatuko duela argitaratu du Ingalaterrako prentsak

Davor Suker kroaziarrek Tottenham Hotspurrekin fitxatuko duela argitaratu zuen atzo *The Sun* egunkariak. Real Madriden Suker ez da ondo moldatu Toshackekin, eta klubak baztertu egin du jokalaria, enplegu eta soldatarik gabe utziz.

Keven Keeganek Fulham taldea utziko du Ingalaterrako selekzioarekin jarraitzeko

Keven Keeganek Fulham entrenatzeari utziko dio denboraldi amaieran, Ingalaterrako hautatzaile izaten jarraitzeko. Bi ardurei eustea bi aldeentzat kaltegarria litzatekeela esan du.

Athletic ♦ Atletico de Madriden aurka erakutsitako jarrerari eutsi nahi dio Luis Fernandezek Riazorren

Fernandez: «Ez gara inoren beldur»

Ferreirak ezingo du jokatu, partidu bateko zigorra bete beharko duelako

R. Basaldua / Bilbo

LUIS FERNANDEZEK laudorioak izan ditu Deportivoren-tzat, igandean Athleticetik aurkari izango duen taldearentzat. Frantziarraren esanetan, Jabo Iruetaren taldeak Liga irabazteko helburuarekin ekin zion denboraldiari. «Barcelonaren aurka jokatu aurretik bizirik zituzten txapela eskuratzeko itxaropenak. *Superdepor* izan nahi dute berriro, eta iaiztik hona hobera egin dute. Deportivok goi mailako plantila du, eta esanguratsua da Pauleta, Hadji edo Bassir ordezkoen aulkian egotea». Frantziarrak ez du uste Deportivok igarriko duenik jokatu ezinda dau-den jokalarien hutsunea: «Nik ere atzealdea berrantolatu beharko dut».

Aurkaria goraipatu ostean, berak zuzentzen duen taldean konfiantza handia duela esan zuen: «Atletico de Madriden aurkako partiduan erakutsi genuen jarrerarekin, ez gara inoren beldur». Zuri-gorrien entrenatzaileak ondo baino hobeto daki Ath-

leticetik ezinbestekoa duela garaipena, datorren denboraldian European jokatzeko aukera apurrei eusteko. Alde horretatik, Luis Fernandezek esan du oraindino ez dagoela argi Ligako zazpigarrenak UEFA jokatzeko aukera izango duen ala ez. Hori bai, frantziarrak garbi esan du onartezina dela kontu hori zehaztu barik egotea denboraldia amaitzeko sei jardunaldi falta direnean: «Horrelako gauzek zehaztuta egon beharko lukete denboraldia hasi aurretik».

Bestalde, Patxi Ferreirak ezingo du jokatu Deportivo-ren aurka, Espainiako Federazioak ez duelako aintzat hartu Athleticen errekurtoa. Gauzak horrela, Alkorta, Larrazabal eta Jose Mari dira atzealdeko erdialdeko bi pos-tuak betetzeko hautagaiak. Mari Lacruz hobeto dago eta litekeena da bihar jokatzeko moduan izatea.

De Pedro hizpide izan zen atzo Lezaman. Luis Fernandezek ez zuen busti nahi izan, eta goi mailako jokalaria dela baino ez zuen esan.

Osasuna ♦ Deskarga hasieratik ariko da

Irabaztea helburu

18:00 (ETB 1)

ALBACETE-OSASUNA

Rubio	Martin
1 Julio Iglesias	1 Lopez Vallejo
2 Juli	27 Descarga
24 Rivas	5 Aitor
14 Padilla	4 Mateo
15 Melgar	23 Markovic
7 Tito	15 Puñal
6 Sala	20 Matito
5 Vanic	8 Palacios
10 Dani Bouzas	6 Alfredo
19 Vulevic	17 Trzeciak
9 Yahaya	9 Ziganda

Epaillea • Montesinos Mariano
Zelaia • Carlos Belmonte

Erredakzioa / Iruñea

DESKARGA, Osasunako bigarren taldeko jokalaria, hasieratik ariko da gaur Albaceteren aurka. Iban Perezek min hartu zuen aste-azkeneko entrenamenduan,

eta entrenatzaileak, Josetxo edo Jusue zelairatu orde-z, Descargari lehen taldearekin jokatzeko aukera emango dio. «Lehen taldearekin aritu den bakoitzean gainontzeko jokalarien maila bera erakutsi du, eta erabateko konfian-tza dut berarengan. Une honetan Descarga nahiago dut Ibanen lekua betetzeko», esan du Enrique Martinek.

Orbaiz eta Krutxaga lesio-natuta daude, eta Goikoetxea zigortuta. Tiko, berriz, erabat osatu da, baina Martinek ez du hasieratik zelairatuko.

Albaceteri irabaztea fun-tsezkoa da Osasunarentzat, promozioan sartu ahal izateko. Martinek berak azpima-rratu du asteen berdinketa ez dela nahikoa: «Hiru puntuak behar ditugu, sailkapenaren goiko aldera itzultzeko».

Txirrindularitza ♦ Frantziarrak Romandiako Itzuliko erlojupekoa irabazi zuen atzo

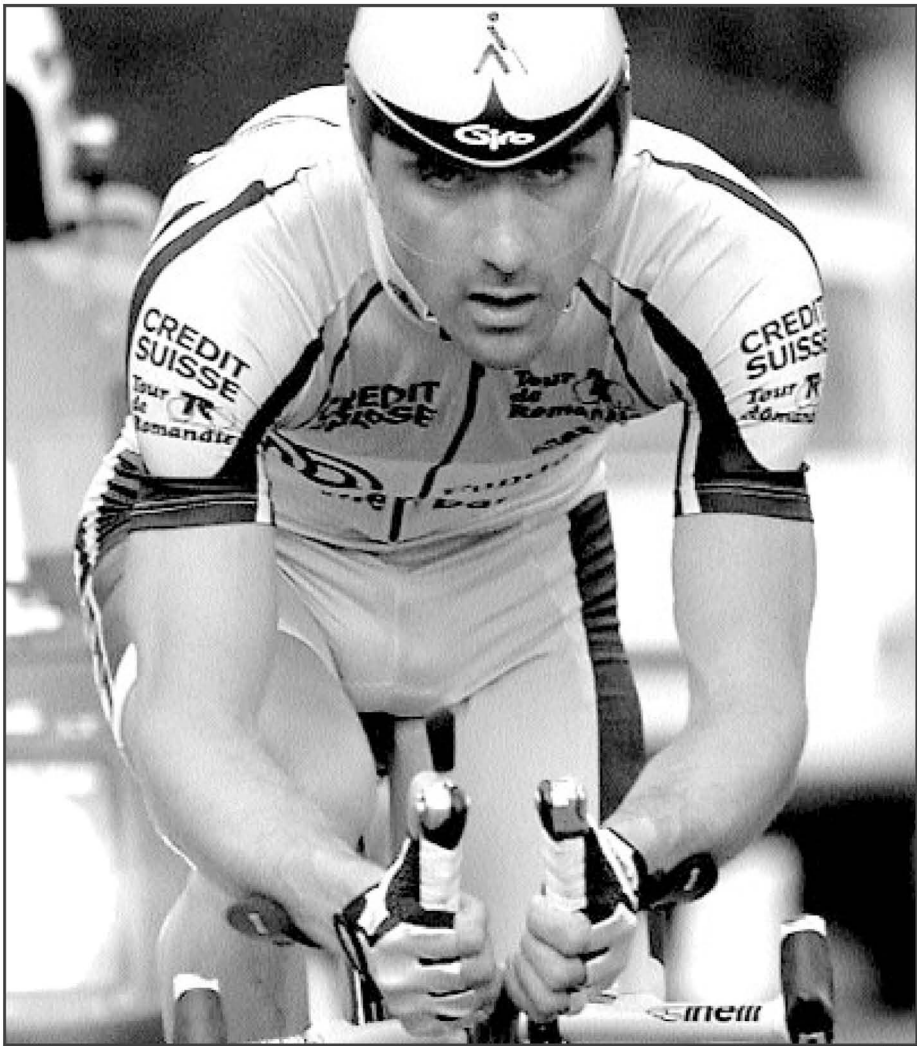
Berriro Jalabert

ONCEkoak itzulia irabaziko du, gaur eta bihar okerrik ez bada

Gorka Zabaleta / Donostia

LAURENT JALABERTEK erlojupekoan ere onena dela erakutsi zien atzo Romandiako Itzuliko aurkariei. Rabobank taldeko Beat Zberg baino ez zen frantziarraren denboratik hurbil amaitzeko gauza izan, eta sailkapen nagusian bigarren postuan jarri da suitzarra. Gabriele Misaglia (Lampre), Paolo Savoldelli (Saeco) eta Niki Aebersoldek denbora gehiagi galdu zuten. Wladimir Bellik lan txukuna egin zuen, Jalabertengandik 37 segundora, eta sailkapen nagusiko hirugarren postua eskuratu du.

Jalabertek Romandiako Itzulian lortzen duen hirugarren garaipena da atzokoa, eta jadanik zortzi lortu ditu aurtengo denboraldian. Makal hasi zen ONCEkoa, baina Setmana Catalana irabazi ondoren bolada onean da. Gaur eta etzi taldearen babesa beharko du, eta ezer arrarorik gertatzen ez bada, Romandiako Itzulia beretzat izango da.

FABRICE COFFRINI / AP

sailkapenak

Erlojupekoa

1. L. Jalabert (ONCE)	23:51:64
2. B. Zberg (Rab)	2ra
3. W. Belli (Fes)	37ra

Nagusia

1. L. Jalabert (ONCE)	10.46:52
2. Beat Zberg (Rab)	38ra
3. W. Belli (Fes)	55era

Goizeko etapa, Blijlevesentzat

Goizean, laugarren etapa jokatu zen, Bulle eta Moudon artean, 66 kilometrokoa, eta Jeroen Blijlevensek irabaz zuen esprintean (TVM), Mario Cipollini (Saeco) eta Jan Svodaren aurretik (Lampre).

Atxiloketak Frantzian, dopina dela eta

Europa Press / Paris

COFIDIS taldeko Frank Vandenbroucke atxilotu zuen atzo Frantziako Polizikak beste 14 lagunekin batera, ustez dopin sare batekin harrenamaturik zegoelako. Ordu batzuk komisaldegian pasa ondoren, askatu egin zuten. Vandenbrouckerekin batera atxiloturiko kirolariak honako hauek ziren: Jean-Christophe Devaux Lyon taldeko futbolaria, Philippe Gaumont Cofidis taldeko

txirrindularia, Yvon Ledanois (La Francaise des Jeux), eta Raphael Martinéz.

Kirolariekin batera, Poliziak Bertrand Lavelot abokatua eta Bernard Sainz enpresaria atxilotu zituen. Bi hauek komisaldegian jarraitzen dute. Ustez, beraiek dira sarearen antolatzaileak.

Vandenbroucke Philippe Gaumonten etxean atxilotu zuten, biak entrenatzera abiatu aurretik.

Sandstod jarri da lider Dunkerken bosgarren etapa irabazi ondoren

Erredakzioa / Donostia

MICHAEL SANDSTOD danimarkarra jarri da lider Dunkerkeko Lau Egunetan, atzo arratsaldean jokaturako bosgarren etapa bereganatu ondoren. Home Jack and Jones taldeko txirrindularia onena izan zen 27 kilometroko erlojupekoan. Bigarren Polti taldeko Enrico Cassani izan zen, eta hirugarren US Postaleko Christian Vandeveld.

Goizean, Jimmy Casperrek irabazi zuen etapa. Esprint estuan, Jan Kirsipuuri aurea hartu zion La Francaise des Jeux taldeko frantziarrari. Foto finisharen laguntza behar izan zuten epaileek irabazlea erabakitzeko.

sailkapenak

Goizeko sektorea

1. J. Casper (Fra)	1:42:19
2. J. Kirsipuu (Cas)	d.b.
3. G. Magnusson (US)	d.b.

Arratsaldeko sektorea

1. M. Sandstod (HJJ)	31:40
2. E. Cassani (Pol)	7ra
3. C. Vandeveld (US)	14ra

Nagusia

1. M. Sandstod (HJJ)	14.17:21
2. E. Cassani (Pol)	9ra
3. C. Vandeveld (US)	16ra

Laurent Jalabert onena izan zen atzo Moudonen jokaturako erlojupekoan.

Tau Baskonia ♦ «Oraingoz» ez dago alde egiteko baldintzarik

«Ezin litezke anbizioa eta errealitatea nahastu»

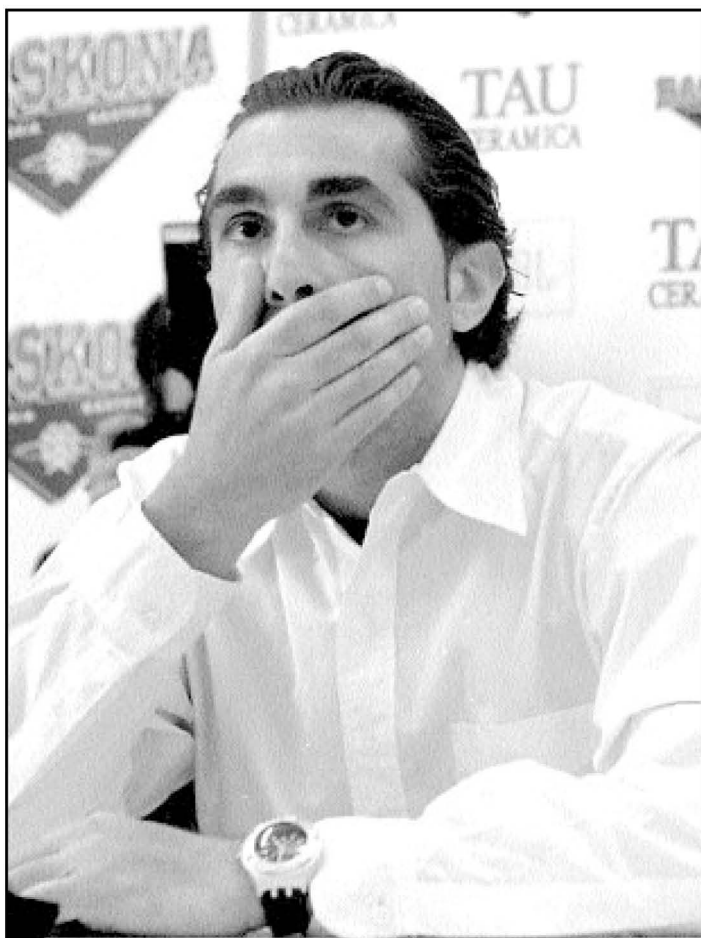
Zer zegoen jakinda, amaierak ez duela sumindu dio Scariolok

Luis Karlos García / Gasteiz

SERGIO SCARIOLOK Tau Baskoniaren denboraldia aztertu eta Zurbako taldean gaurgero gerta litekeenari buruzko zenbait azalpen eman zituen atzo prentsaurrekoan. Italiarraren tesi nagusia da taldeak «oso baldintza zailetan» jardun behar izan duela amaigabeko arazo fisikoen ondorioz, eta, horrela, taldeak zer eman zezakeen jakinda, konformatu egin behar izan duela esan zuen. «Ez nau bereziki sumindu denboraldi bukaerak», esan zuen, eta sarri hamaika gauza egiteko ilusioa izatea ez dela nahikoa. «Ezin litezke anbizioa eta errealitatea nahastu», erantsi zuen argiagoko uzteko.

Entrenatzaile baskonistak alderdi fisikoari erreparatu zion beti taldearen azken txanpa kaskarra adierazteko. Areago, taldea gorabeheren gainetik egon dela esan zuen: «Entrenatu garen baino hobeto jokatu dugu». Scarioloren arabera, Tauk ez du talde handi baten denboraldia egin, hain zuzen ere, ez baita talde handi baten gisara entrenatu.

Bestetik, ohiko gidoiari jarraiki, ez zuen ia ezer

MIREN SAEZ

Scariolo, Tauren denboraldia aztertzeke emandako prentsaurrekoan.

aurreratu datozen egunek ekarriko dutenaren gainean. Dena dela, aztarna batzuk eman zituen, «oraingoz» Baskonia uzteko behar bezalako baldintzak ez daudela esan zuen, kasu. Nolanahi ere,

Gasteizen jarraituz gero, ez dela izango kontratua indarrean duelako zehaztu zuen, eta denboraldion aita hil zitzaionean Josean Kerejeta Saski Baskoniako buruak uda honetan kontratua ber-

tan behera utzi eta Italiara itzultzeko baimena eman ziola jakinarazi zuen.

Oraingoan «erregaia» baduela dio

Duela urtebete ika-mika handia gertatu zen Scariolok deklaratu zuenean Taun segitzeko «erregai» nahikorik ez zeukala. Atzo zenbat zeukan galdetu ziotenena, zera erantzun zuen: «Oraingoan beteta daukat». Titulurako kanporaketa gehiago jokatzeke adina baduela esan zuen, baina behin kanpoan geratuta, datorren denboraldirako fitxaketak bilatzear erabiliko duela ziurtatu zuen.

Baina, zer fitxaketa? «Galderra beharrezkoa da, eta baita nire erantzuna ere: ez dago ezer buruturik». Horrek esan nahi du, bada, bide batzuk ibili direla. Italiarrak komentatu zuen Kerejeta zuhurra «konbentzitzen» saiatuko dela, taldeak hiru lerro nagusietan hobetu beharra duelako. Gainera, Euroliga ez jokatzeak aurrekontu murrizketarik ez duela ekarriko esan dio Kerejetak: «Saportan aritzeak ditu aldetik ez omen dakar alde handirik».

Rallyak ♦

Korsikan ere Citroen Kit Car autoak nagusi

Bugalskik irabazi zuen lehenengo etapa, Delecour eta Sainzen World Car autoen aurretik

Agentziak / Ajaccio

KATALUNIAKO Rallyan eman zuten lehenengo ustekabea Kit Car autoek —era horretako auto batek mundialeko proba bat irabazi duen lehenengo aldia zen hura—, eta atzo Korsikan orduan emandako ustekabea berretsi zuten. Philippe Bugalskiren Citroen autoak irabazi zuen atzo jokatutako lehenengo proba —Bugalskik berak irabazi zuen joan den hilean Kataluniako Rallya ere—. Eguerdaldi onarekin, primeran moldatzen dira Kit Car autoak asfalto gainean, World Carrak baino arinagoak eta gidatzen errazagoak direlako.

Faboritoek ongi ekin zioten atzoko lehenengo jardunaldiari. Colin McRae (Ford) eta Carlos Sainz (Toyota) sailkatu ziren lehenengo aurreneko proban. Hortik aurrera, ordea, Bugalskik eta Purasek —Citroenekoak biak— euren erritmoa ezarri zuten. Delecourrek (Peugeot) bakarrik jarraitzen zien. Hirugarren eta laugarren proba ere Bugalskik irabazi zituen, eta bosgarrena bertan behera gelditu zen jende gehiegi bildu zelako errepide bazterretan hura ikusteko. Atzoko azken proba berezia Purasek irabazi zuen, eta Carlos Sainzi hirugarren postua kendu. Tommi Makinenen egungo txapeldunak (Mitsubishi), arazo mekanikoak izan zituen atzo ere, eta burua altxatu ezinda dabil.

sailkapenak

Nagusia

1. P. Bugalski (Cit) 1:13.41
2. F. Delecour (Peu) 11ra
3. J. Puras (Cit) 12ra
4. C. Sainz (Toy) 21era
5. C. McRae (Ford) 39ra
5. G. Panizzi (Peu) 41era
7. D. Auriol (Toy) 52ra
8. R. Burns (Sub) 57ra
9. T. Makinen (Mit) 1.10era
10. B. Thiry (Sub) 1.25era

Motoziklismoa ♦ Eskuineko klabikula eta belauna eta ezkerreko eskumuturra apurtu ditu

Doohanen eroriko ikusgarria Jerezen

Agentziak / Jerez de la Frontera

BI HILABETE gutxienez geldirik eman beharko ditu Mike Doohanek, munduko txapelketa bost aldiz irabazi duen 500 zentimetro kubikoetako pilotu australiarrak. Espainiako Sari Nagusiko entrenamendu saioetan ari zela —bihar korrituko da—, erorikoa izan zuen atzo Doohanek eta eskuineko klabikula eta belauna, eta ezkerreko eskumuturra apurtu zituen. Erorikoan, gainera, bere motoaren pusketa batek zirkuituko

zaintzaile bat zauritu zuen. Sevillako Virgen del Rocío erietxera eraman zuten Doohan, zenbait proba egin eta ebakuntzarik behar duen jakiteko. Ebakuntza, egitekotan, EEBBetan egingo diote, pilotuak berak horrela eskatuta.

Gainontzean, Alex Crivillek egin zuen 500 zentimetro kubikoetan denborarik onena atzoko entrenamendu saioetan. 250ekoan, Battani eta Cappiroti italiarrak izan ziren azkarrenak, eta 125ekoan, Simonne Sanna.

JARO MUÑOZ / EFE

Mick Doohan, ohatilan, anbulantziara bidean.

Errugbia ♦ Ohorezko Mailako 19. jardunadia jokatu du gaur Getxo Arteak Canoeren aurka

Lau partidetatik zailena

Canoek ez du deus jokoan, baina joanekoan 20-27 irabazi zuen

Koldo Alduntzin / Donostia

JARDUNALDIAK bukatzen ari diren arren, gizonen Ohorezko Maila zeinek galduko duen ikusgai dago oraindik. Sei taldek jarraitzen dute oraindik egoera larrian, eta soilik bi puntuko aldean daude seiak zaku berean: Liceo Frances, Oviedo eta Getxo Arteak (12 puntu), eta Universidad de Sevilla, Valencia eta Montjuic (10 puntu). Getxok Madrilen jokatu du gaur Canoeren kontra (17:00).

Oviedo-El Monte, Montjuic-Santboiana, Valencia-Dulciora eta Univ. Sevilla-Liceo dira Getxoren zuzeneko aurkarien neurketak. Quesosek liga eskura du. Horregatik, ez liga irabazteko ez maila galtzeko arriskurik ez duenak -Canoe, Dulciora eta Generalifek esaterako- lasai joka dezake. Beraz, zaila da asmatzen zer egingo duten Getxoren kontrario zuzenak.

Getxok Oviedoren kontra izango du partidarik garrantzitsuena -maiatzak 23-. Biak 12na punturekin daude, eta irabazten duenak mailari eutsiko dio seguru asko. Oviedok galdu egin ditu azken zortzi partidak.

Canoe eta Getxoren arteko lehia, 96-97 denboraldian bi partidetan gailendu zen Getxo; 97-98an, berriz, bietan Canoe; eta aurtengoan ere, 20-27 irabazi zuen Canoeek Faturan. Oso joko indartsua eta sarkorra egin zuten

KOLDO ALDUNTZIN

Azkargorta, Montjuiceko jokalar bat orkatilatik helduta, Faturako partidari. Gaur ez da ariko Canoeren kontra.

madrildarrek, batez ere aurrean. Esperientzia handia dute, eta hirugarren lerroak min handia egiten du; Amunarrizek eta Chamalo errusiarrek gehienbat.

Azkargorta: «Joko nahasia komeni zaigu»

Bi taldeen arteko alde nagusia defentsan datza, Getxori Canoei baino 220 tanto gehiago egin baitizkiote.

Canoek bi partida galdu ditu etxean, eta Getxok bat irabazi du kanpoan. Montjuicen eta Sevillan galdu zuen irabazteko aukera nagusia, eta hala baieztatu zigun Jon Azkargortak: «Montjuicen gaizki aritu ginen, eta haiek oso motibatuta eta gogor; Joko geldoa egin genuen. Hala ere, Sevillan galdu genuen aukera nagusia. Aurretik aritu ginen partida osoan, eta azkeneko minutuetan

galdu genuen; ez genuen jakin eusten».

Azkargorta ez da ariko gaur, baina joatekoa da: «Guk nahastu behar dugu joko, eta erritmoa ezarri. Aurrean, 3. lerroak sarritan jokatu behar izaten du uztartze eta bilketetan, pisu arinekoa baitugu lehen lerroa, eta horrek desgastea eragiten du. Castro eta Cesar Fernandez ere baja dira, baina ez David Etxarri.

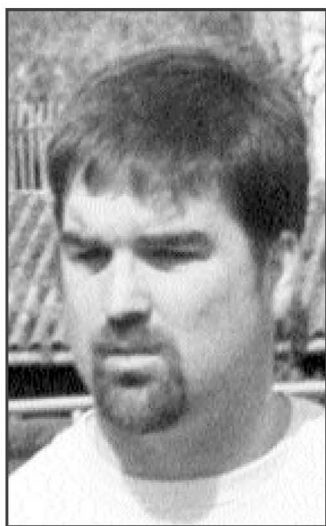
Getxo Arteak emakumezkoen Kopa du jokoan

K. Alduntzin / Donostia
Euskal Herriko Liga Txapelketa irabazi zuen Getxo Arteak, finalean Gaztedi (Gasteiz) mendean hartuta. Horregatik, Espainiako II. Erregina Kopa jokatzeko txartela eskuratu zuen. Gaur eta bihar kopa horretako final-laurdenak jokatu dira Tarazonan (Zaragoza). Zortzi talde ariko dira lau bi multzotan.

A multzoan, Granada, Majadahonda (Madril) eta L'Hospitalet (Bartzelona) izango ditu kontrario Getxok. B multzoan, Liceo Frances

(Madril), Universidad de Vigo, B.U.C (Bartzelona) eta Univ Pol. de Valencia ariko dira. 40 minutuko partidak izango dira, eta multzo bakoitzeko lehen bi sailkatuek Lauko Finala jokatu dute miatzaren 22 eta 23an.

Final-laurdenetako ligaxkan, multzo bakoitzeko lau taldeek denek denek kontra jokatu dute partida bakarrera. Getxo Arteak Majadahonda izango du aurka gaur (19:00). Bihar goizean (10:00) L'Hospitaleten aurka ariko da lehenik, eta Granadaren kontra gero (12:00).

KOLDO ALDUNTZIN

Urko Manzano.

L'Hospitalet da txapelketa, eta Majadahonda, berriz, txapelketa. Getxotarrek Elorrioko Olatz Fernandez eta Eider eta Ioana Barrena eta Kakarraldoko Idoia Salazar hartu dituzte. Urko Manzano da entrenatzailea: «Gure itxaropen nagusia Lauko Finalera sartzea da, batez ere L'Hospitalet mendean hartuta. Majadahondak ostikatzailerak ondu du. Europako eta Autonomietako Selekzioen Txapelketa dela eta, ez dugu asko entrenatzerik izan, baina taldea ondo osatu dugu».

Durango Lehen Maila Berezira igotzeko partida

Durango senior taldea (gizonen taldea) Lehen Maila Berezira igotzeko ligatxoa ari da jokatzeko. Lehen jardunaldian 41-28 galdu zuen Salamancan eta 56-14 Alcobendasen (Madril). Bihar, CAR Ines Rosales hartuko du hirugarren jardunaldiko neurketan (Landako, 12:00). Gogoratu behar da, Bera-Berak eta Ordiziak galdu egin zuten Lehen Maila Berezira.

NUP eta Hernani Lehen Mailara igotzeko lehia

Nafarroako Unibertsitate Publikoak eta Hernanik Espainiako Lehen Mailara igotzeko kanporaketaren itzuliko partida jokatu dute bihar (12:00). NUP Zaragozako La Isla zelaian ariko da Fenixen aurka. Joanekoan 17-21 galdu zuten nafarrek. Hernanik, berriz, Santandergo La Alberician jokatu du Juventud Cantabriaren kontra. Joanekoan 79-7 gailendu zen Hernani. Garaileek azken fasea jokatu dute.

Jubenil mailako Durango Lauko Finalean ariko da

Durango da jubenil mailako Espainiako Txapelketa jokatu duen euskal taldea. Apirilaren 10ean aurre-kanporaketa jokatu zen, eta Durangorekin, Bera-Bera eta Eibar Euki izan ziren euskal taldeak. Durango lortu zuen lauko finalera sailkatzea. Valentzian jokatu du gaur, eta Durango Quesosen kontra lehiatu da finalerdian (11:00). Bestea: CAU-Santboiana; finala bihar.

Paue-Stade eta Begles-Bourgoin Frantziako Kopan

Pauek Frantziako Liga txapelketa kontratu jokatu du Kopako finalerdi bat gaur, Arroxelan (F2 15:15). Bigarren finalerdian, Bordelako Beglesek eta Bourgoinek jokatu dute, Nimesen (20:30). Hego Hemisferio Super 12an gaur: Queensland (Aus.)-Cats (H.A.), Bulls (H.A.)-Auckland (Z.B.), Stormes (H.A.)-Waikato (Z.B.).

Harri-jasotzea ♦ Miel Saralegik proba ona egin zuen atzo

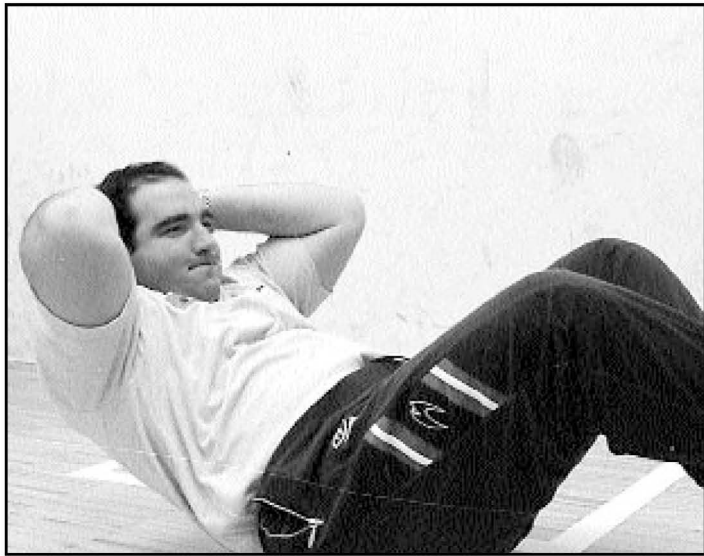
«Saiatzeko moduan»

Behin betiko proba, analisi eta eskaintzen zain dago

Koldo Alduntzin / Donostia

MIEL SARALEGIK atzo egin zuen 328ko harriarekin aste-ko prestaketa saioa. Leitzarra joan den astean baino alaiago zegoen: «Nahiko ongi aritu nintzen, eta itxuroso samarrean erabili nuen. Zertxobait falta izan zitzaidan, baina saiatzeko moduan gaudela uste dut», adierazi zigun. Leitzako saiora oso seguru joan zen harritzarra bizkarreratuko zuela: «Entrenamenduetan seguru ikusi nuen neure burua, eta marka ahaleginean gaizki jardun nuen. Horregatik, arantza kentzeko gogoa daukat».

Ohi bezala, anaia Nartxirekin egin zuen atzoko saioa. Marka ahalegina goizez edo arratsalde egiteaz, hau esan zuen: «Nik ez nuen uste hain erabakigarria zenik kontu hori, baina altxatu behar duena Miel da, eta badirudi eragina duela», adierazi zigun. Mielek bere garrantzia ematen dio afera horri: «Egia esanda aldaketa bada, iluna-

KOLDO ALDUNTZIN

Fisikoki ongi dago Saralegi, 328ko harriarekin berriro saiatzeko moduan.

barrez edo gauez ohituta bainago entrenatzen, eta goizez aritzeak bere aldaketa dakar».

Marka ahalegina egiteko tan ahalik eta azkarren izan behar luke: «Gero eta bero handiagoa egingo du, eta izerdiaren arazoak ere bere garrantzia du. Soineko jantziak tinko egon behar du; mugitu gabe alegia. Bestetik,

erakustaldiak gainean ditut. Horregatik, hiru asteko muga ezarriko dugu. Halere, heldu den astean azken saiotxo egin nahi nuke, guztiz seguru egoteko, eta jasoaldia negar malko bat bezalakoa izan ez dadin; garbi-garbia alegia».

Horrez gain, Arratibelek beharrezko analisiak egin behar dizkio, eta marka egiteko eskaintzak aztertu.

l a b u r r e a n

TXIRRINDULARITZA

■ Fabio Trinci liderra irabazle Jornal de Noticias itzulian

FABIO TRINCI liderrak (Selle) irabazi zuen atzo Portugalgo Jornal de Noticias itzuliko hirugarren etapa. Euskaltel Euskadi taldeko Gorka Gerrikagoitia siegarren izan zen. Ibon Ajuria zortzigarren da sailkapen nagusian, Trincirengandik 13 segundora.

■ Danilo Hondorentzat Bakearen Itzuliko lehen etapa

DANILO HONDO alemaniarrek (Telekom) eskuratu zuen atzo Txekiar Errepublikako Znojmo herrian amaitutako Bakearen Itzuliko lehen etapa. Hondo Steffen Wesemann taldekideari nagusitu zitzaion helmugan. Wesemannek hiru aldiz irabazi du Bakearen Itzulia: 1992an, 1996an eta 1997an.

T E N I S A

■ Cristina Torrens finalerdietara sailkatu da Varsovian

CRISTINA TORRENS VALERO tenislaria iruindarra Varsovia-ko Txapeketako finalerdietarako sailkatu da, atzo Amelie Cocheteux frantziarrari 6-4 eta 6-3 nagusitu ostean. Ines Gorrotxategi argentinarra eta Tini Pisnik esloveniarrak ere sailkatu dira finalerdietarako.

■ Hingisek Serena Williams jipoitu du Italiako Irekian

MARTINA HINGIS suitzarrak jipoi galanta eman zion atzo Serena Williams estatu batuarrari Italiako Irekiko final laurdenetan (6-2 eta 6-2). Finalerdietan Venus Williams-Dominique Van Roost partiduko garailearen aurka jokatu du. Beste finalerdia, Amelie Mauresmo eta Mary Pierce frantziarrek jokatu dute.

■ Moya-Rios eta Lapentti-Zabaleta finalerdiak Hamburgon

CARLOS MOYA, Marcelo Rios, Nicolas Lapentti eta Mariano Zabaleta finalerdietara sailkatu dira Hamburgon. Moya-Rios eta Zabaleta-Lapentti izango dira lehiak. Zabaletak Tim Henman britainiarra kanporatu zuen atzo, eta, ondorioz, Carlos Moyak ez du ATP zerrendako lehen postua eskuratzetik izango aste honetan.

A T L E T I S M O A

■ Maurice Greene eta Ato Boldon Modesto Relaysko mitinean

KALIFORNIAN, Modesto Relays mitinak 100 metroetako goi mailako lasterketa izango du gaur: 100 metroetako munduko txapeldun Maurice Greenek eta 200 metroetako txapeldun Ato Boldonek munduko errekorra apurtzeko ahalegina egingo dute. Martinikan, berriz, Fort de France mitinean Michael Johnson txapeldun olinpikoak hartuko du parte 200 metroetako lasterketan.

S O K A T I R A

■ Nuarbek omenaldia jasoko du Donostian

HOGEI urte pasatxo dira Nuarbe taldea sortu zela. Lur gainean dihardu, eta Euskal Herriko txapuldun nagusia izateaz gain, nazioartean makina bat domina lortu du. Horregatik, Donostiako Atletikok omenaldia egindo dio gaur Aieteko kiroldegian (12:00). Saskibaloian eta sokatiran ariko dira.

I Z O T Z H O C K E Y A

■ Sei onenak Munduko Txapelketako final-laurdenetan

ERABAKITA daude Oslo (Norvegia) jokatzeko ari diren Munduko Txapelketako final-laurdenak: Errusia-Txekiar Errepublika, Eslovakia-Suedia, Suitza-Kanada eta Finlandia-Estatu Batuak. Kanpoan geratu dira Frantzia, Italia, Ukraina eta Japonia. Mailari eusteko, berriz, Norvegia, Letonia, Austria eta Bielorrusia lehiatuko dira.

A R R A U N K E T A

■ Trainerila estropadak gaur, Ondarroan eta Zarautzen

Bizkaiko eta Gipuzkoako trainerila ligetako estropadak izango dira asteburu honetan. Bizkaiko zazpigarren jardunaldia jokatu du gaur Ondarroan 16:00etatik aurrera. Gipuzkoako ligaxkari dagokionez, bi estropada jokatu dira, eta biak Zarautzen. Bata gaur 18:00etatik aurrera, eta bestea bihar 11:00etatik aurrera.

Pilota ♦ Arretxek eta Nagorek Euskal Herriko txapelketako finala jokatzeko txartela dute jokoan gaur

Sakea edo erretoa?

Buruz burukoan elkarren kontra jokatzen duten lehenengo aldia da

Enekoitz Telleria / Donostia

GAUR jakingo du Ruben Belokik, noren aurka ariko den Euskal Herriko manomanistako finalen: Fernando Arretxeren edo Jorge Nagoreren kontra. Iruñeko Labriten, 18:00ak inguruan hasiko da finalerdietako partidua, eta Tele 5ek zuzenean emango du.

Finala jokatzeko bi hautagaiak pilotari oso ezberdinak dira, baina, batik bat, oso une ezberdinean iritsi dira finalerdietara. Fernando Arretxek behera egin du azkenaldian, eta bere ohiko maila berreskuratu ezinda dabil. Denboraldi honetan ez du aparteko jokorik erakutsi —Jokin Errastik utzi zuen lau t'erdikotik kanpora eta finalerdietara iritsi zen Euskal Herriko eskuz binakakoan Ariznabarretarekin—. Kontuz, ordea,

XOUSA SIMAL

Nagore eta Arretxe elkarrekin, orain bi urte egindako aurkezpenean.

harekin buruz burukoan. Ez da alferrik 94ko eta 97ko txapeladuna edo 96ko finalista. Halako xarma berezia du Arretxerentzat buruz burukoak eta bereziki prestatzen du urtero. Urte osoa salbatzeko aukera dauka eta berak badaki.

Nagorerena, berriz, oso bestelako kasua da. Euskal Herriko lau t'erdiko eta eskuz binakako txapeladuna da. Denboraldi aparta darama, baina gehiago nahi du.

Uneotako sakatzaille onena eta errestatzaile onenetakoa lehiatuko dira gaur.

gaurko partiduak

IRUÑEA. 17:00 (Tele 5)

• Koka-Balardi / Tirapu-Taberna

• Euskal Herriko txapelketako

finalerdia: Arretxe / Nagore.

LOGROÑO. 18:00

• Olaizola I.a-Goñi III.a / Esain-Santi

• Asperen txapelketako final-laurdena:

Titin III.a / Goñi III.a • Goñi I.a-Matute

III.a / Gabarri-Almendoz.

URDUÑA. 22:00

• Unanue-Zearra / Ariznabarreta-

Errandonea • Alustiza-Rai / Agirre-Errasti.

BIRIATU. 20:30

• Lau t'erdiko torneooko finalerdia:

Haritz / Berasaluze VII.a

• Eskuz binakako torneooko finalerdia:

Tolosa III.a-Sukia / Gonzalez-Hirigoi.

BERNEDO. 11:30

• Tierras Esparsas torneooko

Lejardi-Olden / Arroyo III.a-Mendia.

GALARRETA. 16:00

• Zeberio III.a-Aizpurua II.a / Zalakain-

Badiola • Ezkurra-Zandio / Zeberio II.a-

Iriarte • Altuna I.a-Auzmendi / Matxin-

Lizaso • Sarasua-Txikuri / Kalonge-

Urretabizkaia II.a.

EUSKAL. 16:00

• Iribarren-Gaztelu / Ziganda-Etxeberria

II.a • Altuna II.a-Aizpuru / Inigo-Eizagirre

• Elizalde-Etxabe / Urretabizkaia I.a-

A. Lekunberri • Agirresarobe-Urko /

Bereziartua-Zestau III.a.

DEPORTIVO. 17:00

• Zesta: Egiguren II.a-Felix / Alberdi I.a-

Barrondo • Pala: Urkia-Rekalde / Sanchez-

Torre • Iriondo-Ziskar I.a / Daniel-Leunda.

txokoan

Erabakita geldituko dira gaur eta bihar, Berezkoen finalerdiak

Miarritzen eta Baigorri jo-
katuko dira gaur eta bihar,
Berezkoen buruz buruko
txapelketako lau partida.
Joan den asteburuan,
Thierry Etxeto eta Manu
Martienak lortu zuten fi-
nalerdietan aritzeko txarte-
la, eta haien kontra aritze-
ko beste biak daude joko-
an. Miarritzen (16:00),
Thierry Itoiz eta Thierry
Etxetok —sailkatuta dago-
jokatuko dute A multzoko
lehenengo partidua, eta Se-
bastien Jauregi eta Patrick
Ezkurak bigarrena. Bihar,
berri, B multzoko bi parti-
da jokatuko dira Baigorri
(16:00). Jean Fraçoise
Aranburuk eta Manu Mar-
tiarenak —sailkatuta dago-
ariko dira lehenengoan, eta
Ande Agerrek eta Rene
Muskarditzek bigarrenean.

Ezkurra eta Zandio elkarrekin berriro

Joan den ostegunean aritu
ziren Ezkurra eta Zandio
elkarrekin Galarretan.
Tanto bakarreko aldeare-
kin galdu zuten orduan Al-
tuna I.a-Eizagirreren kon-
tra, eta Zeberio II.a-Iriarte-
ren kontra jokatu beharko
dute gaur, Hernaniko fron-
toian berriro. Ez da gaur-
koa ordukoa baino samu-
rragoa. Euskalen, Elizalde-
Etxabek eta Urretabizkaia
I.a-A.Lekunberrik jokatu-
ko dute estelarra.

Gaur hasiko dira Asperen Biriaturako Torneoak

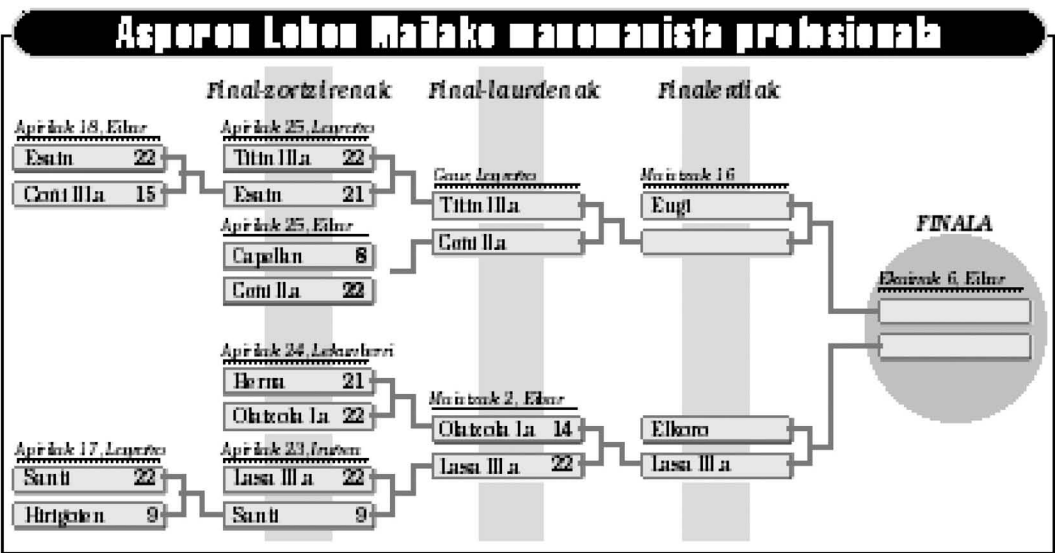
Lau t'erdiko eta eskuz bi-
nakako torneoak antolatuta
ditu Aspek, Biriatur. Ho-
rrez gain, 15 eguez behin
pilota partidua jokatuko
akordioa ere lortu dute. Be-
rasaluzek irabazi zuen or-
duan. Bi aste barru, berriz,
Danik eta Gonzalezek joka-
tuko dute beste finalerdia.
Binakakoan, Tolosa III.a-
Sukiak eta Gonzalez-Hiri-
goienek jokatuko dute le-
henengo finalerdia gaur.
Hurrengo, berriz, Ortiz-
Milikuak eta Badiola III.a-
Almendozek jokatuko du-
tena izango da.

Titin III.ak edo Mikel Goñik, Eugi du zain

E. Telleria / Donostia

LOGROÑOKO Adarraga lepo
beteko da gaur, unetoako bi
aurrelari ikusgarrienak elkar-
ren artean lehen ikusteko:
Titin III.a eta Mikel Goñi.
Asperen manomanistako
final-laurdenetako partidua
da eta Patxi Eugi du finaler-
dietan zain irabazleak —Eugi
entrenatzen ikusi dutenek
ikusgarri dagoela ari dira
esaten—.

Mikel Goñi da partidua
irabazteko faborito argia,
baina Titinen joko erasoko-
rraren kontra burua hotz
mantentzea du erronka.

Hiru pauso

Hiru norabide espedizioa

Harresi elurtuetan barrena

Itsasaldea utzi eta Jotunheim mendigunetik barrualdera igaro gara aste honetan

Ramon Olasagasti / **Roros**

Berriemaile berezia

BERGENEN sinatu genuen aurreko kronika, nahiz eta zuek irakurtzerako kilometro batzuk ipar-ekialderago izan. Norvegiako bigarren hiria agurtu orduko barrualdera baikoaz pixkanaka, nahiz eta itsasoak, fiorden bitartez, taraan-tartean luze-luze ateratzen digun mingaina, Norvegiako kostaldea eta barrualdea estu ezkondu daudela gogorarazteko. Stryn izeneko herrixkan agurtu genuen puska baterako itsasoa; marinelek bezala itsaso minnez, baina aldi berean paisajea aldatzeko gogoz.

Baita zinez aldatu ere! Bergendik Lomera bitarteko zatian Norvegiak badu halako gandor handi bat (betiere elurrez osatutako harresia), Jotunheim mendigunea. Hemen dira Norvegiako bi mendirik garaienak: Galdhøppiggen (2.469 m.) eta Glittertind (2.467 m.). Mendiaren alde bateko zein besteko herriak, ohiturak, bizimoduak, guztiz bestelakoak dira, udazken eta neguko hilabeteetan apenas baitute elkarren berri. Elurrak ateak ixten dituela inon baino egia handiago da hemen.

Elurra oztopo oraindik

Guk ere ezin izan genuen gure nahia guztiz bete, elurra zela eta. Geiranger-eko mendate ikusgarritik gurutatu nahi genuen Lom aldera, baina Alpe D'Huezeko baino are ikusgarriagoa den suge mitikoa ireki gabe zegoen artean. Zegoen aukera bakarriari eutsi genion, beraz: E-15 errepi-dea. Eguraldi bikaina lagun, 1.000 metroko desnibela gainditu genuen 23 kilometrotan, eta, ondoren, 70 bat kilometroko jaitsiera ederra Lomeraino. Etapa

HIRU PAUSO, HIRU NORABIDE

Espedizioko kideak, maldan gora. 23 kilometro luze den mendate bat igo dute aste honetan.

nagusia, bai desnibela eta bai kilometro kopura (145) aintzat hartuta.

Josteldasbreen glaziarra ere ezagutu dugu. Europako handiena da, 100 kilometroko luzerarekin. Buel-takoan, paraje horietako batzuk bertatik bertara eza-

gutzeko aukera izango dugu.

Eski zeharkaldiko parajeak gogoan

Lom bera herri bildua da, egur iluneko etxe apainez txukun-txukun eraikia,

XIII. mendeko egurrezko eliza ezaguna bezala. Norvegiako hainbat gidaliburutik ikusiaren poderioz juzgatutako eraikina are ederrago iruditu zitzaigun bertatik bertara.

Handik Roroserako bidea iragan minez, eski zeharkaldiko parajeak (oraindik elurtuak) bisitatuz egin dugu. Neguan Norvegiako gunerik hotzenetakoa den hau inoiz baino epelago agertu baitzitzaigun (elurrik gabe aurrera egin ezinik gabe geratu ginen ia). Orain, udaberrian, berez den bezala agertu zaigu, hotz. Gauean zeropeko 4 eta 5era jaitsi da tenperatura, baina guk hala nahiago, biharamuna garbi-garbi eta eguzkitsu esnatzen baita.

Lerro hauek irakurtzerako Suediako muga zeharkatzen ariko gara, paisaje leunagoen anparoan, ostertz zabalagoen konkistan.

Tron mendiaren magaleko arotza

NEGUKO eski zeharkaldiak eta bizikleta bidaiak honek geografian bat egin dute atera ginenetik lehen aldiz Roros inguruan. Nordkapp-eraino ez dira berriro elkartuko.

15 hilabetek banatzen ditu Alvdal eta Roros bitarteko errepide galdu honetan txistu soinuak entzun ziren garai haiek. Orduan, elur faltak komeria ugari sortu zigun (gurditxo gurgildun bate-

tik tiraka gogoratuko gaitu hainbatek), baina beharrik gorrienean agertu zitzaizkigun lagunak handienak. Hallstein Tronsmeen da horietako bat. Emozio berezia sentitu genuen asteazken iluntzean haren etxera bildu ginenean. Tron mendiaren magaleko arotzak esku zabalik hartu gintuen, neguan bezala. Joxeanen soinuak afaloste gozo bat sortu zuen, lagunartean.

pausoz pauso

● Bergendik Roroserara ia beste 1.000 kilometro egin ditugu; 2.000 jada guztira. Bide erdia. Hala ere, aurrerantzean kilometro asko eta asko zelaia-agoak izango dira, eta orain arteko ordu kopuru berean, beharbada, kilometro gehiago egin ahal izango ditugu. Gure esku dago. Asteon ibilbideko bi puntu garaienak igaro ditugu, biak 1.000 metrotik goiti. Bitxia da lekurik garaianean 11 bat kilometro lur azpitik egin genituela, hiru tuneletan: 3, 3.5 eta 4.5 kilometrokoak. Mendi garaienetan satorren antzera, beraz.

kontu txikiak

Kjell Aukrust • Euskaldunontzat, beharbada, ez da oso ezaguna, baina Norwegian bera da ilustratzaile eta fantasiako ipuin liburu egilerik ezagunena. Alvdalen hari buruzko museo izugarri polita zabaldu dute duela hiru urte. Museora eraman gintuen bidea izan zen, ordea, politena. Aurreko pausoa ezagututako tailer bateko aitoria bisitatzea joan, eta hark, esker onez, museora eraman gintuen. Asmatzailea zen aitona, haren aita bezala, eta Aukrusten pertsonaiarik ezagunenak familia horretan zeuden oinarrituak.

Ziklista bakartiarekin topo • Otta herrira bidean ginela, goizean goiz gure antzera zebilen txirrindulari batekin egin genuen topo. Suediako zen, eta Suediatik Norvegiara zeharkatu ondoren, hegoalderantz zihoan. Ferroe eta Shetland uharteak bisitatu behar ditu aurrera, eta ondoren Islandia zeharkatu. Guztira 6.000 kilometro bost hilabeteetan. Patxada handiarekin egin behar du zeharkaldia. Bide osoa bakarrik egiteko behar du, bai.

Mendia ♦ Alpinistaren besoak eta burua egoera onean zeuden, hotzaren eta oxigeno eskasiaren eraginez

Everest: 1924. urteko istorio bat

Malloryk jasotako kolpea ez zen izan orain arte uste izan den bezain gogorra, eta, heriotzaren orduan, sofrimendua handiegia ez izateko prestatu zen

Andoni Urbistondo / Donostia

EVERESTEKO Ipar Horma erraldoiaren magalean George Mallory alpinista ingelesaren hilotza topatu zuten espediziokide estatu batuarrek Himalayako historia astindu dute gorpua aurkitu zutenean kontakizuna egitean. Beheko kanpamentuko epelean, aurkikuntzaren xehetasun harrigarriak jakinarazi ditu Dave Hahn espedizioburuak.

«Hirurogeita hamabost urte hor gordeta egon ostean, Mallory aurkitzea oso berezia izan da guretzat, batik bat gure artean ia ez zelako hura aurkitzeko itxaropenik», esan du Hahnek. Conrad Anker mendizalea izan zen Malloryren hilotza ikusi zuen lehenena: «Arroka eta harkaitzen artean, distira arraroa zuen zerbait ikusi nuen. Han zegoen gorputza», esan du Ankerrek.

Ahozpeztan eta burua maldan gora zegoen gorpua, 8.300 metrora, eta besoak eta burua ondo zituen, usteldu gabe. Altuera horretako eguraldi hotzak, haize lehorrak eta oxigeno eskasiak lagundu dute horretan. «Gorpua zuri zegoen oso. Erromatar edo greziar garaiko marmolezko estatua bat zirudien», zehaztu du Ankerrek.

«Lasai hiltzeko prestatu zen»

Malloryk buruan zuen kolpeak erakusten du erorikoa ez zela izan orain arte uste bezain gogorra, espedizioaren arabera. «Ez zen ipar-ekialdeko ertzean behera amildu, 1933an topatu pioletak hala adierazten bazuen ere. Hala izan balitz, ezinezkoa izango zen gorpua hain egoera onean egotea». Hahnen iritziz, Mallory elur malda batean irristatu zen, «eta bakarrik lortu zuen gertatzea, eskuekin».

Hankako berna-hezurra eta peronea apurtuta zituen Malloryk. Horrek eragin zion mina leuntzeko, hanka bat besteari gainean gurutzatu zuen, «eta lasai hiltzeko prestatu zen, bai baitzekien bertan hilko zela halabeharrez».

George Mallory eta Andrew Irvine alpinista ingelesak, Liverpooldik Bombairaino eramango zituen SS California itsasontzian, 1924an.

Hilotzari lotuta soka bat ere aurkitu zuten. Horrek istripua gertatu zenean Mallory eta Irvine elkarrekin zihoazela adierazten du, Dave Hahn espedizioburuaren arabera. Arropa zuria, txukuna, zeraman Malloryk. Azpian, kotoizko arropa lodia, hotzetik babesteko.

Betaurrekoak eta eskularruak patrikan

Malloryk betaurrekoak eta eskularruak zituen jantziko patrika batean. «Istripua izan zuen unean ez zen eguzki argi handirik, berandu zen», dio Hahnek. «Ziur aski beherantz zetozen,

baina ez dakigu gailurrera iritsi ondoren edo ez». Emaztearen gutuna ere topatu dute, bihotzaren ondoko patrika batean. Garai hartako dozenaka zigilu zituen gutun hark.

EEBBetako espedizioko kideek egun batzuetan atsedan hartuko dute orain,

Misterioak misterioa areagotu du

GEORGE MALLORYREN hilotza topatu izana garrantzitsua da, baina misterio honetan erabateko argitasuna izateko dezente itxaron beharko dugu oraindik. Historiak, oraingoz, munduko gailur garaiera zapaldu zuten lehenak sir Edmund Hillary eta Tenzing Norgay sherpa direla dio. Malloryren gorpua topatzeak, beraz, misterio erdia bakarrik argitu du.

Hilotza topatu zuten mendizale estatu batuarrek une hura zirraragarria izan zela adierazi dute. 75 urtetan Malloryren gorpua ez aurkitzea posible ote zen galdetzen hasi ziren elkarri. Ez zen erantzunik gabeko galdera bakarra izan. Aurkikuntza horrek Everest eta mendizaletasunaren historian eragin ditzakeen aldaketei buruz ere mintzatu ziren espedizio kideak.

Erantzunik gabeko galdera anitz argitu behar zituen aurkikuntzak hainbat galdera eragin ditu. Zer gertatuko litzaiteke Irvine eta Mallory 1924. urtean Everestera igo zirela frogatzen bada? «Mendizale petoa mendi garaienak igo eta behera onik itzultzen dena da», esan berri du Hillaryk, badaezpada ere.

Irvine eta haren argazki-makina topatzean jakingo dira orain ez dakizkigun xehetasunak.

beheko kanpamentuan. Andrew Irvine kidearen bila abiatuko dira ondoren, enigma hau erabat argitzeko asmoz. Bitartean, Malloryren hilotzari begiratzen igaro zituzten 15 minutu liluragarri haiekin oroitu dira etengabe, amets bat izan bailitzan.

«OPERAN INOIZ IKUSI GABEKO IKUSKIZUN MULTIMEDIA» AGERTUKO DUTE LA FURA DELS BAUSEK ETA DONOSTIAKO ORFEOIAK

Orfeoiaren entseguek liluratu egin dute Salzburgoko Jaialdiko zuzendaria

■ La Fura dels Baus eta Donostiako Orfeoia 'La damnation de Faust' opera prestatzen ari dira Salzburgoko Jaialdian aurkezteko

■ Jaialdiko zuzendari Gerard Mortier bera Donostian izan da aste honetan, Belodromoko entseguak zuzenean jarraitzeko

■ «Ohore handia da Orfeoiak Salzburgon abestea, jaialdiak berak baino tradizio handiagoa baitu», adierazi du

Jon Eskisabel / Donostia

LARUNBATEAN sartu ziren La Fura del Baus eta Donostiako Orfeoia Anoetako Belodromoan, abuztuan Salzburgoko Jaialdian (Austria) —Europako prestijiosuenetakoa— estreinatuko duten Berliozen *La damnation de Faust* (Faustoren kondena-zioa) operaren entseguei ekiteko. Lehen egunetako saioak luzeak eta intentsoak izan dira, baina lehen emaitzak ikusten ari dira jada, ikuskitzuneanparte diren alde guztiek atzo azaldu zuten.

Salzburgoko Jaialdiko zuzendari Gerard Mortier bera Donostiara etorri da, entseguak zuzenean jarraitzeko. Herenegun entseguaren zati bat ikusi zuen, eta inpresio «ezin hobea» jaso zuen. La Furak landutako eszenografiak gain, Donostiako Orfeoiak liluratu zuen Mortier. «Sortzen duen sonoritatea izugarria da. Tenoreen kalitatea itzela da, eta, oro har, denek abesteaz gain, sekulako grina azaltzen dute mugimenduetan, eta horrek asko laguntzen dio eszenografiari. Harmonia horretatik sortzen den emaitza bikaina da, ezin bestela izan», adierazi zuen Mortierrek, aurpegian ilusioa eta poza agerian zuela.

Opera modernoa

Orfeoiak Salzburgon abestea jaialdiko antolatzaileentzat «ohore handia» dela esan zuen Mortierrek, «jaialdiak berak baino tradizio handiagoa baitu Orfeoiak». Salzburgoko Jaialdian ezer ez da egiten kasualitatez, eta are gutxiago Donostiako Orfeoia eta La Fura prestatzen ari

Gerard Mortier (zutik) eta La Fura dels Bauseko zenbait kide, Donostiako Belodromoan.

direnaren tamainako muntaia bat. Horren esparru ezberdinetako bi talde elkartzea jaialdiako zuzendariaren izpirituari zor zaio. «XX. mendearen amaieran operak molde berria eta garaikidea hartu behar du. Ez zait interesatzen kolorezko kartoia», esan zuen Mortierrek, «ideia berriak dituzten zuzendariak ditut gustuko, artista plastikoekin lan egitea atsegin zait». Ildo horretan, *La damnation de Faust* laneko zuzendari artistikoa, Sylvain Cambreling, goraiatu zuen. «Ikuskizun dramatikoak egiteko sekulako gustu ona du, gertatzen ari denaren *phatos*-a helarazteko gaitasun han-

dia du». La Fura dels Bausen izaera berritzailea ere laudatu zuen Mortierrek, eta *La damnation de Faust*-erako «operan inoiz ikusitako ikuskizun multimedia» prestatu duela aurreratu zuen.

Lau pisuko eta hamabi metroko altuerako egitura zilindriko baten inguruan osatuko da muntaia. Haren atzean, arroka naturalen gainean, Donostiako Orfeoiko ehun kideak jarriko dira. Mortierrek azaldu zuenez, La Fura eta Orfeoiaren sei emandialdiak «Salzburgoko aretorik ederrenean» izango dira. «Salzburgoko artzapezpikuek eraiki zuten, XVII. mendean, eta zaldiak trebatzeko erabil-

tzen zuten udan». 1.600 lagun sartzen dira.

Sylvain Cambrelingek Berliozen obraren modernitatea nabarmendu zuen sarritan. Bere ustez, *La damnation de Faust* «ez da opera bat, eta horretan datza bere modernitatea. Berliozek erabateko askatasunez jokatu zuen. Horregatik, obra dadaista bat da, lehen *collage*-a izan zen». «La Furak oso ondo ulertu du modernitate hori», gaineratu zuen.

Halaber, Berliozek sorturiko musikak gaur egun oraindik haridura sortzen duela nabarmendu zuen zuzendari frantziarrak: «Futurista bat zen, probokatzailer bat, eta,

2000. urtean Donostian?

■ HALA nahi du Donostiako Orfeoiak. Jose Maria Etxarri Orfeoiko presidentek gonbit hau egin zien instituzioei, Musika Hamabostaldiari eta, oro har, «zerbait egin dezakeen orori»: «Salzburgoko Jaialdian parte hartzea gertakizun historikoa da Orfeoiarentzat. Gustatuko litzaiguke hurrengo urtean donostiarrek ere ikusi ahal izatea ikuskizuna. Gure aldetik, ahal dugun guztia egingo dugu, donostiarrek ez bailukete galdu behar neurri horretako ikuskizuna ikusteko aukera».

La Fura dels Bausekin Salzburgon abesteko erronka onartzeak Orfeoiari sekulako ahalegina eskatu diola azaldu zuen Etxarrik. «Lan gogorra egiten ari gara, entseguak amaigabeak dira, eta, horretaz gain, udako oporrak, lagunak, familiak sakrifikatu beharko dituzte ehun abeslariak. Hori guztia, bokazio batengatik», esan zuen.

dudarik gabe, La Furaren muntaia ikusiko balu gustatuko litzaioke».

Cambreling bat etorri zen Mortierrekin, hark operagintzak aurrera begiratu behar duela esatean. «Gaur egungo baliabide teknikoak erabili behar ditu operak, garai batean idatzitakoa beste modu batez zabaltzeko, ez kopiatzeko».

Jose Antonio Sainz Alfaro Orfeoiko zuzendariak oso labor baina zehatz azaldu zuen egunetako esperientzia. «Orfeoiaren tradizio sendoa- ren eta La Furak ordezkatzen duen indar berriaren arteko nahasketan dago arrakasta. Bertutea, berriz, Gerard Mortier da, zuzentzen duen Salzburgoko Jaialdiarekin».

«Margoez, testuez, dantzaz... gozatzeko horiek, poliziarik gabeko une aske bakarrak dira egun»

Marcia Barcellos Castafiore dantza taldeko zuzendari artistikoa da eta Donostian da egunotan

Amagoia Iban / Donostia

Brasilen jaio zen Marcia Barcellos baina Parisen eman ditu dantza munduko urrats nagusiak. Karl Biscuit konposatzailearekin batera Castafiore dantza konpainia sortu zuen duela 10 urte. Harrez geroztik, Frantziako dantza garaikide talde bitxienetako bat bilakatu da. Gaur eta bihar Donostian arituko dira, Maiatza Dantzanek ekarrita.

Herge marrazkilariak sorturiko pertsonailetako bat da Castafiore. «Abeslari handi eta itxura inperfektoduna da. Gure amama gogoratu zidan ikusi nuen lehen aldian, horrelakoxe baitzen». Marcia Barcellosenak dira hitzok. Berak sortu zuen Karl Biscuit konposatzailearekin batera Castafiore dantza konpainia, 1989an, eta pertsonaia horrek esanahi asko ditu bientzako, Barcellosen arabera: «Gizakia perfekzio estetikoaz gaindiko hamaika atalez osaturiko zerbait dela uste dugu. Estetikoki perfektuak ez diren gauzak atsegin ditugu, perfektu izateko grina hori ez dugu konpartitzen. Horregatik aukeratu genuen Castafiore, pentsamendu hori umore pittin batekin azaldu ahal izateko».

Ez hori bakarrik. Komikiarekiko maitasunak konpainiaren umore eta fantasiarekiko zaletasuna adierazten du. Barre algarra, sekuentzia laburrak, modernitate keinuak, pertsonaia karikaturazkoak... Castafiore konpainia Frantziako dantza garaikide talderik berezietako bat bilakatu duten ezaugarrietako batzuk besterik ez dira horiek. «Familia antzeko zerbait gara, pertsonaiaren ideiatik abiatuz mugimendu dinamika bat sortzen duena, inongo irudi abstraktorik bilatu gabe. Gure ikuskizunetako osagarri guztiek zentzu bat gorde dezaten nahi dugu, ez dantza ero bat bilatu», zioen atzo Barcellosek.

Dantzari [bizitzari] zentzu

GARI GARAIALDE

Marcia Barcellos atzo Donostian egin agerpenean.

emate horretan, gormutuenetik oso hurbil dagoen hizkuntza bat osatzeraino heldu dira: «Dantzariak ez dituzte oso ongi menperatutako keinuak egiten, keinu bakoitzarekin zerbait adierazi baizik. Bizitza ez linealki azaltzen saiatzen gara, horretarako irudiak, soinua eta dantza

erabiliz». Irudiz, soinuak eta keinuak gainezka zentzua ere galtzen duen mundu modernoaz azaltzeko helburuarekin beti ere. «Garai hauetan, giza figuraz tolerantzia gehiagorekin hitz egitea garrantzitsua da gure ustez. Irizpide estetiko bakoitzarekin erantzutea ez da baliagarria. Erne egon nahi dugu, ez dugu jendeaz trufa daitezen maite».

Almanach Bruitax

Gaur eta bihar Donostiako Victoria Eugenia Antzokian

tuta. 50etako hamar-kadan kokatua izan arren, egungoak izan daiztekeen istorioak aletuko dituzte bertan, 84 pertsonaia azalduz guztira, 30 istoriotan banatuta.

Ikuslearen zentzuna

Irratiko pasarteak, filmetako elkarriketak, opera zatiak... kaleidoskopioz munduari beha jarriko dute ikuslea. «Eta ikusleak ulertzen du mezua, ez baita tentela, zenbaitek sarritan antzeko zerbait aditzera ematen duen arren. Arrisku-tsua iruditzen zaigu supergizonaren eta perfekzioaren bilaketa, bide horrek astakeriara daramalako gehiegitan. Ederrena ez da beti onena; hori adierazi nahi dugu». Ildo horretatik jarraituz, koreografoak euren zoriona nabarmendu nahi izan zuten: «Zorionekoak gara oso, dantzarena

askatasun gehien duen eremuetako bat delako. Margoez, testuez, dantzaz... gozatzeko horiek, poliziarik gabeko une aske bakarrak dira egun, eta disfrutatu beharra dago».

Diez&Diez Danza taldea gaur Irunen

MAIATZA DANTZAN aurtan Donostiatik kanpo ere ari da jokatzeko, eta gaurkoan Irungo Amaia aretoan arituko dira Diez & Diez Danza taldeko partaideak, 20:00etatik aurrera. *Little Tales* ikuskizuna eskainiko dute bertan, hiru zatitan banaturik: *Tanto monta...*, *Petrus* eta *O Beijo*.

Tanto monta... Espainiako Errege-Erregina Katolikoaren garaietara bidaiatu da, umorea tresna nagusi gisa erabiliz.

Petrus-ek bi bikote agertzen ditu, hondartzan pasatako oporrak gogoratuko dituztenak elkarrekin. Dantzariak pieza horretan oso zailak diren mugimenduak burutuko dituzte.

O Beijo, amaitzeko, antzerki kutsu handiagokoa da, eta gizon berearen atzetik dabilzan bi emakumeren arteko pasadizoak agertzen ditu.

Duela 10 urte sorturikoa da Diez & Diez Danza taldea, Madrilen, eta orduetik hona mundu osoan zehar aritua da emandak eskaintzen, baita dantza arloko festival garrantzitsuenetako batzuetan ere. 27 koreografia egin dituzte oraino.

MARCIA BARCELLOS

■■■ «Irizpide

estetiko

bakarrari

erantzutea ez da

baliagarria; erne

egon nahi dugu,

ez dugu jendeaz

trufa daitezen

maite»

Hitchcocken, Stahlen eta 60-70etako italiar filmak Donostiako 47. Zinemaldian

Urteko filmik onenari sari berezia emango dio FIPRESCIk Donostiako jaialdian

Amagoia Iban / Donostia

Donostiako Zinemaldia lehen aldiz Kursaal jauregian izango da; eta antolatzaileak hasi dira egitarauko ekitaldien berri jariora irekitzen. Atzo bertan, festibalaren afixa aurkeztu eta John M. Stahl eta Boom-a italiar erara zikloen eta Alfred Hitchcocken inguruko zinema maratoiaren berri eman zuten, besteak beste.

KURSAALEN izango da lehen aldiz Donostiako Zinemaldia —«baldin eta eraikuntza prest badago», zioen atzo Diego Galan festibaleko zuzendariak—. Asier Hernandezek eta Aitzpea Goenagak antolatzaileen izenean adierazi zuten, horrek alde on zein txarrak ditu: «Kursaalak ukaezinezko hobekuntza ekarriko du komunikabideentzat, baina hainbat zalantza ere planteatzen ditu, izango dituen exijentziengatik eta eskainiko dituen baldintzengatik». Behin zalantza horiek azalduta, barkamena eskatu zuten Hernandezek eta Goenagak: «Lehenengo urte honetan, eta gure gogoz kontra bada ere, izango ditugun hutsegite eta hanka-sartze guztiengatik».

Afixa eta atzera begirakoak

Audrey Hepburn, Bette Davis, Gloria Swanson, Clark Gable Vivian Leigh besoetan daramala, *Potemkin korazatua* filmeko ume-kotxea, Jeanne Moreau... Sei irudi jarri dituzte Art&Mañako diseinatzaileek eskailera zabal gorri batean, eta, azke-

Art&Mañakoek (ezkerrean) diseinatu dute Zinemaldiaren aurtengo afixa. Diego Galanekin batera izan ziren atzo.

nean, Hepburn iritzi zaie Zinemaldiko afixa nagusian agertzeko egokiena. Diego Galanen arabera, «afixa glamour, dotorezia eta zinematografia irudi bat da».

Afixa aurkeztu eta gero, aurtengo bi atzera begirakoaren berri eman zuten: John M. Stahl zuzendari estatu batuarari eta 60-70eko urteetako Italiako zinemari eskainitakoak. Zinemaldiko zuzendariaren arabera, «iazko antolaketa eskema bera mantendu dugu, eta zehazteko falta zaigun ziklo bakarra lanean diharduen zinemagilearena da».

John M. Stahl atzera begirakoan haren film soinuadun guztiak daudela esan zuen Galanek, eta egin zituen lan mutu batzuk ere bai. «Haren 20 film mutuetatik gehienak desagertuak daude. Italiar zinemaren atzera begirako-

an, 60-70etako 30 film eskainiko ditugu». Zikloarekin batera, Stahlen lanari buruzko lehen liburua argitaratuko du Zinemaldiak. Italiako zinemaren atzera begirakoari, *Boom-a italiar erara* izena jarri diote.

Hitchcocki omenaldia

Alfred Hitchcock zuzendaria jaio zela aurten mendea dela eta, zinema maratoi bat eskainiko zaio Donostian: «Bere lan onen hautaketa bat izango da, baina nork lagunduko dituen da garrantzitsuena, eta hori da lortu nahi duguna», zioen Galanek.

Laguntza zuen hizpide. Izan ere, babesleen premia dutela jakinarazi zuten atzo zinemaldikoek: «Urtetik urtera hazten ari den zinemaldi hau guztiona da, eta laguntza gehiago behar dugu».

Ekarriko dituzten izarrak zehazteke daudela esan zuen Galanek; halaber, adierazi zuen Donostia Saria bi lagunek jaso dezaketela: «Baina oso goiz da oraindik horrelakorik aurreratzeko».

Irailaren 16tik 25era bitartean egingo da aurten Zinemaldia. Zehazteko daudenak zehazteko denbora badute antolatzaileek. Dagoeneko lortu dute Fipresci Prentsa Zinematografikoaren Nazioarteko Federazioak ekitaldi berezi bat antolatzea Donostian, lehen aldiz mundu osoko urteko filmik onenari sari berezia emateko.

Ez da Zinemaldiak eskainiko duen mundu osoko primizia bakarra, abuztuaren 24an Roman Polanskiren *The ninth gate* filma Donostian estreinatuko baita, «eguraldiak eta agintariekin utziz gero».

Balkanetako gerrari buruzko film bat egingen du Elizalde

■ Zinemagile nafarrak hilabete bat emanen du Albanian, Unicefek eskatutako pelikula osatzeko

Efe / Iruñea

IÑAKI ELIZALDE zinemagile nafarrak Albaniako errefuxiatu eremuei buruzko film labur bat egingen du datozen asteotan, Nazio Batuen Haurren Laguntzarako Fondoak eskatuta (Unicef). Beste sei lagunekin batera, hilabete bat emanen du Elizalde Albaniar, «haurren begiradaren bidez, bertan gertatzen ari dena zentzugabekeria dela erakusteko». *El olvido de la memoria* izenburupean, dokumentu bat osatu nahi du, «gizakiok ergel hutsak garela, eta lehen gertatutakoa berriro gertatzen ari dela erakusteko asmoz».

Proiektua atzo bertan jarri zen abian, Iruñean, baina lan gehiena Albaniar egingen dute Elizalde eta taldekideek, datorren ekainaren 7a bitartean. Albaniako errefuxiatu eremu, ospital eta umezurtzetxeak bisitatuko dituzte.

Haurren errealitatea

Zinemagile nafarrak zehaztu duenez, hala ere, bere helburua ez da errefuxiatu eremuen irudiak erakustea, haurren lekukotasunak jasotzea baizik: «Balkanetatik heltzen zaizkigun berriak, tamalez, alde batetik bestera dabilen jendeari eta zenbakiei buruz bestetik ez dira mintzo, baina ez dute haur bakoitzaren istorioa azaltzen».

Albaniako errefuxiatu eremuetako haurren testigantza ez ezik, II. Mundu Gerrako lekukoen hitzak ere jasoko ditu Elizalde, «gizakiaren zentzugabekeria errepikatu egiten dela erakusteko asmoz».

Elizalde egingen duen filmaren bidez, gerretan haurrek pairatzen duten sofrimenduaren berri eman nahi du Unicefek, gizartea arazoaz ohar dadin. Iruñeko, Gasteizko eta Donostiako udalek ere parte hartuko dute proiektuan, eta programa berezia prestatuko dute filma hainbat ikastetxetan erakusteko. Telebistan eta jaialdietan ere erakutsiko dute.

Francis Bartolozziren lanen erakusketa antologikoa ikusgai Nafarroako Museoan

Artistaren marrazki, olio-margoak eta beste ikusi ahal dira maiatzaren 23a arte

Francis Bartolozzi, Iruñean, erakusketaren aurkezpenean.

Eduardo Elizondo / Iruñea

Francis Bartolozzi margolariaren omenez, haren obrari buruzko erakusketa antologikoa hartu du Nafarroako Museoak; hilaren 23a bitartean izanen da ikusgai. Pintorearen marrazki, margo, ipuin, kartel eta beste jasotzen ditu erakusketak. Jaiotzez madrildarra, baina bihotzez nafarra, «artista osoa» da Bartolozzi, Nafarroako Gobernu Kultura zuzendari nagusi Tomas Yerroren hitzetan

FRANCIS BAROLOZZI Nafarroako artearen eta pintura-
ren ordezkari nagusietako bat izan da eta bada oraindik ere, eta, hori dela eta, margolariak egindako lana omendu nahi izan du Nafarroako Museoak, artistaren obrari buruzko erakusketa antologiko baten bidez. Atzo inauguratu zuten, eta hilaren 23a bitartean egonen da zabalik. Bartolozzi bere ibilbide artistikoa-
ri ekin zionetik egindako marrazkiak, olio-pinturak, ipuinak —artistak berak idatzi eta ilustratuak—, kartelak, egunkari-zatiak eta argazkiak biltzen ditu erakusketak.

Erakusketako komisario Pedro Luis Lozano izan da artistaren biloba eta hura ongi ezagutzen duena. Lozanok atzo azaldu zuenez, Bartolozzi artearen munduan jarraitu duen bidea erakusten duten «pieza esanguratsuenak» bildu ditu Nafarroako Museoan, hiru zatitan banatuta. Lehenengoak, margolariaren hasierako lanak, Espainiako Gerra Zibila hasi artekoak, erakusten ditu, eta marraz-

kiak eta prentsarako egindako lanak dira nagusi. Lehen urteetako lanen alaitasuna eta kolorea galdu zuen artistak gerra garaiko obretan.

Bigarren zatian 40ko eta 80ko hamarkada bitarteko obrak bildu ditu komisarioak, gaiaren arabera: Gaztelako pertsonaiak eta paisaiak dau-
de batetik, Nafarroakoak bes-
tetik eta Iruñeko Udaleko dantzari-
entzat diseinatutako jantziak hirugarrenik. Bigarren multzoan, hala ere, Bartolozziren ardatz izan diren obrak dira nagusi, haurren mundua islatzen dutenak, alegia. Hirugarren zatian 80ko hamarkadatik egun arte egindako lanak bildu dituzte, artistaren garapenaren erakusgarri.

Estilo pertsonala

Jaiotzez madrildarra, baina bihotzez nafarra da Francis Bartolozzi, bertako margolari Pedro Lozano izan baitzuen senar, eta bertan bizi izan delako Gerra Zibila amaitu zenez geroztik. Hori dela eta, Nafarroako Gobernuak mu-

seoan zabalduetako erakusketaren bidez egin nahi izan dion omenaldia «bihotzez» zuen, baina bere bizitza osoan nahi izan duena besterik ez duela egin gaineratu zuen.

91 urte bete dituen arren, gustuko duena egiten jarraitzen du Bartolozzi, margotzen, alegia. Bere lanari buruz mintzatu zen artista: «Oso pertsonala naiz, eta dagoeneko eginda dagoena errepikatzea ez dut batere gogoko. Barruan sentitzen dudana margotzen dut nik, eta barrutik etengabe aldatzen ari naizenez, nire mar-

goa ere ezberdina da beti», erakusketako egilearen beraren hitzetan.

Francis Bartolozzi «artista osoa» dela gaineratu zuen Nafarroako Gobernu Kultura zuzendari nagusi Tomas Yerrok, eta margolariak Nafarroako artea «aberratu» egin duela.

Erakusketarekin batera, artistari buruz mintzatuko da haren alaba Maria del Mar Lozano, hilaren 21ean, eta Iruñeko hainbat ikastetxetako ikasleekin lantegiak egingen dituzte, Bartolozziren obra ezagutzeko.

Vaiven taldeak giza harremanen inguruko komedia bat estreinatuko du gaur

■ Elorrioko kultur etxean 'Crímenes del corazón' lana emango du

Erredakzioa/ Bilbo

«KOMEDIA gazi-gozo» gisa definitu dute Vaivén produktorakoek, gaur Elorrioko Arriola kultur etxean estreinatuko dute *Crímenes del corazón* antzezlan berria.

Antzezlan horrek kontatzen duen istorioak Beth Henley idazle iparramerikarraren izen bereko nobela du oinarri. Komedia bat da, umorezko obra beraz, baina bertan jorratzen diren gaiek errealitate gordina islatzen dute: tratatu txarrak, ustelkeria politikoa edota xenofobia.

Iñaki Salvador piano jolea eta Ana Pimenta aktorea dira Vaivén produktorako buruak eta antzezlan berrian ere biek hartu dute parte, nork bere esparruan. Ana Pimentaz gain, taula gainen izango dira Alberto Arizaga, Olatz Beobide, Iñake Irastorza eta Nati Ortiz de Zarate. Zuzendari lanetan Maribel Belaustegi aritu da. Emakumezko lau aktore horiek nork bere bizitza egin eta gero jaiotetxera itzultzen diren lau ahizparen pape-
ra jokatuko dute.

Gaur estreinatuko den antzezlan berria herriz herri ibiliko da datozen astetan eta uztailean Donostiako Azokan izango da. ahal izango da.

Anton Reixaren poemak liburu-disko batean bildu dituzte El Europeok eta Gora Herriakek

Kaki Arkarazok jarri die musika sortzaile galiziarraren hamar olerki satirikoei

Jon Eskisabel / Donostia

Anton Reixa idazle, telebista aurkezle, bideogile eta musikari galziarrari eskaini dio Madrilgo El Europeo argitaletxeak bere disko-liburu bildumaren hamahirugarren alea. Gora Herriak zigi-luarekin elkarlanean, poesia, musika eta irudia biltzen dituen produktua kaleratu du, irakurri eta entzuteaz gain ikusi ere ahal baita, erantsirik daraman CD-ROM pistari esker.

ESCARNIO-K Anton Reixaren hamar poema biltzen ditu. Horietako batzuk jada ezagutuko ditu Nacion Reixa taldearen jarraitzaileak, zuzeneko emanaldietan eskaini ohi baititu: *Discurso de Embestidura* -Aznarren inbestidurako hitzaldia oinarri hartzen duena- eta *O deserto imposible* -bi galiziarrek eta euskaldun batek basamortuan topo egin zutenekoa-, kasu. Halaber, disko-liburuan oinarrituriko ikuskizuna osatu du Reixak, eta asteburu honetan aurkezten ari da Donostiako Poltsikoko Antzerkiaren Jaialdian.

Erdi Aroan Galizian eta Portugalen jorratzen zen poesia jenero satirikoa da eskarnioa. Garai hartan «ahozko kritika eta eraso Gorteko kulturaren osagarria zen», azaldu zuen Reixak, eta berak bere burua tradizio horren barruan ikusten duela gaineratu: «Satira aldarrikatzen dut goi kulturaren osagai gisa», adierazi zuen atzo Donostian.

Hala egin du azken hamabost urteotan, Os Resentidos eta Nacion Reixa taldeentzat

GARI GARAIALDE

Anton Reixak Donostiako Egia auzoko Bukowski tabernan aurkeztuko du gaur *Escarnio* ikuskizuna.

ANTON REIXA

Eskarnioa

■ ■ ■ «Erdi Aroan, Galiziako poesia jenero satirikoa zen eskarnioa. Gorteko kulturaren osagarria zen ahozko kritika eta oldarkeria. Nik neuk ere tradizio horren barruan ikusten dut neure burua; satira aldarrikatzen dut goi kulturaren zati gisa»

idatzitako hitzetan zein kaleratu dituen poema liburuetan. Bizitzaren eta gizakiaren jokaeraren gaineko gogoeta egitea du gustuko Reixak, sarritan oharkabean igarotzen diren egunerokotasuna-

ren gertakizunak oinarritzat hartuz. Hala dira *Escarnio*-n bildutako poemak, «garrantzitsuak» edo azalpen bat merezi dutela iruditu zaizkion gauzen gainean idatzitakoak: Fatimako ama birjina-

ren 80. urtemugan Portugalera joandako 400.000 fededunen martxa, Japoniako *haiku*-en filosofia -«garrantzitsuena ez da esaten dena, esaten ez dena baizik»-, azkar hitz egiteko obsesioa, denborari ordena emateko joera setatsua, langileriaren kontzientzia galdua...

Kaki Arkarazoren musika

Kaki Arkarazok, «azken urteotako nire konplize musikalak», musikatu ditu Reixaren poemak. Galiziako zenbait musikariren kolaborazioak izan ditu, tartean Milladoiro taldeko Anton Seoane-rena. Esan Ozenkiko Gora Herriak azpizigiluak, «nire independentzia artistikoaren etxeak» argitaratu du disko-liburua. Ez da El Europeo eta Esan Ozenkiren arteko lehen elkarlana, iaz Fermin Muguruzaren disko-liburua kaleratu baitzuten.

CD-ROMaren osaketarako, berriz, infografiaren baliabideak erabili dituzte. Galizian bi margolariren lanak eta Reixaren beraren bideoak erabili dira.

Escarnio disko-liburua zuzenean ikusi nahi duenak azken aukera du gaur, 20:00etan, Donostiako Egia auzoko Bukowski tabernan.

Alaitz eta Maider eta Kirikoketa-ren diskoak aterako ditu Elkarlaneanek aurki

■ Baita Epelde eta Larrañaga eta Eneko Labegerierenak ere

Erredakzioa / Donostia

LAU disko berri argitaratuko ditu Elkarlanean diskoetxeak hil honetan. Horietako bat Alaitz eta Maider bikotearen bigarren diskoa izango da. Oiarzungo bi gazteen lan berriak *Inshala* izenburua izango du, eta horren arrakastatsu gertatu zen lehen diskoaren ildo beretik joango da: kantu alaiak, freskoak eta zuzenak, erritmo bizi eta eraginkorrez horniturik. Erromanizismoa, bizitzaren gordintasuna eta herri giroa islatuko duten hamalau abestik osatuko dute Alaitz eta Maiderren lan berria. Maiatzaren amaieran kalean izango da.

Harekin zerikusi gutxi badu ere, beste trikitixa disko bat aterako du Elkarlaneanek. Epelde eta Larrañaga bikotearen lehen diskoa hil honetan iritsiko baita dendetara. Betiko trikitixa eta bertso-larritza uztartu ditu bikoteak, tradizioan oinarrituriko lana osatzeko.

Herri musikaren tradizioan oinarrituriko diskoa izango da ere Kirikoketa txalaparta taldearen estreinakoa. Usurbilgo laukoteak *Sakanatik Arbaila ttipira* diskoa grabatu du, Sakanako ezkilen eta Zuberoako Arbaila bailarako xirula eta txistuen laguntzarekin. Iñaki Salvador, Mikel Laboa eta Mixel Etxekoparek kolaboratu dute diskoan, besteak beste.

Maiatzean Elkarlaneanek aurkeztuko duen laugarren nobedadea Eneko Labegerieren bakarkako lehen diskoa izango da. Ipar Euskal Herriko Guk talde ezaguneko partaide ohia da Labegerie. Herria, maitasuna eta tradizioa dira *Nazio berria* diskoko hamaika kantuen oinarriak.

Horrez gain, udaberri honetan beste bi disko jada kalean jarri ditu Donostiako argitaletxeak. Bata Oskorri & the Pub Ibiltariaren hirugarren alea da. Disko bikoitza da, bata zuzenean grabatua eta bestea *play-back*-ean. Beste diskoa Urgabe plaza taldearena da.

«‘Sua urtzean’ diskoa nostalgikoa da, iraganeko sentimenduz josita dago»

EH Sukarra talde eibartarrak bere bosgarren lana osatu du Esan Ozenkirekin

Joxi Ubeda / Donostia

EH Sukarraren ohiko rock-and-roll inguruko doinu melodikoak, ska aireak, eta «hainbat berrikuntza» entzun ahal dira talde eibartarraren lan berrian. Asier Serranok idatzi ditu hitzak, eta *Sua urtzean* diskoa «nostalgikoa» dela diote egileek, iraganeko sentimenduz josita dagoela. Gutun baten gisa osatu dute edukia.

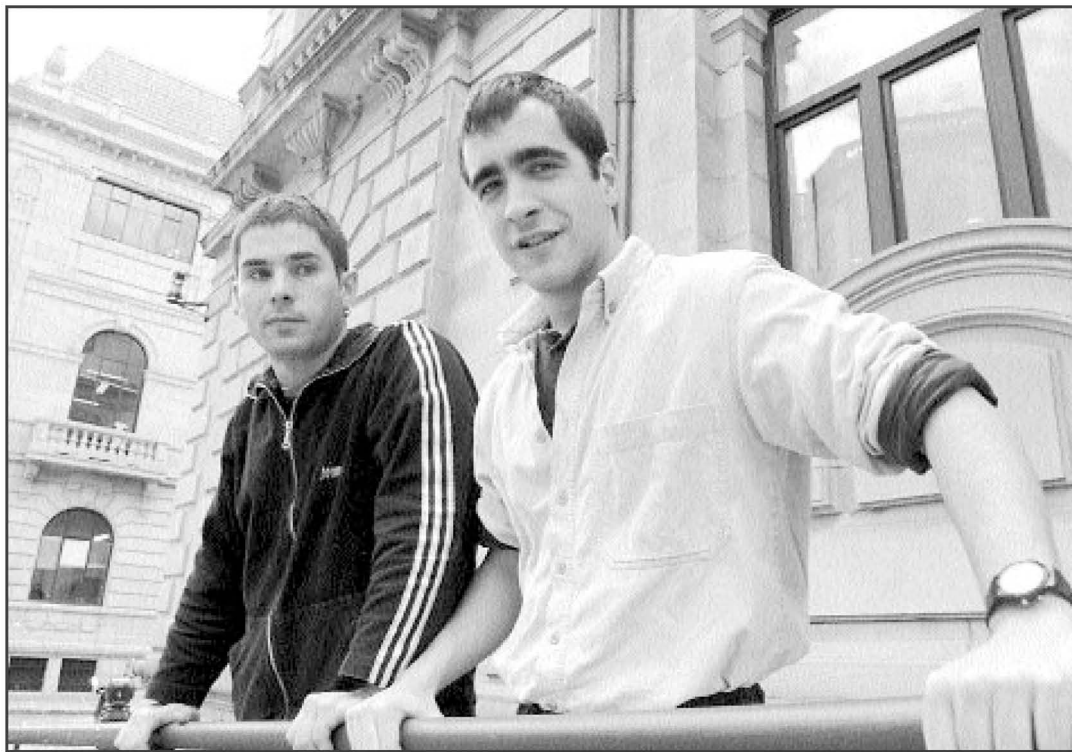
AURREKO diskoa argitaratu zutenetik hiru urte pasatu dira, eta, denbora horretan, taldea zuzenean jotzen izan da –1998ko abuztua bitarte– eta diskoa berria prestatzen –iazko ekainetik aurrera–. EH Sukarra laukote gisa finkatu da, eta aurreko diskoan bezala, Asier Serranok idatzi ditu *Sua urtzean*-eko hitzak.

EH Sukarraren lan berria, aurrekoen bidetik etorri da, baina rock-and-roll inguruko doinu melodikoez gain, rock gogor ukituak, eta haize musika tresnez jantzitako ska doinuak ere grabatu dituzte. Betagarri gasteiztar taldeko David, Unai eta Mikel arduratu dira haize musika tresnez, eta Batiz izan da grabazioko teknikaria.

«Kantu emotiboak»

Sua urtzean lan kontzeptuala da, nostalgikoa, «iraganeko sentimenduz josita dago», Asier Serranoren esanetan. «Gutun baten formatoa dauka diskoak. Egoerari errepa-soa egin, eta gauzak zergatik gertatu diren ikusi dugu aurrera egiteko. Poztasunez azaldu ditugu sentimenduak, negar egin gabe. Orainari eta etorkizunari begiratzeko atzera jo behar duzu». Mikel Gorosabel Norton bat dator Asier Serranorekin: «Nahiko kantu emotiboak dira».

Oroitzapenak sumatu ahal dira lan berriko kantuetan. «Sentimenduak azaleratu ditugu, sentimendu konpartituak. Garai batzuetan lagun asko joaten ikusi ditugu». Hala, hitzak zuzenak dira, «sentimenduei dagokie-nez», Asier Serranok berak diskoaren aurkezpenean esan zuenez. «Saiatu naiz hitz biluziak idazten. Erraza da abesti bat janzte, baina gero biluztu egin behar da».

Mikel Gorosabel Norton eta Asier Serrano herenegun Donostian.

CD-ROM interaktiboa da *Sua urtzean* lana. Hamar kantu entzun ahal dira, eta EH Sukarraren inguruko informazioa eta argazkiak, eta animazioko bideo muntaia bat ikusi ahal dira. Cesar baxu jolea eta Fakun bateria jolea arduratu dira CD-ROMa osatzeaz, eta baita azalaz eta diseinu lan osoaz ere.

EH Sukarrak maiatzaren 15ean joko ditu lan berriko kantuak jendaurrean, Bergarako Jam aretoan; maiatzaren 22an, berriz, Zamudion ariko dira, eta hurrengo emanaldiak izango dituzte Miarrizten, Bilbon, Iruñean eta Errioxan.

Norton eta Serrano, Lorelei taldean ere aritzen dira, eta

herenegun Donostian jakinarazi zutenez, Loreleiren bigarren diskoa abenduan izango da kalean.

EH Sukarra eta Lorelei, biak batera eramateko moduko egitasmoak dira Nortontzat. «Lorelei musika lasaia da, eta EH Sukarra beste dimentsio bat: abiadura, erritmoa eta izerdia».

‘Oliver’ musika ikuskizuna emango dute gaur Bergaran

■ *Ehun herritar baino gehiagok parte hartuko dute emankizunean*

Erredakzioa / Donostia

IKUSMIN handia sumatu ahal da Bergaran eta inguruan, *Oliver* musika ikuskizunaren euskarazko bertsioaren estreinaldia dela eta. Guztira, Bergara inguruko 150 bat biztanlek parte hartuko dute emankizunean –haietako 50 haurrak dira–, aktore, kantari, musikari eta dantzari lanak egiten, gaur gaueko 22:30etan, Mariaren Konpainia antzokian.

Ordu batzuk lehenago, arratsaldeko 18:00etan, haurrei zuzenduriko saioa egingo dute, eta gainerako emanaldiak izango dira bihar, eta datorren asteko larunbat eta igandean.

Bergaran, euskarazko musika ikuskizun bat prestatu ohi dute bi urte-tik behin. «*Miserableak* ezustekoa izan zen, eta musikala jeneroa ezaguna da Bergaran. Hori guztia dela eta, aurten ahalegin handia egin dugu», Valentin Moñux zuzendari eszenikoaren hitzetan.

Charles Dickensen *Oliver Twist* eleberri ezagunaren oinarrituta dago *Oliver*.

musika ♦ HANBURGOKO BAKARLARIAK ORKESTRA

Perfekzio alemaniarra

■
Interpreteak: Hanburgoko Bakarlariek Ganbera Orkestra. **Zuzendari eta bakarlaria:** Emil Klein. **Obren egileak:** Haydn, Fauré, Bruch, Schubert. **Tokia:** Donostiako Victoria Eugenia antzokia. **Eguna:** Maiatzaren 4a.

KALITATEZKO exekuzioa eta gustu ona barra barra adierazi zituzten Hanburgoko Bakarlariek joan den asteartean eskainitako kontzertuan zehar. Kultura Musikaleko Elkarteak anto- latutako saio honek aukera ezin hobe eman zigun musikazaleoi sokazko formazio txiki batek eskain ditzakeen mehetasunak eta ñabardurak dastatzeko.

Haydn-en *Lamentatione* izeneko 26. Sinfoniak ireki zuen kontzertua. Zalantzarik gabe lortu zuen musikari alemaniarrek konpositore honek behar duen soinu gardena. Azpimarragarriak izan ziren, bai biolinen doitasun erritmikoa eta azentuazio perfektua, eta bai bigarren denboran aritu zen txelo jole bakarlariaren vibrato ederrak lorturiko interpretazio haragitsu eta hunkigarria. Hala ere, aitzakia pare bat aipatuko nituzke obra honetan: alde batetik, bigarren eta hirugarren denboretan aukeraturiko tempoak, Adagioa presatu samarra eta Allegroa patxadatsuegia iritsi baitzitzaizkigun; bestalde, ganberako orkestra honek dituen koallitate eta kalitate guztiak inolaz ere ukatu gabe, egia da kolore eta berotasun pixka bat falta izan zitzaiola oro har taldeari.

Hurrengo bi obretan Emil Klein zuzendariaren luzimendua iritsi zen, aldi honetan txelo bakarlari gisa. Gabriel Fauré-ren *Scilienne* izeneko pieza leun eta adierazkorra oso obra egokia izan zen Kleinen bertute musikalak aterarazteko. Musikalitate fina eta soinu ederra

izan ziren maisu honen interpretazioaren ezaugarriak. Bereziki interesgarria izan zen pianoak lortzeko erabilitako teknika, soinua zertxobait sorgortuz.

Eta lehenengo zatia amaiera emateko, Bruch-en *Heriotz kanta Hebrearra*, 'Kol Nidrei', txelo eta orkestraren tzat aukeratu zuten Hanburgokoek. Berriz ere kutsu erromantikoko obra bat aitzakia ona izan zen Kleinen jotze sentibera erakusteko. Une batzuetan, vi-brato irregular samarra atera arren, bere graduatze di-namiko oparoa aski izan zen txelo jole handia dela frogatzeko.

Musikariek adorez jo zuten

Baina benetako perfekzio alemaniarra bigarren zatian aurkitu genuen, Schuberten *Heriotza eta Dontzeila* (Mahlerren bertsioan) obrarekin, interpretazio txit zehatza oparitu baitzuten Hanburgoko Bakarlariek. Lan gogor honek, zailtasun erritmikoz beterikoa, talde honen hobezintasun teknikoaren neurria jakinarazi zigun. Mugimendu azkarretan biolinen sinkronia nabaria izan zen. Musikariek adorez jo zuten, atmosfera tentsioduna lortuz. Txelo eta kontrabaxu zoragarriek primeran borobildu zuten osotasuna. Eta Andante con moto denboran perfekzio hori bere klimaxera iritsi zen. Muturreraino eramandako *pianissimi*-etan ez zen galdu musikaren jarraikortasuna. Eutsitako notak perfektuki atera ziren, etendura minimorik gabe, beren arku-teknika bikainari esker. Hala ere, Haydn-ekin gertatu zen bezala, berotasun grazia puntu hori ez zegoen airean. Ezin da den-dena eduki.

✍ **Montserrat Auzmendi del Solar**

Folklore
Jardunaldiak
berreskuratuko ditu
aurten Portugaleteko
Jaialdiak uztailean

■ *Txile, Korea, Mexiko
eta Txuvasheko
adituak izango dira
Santurtzin*

Montse Arregi / Santurtzi

MUNDUKO hainbat bazterretako folklore adituak Santurtziko Serantes Kultur Aretoa elkartuko dira uztailaren 27 eta 28an, Portugaleteko Folklore Jaialdiaren kariatara. Jose Antonio Urbeltzen ardurapean egingo dira jardunaldiok, eta, horrela, duela urte batzuk bertan behera utzitako bideari berrekingo zaio.

Portugaleteko Folklore Jaialdiko antolatzaileek Santurtziko Serantes Kultur Aretoa hautatu dute Txile, Korea, Mexiko eta Txuvasheko Errepublikako adituak eta Euskal Herrian folkloreak munduan ari direnen arteko topaketok egiteko.

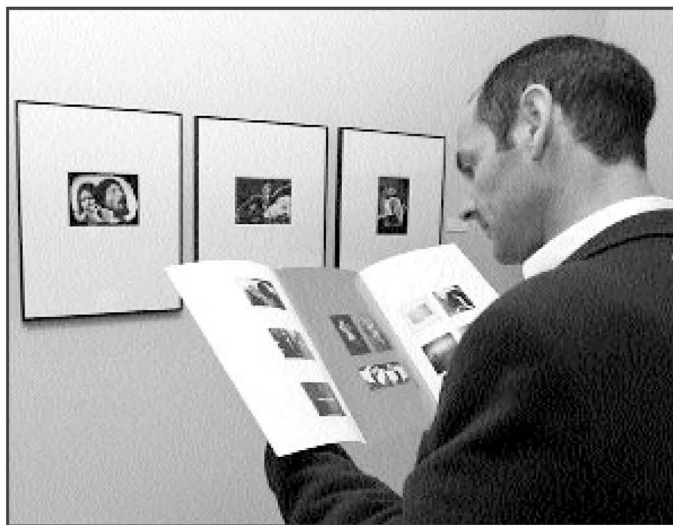
«Jaialdia erakustaldi hutsa izan da azken urteotan, eta garrantzitsua den beste alde hori falta genuen», azaldu zuen atzo Jose Ignacio Beitiak, Portugaleteko ekitaldiko zuzendariak.

Juan Antonio Urbeltz adituaren esanetan, «guztontzat aberasgarria izango da toki ezberdinetako esperientziak elkartrukatzeara».

Mahainguru bi

Uztailaren 27an eta 28an bi mahainguru izango dira, eta, mintzaldien ostean, egun bakoitzeko hizlarien konpainiek dantza ikuskizuna eskainiko dute gaueko 21:00etatik aurrera Santurtziko Serantes kultur areto berean.

l a b u r r e a n

JOSEBA OLALDE

San Prudencio XXX. Lehiaketako 43 argazki onenak ikusi ahal dira Gasteizen. Heldu den ekainaren 5era arte izango da zabalik erakusketa Artxibo Probintzialeko erakustaretoan. Foru Aldundia eta Arabako Argazki Elkartea dira lehiaketako antolatzaileak, eta Pilar Albajar eta Gorka Salmeron epaimahaikideek 43 argazki onenak hautatu dituzte 205 egileren 800 lanen artean.

M U S I K A

■ Shostakovitx, Txaiovsky eta Ravelen lanak interpretatuko ditu gaur BOSek ikasleentzat

KONTZERTU DIDAKTIKOEN zikloaren barruan emanaldia eskainiko du gaur eguerdian Bilbao Orkestra Sinfonikoak Euskalduna Jauregian. Shostakovitxen *Jai obertura*, Txaiovskyren *Biolin eta orkestrarako kontzertua* eta Maurice Ravelen *Tzigane* lanak interpretatuko ditu orkestrak eskoletako ikusentzule gaztetxoentzat. «Musika klasikoa gazte eta haurrei modu atseginean hurbiltzea» da kontzertu zikloaren helburu nagusia.

■ Arabako 15 eskoletako 200 bat kidek parte hartuko dute gaur Trikitilarien VII. Alardean, Oionen

GUZTIRA, Arabako 15 trikiti eskoletako 200 bat trikitilari eta pandero jole elkartuko dira gaur goizeko 10:30etan Oionen, Arabako VII. Trikitilarien Alardeari hasiera emateko. Kalejira egingo dute Oionen, Gorrebuston eta Labrazan zehar, eta, bazkal ostean, Oiongo Udaletxeko Plazan ariko dira. Arabako Trikitixa Elkarteak antolatu du jaia, Oiongo Udaletxearen, Arabako Foru Aldundiaren, eta Vital Kutxaren laguntzaz.

D A N T Z A

■ Bartzelonako Euskal Etxeako dantzariak eta abeslariak ariko dira gaur Trobadia Topaketan

BARTZELONAKO probintziako Badia del Valles hirian izango da gaur Trobadia II. Herrien Topaketan, eta, guztira, 500 dantzari eta abeslari bilduko dira hor, Katalunia, Euskal Herria, Galizia, Aragoi, Andaluzia, Gaztela eta Leon, Extremadura eta Murziako dantza eta kantutxo herrikoiak erakusteko. Bartzelonako Euskal Etxeako dantzariak eta abesbatzek erakutsiko dute euskal folklorea jaialdian.

..... **Liluratura** ♦ Euskalkiek literaturan duten erabilera aztergai izango dute Bilbon
♦ Irakurlearen hitza: Joxe Azurmendiren *Teknikaren meditazioa* ♦ Igor Estankonaren *zazpi liburu eta aipu bat*

Manuel Vicent

• CASTELLOKO IDAZLEA •

- ■ ■ Madrildartutako Castelloko idazlea Mediterraneo itsasora itzuli da berriro ere *Son de mar* eleberriarekin. ■
- ■ ■ Alfaguara saria jaso du azken lan horrekin, duela 30 urte *Pascua y naranjas* lanarekin eskuratu zuen legez.
- ■ ■ Itsasoa, hondoratzea, amodioa, pasioa eta heriotza dira Manuel Vicenten eleberriaren zutabeak.

«Beti utzi behar zaizkio irakurleari orrialde zuriak, berak bete ditzan»

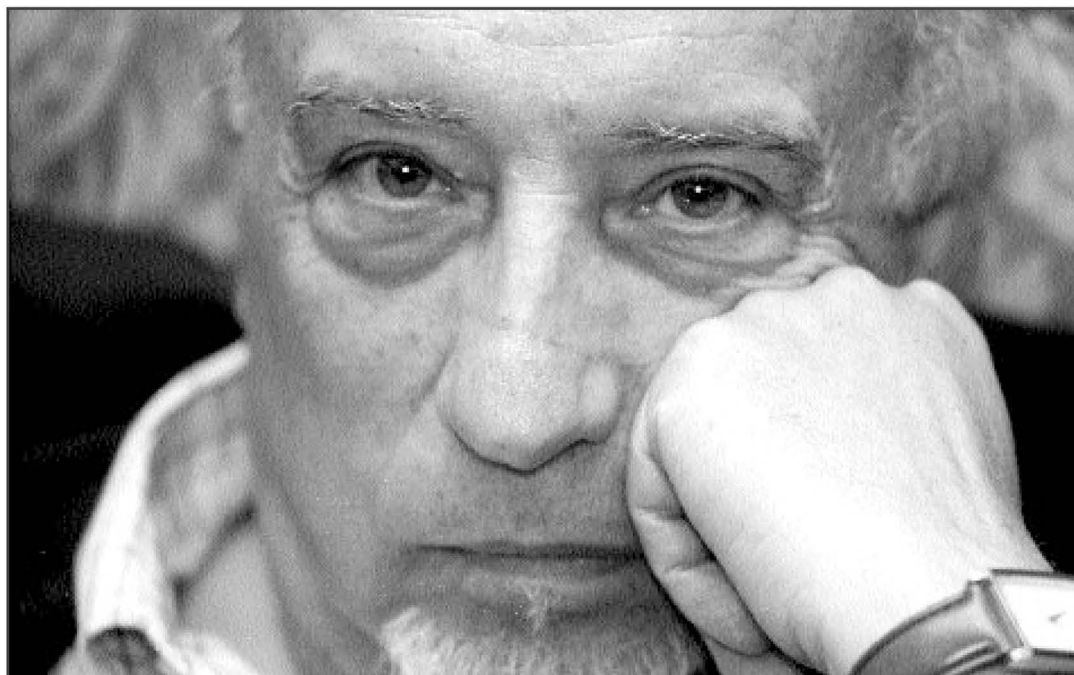
■ Itsasora itzuli zara orain ere, Mediterraneora. Senezkoa al da hurbiltze hori?

Itsasoa forma literarioa bezalakoa da. Formak egiten ditu gauzak ezberdin. Dena esanda dago txinatarren garaietatik. Haiek esaldi laburren bitartez esan zuten guztia; gerora aldatu den bakarra esateko modua izan da. Itsasoa beti berbera da, baina beti ezberdin ageri zaigu. Horregatik, errekurtsu ona da beti desberdina izateko.

Kostaldean jaio izanak itsasoari era naturalean begiratzeko modua eman dit. Itsasoa hor dagoen elementu bat da, eta ez dago zertan literarioki goraiatu. Naturalki tratatu behar zaio, itsasoko ekaitza deskribatu eta gaindituko duen adjektiborik ez baituzu aurkituko. Idazleak itsasoaren aurrean neurtzen dira.

■ Keinuren bat egin nahi izan al duzu itsaso horretan *Ulises* pertsonaia kokatuta?

Eleberriko pertsonaia ez da *Ulises* klasikoa, edozein *Ulises* da. Gainera, erreferentia itsasoa bada ere, benetako hondoratzeak asfaltoan gertatzen direla uste dut. Urperatutako jende gehiago dago asfaltoan itsasoan baino. Bestalde, idazten aurrera joan ahala bilakatu zen neur *Ulises* klasikoarekiko keinu. Hasieran fonikoa delako aukeratu nuen *Ulises* izena, edozein hizkuntzatan erabil daitekeelako. Ez dut mito klasikoa erabili, saiatu naiz urperatutakoaren mitoaz gogoeta egiten. *Ulises* hura ez zen urperatutako bat, itsasgizona baizik. Maitearen

MIKEL MARTINEZ

deiari erantzunez itzultzen den urperatutakoa edo itoa, itzuli den horren nortasuna... hori litzateke eleberriaren oinarria.

■ Asfaltoan hondoratutakoak ekarri dituzu eleberriaren orrialdeotara; agian mende bukaera honetan ugaltu egin direlako?

Betidanik izan dira hondoratutak. Maitasuna amaitu eta bikoteak agortu egiten dira. Bikotekideen artean sortzen diren isilune horiek itsaso urperatzailea dira. Sofan eserita urteetan elkarrekin bizi izan den bikoteko kide batek besteari so egiten eta hura nor den galdetzen dio bere buruari, norengan pentsatzen ote duen amodioa egitean. Joan-etorri horiek, hondoratzeak eta itzulerak, bizitzaren oihala dira. Norbera beti ari da joan-etorrian.

■ Heriotza eta maitasuna batu egin dituzu.

Literatura

«Dena esanda dago txinatarren garaietatik; haiek esaldi laburren bitartez adierazi zuten guztia, gerora aldatu den bakarra esateko modua izan da»

Ezkontza modura planteatuta dago eleberriaren hasiera. Itsasoak hondartzan uzten ditu urperatutakoak, itota. Ezkontide jantziak dituzte soinean, eta halakoe-tan ohikoa den legez, nobioa iristen da aurretik. Heriotzan ezkontzen dira, bestaldean. Maitasunak heriotzarekin bat egiten duenean, hilezkortasuna sortzen da.

■ Eta gero zer?

Gero eleberria bera hasten da. Protagonistak jakin beharko du itzuli dena joan zen hura den ala berak irudikatu duen norbait. Irakurleak ere erabaki dezake pertsonaia hura lehengo berbera den ala ez, edo hilik dagoen ala ez.

■ Istorioaren atea zabaltzeko utzi dizkiozu irakurleari?

Irakurleak istorioa bere bizitzaren arabera uler dezala nahi dut. Beti utzi behar zaizkio irakurleari orrialde zuri batzuk, berak bete ditzan. Artea garaiz gelditzen jakitean datza. Falta den alde entzuleak, ikusleak edo irakurleak osatu behar du.

■ *Tranvía a la Malvarosa* liburuarekin filma egin zen. Nahiko zenuke *Son de mar*-ekin beste horrenbeste jazotzea?

Ondo egiten bada, zergatik ez. Egile gisa ikusmina sortzen dit, baina, egia esateko, *Son de mar* irakurria izateko

Zinemaratzea

«Egia da *'Son de mar'* lan plastikoa dela, filmatua izateko egokia, agian; baina erabili dudan gaiagatik barregarri gera daiteke filma ondo egiten ez bada»

idatzi dut. Egia da lan plastikoa dela, filmatua izateko egokia, agian. Baina erabili dudan gaiagatik barregarri geldi daiteke filma ondo egiten ez bada. Oso gai sotilak ukitzen ditu, eta zinemara eramatekotan, oso ondo egin beharko litzateke.

■ Lan handia izan al da eleberria idaztea?

Beno, ez oso handia. Azkar idatzi ohi dut. Gainera, badi-ra urte bat edo bi buruan nerabilena. Liburu bat idazten hasten naizenean, gau eta egun jarduten dut idazten, amaitu arte. Lan fisikoa, beraz, ez da luzea, bospasei hilabetekoa. Baina garrantzitsuena buruan lantzea da.

■ Alfaguara saria espero al zenuen?

Ez, baina bizitzan gertatu ahal zaizkizun *istripu* atsegin horietakoa da.

■ Duela 30 urte jaso zenuen sariak bestelako esanahia izango zuen, ezta?

Bai. Orain Latinoamerikako irakurleengana zabaltzeko giltza izan daiteke, eta orduan argitaratzeko aukera eman zidan. Edonongo irakurleek ulertzeko modukoa da *Son de mar*, gaiek guztiongan dutelako eragina.

■ Sari guztiak berdinak al dira?

Sariak, irabazten badira, ondo daude. Garaipena da sariaren funtsa; ez baduzu irabazten, ez da existitzen. Promozio komertziala dira, baina argitaletxe bakoitzak bere filosofia dauka. Batzuek papera saltzearen menpe jartzen dute guztia, eta beste batzuek kalitate literarioa eskatzen dute. Oraingo honetan kalitatearen ondoren dator salmenten gaia. Izan ere, mundu honetan saltzen ez baduzu, ez zara existitzen.

Montse Arregi
BILBO

Non daude euskalkiak literaturan?

Mendebalde Alkarteak jardunaldiak egingo ditu datorren astean Bilbon

Urtzi Urrutikoetxea / Bilbo

Euskalkien lekua literaturan izango dute hizpide Mendebalde Kultur Alkarteak antolatutako jardunaldietako parte hartzaileek. Bizkaieraren erabilera sustatu eta baturanzko zubi bihurtzeko asmoz, literaturak euskalkietan daukan aberastasunaz solastatuko dira. Jardunaldietako hizlari bakoitzak prestatutako txostenekin liburuia egin dute, eta hainbat haus-narketa biltzen ditu.

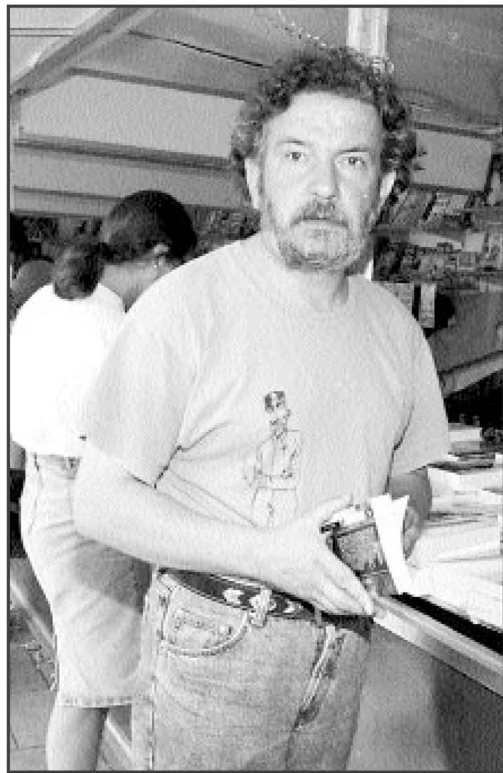
HILAREN 14 eta 15ean, datorren ostiral eta larunbatean, izango dira Mendebalde Kultur Alkarteak antolatutako ekitaldiak, eta jadanik prest dituzte hitzaldietarako oinarri izango diren txostenak. Oro har, mendebaldeko euskalkiak edo bizkaierak euskarazko literaturari egin beharreko ekarpenez, Euskal Herriko ingurune horretako idazle klasikoez eta bestelako gaiez jardungo dute, baina azken egunean *Euskalkia idazleen sormenean* mahai-inguru antolatu dute.

Ikuspuntu ezberdinak dituzte Itxaro Bordak, Aingeru Epaltzak, Iñigo Aranbarrik eta Edorta Jimenezek. Laurek. Era batera edo bestera, euskalkiaz baliatu dira euren liburuetan, eta inoiz Euskal Herriaren erdialdeko euskalkiak dituztenek pasarte batzuk irakurtzea kosta zaiela esaten dietela aitortzen dute.

Desberdina da, ordea, batuarekiko harremana ulertzeko modua, norberarena zelan txertatu eta era berean erregistro bakoitzaren erabilera zehazterakotan. Oro har, badute batasun bat zentzuren batean, eta ekarri izan dituzte euskalkiak euren lanetara, baina ekarpen hori zelan gertatu behar den ez datoz bat.

Zelan txertatu euskalkia

Iñigo Aranbarrik *Hizkuntzaren koloreak* izenburupean bildu du txostena. Azkoitia sorterritik abian mendebaldearantz jotzen

Edorta Jimenezek eta Iñigo Aranbarrik euskalkien erabileraren aferan duten ikuspegia emango dute.

XOUSE SIMA / ANDER GILLENEA

Mendebaldearen hirugarren jardunaldiak

SEI URTEKO lana daroa Mendebalde, lege 1996ko udagoienean sortu bazen ere. Helburua hiztun kopuru handia biltzen duen euskalkia prestijiatzea du, era horretan euskara bera indartuz.

Datorren bariku arratsaldean eta zapatu goizean lau ekitaldi egingo dira. Lehengo egunetako bost hitzaldien artean, Ando-

lin Eguzkitzak literatur hizkuntza eta dialektoak izango ditu mintzagai. Lehenago Adolfo Arejita, Luis Baraiazarra eta Andres Urrutia hurrenez hurren jardungo dira Pedro Añibarro eta Mateo Zabalaz, Frai Bartolomez eta Eusebio Erkiagaz. Eguzkitzaren atzetik, berriz, adjektibo eta substantiboen mugak hartu ditu hiz-

pide Xabier Kaltzakortak.

Biharamunek ekitaldiak Xabier Amurizak hasiko ditu, argitaratzeaz daukan *Enaz Banaz* liburutik abian. Idazteko prozesuaz eta sorkuntzaz ariko dira Miren Agurne Meabe eta Lourdes Unzueta, eta Ana Urkizaren hitzaldia, berriz, *Euskal literaturak ustiatu gabeko altxorra* izen-

burupean arakatu ditu bizkaierazko harribitxiak. Idazleen mahai-inguruaren ondotik, Pedro Irizar azkoiar ikertzailea omenduko dute Mendebalde Alkartekoek.

Jardunaldiak Batzar Nagusien aretoan izango dira. Matrikula mila bi pezetakoa da. Argibideak 639 152787 telefonoan ematen dituzte.

du, kostaldera bereziki, eta idazle bakoitzak etxekoa berezkoa erabili ez eze, zabaldu beharra aipatzen du. Era berean, ukatu egiten ditu euskalkiak mugatzeko ezarritako marrak; «isoglosetan sinesten ez dudaneuskaaldun bat naiz», dio Aranbarrik, eta zenbaitek horrenbeste berbakerarekin harremana izateaz pribilegiotzat joko balu, norberaren esku dagoen pribilegioa dela gaineratzen du.

Mahai-inguruko bizkaitar bakarra Edorta Jimenez izango da. Sarri ipini die Mundaka-Bermeoko hizkera bere pertsonaiei, eta *Baleen berbaroa* liburuia dakar hizpide. Jimenezek litera-

tur premien mende kokatzen du euskalkia, irakurleengana iristea tartean, eta gogora dakar euskaldunen urritasunak eskatutakoa baztertzeraz bultzatu ohi duela, edo gogorak suertatzen zaizkion erabakiak hartzeraz behinik behin.

Ekialdetik ere bi idazle egongo dira Bilboko jardunaldietan. Aingeru Epaltzak euskalkiaren determinismoa erlatibizatzen du. Baina, hala ere, batuari pintzeladak ematen ikusten du bere burua, Aranbarrik lege, koloreetara joz. «Ez zait zaila gertatu estandarren zuri-beltza nire herrialdeko euskalki mugatien ortzadarrak tindatzea, araututakotik sobera urrundu gabe». Iturri oro zabal duela aitortzen du Epaltzak, baina zenbait hautuk liburuaren harrera baldintzatzen duela uste du, eta irakurlea gogoan hartzekotzat dauka.

Itxaro Bordak, osterazabaltasun handiagoeuskaletako euskara batuari lot dakizkion. Duela zenbait hil sail honetan bertan egindako kritika gogoratuz, zuberotarrek nahiz bizkaitarrek urrun gertatzen zaien estandarera hurbiltzeko egindako ahalegina eskatzen die euskalkiok urrun izan ditzaketenei.

ertzetik

Mikel Hernandez Abaitua

Autobiografiak

Topikoa da esatea idazten den oro, neurri handian edo txikian, autobiografikoa dela. Flaubertek, hain topiko nabarmenean ez erortzeko, beste era batean azaldu zuen ideia bera «*Madame Bovary c'est moi*» famatuaren bidez. Baina memoria traidorea da, eta us-tez autobiografikoak diren osagaiak gogorapen txararren kume gertatzen dira gehienetan.

Beste gauza bat lirateke autobiografiak, nahiz eta berauetan ere ezin memoria fidatu, batez ere literaturgileen kasuan. Literatura-idazleak izan ohi dira autobiografia gehien idazten dutenak. Literaturgileak inork baino nahastuago dituzte, gogoratzen hasten denean, errealitatea eta fabulatzeo ahalmena. Juan Goytisolo bere autobiografia idatzi zuenean, oso haserretu zitzaion Luis anaia, nobelagilea berau ere jakina denez, haurtzaroz gezur gehiegi esaten omen zuelako. oroitzen diferentziak zituzten haurtzaroko gauzez.

Normalena autobiografia zahartutakoan idaztea bada ere, ugaltzen ari dira berrogeiak pasata bizitzaren lehen parteak kontatzeko beharra sentitzen duten idazleak, zerbait argitaratzeko premiagatik askotan, argialetxeen presioa inoiz baino handiagoa delako.

Autobiografia gutxi idatzi da euskaraz, euskal idazleak ere ez dira oso oparoak izan alor horretan. Euskaldunoi asko kostatzen omen zaigu gure intimitateaz eta sentimenduez hitz egitea. Edo beharbada arrazoia ez da hori, baizik eta oso herri txikia garea; pudorea eta lotsa ulergarriak lirateke. Bai, hemen oso pudoretsuak gara, batek homosexual bati buruzko eleberria idazten badu, emazteari dedikatzen dio, inork gauza arrarorik pentsa ez dezan gero. Batzuen us-tez sorginen harrapaketa garaiek ondorio latzak utzi zituzten lur honetan urte gehiegitarako. Ez dakit, esaterako, egunkariak idazteko ohi-tura oso hedatua dagoen gure artean.

Eta hala ere, susmoa dut azken belaunaldi hauek izango direla autobiografia gehien idatziko dutenak. Badirudi euskaldun tipikoa izateko jadanik ez dela beharrezkoa oraintsu arteko bi baldintza famatu haiek betetzea, hots, Ameriketara emigratzea eta le-rra bat ere ez idaztea.

Liluratura ♦

♦ irakurlearen hitza ♦

Zelan erantzun teknikaren mehatxuari

Geure garaia astintzen duen krisiak bultzaturik, Joxe Azurmendik teknikaren gaineko gogoetarik garrantzitsuenak aurkeztu eta eztabaidatu egin dizkigu, batez ere Heidegger, Karlos Santamaria eta Felix Duquerenak, baina zen maixuen eran, meditazio berriren bat emendatu gabe. Liburua oso da egokia bigarren hezkuntzako "Zientzia, teknika eta gizarte" ikasgaiaren irakasle-entzat.

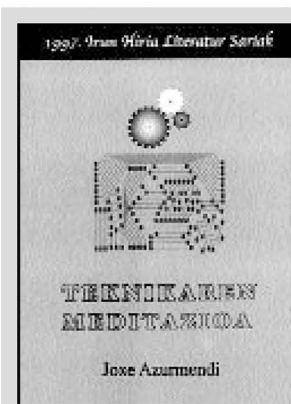
Izan ere, pasarte gogoan-garriz eta umore tragikomikoz mukuru beterik dator: Musilen istripu "teknikaren" iruzkina, betiko zurezko zubiaren eta zentral hidroelektrikoaren arteko aldea, spray bat erabiltzea arazo kosmiko bilakatua, haurraren "aita, zer iragartzen du han goian ilar-giak?", gudu molde berriak -mende honetako gerretan hiliko militar eta zibilen kopuruen alderantzizkatzea kontuan harturik, gerran ez hiltzeko erarik ziurrena soldadu ibiltzea da honez-kero...

Krisiaren alde bat, teknikak kontrolpetik ihes egin izanak eragiten digun ikara da: aspaldi handian teknikaren alde lilluragarriari eta praktikoari -robotak morrontza desagerraraz lezake-, mehatxu eta arrisku sentimentua nagusitu egin zaie. Baina kinkarik larrienean ageri ohi da sal-babidea.

Izua ez du soilik teknikak

edozein txorori mundu osoa kolpe bakar batez suntsitzeko eman diezaiokeen aukerak eragiten, bai-zik teknikak gogoeta zapartatzeko duen ahalmenak, eta gizakia inguru hurbiletik erauztekoak: hedabideen edo interneten aurrean, eperik laburrenean tokirik urrutienara heltzeaz batera, laguna, urtaroak, bizitza, gorputza, sentimenduak, hausnarra, arrotz bilakatzen zaizkigu.

Bestalde, antzinako makina eta gaur egungoa, naturarekiko harremanari dagokionez, funtsean dira desberdinak: antzinako zurezko zubiak ibaia bakan uzten zuen bere betiko ibilian; egungo zentral hidroelektrikoak kitzikatu, aldarazi, erauzi egiten ditu ura eta natura, energia sordezaten behartuz. Aristotelen abiatu baina batez ere XVII. mendetik goiti nabaritu den dagoena kalkularen bidez menperatu, erabili eta etekina atera beharrekotzat hartzeak, natura gordeleku ustiagarri gisa ikustea «natural» bilakarazi digu. Horrela, pentsamolde kalkulatuak erabat nagusitu da geure aroaz; meditazioak alde egin digu. Eta kalkulua, Estatua legetxe, berez da menperatzailea, uniformizatzailea, hotza. Baina, esan bezala, atakarik latzenean hasten ohi gara irtenbidea igartzen: bada-go natura, gizakia, herriak, bizia, diferentziak, mende-

Izenburua:
Teknikaren meditazioa.
Egilea:
Joxe Azurmendi,
Argitaratzailea:
Kutxa, 1998
267 orr.

an hartu, batu eta lehenbailehen mozkin bihurtu beharrean, bakean libbre uzten dituen eta abegi egiten dien jarrera bat.

Egia da Joxe Azurmendik teknikaren arazoari soluziorik ez diola bilatu dioela. Soluzioek liluratzeko gaituzten inuzenteok ordea atse-ginez ezagutu ditugu liburuan barrena Santamariaren eta Heideggeren salbabeak: teknikaren zemaiei poesiaz —adieraz dezala poetak santutasuna, munduaren ilunean—, heziera berriaz, jakinduri-az abegi egitea. Gainera, Joxe Azurmendik gogoeta hori egiteak berak teknikaren aurreko jarrera zuzena zein den erakusten digu -zen-baitetan gehiago begiratu

behar baitaio pentsatzaile handiaren eginari esanari baino.

Zegamarrak teknika baliatu egin du, jakina, ordenadorea-eta, liburua idazteko, baina distantzia gordez, arima ostu eta hustu diezaion eragotziz. Teknikak hipnotizaturiko-ak ezin du teknikaz hausnartu, ezin baitu traman-kuluari tentelki tinki behatu baizik. Azurmendik, berriz, patxadaz erabili du teknika, bere zerbitzuan.

Bestalde, teknikaren zentzuaz pentsatu du Azurmendik, soilik gogoetaren aurrean zabal daitekeen zentzua gordetzen baitu teknikak ezkutuan. Enigmatikoa eta sekretua baita zentzu hori: erdikusten hasten garelarik, ihes egiten digu. Meditatu saiatu da Azurmendi teknikaren enigma argitzen.

Azurmendiren jarrerari esker, traste tekniko-aren aurreko patxadari eta enigmara zabalduko arimari esker alegia, poesiak, meditazioak, jakinduriak bizirik iraun lezake, mundu teknikoan berean baina babesturik. Halaz ere, jarrera hori ez zaigu eginik ematen, zerutik erorita. Gogoetaren ahalegina behar du, hedatuko bada, eta hari atxikiz gero aro teknikoaren muinera daroan eta berau zeharkatzen duen bidea apaila genezake.

Markos Zapiain

Igor Estankonaren
zazpi liburu...

The energy of slaves
Leonard Cohen

• Idazle bati inoiz irakurri diodan aitoren bortitzena, ahora kristal zati zorrotzak sartzea bezalakoa.

Momo
Michael Ende

• Denbora, askatasuna, gizakiaren ardatz filosofiko eta etikoei buruz egundo irakurri dudan tesi onena.

Haur besoetakoa
Jon Mirande

• 50eko hamarkadako euskaldunon *Lolita*, lurrikara guztiz beharrezkoa gure literatura esklerotizatuarentzat.

Pedro Páramo
Juan Rulfo

• Oinaze mexikar sakona. natura eta pertsonak grazia egotzen. Heriotzarekin berradiskidetu nintzen liburu honekin.

Printze txikia
Antoine de Saint-Exupéry

• Ahaztezina. Galdera handientzat erantzun txikiak: horrela lortzen du galderak haserretzea, eta azkenean irabazle ateratzen da.

Lucas de bohemia
Ramon Maria del Valle-Inclan

• Itsu amesti batek ikusten du ondoen gizarte baten usteltze prozesua. Madril zikin bat, Madril unibertsal bat berdin izan daitekeena garai guztietako edozein Bilbo.

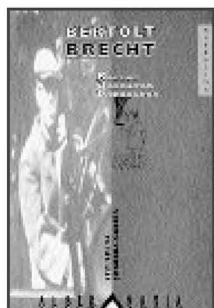
La historia me absolverá
Fidel Castro

• Moncadako asaltoagatik egin zitzaion epaiketa; Kubak itxaroten zuen iraultza. Fikzioaren mailuak gomazkoak dira honen aldea.

...eta aipu bat

Maga bere aurka estutu zen. «Orain honek astakeriaren bat botako du» pentsatu zuen Oliveirak. «Igurtzea behar du, epidermikoki erabakitzea». Gorrotozko xamurtasun antzeko bat sentitu zuen, zerbait oso kontradiktorioa, egia bera izan behar zuena.

Julio Cortazar
Rayuela

Izenburua:
Keuner Jaunaren kondairak
Egilea:
Bertolt Brecht
Itzultzailea:
Joxerra Garzia.
Argitaratzailea:
Alberdania, 1999
130 orr.

• **Keuner Jauna Brechten ispilu:** Kontakizun txiki ugari biltzen dira Brechten liburu honetan, eta gaiak ere asko ageri dira: adiskidetasuna, nazionalismoa, elkarbizitza. Keuner jauna dutela hari lotzaile.

Izenburua:
Moko eta Karmele.
Egilea:
Mattin.
Argitaratzailea:
Irutxulo, 1999
55 orr.

• **Moko, Bilintzen irudi gaurkotua:** Mattin komikilariak *Irutxulo* aldizkarian kaleratutako tiren sailkapena. Moko pertsonaia Bilintzen *alter ego* gisa ageri zaigu. Komikigintza ere literatura izan liteke.

Izenburua:
Jose Otxoa Arin.
Egileak:
P. J. Aranburu, Marian Bidegain
Argitaratzailea:
Maizpide euskaltegia, 1999
154 orr.

• **Otxoa Arin, bikario eta idazlea** Jose Otxoa Arin 1672an jaioetako idazlea da. Ordiziarra eta bertako bikario. Gipuzkera literarioaren aitzindari gisa agertzen du ikerlan interesgarri honek.

MUSIKA

ANDOAIN

- **Ruper Ordorika.** Polikiroldegian.

ARRASATE

- **Dark Faith eta beste talde bat.** Gaztetxean, 22:00etan.
- **Bilboko elkarte korala.** Brahmsen Requiem eskainiko dute, San Frantzisko elizan, 20:15etan.

ARRIGORRIAGA

- **I. Abesbatzen Lehiaketa.** Zallako Laino Eresi abesbatza, Bilboko Ars Viva elkarte eta Basauriko koral elkarte arituko dira gaur. Madalen Andra Mari parrokian, 19:30etan.

AZKOITIA

- **Oskorri & The Pub Ibiltaria.** Baztartxo Antzokian, 22:00etan.

BARAÑAIN

- **Bilboko Jesus Aranabrri udal eskola.** Arenaleko kioskoan, 18:30etan.

BERGARA

- **Oliver! musikala euskaraz.** Mariaren Lagundia ikastolan, gaur eta bihar.
- **G.B.H., Eskizofrenia Rock.** Jam aretoan, 22:00etan.

BERMEO

- **Mixel Ducau eta Caroline Philips.** 22:30etan, Frantzisko Deuna herri ikastetxeko XXV. urteurrena.

BERRIATUA

- **Lorelei, Irailerako 6.** Erromeria, 23:00etan.

BERRIOZAR

- **Berriozarko Musika Banda.** Berriozarren eguna, Eguzki plazan, 18:00etan.
- **Eklipse.** Eguzki plazan dantzaldia, 00:30etan.

BIDART

- **Zapozain.** Surf klubean.

BILBO

- **Bilboko Udal Banda.** San Ignacion, 12:30etan.
- **Bilboko Orkestra Sinfonikoa-ren kontzertu didaktikoa.** Euskalduna jauregian, 12:00etan.
- **Abots alai, Alejandro Goikoe-txea eskolania eta Urretxindorrak abesbatzak.** Bilborocken, 20:00etan.

DONOSTIA

- **Naun eta Marrubi Sound.** Gazteszena aretoan, 21:00etan.
- **DJ 12.** Etxekalten.
- **Euskadiko Orkestra Sinfonikoa.** Orkestraren egoitzan, Martinée entsaioa, goizeko 11:00etan.
- **La Donostiarra Banda.** Loiola-kalean, 20:00etan.

MUSIKA

MIKEL SAIZ

Mikel Laboa eta Asier Serrano Eibarren

Eibarko Klub Deportiboaren 75. urteurrena dela eta, hainbat ekitaldi antolatutuzte maiatzerako. Gaur gaueko 22:30etan, esaterako, Mikel Laboak eta Asier Serranok kontzertua eskainiko dute Astelena frontoian. Asier Serranok bere bakarkako lanaren aurrerapena egingo du (Lorelei taldeko abeslaria da Serrano). Sarrerak aurrez 1.000 pezetan izanen dira, eta takilan 1.200 pezetan.

ELGOIBAR

- **Solvencia O, El trueno de Judas.** Gaztetxean, 22:00etan.

ERRETERIA

- **Ktulu, Brutal Melody.** Gaztetxean, 22:30etan.

GASTEIZ

- **Kepa Junkera, Alboka.** Mendizorrozan, 21:00etan.

GETXO

- **Haur kantarien lehiaketa.** Getxo Antzokian, 18:00etan.

GORLIZ

- **The Boom.** Fred Erskine June of 44 taldeko baxujolearen taldea.

HERNANI

- **Kantzu abesbatza.** Sandiusterrri aretoan, arratsaldean.

IRUN

- **Gospel Killers, Heat Climb, Tam-Tam Ndiaga.** Kabigorri ateneoan, 19:00etan.
- **Urtz, Ttarkey.** Tunk! aretoan, 23:00etan.

LASARTE

- **Mastretta.** Zulo aretoan, 23:00etan.

LAZKAO

- **Koldo Iparragirre taldea.** Lazkaomendiko jaietan, 23:00etan.

LIZARRA

- **Txistulari txikien kontzertua.** Lizarrako frontoian, 18:30etan.

MENDIGORRIA

- **Flitter.** Plazan, 23:30etan.

NOAIN

- **Domino orkestra.** Dantzaldia San Miguel plazan, 20:00etatik 22:00etara eta 00:30etatik 04:00etara.

ONDARRU

- **Gernikako Andra Mari abesbatza.** Andra Mari elizan, 19:45etan.

PUIU

- **Txatunga Benbe.** Gaztetxean, 00:30etan.

SARA

- **Aztlan Underground.** Herri Urratseko bezperako jaia.

USANSOLO

- **Zea Mays, Idi Bihotz.** Plazan, 23:30etan. Jaiak.

ZALDIBAR

- **La vaca Guano, Strobais, Txilam Balam.** Gaztetxean, 21:00etan.

ZINEMA-BIDEOA

AEZKOA

- **Erribera ezagutuz, Bardeak ezagutuz.** Diapositiba emanaldia, 21:00etan, Abaurregainako elkartearen.

DONOSTIA

- **Mulan.** Lugaritz kultur etxean.

ANTZERKIA

BALMASEDA

- **Mariana Pineda.** Txirlora taldearen eskutik.

BILBO

- **Menudencias.** Tenderete taldea, Mina Espazioan, 20:00etan.

DONOSTIA

- **Todas hijas de su madre.** Emakume Ausartak taldearen eskutik, Lugaritzen, 20:30etan.

DURANGO

- **Volpone.** Suripanta taldearen eskutik, San Agustin kultur gunean, 20:00etan.

KANPEZU

- **La flabilla del secreto bien guardado.** Ardite taldearen eskutik, 18:00ak aldera. Betagarri kultur elkarteak antolatuta.

TOLOSA

- **Xolak badu lehoien berri.** Leidor Zineman, 16:30etan, Porpol antzerki taldearen eskutik.

URRETXU

- **Behi Bi's.** Areizaga-Kalebarren plazan, 18:00etan.

HITZALDIA

BILBO

- **Bajo la identidad del etereo.** Bilbo Arten, goizeko 11:00etan.

MARKINA

- **Objekzio fiskala eta gastu militarra.** KEMeko partaide batek eskainiko du hitzaldia, kultur aretoan, 18:30etan.

DANTZA

BASAURI

- **Flamenco Directo.** Nuevo Ballet Español taldea, Social Antzokian, 20:30etan.

DONOSTIA

- **Almanach Bruitach.** Castaflore konpainia. Dantza garaikidea, Victoria Eugenia, 20:00etan. Gaur eta bihar.

ETXARRI-ARANATZ

- **Sakanako Elai-Alai dantza taldea.** Herriko plazan, 19:30etan.

GETXO

- **Aratz dantza taldea.** Dantzaldi txikiaren barne.

HONDARRIBIA

- **Dantzari txiki eguna.** San Pedro kalean, goizeko 11:00etan.

IRUN

- **Iparraldeko Dantza eguna.** San Juan plazan, 11:00etan.
- **Little tales.** Diez & Diez konpainia, Amaia KZn, 20:00etan.

ZUMARRAGA

- **Irrintzi Dantza taldearen jaialdia.** Beloki udal pilotalekuan, 19:30etan.

BERTSOLARITZA

AEZKOA

► **Manolo Arozena eta Bittor Elizagoien.** Abaurregainako elkartean, bertso-afaria, 21:00etan.

BILBO

► **Arkaitz Estiballes, Arkaitz Ugartetxea, Beñat Gaztelurrutia, Oihane Enbeita.** Bidebarrrieta Udal liburutegian, 12:30etan.

ITSASONDO

► **Imanol Lazkano, Jexux Mari Irazu, Andoni Egaña, Maialen Lujanbio, Alaitz Sarasola.** Errota pilotalekuan, 22:00etan.

MUTRIKU

► **Anjel Mari Peñagarikano, Joakin Soroazabal eta Jon Azpillaga.** Bertso-afaria, Hogar del Marineron, 21:00etan.

OIARTZUN

► **Oiartzungo bertsolari txapelketa.** Girizia elkartean, 21:00etan.

ONDARRU

► **Unai Iturriaga eta Igor Elortza.** Bertso-afaria, Zubi-zaharren.

ERAKUSKETAK

ARRIGORRIAGA

► **Bizkaiko Santiagoak.** Esteban Gutierrez Anguloren argazkiak. Kultur etxean, maiatzaren 14a arte.

BAKIO

► **Cristina Pujalteren pinturak.** Kultur etxeko erakusketa aretoan, maiatzaren 15a arte.

BILBO

► **Anton van Dicken margoak.** Bilboko Arte Eder Museoa, maiatzaren 30a arte.
► **Bilbaofot 2001 eskolako ikasleen argazkiak.** Bilbaofot 2001en, maiatzaren 27a arte.
► **Cabello de angel erakusketa kolektiboa.** Bilbo Arten, ekainaren 3a arte.

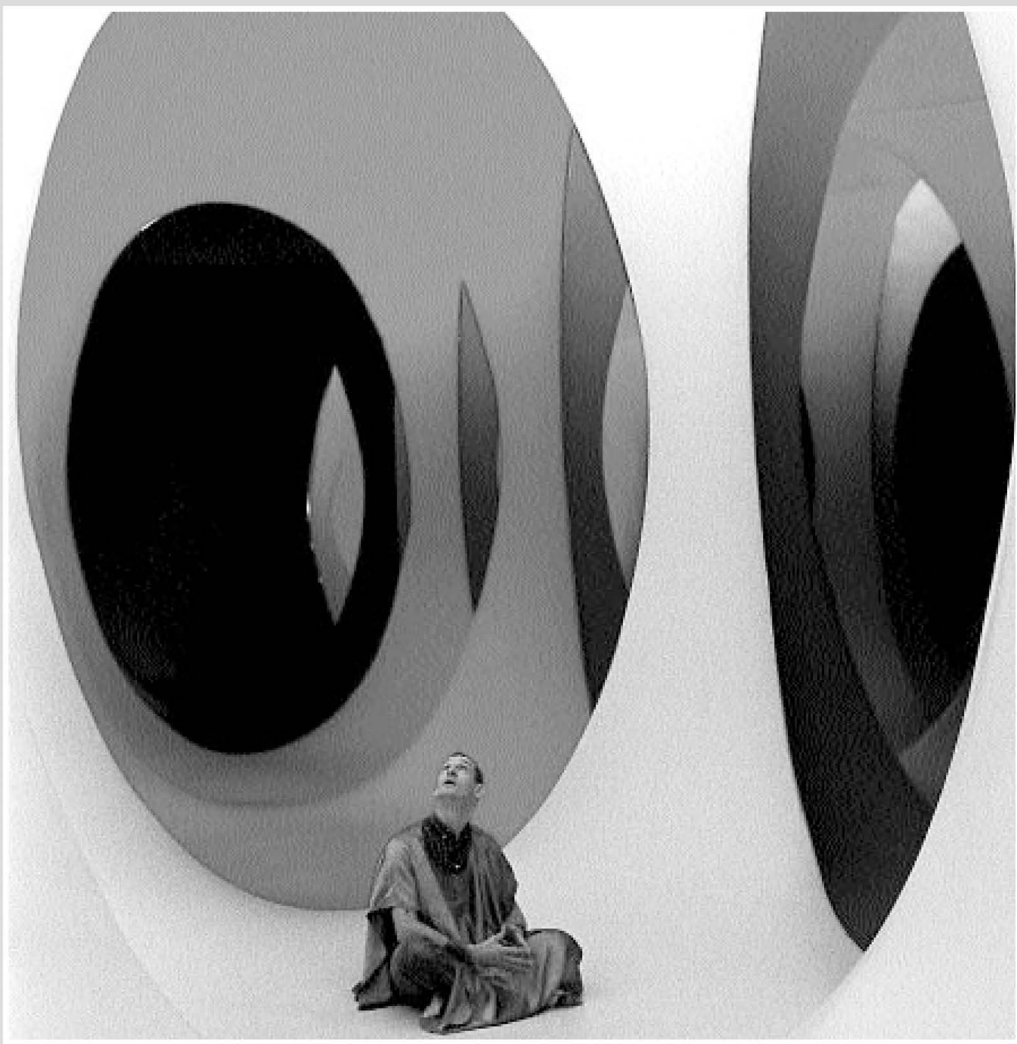
DONOSTIA

► **Miguel Carbonellen lanak.** Goyaz galerian, maiatzaren 31a arte.
► **Tres perfiles habaneros.** Kubatar artisten lanak, Okendo kultur etxean, maiatzaren 29a arte.
► **Javier Alkainen lanak.** DV Galerian, maiatzaren 23a arte.
► **Tailerretako lanen erakusketa.** Casares kultur etxean, maiatzaren 18a arte.
► **Jose Perez Collarren lanak.** Etxeberría galerian (Zubietá 18-20), maiatzaren 29a arte.

DURANGO

► **Michel Tytgaten marko erakusketa.** Etxezarreta jauregian, maiatzaren 30a arte.

BESTELAKOAK

ARTXIBOKOA

Festa abangoardista Irunen

Arte Plastiko eta Diseinuaren zentroan festa abangoardista egingo da 16:30etatik aurrera: 17:00etan kontzertu bruitista; 17:30etan poesia; 18:00etan Bauhaus baleta; 18:30etan Intonarrumori kontzertua; 20:00etan balet triadikoa; 20:30etan poesia; eta 21:00etan amaierako kontzertua. Era berean, erakusketa surrealista, bideoak eta sukaldaritzá futuristako jakiak izango dira.

EZKIO-ITSASO

► **Zaharkinak.** Santa Luzia kultur etxean.

GALDAKAO

► **Emakumea lanean.** Argazki-erakusketa, kultur etxean, maiatzaren 14a arte.

IBARRA

► **Argazki lehiaketaren erakusketa.** Benito Izagirre kultur etxean, aste osoan zabalik.

LARRAUL

► **Manuel Iglesiasen brontzezko eskulturak.** Erakusketa gelan, maiatza osoan.

TOLOSA

► **Antton Olariagaren lanak.** Aranburu Jauregian, maiatzaren 22a arte.

IKASTAROK

BILLABONA

► **Grafologia ikastaroa.** Billabonako euskaltegiak antolatu du, eta Iruñe Ibarrek eskainiko du. Informazio gehiago 943-692536 telefonoan.

LAZKAO

► **Ardo-dastaketa ikastaroa.** Maiatzaren 15ean izango da goizeko 11:00etatik 13:00etara,

Mikel Garaizabalekin. Izen ematea Gerriko liburu dendan (943-886500) edo Goierriko Euskal Eskolan (943-160282). Prezioa 1.500 pezeta.

IRUÑEA

► **Aisialdian ingurugiro heziketa lantzeko ikastaroa.** Irakasle eta interesatu guztientzat. Maiatzaren 14tik 29ra, ostiral eta larunbatero. Argibideak Urtxintxan, 948-211478 telefonon.

LEHIAKETAK

ARRATIA

► **II.Kopla-paper lehiaketa.** Arratiako bertso eskolak antolatuta. Gaia librea izango da eta lanak jasotzeko epea maiatzaren 30ean amaituko da. Argibide gehiago 94-6736444 eta 946736133 telefonoetan.

DONOSTIA

► **Aste Ngusiko kartel lehiaketa.** Argazkiz, pinturaz, akuarelaz, collage-z eta beste edozein teknikaz eginiko jatorrizko lanak onartuko dira, 62x88 zm-ko formatukoak. Lanak Kultura eta Turismo Ekintzetxean aurkeztu behar dira, maiatzaren 31a baino lehen.

EIBAR

► **San Juanetako kartel lehiaketa.** Lanak aurkezteko epea maiatzaren 19an amaituko da. Argibide gehiago eta lanak aurkezteko Portalera jo.

ELIZONDO

► **Baztandarren Biltzarrerako kartel lehiaketa.** Lanak aurkezteko epea maiatzaren 14an amaituko da. Argibide gehiago eta lanak aurkezteko Baztandarren Biltzarra Elkartera jo.

LEIOA

► **Ipuin erotikoen EHUaren zazpigarren lehiaketa.** La Picota kultur elkarteak eta Kultur Gestiorako Bulegoak antolatuta. Gehienez lau orri. Lanak aurkezteko epea maiatzaren 28an amaituko da. Informazio gehiago La Picota elkartean.

OIARTZUN

► **Xaniestebanetako kartel lehiaketa.** Lanak Oiartzungo Udaleko Kultura Sailan aurkeztu behar dira maiatzaren 20a baino lehen. Kartelan derrigorrez *Xanistebanak 99* azaldu behar du. Informazio gehiago Udaletxean.

SORALUZE

► **Bozeto lehiaketa.** Herriko artistei zuzendutako lehiaketa.

ZARAUTZ

► **Kartel lehiaketa.** Gaia Euskal Jaiari buruzkoa izango da eta ondorengo lema eramango du: Zarauzko Euskal Jaiak / 75.Urteurrena / 1999. Lana Turismo Bulegoan aurkeztu behar dira maiatzaren 31a baino lehen. Informazio gehiago Zarauzko Udalán.

BESTELAKOAK

ARRATIA

► **Olerki-emanaldia.** Iñaki Urruria aktorea, Joseba Arenazarekin batera. *Amador Lucarini. Eskulturaren egarria* erakusketaren inaugurazioa dela eta. Manu Egileor aretoan, goizeko 11:30etan.

BASTIDA

► **Mikelio eta Matxin pailazoak.** Udaletxean, 18:00etan.

BERANGO

► **VII.Nekazal eta artisau azoka.** Eleiz alden, 09:00etatik 15:00ak arte. Euskal Herriko *Euskal Pastel* txapelketa. Toki berean, haurrentzako jolasotkia, 11:00etatik 14:00etara eta 16:00etatik 19:30etara.

BERMEO

► **Trikitixa, pailazoak eta gaztelu puzgarriak.** Lameran, arratsalde osoan.

BILBO

► **Merienda Pirritx eta Porrotxekin.** Olgetan haur jaia, 18:00etan.

DONOSTIA

► **Ordenadorez sortutako animazio eta musiken proiektzioa.** Crajl-eko gela baliarizdunean, 16:30etan.

IRUN

► **Titiriteros para Cristo.** Ensantzeko plazan, 18:00entzat. Gaur haurrentzako ekitaldiak eta bihar gazte eta helduentzat.

TREBIÑO

► **Kalejira herrikoia.** Roa tabernan hasita, 19:30etatik aurrera.

USURBIL

► **Pantzikaren Atlasá emanaldia.** Irakurketarako animazioa, Zubietako eskolan, 17:00etan.

ZUMAIA

► **Bidezko merkataritza.** Oxford aretoan, 12:00etatik 14:00etara eta 18:00etatik 20:00etara. Hirugarren Munduko produktu izango dira erakusgai eta salgai.

ARABA

GASTEIZ

AZUL. Mi gran amigo Joe: 17:30. Mensaje en una botella: 20:00 - 22:30. Bichos: 17:00. Como caído del cielo: 18:45 - 20:45. The faculty: 22:45.

GURIDI. Ejecucion inminente: 17:00 - 19:45 - 22:30 - 01:00. La vida es bella: 17:00 - 19:45 - 22:30 - 01:00. Asesinato en 8 mm.: 17:00 - 19:45 - 22:30 - 01:00. Comportamiento perturbado: 17:00 - 19:45 - 22:30 - 01:00. Asalta como puedas: 17:30 - 20:00 - 22:45 - 01:00. No mires atras: 17:30 - 20:00 - 22:45 - 01:00. Aun se lo que hicisteis el último verano: 17:30 - 20:00 - 22:45 - 01:00.

MIKELDI. Todo sobre mi madre: 17:30 - 20:00 - 22:30.

MIKELDI ZINEMAK. Ni en tu casa ni en la mia: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:45 - 01:00. La vida es bella: 17:30 - 20:00 - 22:45 - 01:00. Plunkett y MacLeane: 16:15 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. El guru: 17:30 - 20:00 - 22:45 - 01:00. Vampiros modernos: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:45 - 01:00.

SAMANIEGO. Marquise: 17:00 - 19:45 - 22:30. Todo sobre mi madre: 17:00 - 19:45 - 22:30. Vigo: 17:00 - 19:45 - 22:30. Solas: 17:00 - 22:30. Shakespeare in love: 19:45.

BIZKAIA

BILBO

ASTORIA. De todo corazon: 17:30 - 19:30 - 22:00.

AVENIDA. Tienes un e-mail: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Todo sobre mi madre: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Plunkett y MacLeane: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. De todo corazon: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. La novia de Chucky: 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00. Leaving Las Vegas (J.B.A.): 11:00 - 17:00 - 19:30 - 22:00.

CAPITOL. Ejecucion inminente: 17:00 - 19:45 - 22:30. A primera vista: 17:00 - 19:45. Un plan sencillo: 22:30. Todo sobre mi madre: 17:15 - 20:00 - 22:30. Iluminata: 17:15 - 20:00 - 22:30.

COLISEO ALBIA. Vampiros modernos: 17:30 - 19:45 - 22:30.

IDEALES. El Guru: 17:15 - 20:00 - 22:30. Aun se lo que hicisteis el último verano: 17:30 - 20:00 - 22:30. Asesinato en 8 mm.: 17:00 - 19:45 - 22:30. Marquise: 17:00 - 19:45 - 22:30. Asalta como puedas: 17:30 - 20:00 - 22:30. Comportamiento perturbado: 17:30 - 20:00 - 22:30. La vida es bella: 17:00 - 19:45 - 22:30. Una guerra feliz: 17:30 - 20:00 - 22:30.

MIKELDI. La vida es bella: 17:15 - 20:00 - 22:45. Shakespeare in love: 17:30 - 20:00 - 22:45. Movida en el Roxbury: 17:30 - 20:00 - 22:45. Ejecucion inminente: 17:15 - 20:00 - 22:45.

MULTI. Cuento de otoño (J.B.A.): 17:30 - 19:45 - 22:30. Los herederos: 17:30 - 20:00. Un plan sencillo: 22:15. Asediada: 17:30 - 19:45 - 22:30. Marquise: 17:15 - 19:45 - 22:15. Pecata minuta: 17:30 - 19:45 - 22:30. No mires atras: 17:30 - 20:00. La fuente amarilla: 22:30. Solas: 17:30 - 19:45 - 22:30. El Guru: 17:30 - 20:00 - 22:30.

BARAKALDO

MAX CENTER. Mi gran amigo Joe:

16:45. Asesinato en 8 mm.: 19:30 - 22:30 - 01:00. No mires atras: 16:30 - 18:30 - 20:30. Un plan sencillo: 22:30 - 01:00. Aun se lo que hicisteis el último verano: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:30 - 01:00. El Guru: 16:45 - 19:45 - 22:30 - 01:00. La novia de Chucky: 16:30 - 18:30. Plunkett y MacLeane: 20:00 - 22:30 - 01:00. Asalta como puedas: 17:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 01:00. La vida es bella: 16:45 - 19:45 - 22:30 - 01:00. Comportamiento perturbado: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 01:00. Ejecucion inminente: 16:45 - 19:45 - 22:30 - 01:00. Vampiros modernos: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 01:00. Movida en el Roxbury: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 01:00. Una guerra feliz: 17:00 - 20:00 - 22:30 - 01:00.

BASAURI

BILBONDO. Aun se lo que hicisteis el último verano: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. Ejecucion inminente: 17:00 - 19:45 - 22:30. Asesinato en 8 mm.: 17:00 - 19:45 -

22:30. La vida es bella: 17:00 - 19:45 - 22:30. Asalta como puedas: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. Mi gran amigo Joe: 17:00. Todo sobre mi madre: 20:00 - 22:30. Vampiros modernos: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30. El Guru: 17:00 - 20:00 - 22:30.

KULTUR ARETOA. Las desventuras de Beaver: 17:00. Dioses y monstruos: 20:00.

DURANGO

ZUGAZA. La vida es bella: 19:00 - 22:00.

ERMUA

ERMUA ZINEMA. The faculty: 19:30 - 22:00.

GALDAKAO

TORREZABAL. El cristal oscuro: 17:00. La vida es bella: 19:30 - 22:30.

GERNIKA

GERNIKA. Muertos de risa: 19:00 - 22:00.

GETXO

LAUREN. Todo sobre mi madre: 16:15 - 18:30 - 20:30 - 22:45 - 00:50. Asesinato en 8 mm.: 16:30 - 19:15 - 22:15 - 00:45. Proxima parada Wonderland: 16:00 - 18:00 - 20:00 - 22:15 - 00:30. No mires atras: 16:00 - 18:00. Plunkett & MacLeane: 20:00 -

22:15 - 00:30. Little voice: 16:45 - 18:45 - 20:45 - 22:50 - 00:50. Marquise: 16:00 - 18:15 - 20:30. Siempre locos: 22:45 - 01:00. Aun se lo que hicisteis el último verano: 16:00 - 18:00 - 20:00 - 22:15 - 00:30. La vida es bella: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:40 - 01:00. El Guru: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. Ejecucion inminente: 16:45 - 19:30 - 22:30 - 00:50. Ni en tu casa ni en la mia: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15 - 00:15. Comportamiento perturbado: 16:30 - 18:30 - 20:30 - 22:30 - 00:30.

AREETAKO GRAN CINEMA. El Guru: 17:30 - 20:00 - 22:30.

LEIOA

CINESA ARTEA. Comportamiento perturbado: 16:15 - 18:15 - 20:15 - 22:15 - 00:00. Aun se lo que hicisteis el último verano: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 00:45. La vida es bella: 16:30 - 19:30 - 22:30 - 01:00. Todo sobre mi madre: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45. A primera vista: 01:00. Shakespeare in love: 16:00 - 19:00 - 22:00. Mensaje en una botella: 00:30. El Guru: 16:30 - 19:30 - 22:30 - 00:45. Ejecucion inminente: 16:15 - 19:15 - 22:15 - 00:45. Bichos: 16:00. Asesinato en 8 mm.: 17:50 - 20:15 - 22:45 - 01:15. Mi gran amigo Joe:

16:00. Como caído del cielo: 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00.

MUNGIA

LAUREL & HARDY. La novia de Chucky: 17:30 - 20:00 - 22:30. Mensaje en una botella: 17:30 - 20:00 - 22:30.

ONDARROA

BIDE ONERA. The faculty: 19:00 - 22:30.

PORTUGALETE

COLISEO JAVA. La vida es bella: 17:30 - 20:00 - 22:15.

SANTURTZI

SERANTES. Comportamiento perturbado: 17:30 - 20:00 - 22:30. Accion civil: 17:15 - 19:45 - 22:15. La vida es bella: 17:15 - 19:45 - 22:15.

SESTAO

AMEZAGA. Shakespeare in love: 19:30 - 22:00.

ZORNOTZA

ZORNOTZA ARETOA. Dioses y monstruos: 22:30.

‘Ejecución inminente / Jouge coupable’

Steve Everett (Clint Eastwood) kazetari alkoholikoaren bizitza gero eta okerrago doa. Emazteak etxetik bidali nahi du, eta *New York Times* egunkaritik kaleratu dute. Alan Manne lagunak bere egunkarian eskainiko dion lanari esker, hiltzera zigortuta dagoen preso bat elkarrizketatu du, eta hari laguntzea erabakiko du. Baionan, Bilbon, Donostian, Gasteizen eta Iruñean dago ikusgai *thriller*-etik gertu dagoen Clint Eastwooden film hau.

hiriburuetako filmak

A PRIMERA VISTA. EEBB, 1999. Zuz.: Irwin Winkler. 128 m. Ikusmena esku-ratu duen itsu baten istorioa da honako hau. Wirgil Adamsoni (Val Kilmer) ebakuntza egin diote begietan, eta ikusteko gai da. Bere neska-lagun Amyrekin (Mira Sorvino) duen maitasun harremanak lagunduko dio orain arte beste modu batera ezagutzen zuen mundura egokitzten. *Bilbo (Capitol), Donostia (Garbera).*

ASEDIADA /SHANDURAI. Italia, 1998. Zuz.: Bernardo Bertolucci. 90 m. Istorio multietniko, erromantiko eta sensuala da honakoa. Erroman filmatua, Afrikatik iritsitako neska gazte exiliatu baten eta honek lan egiten duen etxeko jabearen arteko maitasun harreman bitxia azaltzen du (Thanie Newton eta Davis Thewlis). *Bilbo (Multi), Iruñea (Golem-Yamaguchi).*

ASESINATO EN 8 MM.. EEBB, 1999. Zuz.: Joel Schumacher. 98 m. Tom Welles (Nicolas Cage) emaztearekin (Catherine Keener) eta alabarekin pozik bizi den detektibe bat da. Haurren pornografia eta *snuff movies*-en

auzi bat dela eta, jadanik menperatuta zituela uste zuen hainbat sen berpiztuko zaizkio. *Bilbo (Ideales), Donostia (Warner Lusomundo), Gasteiz (Guridi), Iruñea (Princie de Viana).*

AUN SE LO QUE HICISTEIS EL ULTIMO VERANO. EEBB, 1998. Zuz.: Danny Cannon. 101 m. Julie James (Jennifer Love Hewitt) beldurrez bizi da oraindik, bere inguruan erail dituzten lagunen patua gogoan duela. Unibertsitatean egindako lagun beriek bidaia bat proposatu-ko diote. *Gasteiz (Guridi), Bilbo (Ideales), Donostia (Garbera), Warner Lusomundo), Iruñea (Golem-Baiona).*

BABAR, ROI DES ELEPHANTS. Kanada, 1999. Zuz.: Raymond Jafelice. 80 m. Marrazki bizidunetako film luze ugari iritsi zaizkigu azkenaldian zinema aretoetara, eta horrela-ko beste bat dugu Jafelicek aurkeztu digun Babarren istorioa ere. Elefanteen erregaeren (Babarren) gorabeherak kontatuko dizkigu, modu goxoan, Raymond Jafelice zuzendariak. *Baiona (Vauban).*

BELOVED. EEBB, 1999. Zuz.: Jonathan Demme. 172 m. Estatu Batuetako Gerra Zibila bukatu ondoren, ordu-ra arte esklabo izan ziren askatasuna berreskuratu eta ukatu zitzaizen deintasunarekin bizitzen hasiko dira. Folklore eta mitoak alde batera utziz ikuspuntu gizatiarra erabili du Demmek. Oprah Winfrey eta Danny Glover dira aktore nagusietako bi. *Iruñea (Golem-Yamaguchi).*

CUBE. 1999. Zuz.: Vincenzo Natali. 86 m. Kubo itxura duen espetze batean matxinatuko dira bertan dauden sei lagun. Euren helburua ondorengo hau izango da: espetze horretan kokaturik dauden trankak saihestu eta iterea topatzea. Bizirik jarraitzeko borroka aukeraturiko dute, beraz, sei espetxeratu hauek. *Baiona (Marine).*

EJECUCION INMINENTE /JOUGE COUPABLE. EEBB, 1999. Zuz.: Clint Eastwood. 126 m. *Thriller*-etik gertu dagoen film pertsonala zuzendu eta antzestu du Clint Eastwood. Steve Everett kazetari seduzitzaile eta alkoholikoa heriotzara zigortuta

dagoen preso baten errugabetasuna frogatzen saiatuko da. James Woods aktorea ere ikus daiteke film honean. *Baiona (Vauban), Bilbo (Capitol), Mikeldi), Donostia (Astoria), Garbera, Warner Lusomundo), Gasteiz (Guridi), Iruñea (Golem-Baiona).*

JE REGLE MON PAS SUR LE PAS DE MON PERE. 1999, Frantzia. Zuz.: Remi Waterhouse. 88 m.. Herentzia bat dela eta, bere aita nor den jakingo du Sauveur gazteak. Bizizale bat dela ohartuko da Sauver, mirespe- nez beterik. Aitak, berriz, seme bezala baino gehiago lagun gisa hartuko du mutil gaztea. Komedia bat da Remi Waterhouseren azken lan hau. *Baiona (Marine).*

LE DERRIERE. Frantzia, 1999. Zuz.: Valerie Lemercier. 102 m. Ama hil ondoren aitaren bila abiatuko da neska gazte bat. Aita homosexuala duela jakiten du orduan, eta, onartua izan dadin, mutil gazte baten itxura hartzea erabakiko du. Aktore bikainek egindako komedia probokatibo eta paregabek da Lemercierrena. *Baiona (Vauban).*

LOS HEREDEROS. Austria, 1998. Zuz.: Stefan Ruzowitzky. 95 m. Valladolideko Festibalean Film Onenaren Zilarrez-ko Galburua eman zioten Ruzowitzky zuzendariaren lan honi. *Western* alpino gisa definitzen dute film honetan parte hartu zuten kideek; izan ere, lurrairengatik egiten den borroka da, Estatu Batuetako mendealdeko pelikula klasikoetan bezala, istorioaren ardatz nagusia. Etxalde bat hartzen duen gazte talde batek aurre egin beharko die inguruko beste baserritarrei. *Bilbo (Multi).*

MENSAJE EN UNA BOTELLA. EEBB, 1998. Zuz.: Luis Mandoki. Akt.: Kevin Costner, Robin Wright Penn, Paul Newman. Senarrarengandik banandu ondoren, gutun hunkigarria daraman botila bat aurkituko du Theresa Osbornek. G. sinadura baino ez du gutunak, baina egilea bilatzeari ekingo dio eta Garret Blake aurkituko du. *Gasteiz (Azul), Iruñea (Principe de Viana).*

MI GRAN AMIGO JOE. EEBB, 1998. Zuz.: Ron Underwood. *Joe* izeneko gorila handi bati buruzko istorioa

GIPUZKOA

DONOSTIA

ASTORIA. Todo sobre mi madre: 16:45 - 19:00 - 21:15 - 23:30. Asalta como puedas: 16:45 - 19:00 - 21:00 - 23:15. Ejecucion inminente: 16:00 - 18:30 - 21:15 - 00:00. Comportamiento perturbado: 17:00 - 19:00 - 21:00 - 23:00. Shakespeare in love: 16:15 - 18:45 - 21:15 - 23:45. La vida es bella: 16:15 - 18:45 - 21:15 - 23:45. Aun se lo que hicisteis el último verano: 16:30 - 18:45 - 21:00 - 23:15.

+++++ANTZOKI ZAHARRA. Vigo: 17:30 - 19:45 - 22:30.

TRUEBA. Marquise: 16:20 - 18:45 - 21:10 - 23:30. Proxima parada Wonderland: 16:45 - 18:45 - 21:00 - 23:00.

PRINCIPE. Pecata minuta: 16:45 - 18:50 - 20:45 - 23:00. La vida es bella: 16:20 - 18:40 - 21:00 - 23:20. No mires atras: 16:45 - 18:50 - 20:45 - 23:00. Un plan sencillo: 16:20 - 18:40 - 21:00 - 23:20. Solas: 16:45 - 18:50 - 20:45 - 23:00. Como caído del cielo: 16:20 - 18:40 - 21:00 - 23:20.

GARBERA. El Guru: 16:15 - 18:45 - 21:15 - 23:45. Comportamiento perturbado: 17:00 - 19:00 - 21:00 - 23:00. La vida es bella: 16:45 - 19:10 - 21:30 - 23:50. Babe, el cerdito en la ciudad: 16:30. A primera vista: 18:30 - 21:15 - 23:50. Todo sobre mi madre: 16:30 - 18:45 - 21:10 - 23:30. Mi gran amigo Joe: 16:30 - 18:30. Aun se lo que hicisteis el último verano: 21:10 - 23:20. Ejecucion inminente: 16:15 - 18:45 - 21:20 - 00:00.

WARNER LUSOMUNDO. Plunkett & MacLeane: 12:20 - 16:30 - 18:40. Todo sobre mi madre: 20:50 - 23:00 - 01:20. Asalta como puedas: 12:20 - 16:00 - 18:00 - 20:00 - 22:10 - 00:15. Mula: 12:20. La fuente amarilla: 16:00 - 18:00. Shakespeare in love: 20:00 - 22:20 - 00:45. Comportamiento perturbado: 12:30 - 16:30 - 18:20 - 20:10 - 22:00 - 00:00. El Guru: 12:30 - 17:00 - 19:45 - 22:30 - 01:00. Ejecucion inminente: 12:00 - 16:45 - 19:30 - 22:15 - 00:50. No mires atras: 12:00 - 16:15 - 18:10. Asesinato en 8 mm.: 20:10 - 22:40 - 01:10. Bichos: 12:10 - 16:15. Iluminata: 12:10 - 20:30 - 22:50 - 01:10. Mi gran amigo Joe: 12:10 - 16:30. Vampiros modernos: 18:40 - 20:40 - 22:40 - 00:45. Star Trek 9: 12:10 - 16:15. Aun se lo que hicisteis el último verano: 18:10 - 20:30 - 22:50 - 01:10.

ARRASATE

ALAI. Mi gran amigo Joe: 17:00. Payback: 19:30 - 22:00.

AZPEITIA

SOREASU. Accion civil: 22:00. ZELAITXO. Mensaje en una botella: 22:00.

BEASAIN

USURBE. Jack Frost: 17:00. Mensaje en una botella: 19:30 - 22:15.

BERGARA

NOVEDADES. Mensaje en una botella: 17:00 - 19:30 - 22:15.

BILLABONA

GUREA. La novia de Chucky: 19:30 - 22:30.

NO MIRES ATRAS. EEBB, 1999. Zuz.: Edward Burns. 96 m. Edward Burnsek gidolari, zuzendari eta aktore lanak egiten ditu film honetan. Mutil-lagunarekin bizitza egonkorra eta pasiorik gabekoa du Claudiak (Lauren Holly). Halako batean, gaztetan izan zuen mutil-laguna (Burns) iritsiko da herrira. Claudiak aukera egin beharko du. *Bilbo (Multi), Donostia (Principe, Warner Lusomundo), Gasteiz (Guridi), Iruñea (Golem-Yamaguchi)*

PECATA MINUTA. Zuz.: Ramon Barea. Akt.: Elena Irureta, Loli Astoreka, Ane Gabarain, Aitzpea Goenaga, Itziar Lazkano. 92 min. Klausurako lau moja dira protagonistak. Hogei urtez komentuan egon ondoren, handik alde egitea erabakitzen dute bizimodu modernoak ikusteko. Tunel bat

zinema

DEBA

ZUBELZU. Mensaje en una botella: 19:30 - 22:30.

EIBAR

RIALTO. Lock & Stock: 17:00 - 19:30 - 22:15.
UNZAGA. La vida es bella: 17:00 - 19:30 - 22:15.

ELGOIBAR

HERRIKO ANTZOKIA. Shakespeare in love: 19:30 - 22:15.

ERRETERIA

ON BIDE. La vida es bella: 19:30 - 22:30.

IRUN

TXINGUDI. La vida es bella: 17:00 - 19:45 - 20:30 - 01:00. El Guru: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. La fuente amarilla: 16:00. Todo sobre mi madre: 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. Comportamiento perturbado: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. Vampiros modernos: 16:00 - 18:15 - 20:30 - 22:45 - 01:00. Ejecucion inminente: 17:00 - 19:45 - 22:30 - 01:00.

LASARTE-ORIA

MANUEL LEKUONA. Muertos de risa: 22:30.

LEGAZPI

LATXARTEGI. La novia de Chucky: 19:30 - 22:00.

MUTRIKU

EDERRENA. The rounders: 19:00 - 22:30.

OÑATI

SANTA ANA. La novia de Chucky: 19:30 - 22:30.

ORDIZIA

HERRI ANTZOKIA. Shakespeare in love: 19:30 - 22:15.

TOLOSA

LEIDOR. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 19:30 - 22:30.
IPARRAGIRRE. La vida es bella: 19:30 - 22:30.

ZARAUTZ

MODELO. Gato negro, gato blanco: 17:00 - 19:30 - 22:15.

ZUMAIA

AITA MARI. Muertos de risa: 19:30 - 22:15.

LAPURDI

BAIONA

L'ATALANTE. Le roi des masques: 17:00.
Fleur de Shanghai: 18:45. The thin red line: 21:00.

VAUBAN. Le derriere: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Juge coupable: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Quasimodo d'el Paris: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Docteur Patch: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Once we were strangers: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Les enfants du marais: 19:45 - 22:15. Babar, roi des elephants: 14:00 - 16:30.

PLUNKETT Y MACLEANE. EEBB, 1999. Zuz: Jake Scott. 100 m. XVIII. mendeko Ingalaterran girotua, bide-etan lapurtzen aritzen den bikote baten nondik norakoak kontatzen dira. Aberatsenei ostu eta Ameriketara iristea da Plunkett (Robert Carlyle) eta MacLeanneren (Jonny Lee Miller) ametsa. Lady Rebecca (Liv Tyler) lapur misteriotso horietako batekin maiteminduko da. **Bilbo (Avenidas), Donostia (Warner Lusomundo), Gasteiz (Mikeldi Zinemak), Iruñea (Golem Yamaguchi).**

PREJUDICE / ACCION CIVIL. Zuz.: Steven Zaillian. Akt.: John Travolta, Robert Duval, Stephen Fry, James Gandolfini, Dan Hedaya. 80 min. Jan Schliman abokatuak eramandako kasu batean oinarrituta dago filma. John Travoltak egiten du ingurugiro kontaminazio kasu batean murgiltzen den abokatuaren papera. Enpresa batek hondakinak bota ditu erreka txiki batera, eta gertu bizi diren haur batzuk leuzemiak jota hil dira. Fro-

estreinaldiak

Iluminata izeneko antzerki lana oholtza gainera eraman nahi du John Turturrok izenburu bereko filmean.

■ **MARQUISE.** Zuz: Vera Belmont. 125 m. Sophie Marceau Marquise da, Moliere, Racine eta Eguzki Erregea bera liluratu zituen dantzaria. Bere helburu nagusia, antzerki talde batean sartzea da, eta, horretarako, Rene aktorea (Patrick Timsit) maiteminduko du. **Bilbo (Ideales, Multi), Donostia (Trueba), Gasteiz (Samaniego), Getxo (Lauren).**

■ **ILLUMINATA.** EEBB, 1998. Zuz: John Turturro. 120 m. Mende hasierako New Yorkeko antzerki munduan kokatutako filma da. Turturrok, zuzendari lana egiteaz gain, gidoiaren egilea eta aktorea ere bada lan honetan. Tuccioren papera betetzen du, bere antzerki lan berria, **Iluminata**, oholtza gainera eramateko ahaleginean dagoen dramaturgoarena. **Bilbo (Capitol), Donostia (Warner), Iruñea (Golem-Yamaguchi).**

■ **COMPORTAMIENTO PERTURBADO.** EEBB, 1998. Zuz: David Nutter. 83 m. Cradle Bay herrira iritsi berri da Steve, bere familiarekin. Gazte hau berehala ohartuko da berak ikasten duen institutuko gainontzeko ikasleek modu berezian jarduten dutela. Ikastetxeko psikiatra (Bruce Greenwood) izango da egotera beldurgarri horren erantzulea. **Barakaldo (Max Center), Bilbo (Ideales), Donostia (Astoria, Garbera, Warner Lusomundo), Gasteiz (Guridi), Getxo (Lauren), Irun (Txingudi), Iruñea (Principe de Viana), Leioa (Artea), Santurtzi (Serantes).**

■ **NI EN TU CASA, NI EN LA MIA.** Erresuma Batuak, 1998. Zuz: Rose Troche. 96 m. Estereotipoen kontrako gay filma da Trochen bigarren film luze hau. Leoren (Kelvin McKidd) istorioa kontatzen du. Mutil gazte hau Brendanekin (James Purefoy) maiteminduko da. Beranduago jakingo du biak neska berarekin ibili zirela garai batean. **Gasteiz (Mikeldi), Getxo (Lauren), Iruñea (Principe de Viana).**

■ **EL GURU.** EEBB, 1999. Zuz: Stephen Herek. 114 m. Eddie Murphy aktore komikoa da film honetako protagonista nagusia. Predikaria dela dioen gizonaren papera du, eta telebistan saio bat egiten duen aurkezleak laguntza eskatuko dio, ikuslerik ia ez duen bere tarte horri emozio handiagoa emateko asmoz. **Barakaldo (Max Center), Basauri (Bilbondo), Bilbo (Ideales, Multi), Donostia (Garbera, Warner Lusomundo), Gasteiz (Mikeldi Zinemak), Getxo (Lauren, Areetako Gran Cinema), Irun (Txingudi), Iruñea (Carlos III), Leioa (Artea).**

■ **VAMPIROS MODERNOS.** EEBB, 1999. Zuz: Richard Elfman. 95 m. Banpiroen gaiari eutsi dio Elfmanek, baina indar handiagoa emanez, kasu honetan, ukitu komikoei beldurrezko efektuei baino. Odola zurrupatzea eta sexua maite dituen lagun talde gazte baten atzetik ibiliko da, etenik gabe, Frederick Van Helsing banpiro harrapatzailea. **Barakaldo (Max Center), Basauri (Bilbondo), Bilbo (Coliseo Albia), Donostia (Warner Lusomundo), Gasteiz (Mikeldi Zinemak), Irun (Txingudi).**

■ **MOVIDA EN EL ROXBURY.** Zuz: John Fortenberry. Butabi anaiek (Will Ferrell eta Chris Kattan) patila luzeak utzi dituzte, urrezko kateak ipintzen dituzte eta arropa deigarria jazten dute, baina hala ere ez diete uzten modan dauden diskoteka eta pubetan sartzen. Zorioneko ezbehar batek irekiko die, halako batean, Roxburyko atea. **Barakaldo (Max Center), Bilbo (Mikeldi), Iruñea (Golem-Baiona).**

gak bilatuko ditu abokatuak. **Baiona (Marine).**

SHAKESPEARE IN LOVE. EEBB, 1998. Zuz.: John Madden. 122 m. Londres, 1593ko uda. William Shakespearek bizitza aldatuko dion neska gazte, burges eta eder bat ezagutuko du. Gwyneth Paltrow aktoreak mito literario baten rola jokatzen du

film honetan; Shakespeareren sonto erotikoetan ageri den emakume misteriotsoarena, hain zuzen ere. Maitemintzea, traizioa, gaizki ulertuak, drama, *glamour*-a... komedia isabeldar batek eskatzen dituen osagarri guztiak ditu film honek, eta zazpi Oscar irabazi ditu aurtengo edizioan. **Bilbo (Mikeldi), Donostia (Astoria, Warner Lusomundo),**

MARINE. Legionnaire: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Cube: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Comme un poisson hors de l'eau: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Beowulf: 14:00 - 16:30 - 19:45 - 22:15. Payback: 16:30 - 22:15. Je regle mon pas sur le pas de mon pere: 14:00 - 19:45. Prejudice: 19:45 - 22:15. Les Razmoket: le film: 14:00 - 16:30.

DONIBANE LOHIZUNE

REX. L'enfant au grelot: 16:00. Un pont entre deux rives: 19:00. Le derriere: 21:15. American History X: 16:00 - 19:00. Je regle mon pas sur le pas de mon pere: 21:15.

HENDAIA

LES VARIETES. La fille sur le pont: 17:30. Payback: 21:00.

MIARRITZE

ROYAL. La fille sur le pont: 14:00 - 16:30 - 20:30. Les enfants du marais: 14:00 - 16:30 - 20:30. Beowule: 19:00. Existenz: 21:15.

NAFARROA

IRUÑEA

CARLOS III. El Guru: 17:30 - 20:00 - 22:30.

GOLEM (BAIONA). Movida en Roxbury: 16:30 - 20:30 - 23:00. Babe, el cerdito en la ciudad: 16:30 - 18:35. Ejecucion inminente: 17:15 - 20:00 - 22:45. Aun se lo que hicisteis el ultimo verano: 18:30 - 20:30 - 23:00. Todo sobre mi madre: 17:30 - 20:00 - 23:00. Shakespeare in love: 17:15 - 20:00 - 22:45. La vida es bella: 17:15 - 20:00 - 22:45.

GOLEM (YAMAGUCHI). Iluminata: 17:30 - 20:00 - 22:45. No mires atras: 18:30 - 20:30 - 22:45. Beloved: 19:30. Asesiada: 16:30 - 18:30 - 23:00. Plunkett y MacLeane: 16:30 - 18:30 - 20:30. Solas: 16:30 - 20:30 - 23:00. La cena de los idiotas: 16:30 - 18:00 - 23:00.

PRINCIPE DE VIANA. Ni en tu casa ni en la mia: 17:30 - 20:00 - 22:30. Comportamiento perturbado: 20:00 - 22:30. Asesinato en 8 mm.: 17:30 - 20:00. La fuente amarilla: 22:30. Mensaje en una botella: 17:30.

TUTERA

VERSALLES. La vida es bella: 20:15 - 22:45.

NAFARROA BEHEREA

DONIBANE - GARAZI

VAUBAN. Docteur Patch: 21:00.

DONAPALEU

ARGITZE. Urban Legend: 21:00.

ZUBEROA

MAULE

MAULE BATHA. Belle maman: 21:00.

Gasteiz (Samaniego), Iruñea (Golem Baiona).

TODO SOBRE MI MADRE. Espainia, 1999. Zuz: Pedro Almodovar. 90 m. Madril etaartzelona artean kokatu du Almodovarrek bere azken lana. Semea hil ondoren haren aitaren bila abiatu da Manuela Madrildikartzelonaara. Pasioak eta iraganean egindako hankasartzeek duten zama aztertzen ditu Mantxako zuzendariak. **Bilbo (Avenidas, Capitol), Donostia (Astoria, Garbera, Warner Lusomundo), Gasteiz (Samaniego), Iruñea (Golem-Baiona).**

VIGO, HISTORIA DE UNA PASION. Erresuma Batuak-Espainia-Frantzia, 1999. Zuz: Julien Temple. 103 m. Jean Vigo zuzendari frantziarraren bizitza kontatzen du Julien Templeren filmak. Vigo 1905etik 1934ra bitartean bizi izan zen. Zinemagile horren bizitza interesgarria islatzen du film honek, eta batez ere Lydurekin (Romane Bohringer) izan zuen maitasun harreman polita. **Donostia (Antzoki Zaharra), Gasteiz (Samaniego).**

horoskopoa

Uxue Agirre

A R I E S
marboak 21 - apirilak 20

Agian, abestuko bazenu, gauzak beste modu batean ikusiko zenituzke.

T A U R U S
apirilak 21 - maiatzak 20

Zortzi mendi igo behar dituzu egun batean? Eta zerta-rako?

G E M I N I
maiatzak 21 - ekainak 20

Itsasertzean paseotxo bat emateak on egingo dizu. Tira, aurrera!

C A N C E R
ekainak 21 - uztailak 20

Martxa honetan, greba egin beharko duzu. Bestela ez dizute jaramonik egingo!

L E O
uztailak 21 - abuztuak 23

Ezin duzu disimulatu. Txistu-jo arren, urrunetik igar-tzen da.

V I R G O
abuztuak 24 - irailak 23

Txarto portatzen bazara, be-larritik tira egingo dizu. Zuk ikusi zer komeni zaizun!

L I B R A
irailak 24 - urriak 23

Ez dakizula zer egin? Txalo-ak jo eta dantza egin! Gaur ere bai?

S C O R P I U S
urriak 24 - azaroak 23

Noiz garbitu behar duzu gela? Oinak lurrera itsatsita dituzula? Hori zikinkeria!

S A G I T T A R I U S
azaroak 24 - abenduak 23

Egin salto. Egin salto gora. Gogor eta gogoz! Irten-go zara zultoxo horretatik!

C A P R I C O R N U S
abenduak 24 - urtarrilak 20

Ez dakizu zertan gastatzen duzun dirua? Eta poltsikoak zulatuta? Zein ote da egia!

A Q U A R I U S
urtarrilak 21 - otsailak 18

Ordenagailu aurrean dau-denek buru laukia izaten dute: eta zuk?

P I S C I S
otsailak 19 - marboak 20

Eguraldiaren antzeko aste-burua izango duzu: ona. Aprobetxatu.

efemerideak

J. Martin Hiribarren
jaio zen

1810eko maiatzaren 8an J. Martin Hiribarren jaio zen, Azkainen. Urruñ eta Bardozeko erretore izan zen. Bai eta Iruñeko katedraleko ohorezko kano-nigo ere. Erudizio zabaleko gi-zona, abertzale sutsua, idazle fina. *Euskaldunak* poema argi-taratu zuen 1853an. *Montebi-deoko berriak* eta *Eskeraz eguia* ere Hiribarrenek idatziak dira. Baionan hil zen, eta argi-taratu gabe utzi zituen zenbait liburua.

1889. Egin Irratia martxan jarri zen. Iaz itxiarazi zuten.

SANTUAK

Aintzine.

Araba

GASTEIZ. 09:00-22:00: MONTEAGUDO, Mendoza, 6. MARTIN, Frantzia kalea, 2. LARREA, Zerkabarren kalea, 2. *Gau eta egun:* GONZALO-BILBAO, Posta kalea, 34. **LAUDIO.** *Gau eta egun:* RIVERA, Ibaizabal, 1.

AMURRIO, ARTZINIEGA, AIARA, URDUÑA. *Egunez:* HERNANDEZ, Elejondo, 11

Bizkaia

BILBO. 22:00ak arte: ARISTEGI, Gran Via, 8. CUARTERO, Irala, 32. DIEZ, Areballa, 61. GARMENDIA-URROY, Fika, 65. GUENETXEA, Autonomia, 41. RIERA, Juan Ajuriagerra, 52. 22:00etatik aurrera: ARIETA-ARAUABENA, Agirre Lehendakariaren Etorbidea, 1. EGIRAU, Hurtado de Amezaga, 10. **ARRATIA.** *Gau eta egun:* GOIKOETXEA, Ugarana, 33 (Dima).

BARAKALDO. *Gau eta egun:* FALAGAN, Magallanes, 5 (Gurutzetza).

BASAURI. *Gau eta egun:* GOMETZA, Franzisko Kortabarria, 2.

BERMEO, MUNDAKA. *Gau eta egun:* LEZAMIZ, Bidebarrieta, 14 (Bernedo).

DURANGALDEA. *Gau eta egun:* BALENZIAGA, Ezkurdia, 8 (Durango).

ERANDIO-TXORIERRI. *Gau eta egun:* FERNANDEZ GOMEZ, Gernikako Arbola, 8 (Derio).

GALDAKAO. 09:00-22:00: CAMPO, Usansolo.

GERNIKA, BUSTURIA, FORUA. *Gau eta egun:* ZEBREIRO, DonTello, 4 (Gernika).

GETXO. *Gau eta egun:* GALARZA, Aingeruen Etorbidea, 2.

LEIOA. 09:00 - 22:00: RUIZ ORTEGA, Artaza Kalea, 8.

LEKEITIO-EA. *Gau eta egun:* ARRIETA, San Kristobal Plaza, z/g (Lekeitio).

MEATZALDEA. *Gau eta egun:* OJANGUREN, Zendeja Auzoa, 41 (Muskiz).

MUNGIALDEA. *Gau eta egun:* VARELA, Ergoien, 22 (GAMIZ-FIKA).

ONDARROA, MARKINA, BERRIATUA. *Gau eta egunez:* BONET, Iturrbarri, 18 (Ondarra).

PORTUGALETE, SANTURTZI, SESTAO. *Gau eta egun:* BARREIRO-CALLEJA, Carlos VII, 18. (Portugalete). *Gau eta egun:* GARCIA SANCHEZ, Murieta Etorbidea, 36 (Sestao). 09:00-13:30: NUÑEZ BABARRO, Txabarri, 22 (Sestao).

URIBE-KOSTA. *Gau eta egun:* EGIA, Sabino Arana, 20 (Berango).

ZORNOTZA. *Gau eta egun:* ARANBURU, Txiki Otategi, 3 (Amorebieta).

Gipuzkoa

DONOSTIA. 09:00-22:00: GOROSTEGI, Urbietta, 2. AZPEITIA, Trento, 10 (Ondarreta). GARMENDIA, Zurriola Etorbidea, 22 (Gros). EGURROLA, San pedro, 2 ((San Pedro). *Gauetz:* M.L. ETXEBERRIA, Txurruka, 5.

ANDOAIN. *Egunez:* DIAZ, Kale Nagusia, 19. *Gauetz:* TANCO, San Juan, 36 (Urnietta).

ARRASATE. *Gau eta egun:* RUIZ, Magdalena, 31.

AZKOITIA, AZPEITIA. *Egunez:* ZULAIKA, Harzibia Hiribidea, 20 (Azpeitia). *Gau eta egun:* JAEN, Ibai-Ondo, 28 (Azkoitia).

BEASAIN, ORDIZIA. *Gau eta egunez:* URBIZU, Kale Nagusia, 8 (Beasain).

BERGARA. *Gau eta egun:* MOZOS, San Pedro, 4.

BILLABONA, ANOETA, IRURA, ASTEASU, ZIZURKIL. *Gau eta egun:* TOLOSA, Kale Nagusia, 7. (Tolosa).

DEBA, MUTRIKU. *Gau eta egun:* BARRERA, Lersundi, 20 (Deba).

EIBAR, ERMUA. *Gau eta egun:* URIZAR, Julian Etxeberria. (Eibar).

ELGOIBAR, SORALUZE, MENDARO. *Gau eta egun:* F. ETXEBERRIA, Santa Ana, 1 (Elgoibar).

ERRETERIA, LEZO, PASAIA. *Egunez:* ETXEBESTE, Markola Etorbidea, 21 (Erreteria). *Gauetz:* PAGES, Biteri kalea, 11 (Erreteria).

ARETXABAETA, ESKORIATZA, GATZAGA. *Gau eta egun:* FRALDE, Herriko Plaza, 10 (Aretxabaleta).

HERNANI, URNIETA. *Egunez:* GOMEZ, Kale Nagusia, 15. *Gauetz:* TANCO, San Juan, 36 (Urnietta).

HONDARRIBIA. *Gau eta egun:* ERAUSKIN, San Pedro, 28.

IRUN. *Gau eta egun:* EZKURRA, Bentas.

LASARTE-ORIA, USURBIL. *Egunez:* ACHA-ORBEA, Hipodromo Etorbidea, 6. *Gauetz:* TANCO, San Juan, 36 (Urnietta).

OIARTZUN. *Gau eta egun:* ERRANDONEA, San Esteban plaza, 5.

OÑATI. *Gau eta egun:* BARRENETXEA, Kale Zaharra, 1.

TOLOSA. *Gau eta egun:* TOLOSA, Kale Nagusia, 7.

URRETXU, ZUMARRAGA, LEGAZPI. *Gau eta egun:* L. FENOLL, Kale Nagusia, 25 (Legazpia).

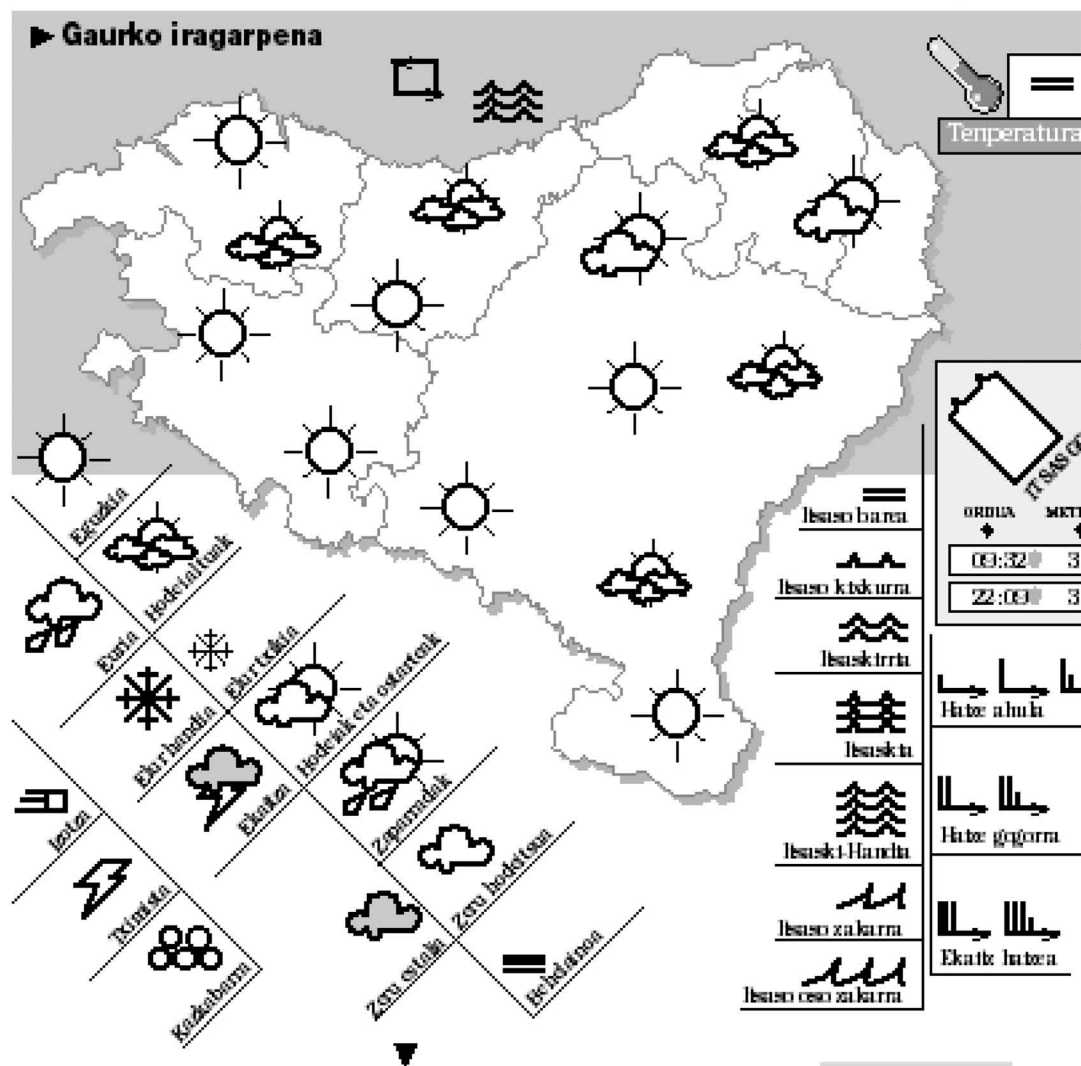
ZARAUTZ, ORIO, AIA. *Gau eta egun:* LASA, Herriko Enparantza (Orio).

ZUMAIA, ZESTOA, GETARIA, AIZARNAZABAL. *Gau eta egun:* MUTOZABAL, Alai Poligonoa, z/g.

Nafarroa

IRUÑERRIA. 09:00-22:00: TXOKARRO, Bernagin, 43. DEL BARRIO, Ezkaba plaza, 13. JIMENEZ FERNANDEZ, Garcia Najera, 1. Santa Kruz, 41 (Zizur Nagusia). ALCALDE, Zangaitza Merindadea, 3 (Burlata). 22:00-09:00: RUIZ PRADOS, Nafarroa Beherea, 13. ALCALDE, Zangaitza Merindadea, 3 (Burlata). Iruñea aldeko farmaziak: SOS Navarra: 22 60 00.

Oharra: Frantziako legeei segituz, segurtasun neurriengatik Ipar

Eguraldi eguzkitsua, bereziki eguerditik aurrera

GATER

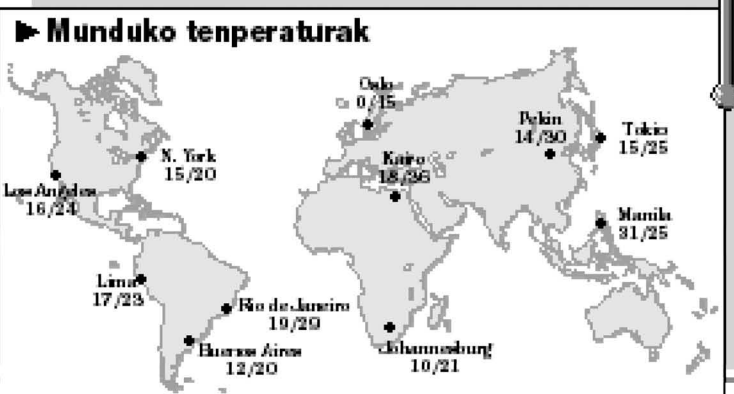
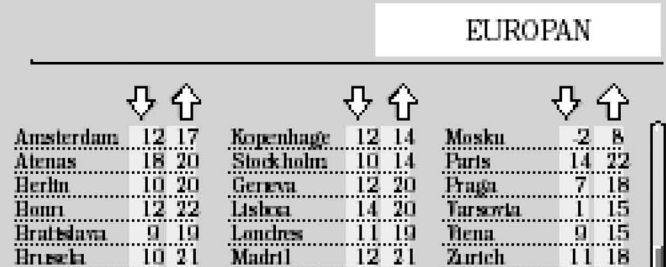
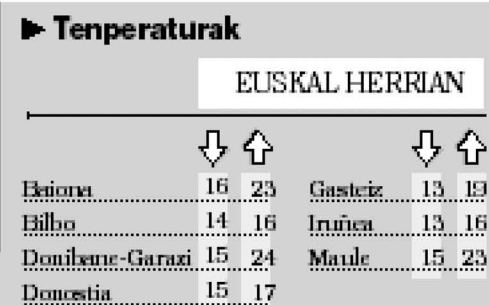
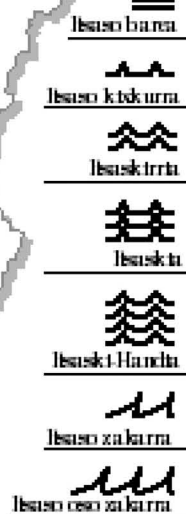
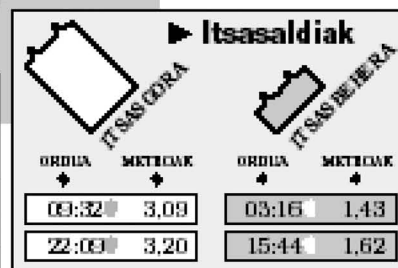
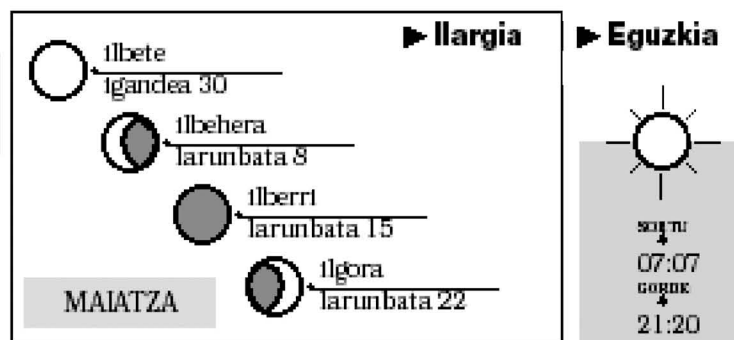
Gotzuen hodeiak eta ostariek tartekatuko dira. Mediterraneoan den aritzakotak bere eragina areagotu, eta ondorioz, eguerditik aurrera eguzkia eta zeru urdina gutxiendu dira. Aspidotik pariez, asbesturri osan zaro politik eta tenperatura geroz gerozko aukera aparta tangio da. Norabide alakarrekoko haxoa ibiliko da, eta tenperaturak bere hartan segituko du.

SUMMARY

Egiera antitoklikoaren eta almoskerako gaitortasunaren denbora gutxiagoa eragotzearren ondorioz, Euskar Herriko hainbat tokitan zerua eskarri egongo da; hortaz, gogean leku eskarri bakoitza behar izango da zailtasunaren, orduko aurrera egitea hala egotzeki egokitu ahal dugutako da. Hainabaretik atzina hodeiak ugarituz joango dira berrialdian. Epeko egongo du.

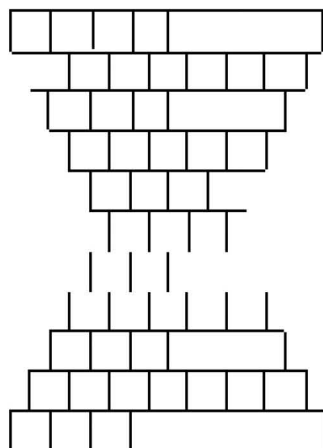
ITSASOA

Habakoko itasako lehenengo 20 milietan, norabide aldatzekorako hazten bitarteko da. 2ko inklamarekin, eta itsaskiritia emangin du. Ipur partean, 3ko ufidekin, itsasko guzuek sartuko ditu. Hasiñatzen orna tsungu da, eta ipur -nandebaleko hantoko itsasko metro bete eta bi metro arteko elatuak alkatuko ditu.

denborapasa ♦

*Kalean gora,
Kalean behera...*

1. Lapurdiko, 2. Ebaeslea, 3. Hondarna, 4. Mahats-parna, 5. Bits, 6. Sutzakotha, 7. Lege, 8. Bift, ale, 9. Hazt, 10. Irabazt, 11. Araudt.

AURREKOAREN SOLUZIOAK

KEKER ESKUNE 1. *Asplenium*, 2. *Melastoma*, 3. *Agave*, 4. *Zinnia*, 5. *La. K. B. Liliaceae*, 6. *Isotria*, 7. *La. Ag. L.*, 8. *La. 7. Cilia*, 9. *Artemisia*, 10. *Scutellaria*, 11.

GOITIK BEHERA: 1. Amasaka, 2. Zapakata, 3. Na. Kira, 4. Jona. A, 5. K!, Oka, 6. El Gama, Gar, 7. Iraki, Na, 8. T, 9. Zura, 10. Ufada, 11. El, Kalamak, 11, Ana, Bura, 12. Kaka, CE!

E. 59-103

telefonoak ♦

Hegoaldetik Iparraldera hots egiteko: 00-335 aurrezenbakia. **Iparraldetik Hegoaldera:** 00-34

I P A R R A L D E A			
• Kostaldeko ospitalea	59443535	• Errepidetako informazioa	945222058
• SAMU	15/59633333	• Erztaintza-Arkaute	945282000
• Pozoindatze kasuetan	56.96.40.80	• Miñolaik	945135500
• Suhiltzaileak	18	• Goardia Zibila	945256100
• Suhiltzaileak BaMen	59635555	• Txagorritxuko Ospitalea	945007000
• Polizia	17	• Santagotoko O. Orokorra	945007600
• Baionako Suprefetura	59590919	• Ospitale Militarra	945136577
• Elektrika-gas arazoak	14/59521018	• Poliklinikoak	945140900
• Errepidetako berri	56963333	• Arana Eritetxea	945282800
• Kontseilu Orokorra	59257840	• 'Naa, S. Esperanza'	
• Miarrizteko aireportua	59239066	klinika	945252500
• SNCFO trenbideak	59555050	• Asepeyo klinika	945274655/66
• Labortantza Garbara	59295043	• Araba klinika	945142100
• Ordua telefonoz	3699	• Forondako Aireportua	945163591
• Meteoe agiria (grabatua)	59220330	• Gasteizko RENFE	
• Meteoe zerbitzua	59238415	geltokia	945230202
• Baiona Taxi	59594848	• Autobus geltokia	945258400
		• 'Radio Taxi'	945273500
		• Elbarrituentzako	
		taxiak	608870144
H E G O A L D E A		B I Z K A I A	
• SOS Delak	112	• Diputazioak	
• Udaltzaingoa	092	suhiltzaileak	949422800
• Polizia Nazionala	091	• Bilboko suhiltzaileak	944233000
• Ordua argibideak	093	• Gurutze Gorria	944222222
• Telefono argibideak	1003	• DYA	944319200
		• Erztaintza	945144144
		• Larrialdiak (Osakidetza)	944757500
		• Basurtoko ospitalea	944418800
		• Galdakaoko eritextea	944571155
A R A B A			
• Suhiltzaileak	945161163	• Santa Marina	944462066
• Gurutze Gorria	945222222	• Gurutzetako ospitalea	944903100
• DYA	945281020	• Sondikaiko aireportua	944869301
		• RENFE	944238633
		• Eusko Tren	944338008
		• Bizkaia irratia taxiak	941612222
		• 'Radio Taxi'	944448888
		• 'Tele Taxi'	944442333
		• Naturgas 902- 123456/ 900- 400523	
		• Alkoholiko Anonimoak	944150751
		• HIESari aurre egiteko	
		Hiritar Elkarteak, T-4	944221240
G I P U Z K O A		N A F A R R O A	
• DYA	943464622	• SOS Delak/foruzainga	112
• Gurutze Gorria	943222222	• Iruñeko suhiltzaileak	948222222
• Itasoko Gurutze Gorria	943272222	• DYA	948171177
• Ospitale Prohibitziak	943006000	• Gurutze Gorria	088
• Erresidentzia	943007000	• Errepidetako informazioa	948237000
• Gurutze Gorria (Donostia)	943214600		948427500
• Gurutze Gorria (Irun)	943611203	• Goardia Zibila	948221100
• Poliklinikoak	943462200	• Eguneko Psikiatr. O.	948273812/61
• Deba Garaiko eritetxea	943035300	• Nafarroako Ospitalea	948422100
• Zumarragako ospitalea	943035000	• Bideko Ana Birjina O.	948429400
• Bidasoako ospitalea	943007700	• Noaingo aireportua	948168700
• Mendarako ospitalea	943032800	• Iruñeko Autobus	
• Amarako ospitalea	943007400	geltokia	948223854
• Erztaintza	943288888	• RENFEko geltokia	948130202
• Goardia Zibila	943211100	• Radio Taxi	948221212
• Hondarribiko aireportua	943642240	• Teletaxi	948232300

zozketak ♦[illegible]

telebista ♦ irratia

Eskozia eta Galeseko azken hauteskundeak hizpide

ETB 2 • 20:10etan

Joan zen ostegunean Eskozia eta Galesen egin hauteskundeak aztertuko dituzte Asteberri saioan.

Zuzeneko pilota partidua, Labritetik

T 5 • 17:30etan

Arretxe eta Nagorek jokatu duten Euskal Herriko buruz buruko txapelketako final aurrekoa eskainiko dute, zuzenean.

Kosovoko errefuxiatuei buruz

TVE 1 • 21:30etan

Espainiara iritsitako Kosovoko lehen errefuxiatuei buruz arituko dira, besteak beste, *Informe Semanal* saioan.

TVE1

07:30: ¡Sábado fiesta!
10:15: Peque pñix.
Lehiaketa.

12:10
Musica si.

Texas musika taldeko kideak.

13:45: Cartelera.
14:30: Corazón, corazón.
15:00: Telediario-1. Albistegia.
15:30: El tiempo.
15:35: Zinema.
El verano de los monos.
17:45: Cine de Barrio.
Es peligroso casarse a los 60.
Zuzendaria: Mariano Ozores. Aktoreak: Paco Martínez Soria, Julieta Martínez. 1980.
21:00: Telediario-2. Albistegia.
21:30: El tiempo.
21:35: Informe Semanal. Londres, la sombra de la intolerancia / Sin billete de vuelta / Monaco. ¿Adios a Rainiero? / Soldados profesionales.
22:50: Noche de fiesta.
02:30: Noticias.
02:35: Zinema.
Más allá de la sospecha.
Zuzendaria: David Hayman. Aktoreak: Helen Mirren, George Costigan. 1993.
04:05: Zinema.
Dick Smart 2007.
Zuzendaria: Franco Prosperi. Aktoreak: Richard Wyler, Margaret Lee. 1966.

LA 2

06:00: Euronews.
06:30: That's english.
08:00: El último refugio de los perros salvajes.
09:00: U.N.E.D.
09:30: Agrosfera.
10:30: En otras palabras.
11:00: Parlamento.
12:00: Los conciertos de La2.
13:00: Kirolak. Motoziklismoa; belar hockeya; rallyak; bela.
17:00: Loteria Nacional.
17:30: Código Alfa.
18:00: Saskibaloia. FC Barcelona-Estudiantes.
20:00: Informativo territorial.
20:30: Grada cero.
20:55: Zinema (EAEn).
¿Estamos casados?.
Zuzendaria: Carol Wiseman. Aktoreak: Patsy Kensit, Stephane Freis. 1990.
20:55: Futbola (Nafarroa). R. Sociedad-R. Madrid.
22:50: Lo tuyo es puro teatro.
23:25: Que grande es el teatro. *La hermosa gente.*
00:55: Lo tuyo es puro teatro.
01:40: Zinema.
Dos seductores.
Zuzendaria: Ralph Levy. Aktoreak: Marlon Brando, David Niven. 1964.
03:15: Zinema.
El club del pijama.
Zuzendaria: Don Weiss. Aktoreak: Tommy Kirk, Annette Funicello. 1964.
04:40: Amaiera.

TF1

05:55: Le destin du docteur Calvet.
06:15: 30 millions d'amis.
06:45: TF1 Info.
06:55: Shopping a la une.
07:45: Télétrivine.
08:15: Télé shopping.
09:00: Météo.
09:05: TF1 Jeunesse.
11:40: Millionnaire.
12:00: Cuisinez comme un grand chef.
12:15: Le juste prix.
12:50: A vrai dire.
13:00: Le journal.
13:15: Reportages.
13:55: Macgyver.
14:55: Alerte a Malibu.

15:40
Flipper.

Telesaila.

16:40: Dingue de toi.
17:10: Xena, la guerrière.
18:05: Sous le soleil.
19:05: Beverly Hills.
19:50: Bloc Modes.
20:00: Le journal.
20:50: Drôle de jeu.
23:10: Téléfilma.
Talents cachés
Zuz.: Scott Levy. Akt.: Joanna Pacula.
00:50: TF1 nuit.
01:05: Tres Chasse
01:55: Histoires naturelles.
02:25: Kandisky.
03:25: Histoires naturelles.
04:45: Musique.
05:00: Histoires naturelles.

FRANCE 2

06:10: Anime ton week-end.
07:00: Thé ou café.
07:50: Warner Toons.
08:40: La planète de Donkey Kong.
11:00: Rince ta baïnette.
11:35: Les Z'amours.
12:15: Pyramide.
12:45: Point route.
13:00: Le journal.
13:15: L'hebdo du mediateur.
13:40: Consomag.
13:45: Les documents de savori plus.
14:40: Samedi sport.
17:15: Errugbia.
18:50: Friends.
19:20: Le monde est petit.
19:50: Tirage du loto.
19:50: Politiquement correct.
20:00: Le journal.
20:40: Météo.

20:55
Tapis rouge a Notre-Dame de Paris.

Musika saioa.

23:35: Boxeo.
01:00: Le journal.
01:15: Friends.
01:40: Bouillon de culture.
02:50: Les Quatre Elements.
03:40: Loubards des neiges.
04:15: Gens du fleuve.
05:10: Belles années.

FRANCE 3

06:00: Euronews.
06:45: Les Minikeums.
10:30: Expression directe.
10:40: L'hebdo de RFO.
11:10: Grands Gourmands.
11:40: Le 12-13.
12:30: Le journal national.
13:00: Couleur pays. Magazina.
18:10: Expression directe.
18:20: Questions pour un champion.
18:50: Un livre, un jour.
18:55: Le 19-20.
20:10: Futbola. Aurkezpena.

20:35
Futbola.

Lens-Metz taldeen arteko partidua.

22:40: Dans les coulisses de...
23:35: Soir 3.
00:00: Qu'est-ce qu'elle dit, zazie?.
00:35: Saturnales.
02:05: Tapage.
03:05: Un livre, un jour.
03:20: Amaiera.

A 3

06:25: Los reporteros. Telesaila.
07:00: Aventura en Africa.
07:30: Club Megatrix. Haurrentzako saioa.
13:25: Padres forzosos. Telesaila.
14:00: Cosas de casa.
14:30: El principe de Bel Air.
15:00: Noticias. Albistekak.
15:30: El tiempo.
15:35: Zinema.
Niño rico.
Zuzendaria: Donald Petrie. Akt.: Macaulay Culkin, John Larroquette. 1994.
17:30: Zinema.
Caceria sin tregua.
Zuzendaria: Stuart Cooper. Aktoreak: Harry Hamlin, Mad-Chen Amick. 1998.

19:30
Especial Ricky Martin.

Musikariak bere azken laneko kantuak aurkeztuko ditu.

19:35: Especial Ricky Martin.
20:15: Miramé.
21:00: Noticias.
21:40: Trato hecho.
00:10: Zinema.
Estado crítico.
Zuzendaria: Jerrold Freeman. Aktoreak: Joanna Pacula, Dennis Arndt. 1993.
02:05: Zinema.
Perry Mason: La hija desafiante.
Zuz.: Christian Nyby. Akt.: Raymond Burr.

T 5

06:30: Informativos Telesinco.
07:00: Robin Hood.
07:20: Mi amigo el mapache.
07:40: La Sirenita.
08:00: Jin Jin y sus amigos.
08:20: Barney.
08:40: Los Archies.
09:05: Toonsylvania.
09:30: Beast wars.
10:00: Club Disney.
12:00: El zorro.
12:30: Walker. Telesaila.
14:30: Informativos Telesinco. Albistekak.
15:25: Zine Disney.
Una monja sin cuidado.
Zuzendaria: Emile Ardolino. Aktoreak: Whoopi Goldberg, Maggie Smith. 1992.
17:30: Frontón.
Koka-Balerdi / Tiraputaberna.
Arretxe-Nagore.
19:30: S.O.S. Ciudadano.
20:30: Informativos Telesinco. Albistekak.
21:00: 50x15.
21:45: Grandes relatos.
Los alquimistas.
Zuz.: Peter Smith. Akt.: Grand Show, Ruth Gemmel.
23:45: Zinema.
Sedución sin limite.
Zuz.: Jim Winorsky. Akt.: Andrew Stevens, Morgan Fairchild. 1993.
01:45: Más que coches.
02:15: Madrugada de cine.
El dijo, ella dijo.
Zuz.: Ken Kwapis. Akt.: Kevin Bacon, Elisabeth Perkins. 1991.
04:00: Infocomerciales.
05:30: La mujer prohibida.

M 6

06:10: Boulevard des clips.
07:05: M6 Kid.
09:05: Samedi boutique.
10:40: Hit machine.
11:55: Fan de.
12:35: Demain a la une.
13:30: Code quantum.
14:25: Caraïbes offshores.
15:20: Roar, la legende de conor.
16:15: Mission impossible 20 ans apres.
17:15: Mission casse-cou.
18:10: Les nouveaux professionnels.
19:10: Turbo.
19:45: Warning.
19:50: Mieux vaut prevenir.
19:54: 6 minutes.
20:10: Plus vite que la musique.
20:40: Ciné 6.
20:50: La trilogie du samedi. Telesailak.
Charmed/L'immortelle (21:45) / C-16. (22:40).
23:30: Telefilma:
Course de nuit.
Zuzendaria: Neill Fearnley. Aktoreak: Joanna Pacula, Michael Ironside.
01:10: Boulevard des clips.
02:15: Frequentstar.
03:00: The Commitments.
03:05: Plus vite que la musique.
04:55: Jazz 6.
05:25: Fan de.

CANAL + (e)

07:20: Golfa: Birdie.
07:50: Pim, pam, Plus.
09:55: La tormenta del siglo. Dokumentala.
10:50: Transworld sport.
11:45: Del 40 al 1.
13:00: Magacine.
14:00: Avance Redaccion.
14:05: El juego de las lunas.
14:35: El dia antes.
15:30: Zinema: De jungla a jungla.
17:10: Zinema: Poder absoluto.
19:07: Especial Canal +
19:17: Michael Hayes.
20:00: NBA.
20:30: Abierto en Canal.
21:30: Redaccion Noticias.
22:00: Noche de comedia.
24:00: Zinema: El mun perdido: Jurassic Park.
02:04: Zinema: Beverly Hills, las perversiones de la jet.
03:48: Zinema: Anaconda.
05:33: Zinema: Solo los tontos se enamoran.

CANAL + (f)

06:45: Le journal du golf.
07:15: Les superstars du catch.
08:50: Zinema: George de la jungle.
10:20: Zinema: Welcome to Sarajevo.
12:00: a la reconte...
12:30: Flash Info.
12:40: 1 an de +.
13:30: C'est ouvert le samedi.
14:00: Saskibaloia.
15:40: Golf.
17:05: Arliss.
17:25: Ned et Stacey.
17:55: Décode pas Bunny.
18:10: Batman 2000.
18:50: Flash info.
19:00: T.V. +.
20:05: Daria.
20:35: Samedi Comedi.
21:45: South park.
22:10: Boxe Tahi.
00:00: Zinema: Serial lover.
02:55: Zinema: ...comme elle respire.
04:35: Babylon.
05:20: Saskibaloia, NBA.

LA CINQ

03:00: Les ecrans du savoir.
05:00: Les grands documents de la cinquieme.
06:30: Cousin William.
06:45: Ça tourne bromby.
08:00: L'Oielet la main.
08:30: Le plomb, l'encre et la liberté.
09:30: Les ecrans du savoir.
11:30: Silence, ça pousse!
11:45: Forum Terre.
12:00: Econoclaste.
12:35: L'ecole de la survie.
13:30: 100 % question.
14:00: La vie au quotidien.
14:30: Le journal de la Sante.
15:00: Correspondance pour l'Europe.
15:30: Pi = 3,14.
15:50: Sur les chemins du monde.
18:20: Va savoir.

ARTE

19:00: Histoire parallele.
19:50: Arte Info.
20:05: Le dessous des cartes.
20:15: 100% Kascher (6/6).
20:40: La tour de Babel, Trône des dieux.
21:40: Metropolis.
22:40: Telefilma: Le chargin des belges
Zuzendaria: Claude Goretta.
00:05: Music planet.
01:05: Zinema: Consersations (tres) privees.
Zuzendaria: Ranier Kaufmann.
03:00: Amaiera.
Txuria: negraita

Reala
Real Madriden
aurka ETBn

ETB1 • 20:55ean

Anoetatik zuzenean, Realaren eta Real Madriden arteko Liga partidua eskainiko du ETBk. Anoeta beteta egongo da, ziurrenik.

gaurko filmak Ane Muñoz

■ DOS SEDUCTORES.

David Niven eta Marlon Brando aktoreak seduktorearenak egiten ikustea ez da esperientzia txarra. Egia esanda, Niveni ongi doakio halako pertsonaia antzeztea, baina Brando izarra alboan izango zuela esan zutenean, bat baino gehiago harrituta geratu zen. Arrazoi guztiz, gainera; izan ere, ordu arte oso bestelako pertsonaiak antzeztu baitzitu-
tuen Brandok. Ordea, txukun dabil Ralph Levyren agindue-
tara, eta Niven jaunarekin batera oso tarte entretenigarria igaroaraziko digu. Bi protagoniston zaletasun handiena emakumeak seduzitzen ibiltzea da, gau eta egun; elkarrekin ongi moldatzen badira ere, haserre dabilta azkenaldian.

■ CARTAS A IRIS.

Jane Fonda eta De Niro erakargarriek protagonizatzen duten drama erromantikogoxo eta samur honekin oso tarte entretenigarria igaro dezakezue. Martin Ritt ezagunak zuzendua da, eta emakume alargun baten egunerokobizimodu gogor eta zaila erakusten du; diruz eskas dabil, eta semeak nahi bezala hezteko, lanean ariko da jo eta ke. Bat-batean, gizon bitxi bat ezagutuko du, eta bien artean harreman berezia sortuko da, gero eta estuagoa. Jane Fondaren semeetako bat *El niño que gritó puta* filmeko protagonistista da, Harley Cross gaztetxoa; Alex de la Iglesiaren *Perdita Durango*-n ikusi genuen azkenengoz.

■ UNA MONJA DE CUIDADO.

Sister Act Whoopi Goldberg aktore histerikoak antzeztutako komedia komertzial eroa da, batik bat gaztetxoei zuzendua: abeslari beltz batek, mojav mozorrotuta, abentura txoro bat biziko du komentubatean. Film arrunta da, baina aurretik ikusia ez duzuenei

Helen Mirren serioa
ez da fio senarrarekin

■ MAS ALLA DE LA SOSPECHA. Thriller txiki baina garesti hau ez da oso nabarmena, baina, gutxienez, erraz ikusten da. Helen Mirren prestijioko aktore britaniarrak protagonizatua da. Emakumea senarrarenganako susmo txarrak argitu nahian dabil, batera eta bestera, polizia atzetik duen hiltzaile arriskutsua senarra bera ez ote den pentsatzen hasia baita. Peter Ransleyren eleberri arrakastatsua du oinarritzat eta, tira, egokitzapena ez da txarra; gidoia idazleak berak egokitu zuen.

George de la jungle

1997, Sam Weisman

08:50 C+(f)

Una monja de cuidado

1992, Emile Ardolino

El hombre meteoro

1993, Robert Townsend

Cartas a Iris

1990, Martin Ritt

Es peligroso casarse a los 60

1980, Mariano Ozores

¿Estamos casados?

1990, Carol Wiseman

Un grito en la noche

Noel Nosseck

Despedida de soltero

1984, Neal Israel

Seducción sin limite

1993, Jim Winorsky

Estado crítico

1993, Jerrold Freeman

Dos seductores

1964, Ralph Levy

El dijo, ella dijo

1991, Ken Kwapis, Marisa Silver

Más allá de la sospecha

1993, David Hayman

Gun Moll

Giorgio Capitani

El club del pijama

1964, Don Weiss

Dick Smart 2007

1966, Franco Prosperi

▲ TXARRA ▲ ESKASA ▲ BALEKOA ▲ ONA ▲ BIKAINA

ARTXIBOKA

Whoopi Goldberg da *Una monja de cuidado* filmeko moja dibertigarria.

entretengarria gerta dakizueke. Harvey Keitel interesgarriak bigarren mailako rol bat jokatzen du. Dena den, ez du

luzitzeko aukerarik izango, Ardolinok Whoopi arrakastatsuari gorde baitizkio plano gehienak.

ETB 1

06:25: Euskaraokea.

07:50: Superbat. Haurrentzako marrazki bizidun eta telesaila sorta. 'Hypermanen abenturak', 'Superheroiak', 'Ipar haizearen erronka', 'Hartz txiki', 'Huckleberry Finnen abenturak'.

10:40: Teknopolis. Zientzia eta teknologiaren inguruko saioa.

11:10: Iparraldea: Le magazine du Pays Basque.

11:30: Hitzaro.

12:00: Sustrai.

12:30: Eskubaloia. Euskadi-Txina.

14:00: Gaur Egun. Albistegia.

14:20: Txirrita.

14:45: Fernando Amezketa-rra.

15:10: Burusoiltxo. Umorezko saioa.

15:55: Algara.

16:55: Zesta punta. Egiguren-Felix / Alberdi I-Barrondo.

17:55: Kirolez kirol.

Futbola: Liga 2. maila. Albacete-Osasuna.

20:00: Gaur Egun.

20:20: Kirolez kirol.

Futbola: Liga-1. maila. R.Sociedad-RMadrid. (20:55etan).

23:00: Pilota: eskuz banaka, 1. maila. Titin III-Goñi II.

00:00: Pilota: eskuz binaka. Etxaniz-Goñi III / Olai-zola I-Santi.

01:00: Kontzertua. The Corrs.

02:15: Boxeo izarrak.

03:30: Sustrai.

04:00: Hau komeria.

04:25: Sikofonia.

05:25: 240 Robert.

06:15: Haran eta gailur.

07:10: Maite dut nire hiria. Quebec.

ETB 2

08:10: Sustrai.

08:40: Del pais de los Vascos.

09:05: Tiempo para Euskal Herria. Hombrey enfermedad: una convivencia.

09:20: Celebrity.

10:10: Espias vascos. Europa nazi.

10:35: Historia cubanas. Los bersolaris de Cuba.

11:05: National Geographic.

12:00: Empresa vasca.

12:35: Desde el gallinero. Kultur saioa.

13:00: Dokumentala. Crias salvajes.

14:00: ETB Kirolak.

14:28: Teleberri.

15:30: Cineaventura.

El hombre meteoro.

Zuzendaria: Robert Townsend. Aktoreak: Robert Townsend, Marla Gibbs. 1993. 17:30: Zinema.

Cartas a Iris.

Zuzendaria: Martin Ritt. Aktoreak: Jane Fonda, Robert de Niro. 1990.

19:20: La peña.

20:10: Asteberri.

20:58: Teleberri.

21:45: Zinema.

Un grito en la noche.

Zuz.: Noel Nosseck. Akt.: Candace Cameron Bure, Casper Van Dien. 23:25: Zinema.

Despedida de soltero.

Zuz.: Neal Israel Akt.: Tom Hanks, Tawny Kitaen. 1984.

01:20: Medias de seda. Telesaila.

02:50: Zinema.

Gun Moll.

Zuz.: Giorgio Capitani. Akt.: Marcello Mastroianni, Sophia Loren.

04:25: Lengua Viva.

04:50: Amaiera.

irratia ♦

Bizkaia Irratia. Bilboko Intxizu ikastolako ikasleak izango dira gaur, goizeko 11:30etan hasita, *Zortziko txikia* saioan. Bizkaiko Bertsozale Elkartek bultzatu, Bilboko Udalak lagundu eta Bizkaia Irratian egiten du saioa, eta ikasleek berek egindako bertsoak abesten dituzte, besteak beste. Hogeita bost ikastetxetako gazteak bildu dira irailaz geroztik saio horretara, eta Intxizuko ikasleak izango dira, hain zuzen ere, ikasturte honetan parte hartuko

duten azken ikasleak. Sari banaketa datoreen astean izango da. Bestalde, Labrit pilotalekuan Arretxek eta Nagorek jokatu-
ko duten Euskal Herriko buruz buruko txapelketako finalurrekoa eskainiko dute, arratsaldeko 18:00etatik aurrera, zuzenean.

Herri Irratia. Goizean goiz saioari goizeko 08:00etan ekingo dio Asier Tutorrek, Donostiako Herri Irratian. Bi orduko saio

horren ondoren, *Kuku Miku* haurren saioaren txanda izango da 10:00etan. Jarraian, Amara Berria auzoa izango dute ardatz *Donostia auzoz auzo* tartean, eta *Euskadin gaur* albiste emankizunarekin jarraituko dute, 13:00etan. 14:30etan, berriz, *Aquello maravillosos años* musika saioaren txanda izango da, eta 18:00etatik aurrera kirolak izango dira nagusi, pilota partidua, esku-
baloi partidua eta futbola zuzenean eskainiz.

ZAKILIXUT

Europa, heldu bako fruitua

■ *Europako eguna ospatzeko informazio azoka egin zen atzo Bilboko Arenalean*

ZER izan da lehenago, oiloa ala arrautza? Europako erakundeek giza komunitatea eragin dute ala sentimenduak sortarazi ditu erakundeak? Atzo, Europaren Eguna ospatzeko Bilboko Arenalean prestaturiko azoka informatiboa bisitatu zutenen erantzun gehienek argi adierazten dute Europako nortasun bakarria lortzeko oraindik ere pauso itzelak eman beharko direla.

«Hemendik pasatu naiz, eta antolakuntza hau guztia ikusi dudanez, sartzea erabaki dut, ea zer zen». Halako erantzunak izan dira ohikoenak. Gehienek ez zekiten atzo Europaren Eguna zela, baina musikak, janariak -doan-, jolasak eta bideo informatiboak jendea erakarri zuten. Denerarik zegoen bisitarien artean, baina gehienak erretiratuak.

Europa zer den eta zer ez den, europarren nortasunarekin atxikimendurik badagoen, interes ekonomikoek bultzatutako bat-egitea ote den... Kontu horiek guztiek iritzi desberdinak sortzen dituzte herritarren artean. Silviak, adibidez, ez du batere argi ikusten Europako benetako giza komunitatea osatuko denik. Haren ustez, irizpide ekonomikoek soilik elkarrekin dituzte Europako Batasuneko

MIKEL MARTINEZ

Euroaren erabilera azaltzeko Arenaleko erakustokietan prestaturiko jolasak arrakastatsuak izan ziren.

estatuak. «Gizakien arteko harreman gutxi dago, Europako nortasuna ez da erreala», esan zigun Silvia bilbotarrak.

Luis, berriz, zeharo konbentziturik dago Europako herritarren arteko hurbilketa gero eta handiagoa izango dela. «Zerk elkartzen gaitu europarrak? Denok gizakiak garela, berdin dio beltzak, zuriak, horiak... Hori nahikoa da komunitatea osatzeko.

Inaugurazio ofiziala eguerdian hasi zen. Bizkaiko diputatu Pedro Hernandez eta Eusko Jaurlaritzako Kanpo Ekintzako Saileko idazkari Andoni Ortuzar arduratu ziren inaugurazioaz. «Europako Batasuna eguneroko errealitatea da, baina gizarteak oraindik urrun ikusten du. Horretarako, errealitate hori herritarrengana hurbiltzeko, antolatu dugu gaurko azoka», azaldu zuten bi ordezkariak.

Ondoren, Zornotzako Karmengo Ama ikastetxeko laugarren kurtsoko ume taldearekin egin genuen topo. Ikasleak pozik zeuden, alde batetik bestera erakustoki guztiei begira.

Europako Legebiltzarrari buruzko

informazioa eskaintzen zuen erakustokiaren alboan Silvie Laigneaux Belgikako kontsula zegoen. «Bide luzea daukagu aurretik, baina jendeak ilusioz hartzen du, zerbait interesgarri sor daitekeelako», esan zigun.

Euroak erabiltzeko aukera

Karpako erakustokirik arrakastatsuenak kartoizko euroekin erosteko aukera ematen zuena izan zen. Jende ugari pilatzen zen euroekin kamisetak edota txokolatinak erosteko asmoz. Postuz postuko ibilalditxoan, Gabriella italiarrarekin egin genuen berba; senarra eta alabarekin zegoen Bilbo bisitatzen. «Europarrak, zerk batzen gaituen? Helburuek, bai, xede berak ditugu. Ni neu europar nortasunarekin identifikatuta sentitzen bainaiz. Beste batzuek, ordea, ez dute Europaren parte izan nahi. Arazoa da jendeak ez duela informazio nahikorik», jakinarazi zigun Gabriellak.

Kristina Martin

BILBO

kasu!

► Lanpostua ematearekin engainatzen zituen

Ertzaintzak J.L.I.G. 45 urteko gizonetako atxilotu zuen atzo Bilbon, lanpostu bat ematea agindu zien hainbat pertsona engainatzeagatik. Agintzen zien lanpostua, baldin eta aurretik lanean erabiliko zuten jantzia ordaintzen bazuten.

► Urte Zaharreko festarik handiena

Aurtengo Urte Zahar gaueko festa berezia izango denez, Barakaldoko PPK proposatu du herrian makro festa bat egitea, Helburua dute, gainera, Euskal Herriko jai handiena antolatzea.

GERARD JULIEN

Luze-luze geratu zen gizarajoa.

► Ziplo, Aita Santua iritsi aurretik

Errumaniako Armadako soldadu batek ez zuen agintatu Aita Santua iritsi aurretik jasandako presio eta urduritasuna, eta ziplo erori zen bisitari ilustrearen hegazkina iritsi aurretik. Argazkian ageri da argazkilaria bat laguntzen ari zaiola.

ITSAS MENDI
karabanak
 Konseilariak Ofiziala
 Antolatzaileak: HENRI P. GIL
 RIKER, TIENOTAT, ESPERITA.
 Harritzaileak: KNAUS, URINA, ROLLE.
 Erremontatzaileak: GILMAN, LIL, JAMET.
 Gurean gaur egun munduko berriak
99ko modelo berrien erakusteta
Antokarabanak 4.200.000tik
 Aldeak: 12 urteko giza eta 2.000.000tik
 ☎ (943) 54 32 40 - 4100 41

Herri Urrats

euskara hazi euskaraz

Hazi Euskaraz!

Heldu da Herri Urrats! Euskal Herriko euskaltzale orok Senpereko aintziraren inguruan du hitzordua igande honetan, hamaseigarren aldiz. Ipar Euskal Herriko ikastolek eta euskarak denon sustengua behar dute. Zazpi gunetan euskararen festa paregabea izanen da.

●●● Testuak Eneko Bidegain eta Hur Gorostiaga

Esperientziak espezialista egin gaitu

Ostalaritzako eta Hotz Industrialeko ekipamenduetan, jo ezazu 15 urtetik gorako esperientzia duten teknikariak eta proiektuetan berezitatuko Ingeniari Teknikoek osatutako talde batengana.

■ Guk aholkatuko zaitugu zure taberna edo jatetxerako teknologi proiektuan.

■ Instalazioa egin ere egingo dizugu, espezialistak gara eta.

■ Eta saldu-ondoko zerbitzua ziurtatzen dizugu, ahalik eta denbora laburrenean eta urteko 365 egunetan. Zure makineriak gehiago irauteko eta zure negozioa beti puntuan edukitzeko.

Gainera, gure 1.000 m²-ko instalazioek ahalbidetzen digute arretarik bereziena eskaintzea zure egungo edo etorkizuneko taberna nahiz jatetxea prestatzeko.

-Makineria eta ordezkoen biltegia.

-Konponketa lantegia.

-Bulegoak.

-Erakusketak.

Hori guztia, markarik hoberenen bermearekin.

Hosfrinor

Ostalaritzarako
Ekipamendu Industrialean
espezialistak

Pokopandegi, 8 - IGARA
(Gurelesa / Iparlat-en aurrean)

20009 Donostia

Tfnoak: 943 21 21 28 / 943 21 76 39

Faxa: 943 21 96 82

10.958 urrats eginak ditu Seaskak

‘Euskara hazi euskaraz’ lelopean, Seaskaren 30. urteurrena ospatuko da aurten

HAMASEIGARREN aldikotz ospatuko da Herri Urrats. Denbora gutxi hazi eta besta erraldoi bilakatua da. Biltzen diren dozenaka mila laguntarik gero eta gehiago dira Ipar Euskal Herriatik datozenak. Bestak fama ona lortua duelako seinale... Dudarik gabe, jende horrentzat besta eder bat delako, besterik gabe. Baina euskara madarikatzen zeneko garaia bukatu dela ere adierazten du horrek.

Hogeita hamar urtez, urak egin du bide, eta, ikasle multzo batekin abiatu ondotik, Seaskak 2000. urteko eskola sartzearan 2.000 haurren kopuruaren gainditzeko esperantza du. Seaska hazi da eta berekin batera euskara ere bai, hein batez. Aurtengo leloak adierazten duen bezala, euskara hazten da euskaraz ikasiz, irakatsiz eta hitz eginez.

Pario hori egin zuen Seaskak duela hogeita hamar urte, eta etengabe ikasle kopurua handitu du. Gaur egun euskararen egoera Ipar Euskal Herrian oso larria bada ere, Seaska ez balitz izan are larriagoa izango zatekeen.

1989. urtean egin zen Herri Urrats jaia. Lakuaren panoramika orokorra

BOB EDMÉ

Urrats anitz

Aurtengo logoa Iruñeko Kukuxumusu taldeak egina du. Hainbat animaliaurren urrats aztarna ugari ikusten dira, denek norabide berari jarraitzen diotela. Ikastolen ibilaldi luzean, «euskararen alde urrats anitz eta ezberdinak» egin direla adierazi nahi

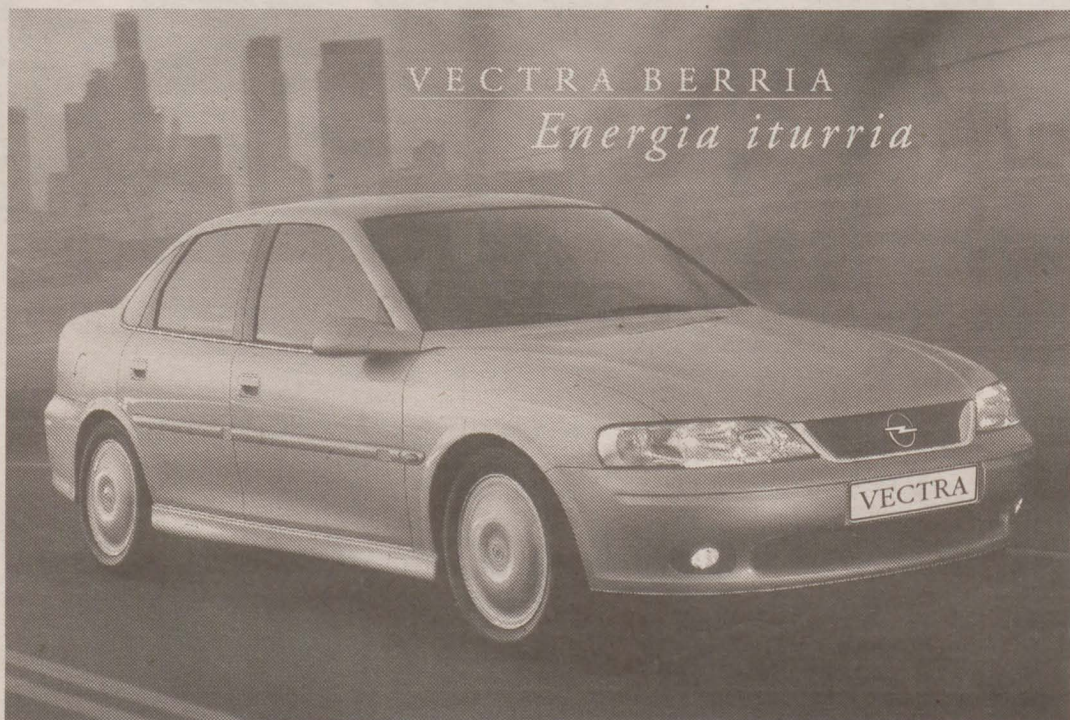
du. «Euskara hedatzen ari da, ikastolak sortzen, hedatzen eta ugaltzen», diote Herri Urratsen antolatzaileek. «Ez da guti urte hauetan guztietan euskararen irakaskuntzan lortu dena, baina asko da, tamalez, oraindik egiteko gelditzen dena».

Aurtengo berrikuntzetan, Urratsak izango dira. Ez da

oso orijinala Herri Urrats eguneko berrikuntza bati izen horren ematea, baina ez da izen egokiagorik iniziatiba berri horren deitzeko. Alabaina, elkarte, erakunde eta lagun taldeei proposatua zaie 100 liberatan (2.500 pezeta) urratsen erostea, helburua delarik urrats guztiak salduz urratsez urrats aintzi-

raren itzuli osoaren egitea.

Urrats horiek erosiz, diru gehixeago biltzeaz gain, elkarte bakoitzari nahi duen mezua idazteko ahala eskaintzen zaie. Gainera, urrats bakoitzak zenbaki bat izanen du eta, egunaren bukaeran, Eroski Bidaia enpresak eskaini sei bidaia zozketatuko dira.

123 (*) Vectra 1.6 GL 16Vren fabrikatzaileak gomendatutako prezioa. Garraioa, BEZa eta matrikulazio zerga barne. Plan Prever kanpo. Matrikulazio gastuak kanpo. Penintsulan eta Balearretan balio du.

1, 2, 3 aukerak: beti auto berria izateko erarik errazena.

Ikus ezazu zerbait berri eta bizigarri. Eseri Opel Vectra berriaren bolanteria; energia iturria da. Sentitu gasolina motor berrien eta injekzio zuzeneko 2.0 DTI 16V turbodiesel aurreratuaren potentzia guztia. Gozatu haren erabateko ekipamendua.

• ABS • Neurri handiko airbag-a, gidari eta albokoarentzat
• Aire egokitua • Direktio lagundua • Aurrealdeko kristaljasogailu elektrikoak • Ixte zentralizatua urrutiko agintearekin • Altueran erregula daitekeen bolantea • Altueran erregula daitekeen gidarlaren eserlekua • RDS irrati-kaseta 6 bozgorallurekin.

Opel Vectra 1.6 GL 16V 100zp: 2.641.000 Ptas* / 15.872,73 Euro.*

GASOLINA	1.6 16v 100 zp	1.8 16v 115zp	2.0 16v 136zp	2.5 V6 170zp
DIESEL	2.0 DI 16v 82zp		2.0 DTI 16v 100zp	

GIPUZKOAKO KONTZESIONARIOEN SAREA

OPEL
INGENIERIA ALEMANA A SU ALCANCE

ANALSA

Tel. 943 74 40 12 Tel. 943 70 08 41 Tel. 943 75 50 72
ELGOIBAR EIBAR MENDARO

Isasti

Tel. 943 31 67 11. DONOSTIA (Gipuzkoa)

Garaje Inglés

Tel. 943 40 00 03 / 40 01 87. DONOSTIA

TALLERES OLA

Tel. 943 76 33 44 / 45 / 46 / 47. BERGARA.

Irurok

Tel. 943 88 51 50 / 54. OLABERRIA (Gipuzkoa)

Talleres Yarza

Tel. 943 62 29 99. IRUN (Gipuzkoa)

Euskararen besta

Besta egitean lekuak ahal bezain garbien errespetatzeko deia zabaldu dute antolatzaileek

HERRI URRATS egunean hamar milaka pertsonak besta egiten badute ere, antolatzaileek zenbait punturen errespetatzeari garrantzia ematen diote. Alde batetik, Herri Urrats «euskararen besta» dela diote, eta beraz, denei indar egitea galdegiten zaie euskaraz mintzatzeko ahalegina egin dezaten, ahal duten neurrian eta beren euskalkia erabil dezaten. Ez da dudarik ere, euskararik batere ez daket jendeentzat lehen ikastaldia egiteko aukera izanen dela, ez baita ikasgai zaila ogitarteko edo edari baten galde-tzea. Bainan, bereziki ulertzen zaila da nolaz Iparraldeko batzuk gaztelania kaxkar batean eskaeren egitera sartzen diren...

Horiek hola, ez da euskararen atxikimendua bakarrik garrantzitsua egun horretan. Eta euskararik ez dakienak ere jakin behar luke bigarren aholkuaren betetzen. Antolatzaileek baitzupadakotzat jotzen dute garbitasuna. Alabainan, urtero sekulako lana izaten dute lekuen garbitzen eta lan hori askoz gehiago gutxitzea posible da norberak inguruak garbiki edukitzeko indarra egiten badu.

Beste aholkuetan, nabarmendu behar da autobusetan etortzeari emana zaiola lehen-tasuna. Autoz baizik etortzen ahal ez direnei, ahalaz autoa jendez ongi betetzea eskatua zaie. Gisa guziz, autobusen aparkalekua da aintziratik hurbilenik izaten dena.

BOB EDME

Lekuak ahal bezain garbi errespetatzeko deia egin dute jaiaren antolatzaileek.

Herensugeak eta lamiak aintziran

AURTENGO berezitasunetan, aipa daiteke Debru Art elkartek prestatu duen apainketa berezia. Larresoroko elkarrekin gisa horretako lanak egiten ditu; antzerki taldeentzako apainketak eta maskak egiteaz gain, zenbait ekitaldirentzat ere badute lanik eginik.

Aldi honetan Herri Urratsentzat dute lan egin. Duela hiru hilabete hasi ziren, eta Senpereko aintzirako hiru sarre-rak molde berezi batez apainduak izanen dira.

Lamien eta herensugeen inguruan iragaiten den istorio bat du kontatzen Debru Arteak. Sarre-

ra nagusian tindaketa handi bat izanen da. Lamiak ikastolan erakutsiko ditu. Beste sarrera batean, alimaleko herensuge bat izanen da hiru metro gorakoa, kartoiz, erretxinaz eta oihalez egin. Hirugarren sarreran, lamiak izango dira hainbat egoeratan: batzuk dantzari,

beste batzuk janiariaren prestatzen eta abar.

Hiru sarrera horietan zehar kontatuko den istorioa elkarren artean mintzatuz eta liburuak irakurri osatu zuten. Herri Urrats-ekoek zerbaiten egitea galdegin ondoan, hori proposatu diete.

Trafikoaren aldetik, kostaldetik heldu direnei Senpere herritik barrena pasatzea galde-tzen zaie. Barnealdetik datozenei, berriz, Zuraidetik pasatzea gomendatzen zaie. Bestalde, bezperatik heldu direnek Saran kanpatzeko aukera izanen dute.

Azken ohar gisa, aipa daiteke komunikazioan indar berezi bat egin dela. Aintzira osoaren inguruan bozgorailuak izanen dira musika etengabe entzuteko eta, behar delarik, mezuen zabal-tzeko, norbait galdu dela edo beste.

ERRENTERRIAKO UDALA

Iraganetik gerora urratsez urrats euskararen bidean
Ametsa baino gehiago

Mari-Jo Anetas

• SEASKAKO LEHENDAKARIA •

«Orain dugun estatutuak muga anitz baditu»

■■■ Herri Urratsekin batera estatutu publikoaren aldeko kanpaina abiatuko du Seaskak; eskola nazionaletan integratzea ez da Seaskaren helburua. ■■■ Barnealdean kolegioaren idekitzeko erabakia hartua du Seaskak ■■■ «Ez dakit oraino ongi ezagutuak garen eskola gisa».

■ **Estatutu publikoaren aldeko kanpaina bat abiatuko duzue. Zer da xuxen galdegiten duzuen estatutu publiko hori?**

Orai dugun estatutua apez eskolek dutena bezalakoa da, hala nola estatutu pribatua. Horrek egoitzentzat eta garenarentzat mugatzen gaitu, ikastola bat ideki nahi badugu bost urtez gure gain baita. Estatutu horren giblean hautetsiak gordetzen dira, ez gehiago laguntzeko, ez baitira behartuak *forfait scolaire* eta holako enaitera eta egoitzentzat debekatua baitute.

Galdegiten duguna ez da Hezkuntza Nazionalako eskola publikoetan sartzea. Integratzea hori ez dugu nahi. Jadanik ikusi dugu zer gertatu den beste toki batzuetan. Baina badira beste estatutu publiko batzuk, «baliagarritasun publikoa» bezalakoak. Britainiarrek jadanik lan bat eramana dute Eskualdeko Kontseiluarekin, interes publikoko elkargo baten sortzeko, hor kide izan daitezkeelarik Eskualdeko Kontseilua, elkarteak eta Hezkuntza Nazionala. Guk ere holako estatutu bati buruz nahi genuke joan. Anitz badira aztertze. Negoziaketak has daitezen galdegiten dugu. Seaskan lanean hasiak gara. Zer estatu-

BOB EDME

tu publiko baden eta zer egin ahal den bildu dugu. Kirol edota osagarri eskola batzuek badute horrelako estatutu bat.

■ **Nola eramanen duzue horri buruzko kanpaina?**

Jadanik hasia dugu. Azken hitzarmena izenpetu genuelarik, hastapenetik bagene-

kien ez zela hori egokiena guretzat, baina hori zen aurkeztu zena, eta urrats handi bat izan zen Seaskaren ezagupenari dagokionez. Baina gero, murgiltze sistema ez dute ezagutzen.

Hemen eramanen dugun kanpaina hautetsiei buruz nahi dugu egin. Orain arte le-

hen ikusmolde batzuk agertu dira; beste batzuk ere ezagutu nahi ditugu. Poignantent txostena hori da. Sozialistek hori behar dute segitu. Baina horren ondoan jendeen laguntza ere galdegiten dugu, petizio baten bidez.

■ **Barnealdeko ikastolak zertan dira?**

Donapaleuko ikastolaren proiektua da gehienik aitzinatua dena. Eskualdeko kontseiluaren gain da orain. Donapaleuko hautetsiek erabaki bat hartu zuten urrats horren egiteko, baina baldin eta dirua kanpotik heltzen bada, ez baitute berek dirurik aski ikastola berri baten eraikitzeke. Garazin, inguruko herriekin elkargo bat egin dute horri buruz. Hazparnen, herriko etxeak traba handiak ezartzen dituzte. Baina, hala ere, inguruko herrien sustengua bada. Estatutua bagenu edo zerbaiten esperantza. Hazparneko hautetsiek eta auzapezak ere, menturaz, eginen ahalko lukete indar bat.

Oztibarreko ikastola egoera zailean da. Segurtasun Batzordeak hesteko manua emana zuen. Gibelatu dute, baina obrak egin behar dituz-

Euskara

«Gure xedea da Euskal Herrian berriz euskaraz mintzatzen entzutea.

Ehunetarik 3,5 haur ditugu eskolatan.

Behar genuke 10etarat heldu hemendik bost urteren buruan»

te uda honetan. Espero dut diren tokian egoitea.

Barnealdeko ikastola aparte ere badugu beste karrik. Ziburuko kolegioa berriz harko dugu nonbait kokatu beste nonbait edo tokia berri handitu.

■ **Sarako ikastolaren aldeko kontzertu bat iragan du Joan den astean. Behar batzuei erantzuteko proiektuak dira horrelakotakoak?**

Ikastola guztiek antolatzen dituzte kontzertuak. Ibilmoderako ez dugu laguntzarik. Herriko etxeek ez dute ematen, eta askok gutxi baizik. Beraz, zati bat ikastolen gain da.

■ **Uztaritzen Hirixka proiektua aipatzen da. Ikastola berri bat beharrezkoa zela ere aipatu zela garai batez. Orain zertan da eztabaida hori?**

Uztaritzen ikastola antolatzen zuten ikasle guztiak tokian berean ezartzeko, berriki antolatzen ikasleak bi tokitan baitzuten. Ikastolako administratzaile kontseilua Herriko Etxeari kin harremanetan da, Hirixka proiektu horretan sarrarazteko ikastola proiektua ere.

■ **Ezker-eskuin entzuten duzue kolegio bat sortu nahi luketela barnealdean. Zertan da ideia hori?**

Barnealdean kolegioaren idekitzeko erabakia hartu dugu, nahiz eta ez dakigu

urrats
euskaltegia

Katalin Erauso, 21 behea
Tel.: 943 46 55 93
E-mail: urrats@jalgi.com
AMARA BERRIA

Konstituzio plaza, 5 - 2.
Tel.: 943 42 49 10
E-mail: ilazki@jalgi.com
PARTE ZAHARRA

HITZEZ
Euskaltegia

Kolon Pasealekua, 5 behea
Tel.: 943 27 81 55
GROS

sartze honetan egiten ahalko dugun ala ez. Hor ere gure oraiko kontratuen mugak jasaiten ditugu. Ez badute onartzen

-eta ez dute aise onartuko, gure garapena ez baitute begi onez ikusten- edo ez da egiten edo bost urtez gure gain da.

Barnealdetik anitz haur beste irakaskuntza eredueta- ra joaiten dira barnetegian ez egoiteko edo Kanboko bigarren maila sobera urrun delakotz. Eta kolegio bat hango lurretan ere behar da. Euskarazko sistema hori han ere finkatu behar da. Lehen mailak azkarra dira. Donibane- Garazikoak laster ehun haurrez gora izanen ditu.

■ Uztaritzen Landagoiene-ko proiektua beti dilindan da edo baztertua izan da?

Baztertu dugu. Lizeoak berak baztertu du, eta gero Seaskako administrazio kontseiluak segitu du. Lizeoa egoitza publikoan da eta Rousseau hori zinezko bigarren maila bat da. Lehen maila eta lizeoa hor kokatzen ahal dira eta, gainera, badira beste egoitza batzuk oraino- koan Kontseilu Nagusiak eta herriko etxeak okupatzen dituenak baina libratzen ahal direnak. Lizeoak hirian izan behar du. Beste lizeoekin behar dituzte harremanak. Lizeo ttipia dugu, eta ez ditugu gai guziak irakasten ahal, orduan beste lizeoekin egiten dira lanak. Ikasleak ere besteekin harremanetan dira. Inkesten arabera ere, ikusten da hirian berriz indartu behar dela hizkuntza.

■ Lizeoan adar orokor nagusiak dira proposatuak. Bada borondate bat sail teknologikoen garatzeko?

Bai, bada nahikari bat. Se-

BOB EDME

Murgiltzea

«Murgiltze sistema da hoberena hurrek euskara ikasteko eta euskaraz bizitzeko»

Barnealdeko kolegioa

«Barnealdean kolegioaren irekitzeko erabakia hartua dugu»

askak berak, ditugun kopuru eta zailtasunekin, mementoan, ez ditu adar horiek bul- tzatzen ahal. Beraz, ikusi be- har da nola sartu besteekin harremanetan, euskaraz zer- baiten egiteko. Lan hori egin behar da, zeren eta adar na- gusiek ez baitituzte gazte guz- tiak biltzen. Asko teknologiar

buruz ere joaiten dira. Eta ez dut uste datozen bost urtee- tan adar hori eskaintzen ahalko dugunik.

■ Seaskaren 30 urteak os- patuko dituzue. Noiz izan- nen dira?

Heldu den ikasturtean. Oraindik hasiko gara aipa- tzen. Pedagogi jardunaldiak

Seaskak antolatzen ditu maiatz honetan. Hortik abia- tuko dugu urteurren hori. Ez dakit oraino ongi ezagutuak garen eskola gisa. Jardunal- diak horretarako ere baliatu- ko ditugu.

Urteurrenaren ospatzeko talde bat muntatu da eta be- rak antolatuko du. Urte guz- tian izanen dira ospakizunak, eta ez Baionan bakarrik duela bost urte izan zen bezala. Ikastolak diren to- ki guztietan izanen da zer- bait.

■ Nola ikusten duzu Seas- karen bilakaera 30 urtez?

Borroka handiak eraman dituzte arnasa hartzeko. Ho- geita hamar urtez, ingurame- nean, Seaskaren onarmena aldatu da. Adibidez, Herri Urratsen Iparraldeko jende anitz ikusten da, sekulan ikusten ez zirenak lehenago. Ikasle kopurua ere handitu da, 1.800 ikasletarat helduko gara orain. Ezagupen bat ba- dugu.

Gure xedea da Euskal He- rrian berriz euskaraz mintza- tzen entzutea. Ehunetarik 3,5 haur ditugu eskolatzen. Behar genuke hamarretarat heldu hemendik bost urteren buruan, eta 20 edo 30etarat hemendik laster. Pedagogia arloan, irakasle guztiek ins- pekzioak izan dituzte, eta lor- tu dituzte. Badakigu, beraz, gure irakaskuntza ezagutua dela eta ona dela. Orain ko- puruak handitu behar ditu- gu. Murgiltze sistema da ho- berena -hirietan bederen- hurrek euskara ikasteko eta euskaraz bizitzeko.

■ Ondoko urteetako lana izanen da, beraz, jauzi ba- ten egitea?

Bai. Eskola gisa jauzi baten egitea. Baina beste elkarteei ere jauzi baten eginaraztea

euskararen ofizialtasunaren bidez eta hizkuntza politika azkar baten sorraraztea. Ikusten dugu Seaskak zer zailtasunekin egin dituen urrats horiek hogeita hamar urtez eta oraino ere zer borro- kak behar ditugun eraman gure hizkuntzaren erabiltze- ko eta onartarazteko.

■ Eskola elebidun publiko eta pribatuekin zer harre- man duzue euskara gehia- go irakats dezaten?

Garapen Kontseiluaren in- guruan elgarrekin ari gara la- nean. Denek xede bera dugu euskararen ezagupenari be- gira. Aldiz, euskararen heina ez dugu bera. Elebitasuna eta murgiltze sistema ez dira hel- buru berera heltzen. Lehen urratsak kostaldeari buruz izanen dira. Eredu guztion- tzat berdin da. Kopuruak oso apalak dira, eta euskararen erabilera hor da biziki apala. Elgarrekin eramanen ditugu indarrak gai orokorretan.

Gero, bakoitzak bere sis- tema defendatzen du, bis- tan dena. Denak behar di- ra. Orain arte ere eskola frantse- setan batzuek hautatzen dute publikoa, beste batzuek pri- batua. Lortu behar duguna da edozein herritan burasoe- k hautua izan dezaten hiru sis- temen artean.

■ Aurtengo ekainean ere izanen da manifestaldi bat irakasle postuen ez emaitari buruz protesta- tzeko?

Hola abiatua da. Iaz bezala, orain arte frantseseko irakas- le postua onartua zen moldea ez dute onartu nahi. Pentsa- tzen dute lehen mailako haur guztiek elgarrekin egiten ahal dutela frantsesa, eta hori ezi- nezkoa da. Oren guttiz behar dute besteen heina lortu sei- garrenean sartu aitzin.

Lauengoikoak sortu omen

zuen sagarra eta gure

arbasoek berriz sagardoa.

Beraien bideari jarraituz

saiatzan gara Astigarragan,

fruitu santu honetatik

sagardo ona egiten guztion

gozamenerako.

ZAPIAIN
Astigarragako Sagardoa

Maiatzaren 9, Senperen, Herri Urrats. Han izango gara.

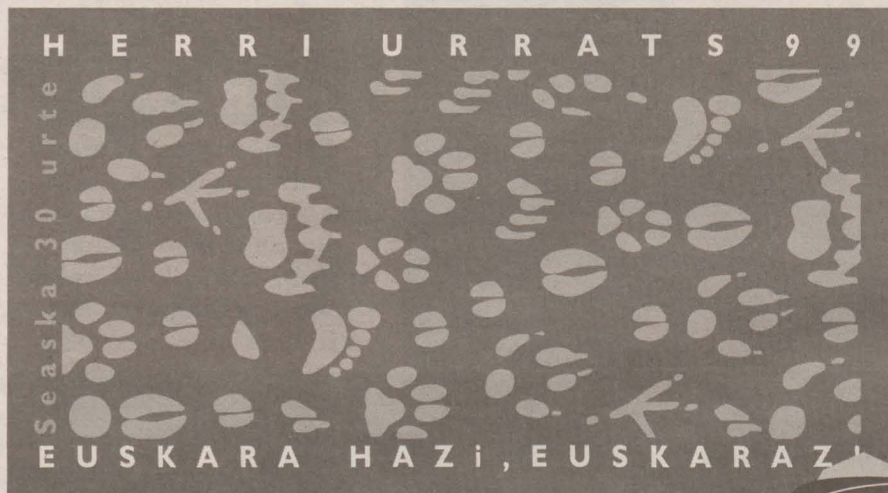
Ez da aspertzeko betarik

Animazioa bezperan hasiko da, eta egun guztirako zerbait pentsatua da • Animazioa aitzitik izango bada ere, zazpi gunetan bilduko da gehiena.

SEMPERERA bezperatik joan nahi dutenek, izango dute, beti bezala, gaua pasatzeko osagai aski. Arratsaldeko zazpietan mutxikoak dantzatzeko ahalko dira, eta ondotik Zizkuitz-Izar txarangak, gaiteroek eta Xapre eta Zaharra trikitilariak berotuko dute giroa. Amets Arzallus, Estitxu Fernandez, Xabier Silveira eta Estitxu Arozena bertsolarien ondotik, Jojo ta Ramuntxo ariko dira, Ekon taldeari tokia utzi aitzin. Aztlan Underground Los Angelesko taldeak ere joko du. Gaua Ekintza taldearen erromeriarekin bukatuko da, lauretan.

Herri Urrats egunean ere izango da denbora zertan eman. Animazioa aintziraren inguru guztian izango bada ere, zazpi gunetan bilduko da gehiena. Janaria, edaria, musika eta abarrak probintzia baten izena duen eremuan kokatuko dira. Goizeko hamarretatik goiti bertsolariak Araba, Gipuzkoa eta Lapurdi gunetan emanen diote hasiera besta handiari. Musika talde ugari ariko dira aurtenean ere, hala nola Eztanda, Xitoak, Xabaltx eta Txo.

Baina ez da hori bakarrik izanen. Haurren txokoak aurtenean berrikuntza batzuk izango ditu, hala nola Eroskiren puzgarri handiak eta lantegiak, baita futbol eremu puzgarria ere. Kayak-etan eta beste ur-joko batzuetan ibiltzeko aukera ere izango da. Arratsaldeko hiruretan, Ugutz Robles ipuin kontalaria han izango dute haurrek, eta ondotik Txan Magoaren ikuskizuna.

Egitaraua

Araba

10:00	Bertsolariak
11:00	Euskal Kirolak
11:30	Dantzak: Burgaint
12:00	Mutxikoak-Larrain
13:00	Bertsolariak
13:30	Hyssopus
14:30	Pilpil
15:00	Eztanda
17:00	Xitoak

Lapurdi

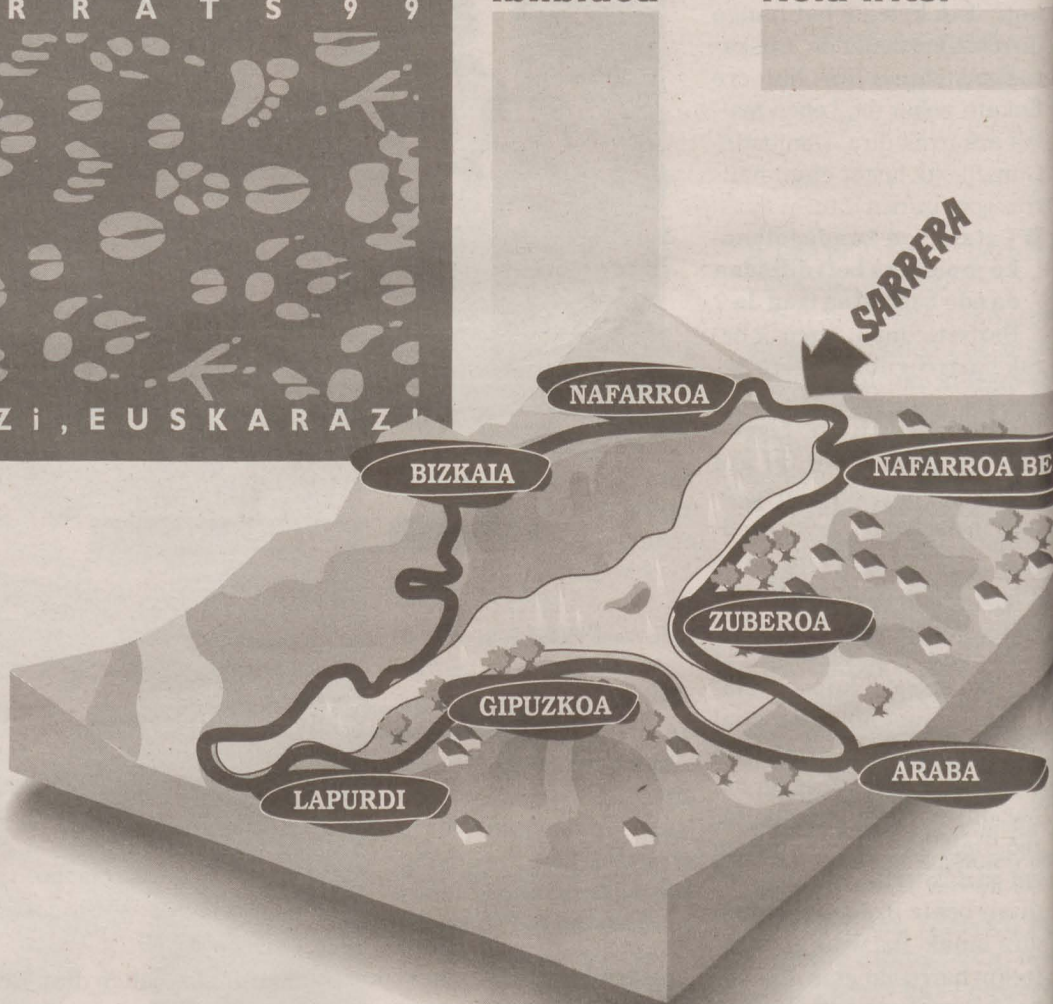
10:00	Bertsolariak
11:00	Garazi Sound System
12:00	Xabaltx
13:00	Jexuxmai & Noizbeinka
14:00	Batzaldi
16:00	Berri Beltzak

Gipuzkoa

10:00	Bertsolariak
11:00	Zazpi Lili
11:30	Celine Mounole
12:30	Txo
14:00	Hats
15:00	Argia
16:00	Bolbora

Ibilbidea

Nola iritsi

Urrats Gaua / Sara (bezperatik)

19:00	Mutxikoak Ezpeletako txarangak
20:00	Zizkuitz-Izar txaranga, Gaiteroak eta Zaharra trikitilariak
21:00	Bertsolariak: Amets Arzallus, Fernandez, Xabier Silveira eta Arozena
21:30	Jojo eta Ramuntxo
23:00	Ekon
24:30	Aztlan Underground
02:30	Ekintza

ALZOLA
URA

ALZOLAKO URA,
IKASTOLETAN EGUNERO
ETA HERRI URRATS-en ERE BAI !!

ALZOLAKO UR MINERAL NATURALA

© 943 74 02 88

ALZOLA-ELGOIBAR

ingo

inguru guztian

BOB EDME

Lehenengo urteetan egun baino animazio gutxiago izaten ziren.

Herri Urrats, erokeria

Hastapeneko urteetan erokeriatzat jo zuten hainbatek festa

animazioa egun osoan...

elango erraldoiak, Oreka, Pantxo rrazkilaria

kitixak:

oka trikitixa eskola, Auntxa eskola, na eta Ezpeletako trikitixa eskolak, Itzeta, Epelde, Xapre eta Zaharra, anga anai arreba, Euskal Herriko ititixa elkarte, Joseba Iparragirre,...

arangak:

ako txaranga, kuxkuxtu, Zirkuitz, Ezpeleta eta Uztaritzeko txarangak,...

tsolariak:

okano, Lizaso, Murua, Egaña, ndizabal, Baionako Bertsolari Eskola, Xalbador ikastegiko bertsolari teak.

aurren xokoa

00 Ugutz Robles kontalaria

00 Txan Handia magoa

gun osoan zehar:

rantza jokoa, lapinodromoa, ozorrotzea, kanoak, jolasak, tailerrak, zgarriak, ...

HERRI URRATS ohitura bilakatu da aspaldian, jadanik hamabost urte beteak baititu maiatzeko bigarren asteburuan, Senpereko aintziraren inguruan. Baina urte guztiak ez dira berdinak izan, bereziki hastapeneko haiek. Erokeria omen zen halako festa baten antolatzea 80ko hamarkada hastapenean, Robert Hirigoi en eta Marijo Iriartek kontatu digutenez.

1983an Durangon egin zen Ibilaldian abiatu zen dena. Durangora bildu eta festak zuen arrakasta ikusirik, Ipar Euskal Herrian halako bat sortu beharra bururatu zitzaion Robert eta Marijo senar-emazteei. «Lehen arazoa lekua atzematea izan zen, eta lehenik Ainhua aldean hasi ginen bilatzen. Toki polita atzeman genuen han, baina sobera aldapa bazen eta nozbait autobusak ekarri behar

baziren, ez zen aski tokirik», oroitu du Robert Hirigoi enek. Ondotik, berriz, Kanbo aldean izan ziren xerkatzen, baina han ere ez zuten gusturik atzeman.

Azkenean, Senpereko ikastolak aintzira ondoan festario bat egin nahi zuela eta, han egitea otu zitzaion. «Buraso, irakasle eta laguntzaile multzo bat bildu eta orduan hasi ginen festa handi baten prestaketak egiten. Ikastolaren beharrak handiak ziren garai hartan; bereziki, 2. Maila batendako egoitzaren beharra zegoen», gogoratu dute.

Ondoko pausoa festari izen bat ematez zen. Proposamen zenbaiten artean, azkenik, «Herriaren Urratsa erranaldia bururatu zitzaion Hirigoi eni, euskararen eta ikastolen alde herritarrek eman beharreko urratsaren sinbolo gisa». Sobera luzea zelakoan edo, He-

rri Urrats deitu zuten azkenean.

Festaren prestaketarako lanak luzeak izan ziren; gauez Larresoroko etxean egindako bilkurak, kontaezinak.

Lehen festa eguna

Baina ororen buru, festa eguna heldu zen. Anitzek erokeriatzat jo zuten halako festa handi baten antolatzea. «Goizean berean euria ari zuen. Okinari 2.500 ogi galdegin genizkionean ere erotzat hartu gintuen». Baina, nola hala, lehen Herri Urrats egin zen 1984ko maiatzaren 13an. «Bost mila jenderekin amets egiten genuen, baina azkenean 8.000 etorri ziren».

Egun diren hamar ostatuak, zazpi guneak, sagarnotegia, kontzertu erraldoiak, sonoak eta beste gabe iragan zen eguna. «Uztaritzeko txa-

ranga eta dantzari batzuk, beste zenbait musikari eta kito: ez zen besterik izan festa hartan. Dirua biltzeko eguna izan bazen ere, ez zuten espero halako arrakastarik, eta bildutako sosa gordetzeko arazoak izan zituzten. «Komunak ere ez ziren gaur egungoak. Hondarretan zulo bat egin, eta inguruan lau egur eta oihal bat ezartzea aski izan zen», oroitu du Hirigoi enek. Gisa berean, aintziraren itzuli osoa egiterik ez zen, eta lehen antolatzaileek egin behar izan zuten bide. Biharamuneko garbiketa ere, eskas egin behar izan zuten, buraso, ikasle eta errefuxiatu zenbaiten laguntzaz.

Bigarren urtean 12.000 jende bildu ziren. Hirugarren urtean, berriz, jauzi handia egin zuen festak: zenbait urtetan, 100.000 jende ere bildu dira.

Bilintx

DONOSTIA: Fermin Calbeton, 21

Tel.: 943 42 09 30 - 943 42 00 80 / Faxe: 943 42 23 63

IRUNEN: República Argentina, 4 - Tel.: 943 62 68 17

TOLOSAN: Arostegieta - Tel.: 943 67 35 33

BERGARAN: Ibarra, 14 - Tel.: 943 76 40 50

E-mail: Bilintx@jalgi.com

ORAIN DENAK
BATERA INTERNET-EN

megadenda

www.jalgi.com/megadenda

Arriaga

GASTEIZEN: San Prudentzio, 7

Tel.: 945 14 45 01 - Faxe: 945 13 56 01

San Anton plaza, 7

Tel.: 945 26 90 33 - Faxe: 945 26 22 12

E-mail: Arriaga@jalgi.com

Xalbador

IRUÑEAN: Comedias, 14

Tel.: 948 22 41 67 / 948 22 99 81 - Faxe: 948 21 10 61

E-mail: Xalbador@jalgi.com

Urretxindorra

BILBON: Iparragirre, 28

Tel.: 94 424 02 28 / 94 424 43 96 - Faxe: 94 424 42 35

E-mail: Urretxindorra@jalgi.com

Ikaslea non, ikastola han

Anitz geratzen da egiteko oraino bigarren mailaren alorrean

BADU orain 30 urte Seaskaren baitan bilduak diren ikastolek euskaldun familia bakoitzari euskarazko erakuskuntzan aukeratzeko ahala eskaintzen dietela. Lehen mailako sarea (2 urtetarik 11 urtera) Iparraldeko lurraldean zehar hedatu da, nahiz eta oraino eskaera eskaintza baino handiagoa den, eta tokika egoitza egokiak eskuratzeko gatazkan aritu behar, Sohüta eta Urruña azken adibide. Aitzitik, anitz gelditzen da egiteko bigarren mailaren alorrean (11tik 18ra), norabide ezberdinetan, euskararen onarpena beti gogoan.

Helburua argi da: lehen mailako ikasguneetarik ateratzen diren gazteek eta horien burasoei bigarren mailan sartzeko aukera behar dute. Kolegioa (11tik 15era) etxetik ahalik eta hurbilen ukatea alde batetik, eta bestetik gustuko irakaskuntza sailetan lizeo teknikoaren ereduaren garatzeko premia (15-18).

Kolegioen alorrean, lehenik, aukeraren bideratzeko, Seaskak hiru gune aurreikusten ditu Ipar Euskal Herrian. 1984an sortu eta eraiki zen Kanbon barnealdearen eta kostaldearen artean kokaturik dagoen Xalbador Kolegioa. Herri Urratsetako diruarekin, bertan zegoen etxea eta lurraldea erosi eta ondotik lurralde horietan eraikin berriak altxa dituzte, egun 300 bat ikasle dira bertan bilduak.

Bigarren gunea iazko irailean zabaldu zen, Ziburun. Herri Urratseko laguntzari esker, besteak beste, Larzabal kolegioa itsasaldeko ikasleendako proposa da. Etorkizun hurbileko asmoa, berriz, ekialdean Nafarroa Behereko eta Zuberoako ikasleendako ezinbestekoa den hirugarren

Sohütako ikastola, artean eraikitzen ari zirela, 1997. urtean.

JAGOBA MANTEROLA

kolegioa irekitzea litzateke. Urteetan frogatu izan da hurbiltasuna segurtatzeko haur gehiagok egiten duela Lehen Mailatik Bigarren Mailarako jauzia, aukera ematen denean. Ekialdeko kolegioaren proiektuarekin, bestalde, orain arte Kanbona eta barne-tegira haurren igortzera beharturik zeuden burasoei euskaraz eskolatzeko aukera etxean bertan ukanen dute.

Eredu teknikoak

Euskarazko Lizeoa, Bernat Etxepare izenekoak, bat bakarra da Iparralde guztirako,

Baionan kokaturik. Alor honetan hedapena aipatzen delarik, irakaskuntza eskaintzari pentsatzen da gehienbat. Aspaldian hizpide gai da, baina oraindik ez da gauzatu ahal izan. Une honetan, Lizeoan literatura, ekonomia-soziala sailak eta zientifikoa baizik ez dira atzematen ahal. Ikasleak, ordea, ez dira denak batean edo bestean beti egokitzen, teknikaren gustua dutenak ere badira eta. Azken horiek ez dute aukerarik Seaskan segitzeko, are gutiago euskaraz. Xedea hemen eredu teknikoaren eskaintzea litzateke, behar-

bada beste eskola batzuekin konbenio zenbait hitzarturik.

Irakaskuntza eredu zein geografia aldetikako hedapenaren zurruntza gisa azaltzen da euskararen onarpen ofizialaren premia, batez ere azterketen atalean. Erdiaste handiak lortu dira azken urteotan debeku hotzetik, gai zenbait edo gehienak Hezkuntza Nazionalak euskaraz pasatzea onestera. Kolegioko eskolatzeko bukatzean, hamabost urterekin, ikasleak brebeta delakoa euskaraz iragaten ahal dute egun, lehen ez bezala, baina euskara ez da azterketarako ikas-

gai gisa ageri oraino. Aldiz, lizeoko baxoa osoki frantsesez aurkezterat behartuak dira ikasleak, nahiz eta ikasketak guztiak euskaraz eginak ukan. Baxo edo batxilergoa euskaraz gaitzitzeko eskaera aspaldiko aldarrikapena da, baina Administrazioak oraino arrunt baztertuta du.

Azken finean, egoitza, ikasketak adar berrien arazoa eta azterketena, oraino lege onartua ez dagoen euskararen ondorioak dira, borondate politiko argi batek erraz konponduko lituzkeena. Herri Urratseko festan hainbat aldiz galdegin den bezala-

Astra Sportive berria

Prestazioak? Prestatu baino gehiago, den-dena ematen du.

Gure Astra Sportive 2.0 16V. Emozioa eskubidea da, ez pribilejioa.

23 1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.11.12.13.14.15.16.17.18.19.20.21.22.23.24.25.26.27.28.29.30.31.32.33.34.35.36.37.38.39.40.41.42.43.44.45.46.47.48.49.50.51.52.53.54.55.56.57.58.59.60.61.62.63.64.65.66.67.68.69.70.71.72.73.74.75.76.77.78.79.80.81.82.83.84.85.86.87.88.89.90.91.92.93.94.95.96.97.98.99.100.

Isasti

Tolosa Etorbidea, 184.
Tel. 943 31 67 11.
DONOSTIA (Gipuzkoa)
BAIMENDUTAKO
ZERBITZU OFIZIALAK:

A. Hernani

Akarregi Auzoa, 25.
Tel. 943 55 25 46. HERNANI

T. Arregui

Urdaneta Kalea, 2.
Tel. 943 13 14 40. ZARAUZ

Auto-Guria

Pablo Mutiozabal, 1.
Tel. 943 36 00 87. LASARTE

OPEL

KOSKA ENARA

RENAULT

TAILERRAK
eta
ERAKUSKETA

Zubiaurre Ibilbidea, 41 - 943 28 35 11 - DONOSTIA-INTXAURRONGO

Senpereko Ikastola.

Ziburuko Ikastola.

Kanboko Xalbador Kolegioa.

Hazparneko Ikastola.

Amikuzeko Ikastola.

Bernart Etxepare Lizeoa.

Sohütako Ikastola.

LEGAZPI 6
EUSKALTEGIA

Euskara hazi, Euskaraz!

Lasala enparantza 3 • Kanpandegi 1 • 20003 Donostia
Tel. 943 42 43 66 • e-mail: legazpi6@bezeroak.euskaltel.es

EDER
ALTZARIAK, S.L.

Senpere, 6 - Tel.: 943 88 41 38
20200 BEASAIN

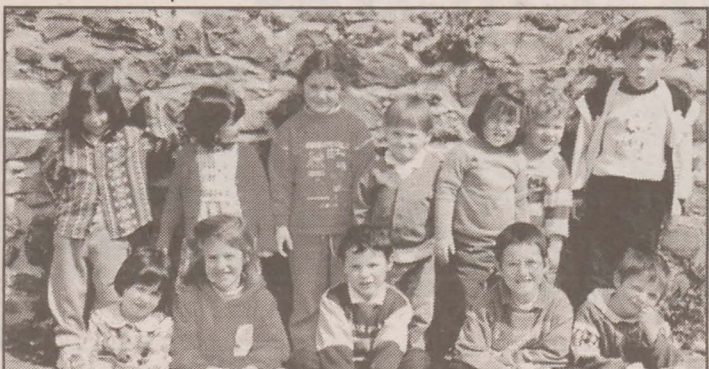

Errekalde auzoa (Aguila eraikina)
Tel.: 943 37 04 23 - 20009 DONOSTIA

• Sukaldeak

• Bainugelak

Behar duzun neurrira
eginak eta aukeratuak

Azkaineko Ikastola.

Urruñako Ikastola.

Garaziko Ikastola.

Ortzazeko Ikastola.

Baionako Polo Ikastola.

Hendaiako Ikastola.

Miarritzeko Ikastola.

interlang i.l.s.

Kolon pasealekua 5 • Tfnua: 943-320552 • E-mail: interlang@ctv.es

- Hizkuntz ikastaroak mundu osoan
- Language teachers & camp monitors
- Hotel staff
- Au Pair
- Fruitu bilketa

**Hizkuntzak
ikasteko
hamaika modu!**

BEASAIN:
943-160572

ORDIZIA:
943-881137

ZUMARRAGA:
943-722223

KOPY LEKU
Gestetner kopiagailuak
ZERBITZU TEKNIKOA

KOPIAGAILUAK
FAXA
KOADERNATZAILEAK
GILOTINAK
PLASTIFIKAGAILUAK
ERROTULADORE ELEKTRIKOAK

Serapio Mujika 20-7.
Tel.: 943 39 91 57 / Faxa: 943 40 08 07
20016 DONOSTIA

Atzerrian kokapenak:

- Au-Pairs
- Hoteletan lana
- Work-Study
- Ikastaroak + Praktika enpresetan
- Farmstays (Etxealdeak)

Eusko Gudari 13, 4. solairua - 20.810 ORIO
© 943 83 13 04 - E-mail: amaiapa@mx3.redestb.es

SEAT INCA. ETA EZ ORDAINDU UDA BUKATU ARTE

Baina gida ezazu orain. Nahi adina. **Seat Inca Van bat 1.323.000 pta.n.**

KEP - AUTO

Tolosa etorbidea, 184 • Tel. 943 31 67 33 • DONOSTIA

KONTZESIONARIO
ESKLUSIBOA

Lagunduriko direkzioarekin, lapurretan aurkako geldiarazlearekin, altueran erregula daitekeen gidarlarantzako eserlekuarekin, eta 2.900 litroko kargarekin.

Aprobetxatu eskaintza paregabe hau!

Fabrikatzaileak gomendatutako prezioa: 1.323.000 pta./ 7.951, 39 euro.
Seat Inca Van 1.4. BEZ, garraioa eta promozioa aurrezkiak barne. Plan Prever kanpo.

Donibaneko Ikastola.

Uztaritzeko Ikastola.

Ohianako Ikastola.

Kanboko Errobi Ikastola.

Sarako Ikastola.

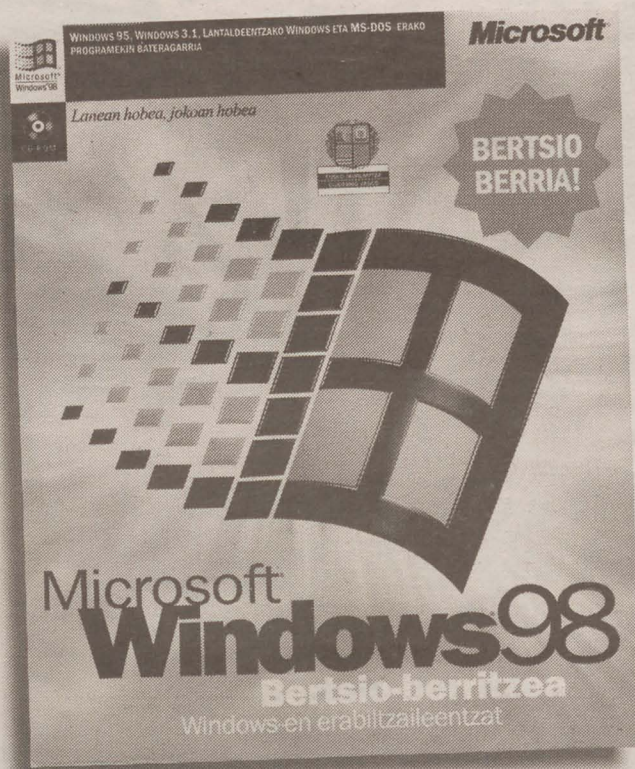
Oztibarreko Ikastola.

Angeluko Ikastola.

Windows 98 euskaraz salgai!

- ✓ Erabiltzaile berrientzako bertsioa, eta
- ✓ Bertsio berritzea Windows-en erabiltzaileentzat

Internet Explorer 4.0
euskaraz

1999ko uda parterako **Office 2000**
(Microsoft Word, Excel eta Outlook)
euskaraz

Salmenta-guneak:

- El Corte Inglés
- Ei Computers
(Sabino Arana, 67 Bilbao)
- Eroski
(Leioa, Gasteiz, Arrasate, Basauri, Iruña, Donostia, Barakaldo, Tudela)
- Alcampo
(Irun, Oiartzun)
- Pryca
(Donostia, Goierri, Sestao, Erandio)
- Bilintx (Donostia)
- Urretxindorra (Bilbo)
- Arriaga (Gasteiz)
- Xalbador (Iruña)

- ✓ Windows 98ren gaztelaniazko bertsioaren lizentziaduna bazara, eskatu Microsofti lehenbailehen euskarazko bertsioa.

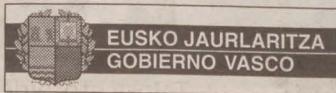
Tel.: 91 375 40 04 edo 902 197 198

Bakarrik material eta bidalketaren gastuak ordaindu beharko dituzu, guztira 4.900 pta.

Bestalde

- ✓ XUXEN II, Euskararen zuzentzaile ortografikoa, INTERNETen duzu, hartu eta zure ordenadorean doan kargatzeko:

XUXEN II
http://www.euskadi.net/euskara_hizt

KULTURA SAILA
Hizkuntza Politikarako Sailordetza

Kantuz eztanda

Aitor Sarasua bertsolariak egin ditu Herri Urratseko kantuen hitzak

AURTENGO Herri Urratseko kantua Eztanda taldearen eskutik heldu da. Herri Urratseko festaren isla gisa, Eztanda taldea mugaz bi aldeetako lau kidek osatzen dute: Oskar eta Aitziber Eztanga donostiarrak (trikiti eta panderoa), Beñat Zozaiá urruñarrak (baxoa) eta Christian Amorena saratarrak (bateria).

Eztanda taldea orain dela bi urte sortu zen, Eztanga anaia-arrebak EITBko Euskal Herriko Trikitixa Txapelketan txapeldun atera ondoren. Geroztik, plazaz plaza ibilki dira. Momentuko erromeria gisako kontzertuak egiten dituzte, kantu ezagunak harturik. Baina jadanik hasiak dira zenbait kanturen prestatzen. Euren xedea urte bukaerarako disko bat ateratzea da, Durangorako adibidez.

Herri Urratseko kantuen hitzak Aitor Sarasua bertsolariak egin ditu. Bertan, Iparraldean historian zehar euskararen bultzatzaile garrantzitsu izan diren Bernat Etxepare, Axular eta Jean Louis Maitia omentzen ditu. *Euskara hazi, euskaraz* leloarekin ere, euskaraz mintzatu eta kantatzeko gonbita egiten dute.

Musika, berriz, Eztanda taldearena da, dantza eta kanturako aproposa. Kantua joan den urtarrilean grabatu zuten, IZ disketxeak Amasan duen estudio paregabea. Bertatik disko konpaktu bat atera dute. Grabaketarako, Joseba Tapia eta Angel Untzuren laguntza ukan dute.

Oraindik ezagutzen ez dituenak igandean ukanen du parada paregabea, Arabako gunean ariko baitira, arratsaldeko hiruretatik landa.

Eztanda musika taldeko kideak.

Etxeparek hura
zuen arrangura
Euskara Jalgi hadi mundura.
Orain guk dugu gakoa,
aitzin urratserakoa.
Elkarrekin abiatuz
bidea jorratuz.
Guretzat,
Herri Urratseko festa,
geroa urratzeko kezka.

Axularrek aldiz
zion mila aldiz
geroko menturan zenbat gizaldiz.
Orain guk dugu gakoa,
aitzin urratserakoa.
Elkarrekin abiatuz
bidea jorratuz.
Guretzat,
Herri Urratseko festa,
geroa urratzeko kezka.

Euskara hazi euskaraz
mintza gaitezen beraz
Euskaraz hazi euskara
aitzina ari gara!

Maitiaren leloa
euskaraz geroa,
ikastolarekin hedatuz doa.
Orain guk dugu gakoa,
aitzin urratserakoa.
Elkarrekin abiatuz
bidea jorratuz.
Guretzat,
Herri Urratseko festa,
geroa urratzeko kezka.

Euskara hazi euskaraz
mintza gaitezen beraz
Euskaraz hazi euskara
aitzina ari gara!